

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Felkészítő: IFJ. IMRIK JÓZSEF. Főmunkatárs: Dr. MÁTRAI FERENC.
Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

A lap politikája és elvei.

Hirlapkönyv:

Névédekno. 2

1921. 138. sz.

Új világot, új rendszert s benne új em-
 bereket találunk magunk körül, mikor a
 ánk kényszerített hosszú hallgatás után
 smét megszólalunk. Illő, hogy már az első
 alkalommal világosan és határozottan
 kifejtjük velük szemben elfoglalt állás-
 pontunkat.

A multat, a maga végzetes és soha meg-
 nem bocsátható bűneivel legjobb lenne egy-
 szerre elfelejteni. Sajnos, embermilliók véres
 árnyai, mik vádlókként belőle visszatérnek
 a sok megalázás és fájdalom, amit miatta
 még ezután is elszenvedünk, még jóideig
 fognak bennünket reá visszaemlékeztetni.
 Csak azt tehetjük hát, hogy végleg és
 mindörökre szakítunk vele s nyílt sisakkal
 és nyílegyenes irányban megyünk előre az
 egyetlen helyes és igaz úton: a szociális ha-
 ladás útján. Az október-végi öszirózsás forra-
 dalom úgyis többet adott nekünk egyetlen
 napon, mint amennyit a régi rendszer mel-
 lett sok száz esztendő alatt csak álmodni
 is mertünk volna. Hazafias kötelességünk
 tehát az új magyar népköztársaságot igaz
 hűséggel szolgálni, annak megalapozásán
 és kiépítésén becsületes őszinteséggel és
 teljes odaadással munkálkodni s a forra-
 dalom nagyszerű vívmányait mindenkivel
 szemben önfeláldozó készséggel megvédel-
 mezni.

A politikai pártok közül — ez idő sze-
 rint legalább — egyikhez sem csatlako-

zunk. Nem éppen azért, hogy lapunk teljes
 függetlenségét megőrizzük, mert hiszen van
 párt, melynek programjáért szívesen le-
 mondanánk erről a függetlenségről. Meg-
 győződésünk azonban, hogy az ország mai
 rendkívüli súlyos helyzetében nem a párt-
 politika szolgálata, hanem a pártatlan és
 elfogulatlan s egyedül csak az egész osz-
 tatlan nagy közösség érdekeit szem előtt
 tartó önzetlen munkálkodás lehet a sajtó
 feladata. Amíg az ország földjén egyetlen
 idegen katona áll s amíg a területi kérdés
 réme országrészek elvesztésével fenyeget:
 minden magyarnak össze kell fognia. Egy-
 más önzetlen támogatása, az ellentétek
 kölcsönös és jóindulatú elsimítása s az
 összetartás, megértés és együttműködés
 megteremtése most a legfőbb és egyetlen
 hazafias kötelesség. Éppen azért kijelentjük,
 hogy mindaddig, míg a népköztársaság
 súlyos megpróbáltatásai el nem múlnak, úgy
 a forradalmi kormányt, mint annak minden
 törvényes szervét, a hatóságokat és népjö-
 léti alakulatokat készséggel támogatjuk külö-
 nösen a belső rend megteremtésére, a törvé-
 nyek megtartására, a munkátlanság megszü-
 ntetésére és a szociális jólét és a demok-
 ratikus haladás előmozdítására irányuló mun-
 kájukban. Mindenkit pedig, aki a rend és
 törvény ellen izgat, aki a munkát meg-
 akasztja s a demokratikus haladást veszé-
 lyeztet: — kérlelhetetlenül támadni fogunk.

Az októberi forradalom minden magyar honpolgárnak hőséges jogokat ajándékozott. Szigorúan örködünk, hogy ezekkel a jogokkal senki vissza ne éljen s mert a jogokkal kötelességek is járnak, mindenkítől megköveteljük, hogy kötelességeit pontosan teljesítse.

Személyeskedni soha nem fogunk, de senkit sem kimélünk, ha önző anyagi érdekből véteni fog a közérdek ellen. Árdragítókat és uzsorásokat s a szegények és a munkások kizsákmányolóit pellengérré fogunk állítani.

Semmi különbséget nem ismerünk többé az emberek között; éppen csak a végzett munka nagysága és értéke szerint becsüljük őket. A szociális állam legnagyobb értéke a munka lévén, kell, hogy a munkás legyen benne a legértékesebb polgár. Éber figyelemmel vigyázunk rá, hogy ezt az igazságot senki ne sértse.

Mindenki bizalommal fordulhat hozzánk, ha jogtalanság éri s ha elszenvedett sérelme csak a nyilvánosság védelme útján orvosolható. Tanácsadója és gyámolója leszünk bárkinek, aki azt kívánja és meg is érdemli, mert legfőbb célunk, hogy újságunk az igazság öre, a törvény és rend hűségese védelmezője s a közérdek becsületes sáfárja legyen. (ij.)

Vágyaink, reményeink.

Egy régi pogány mesében olvassuk, hogy amikor egyik özányánk házasságra akart lépni, az istenek egy csodálatos ládikát adtak neki nászajándékkul. Ebbe a kis ládába bele voltak zárva az emberi gyönyörűségek, örömök, bajok és nyomorúságok egyaránt. Azt mondták a nőnek, hogy soha ezt a ládát felnyitni ne merje, mert akkor sok baj éri utódait. De a női kíváncsiság addig fúrta oldalát, míg egyszer kinyitotta a titokzatos szelencét. Zúgva zúdultak ki belőle a betegség, nyomor, szomorúság, öröm és tivornya s mikor a megrémült nő, Pandora, lecsapta a ládika fedelét, már csak a remény maradt benne. Ezt őrizte-aztán élte végéig féltő

szent gondoskodással s örökségbe hagyta nekünk, utódainak, az embereknek. Azóta, ha mindent el is veszünk, megmarad számunkra a reményesség. Ez az ősi emberi örökség dobogtatja most is kimerült, ideges sziveinket, mikor »elhulltanak legjobbaink a hosszú harc alatt« s mikor tapasztalathoz át-érezzük a költő szavainak az igazságát: »Már minékünk ellenségünk egész világ, látom én; Szegény magyar, de egyedül vagy te a föld kerekén!«

És éppen most, amikor a gyöngye szivek megtörnek, amikor ezeréves hazánkat a végveszély fenyegeti, amikor halálos kimerültség fogja el az embereket, most kell ősi emberi örökségünket szeretettel szívünkhöz ölelni s beharsogni a csüggedők hallóidegeibe: nincs veszve még a szebb jövő!

Nincs okunk hazánk jövőjén kétségbeesni, hiszen letarolt már minket a tatárjárás, százhatvan évig nyögtünk a török iga alatt s évszázadokon át lúrtuk az idegen uralkodók önkénykedését és mégis talpraálltunk. Van a mi nemzetünknek életereje, van létjogosultsága, amit semmi sem bizonyít jobban, minthogy ezer éven át megéltünk ellenséges, idegen népek között.

Most számunkra új világ alakult. Amiért küzdöttek kuruc őseink Rákóczi lobogója alatt, amiért Kossuth Lajos lángszava felpezsdítette negyvennyolcas hőseink vérért, amit már remélni is alig mertünk, — az valóra vált.

Ebbe az új világrendbe kell nekünk beleillészkednünk kivétel nélkül, nem a gyűlölet, nem az osztályharc, nem az irigység, nem a tudatlanság gyászlobogója, hanem az emberi lüktető munka piros, a becsületesség, igazságosság fehér s a remény zöld színű lobogója alatt.

Lapunk ilyen eszmék szolgálatában áll ki községünk érdekeiért a sikra. Hirdetjük a munka szükségét és szükséges megbecsülését, szószólói akarunk lenni minden irányban az igazságosságnak, emberszeretetének s terjeszteni akarjuk minél szélesebb rétegekben a tudást. Lapunk hasábjain állandóan foglalkozni fogunk azokkal a kérdésekkel, melyek községünk jövőjére vonatkoznak s amelyek minden polgárt érdekelnek.

Nyílt hangon beszélünk az egyháznak, vallásnak, papoknak ügyeiről, de nem a gyűlölködés és tudatlanság, hanem az igazságszeretet és megértés hangján. Szóvá tesszük a gyermekek és felnőttek oktatásának ügyét, vagyis az elemi és polgári iskolák és a gimnázium minden közérdekű életműzzanatát s amellet hűven foglalkozunk azzal a kérdéssel is, miként lehetne felnőtt polgárainknak a téli es-

téit élvezetes előadásokkal, mozgó-, vetített képekkel változtatossá tenni, hogyan kellene dalárdát szervezni s a zene szeretetét meghonosítani. Hogyan volna szükséges a testgyakorlás különféle ágait közkedvelté tenni alkalmas sporttelep létesítésével. Mint kellene a nép által könnyen hozzáférhető népkönyvtárat létesíteni, mely a tél unalmát elűzné. Milyen volna jó gazdasági szakértők előadásait meghonosítani s jövedelmező keresetforrásokat megnyitni. Az állatok és emberek egészsége ügyében mily intézkedések és alkotások volna szükségesek. A kórház, gőzfürdő, csatorna- s villanyvilágítás, sétatéralakítás kérdését, orvosi felvilágosító iratok és előadások terjesztését buzgósággal felkaroljuk. A forgalom fejlesztésének, a Heves-Jászberényi vonalnak kiépítését szorgalmazzuk. Községünk reménybeli vezetőségével, a Néptanáccsal mindenben egyetértve a haladás útján, keresni fogjuk a módokat, hogyan lehetne községünket a polgárok súlyosabb megterhelése nélkül virágzó állapotba juttatni. Szintügy vizsgálódnunk fogunk az irányban is, hogy az iparosok és kereskedők igényei miként hozhatók teljes összhangba a földmunkások érdekeivel. Minden jogosult panasznak helyt adva, minden túlzó követelést visszautasítva, a jóléltelmezett szocializmus szellemében indul meg lapunk. Ne ijedjen meg ettől senki sem. Nincs szó istentagadásról, hazafiatlanságról, sztrájk-ról, ijesztgetésről, — ezek az üresfejűek puffogatásai, — hanem csak arról, hogy azt az arasznyi életet, melyet a sors könyvében számunkra feketé betűkkel bejegyeztek, boldogan éljük le.

Miért keserítsük el egymás életét, mikor azt sem tudjuk, hogy melyik perc lesz számunkra az utolsó. Hát azt a keveset is keserűségben töltjük? Ezért, az emberi boldogságért akarunk küzdeni.

Ez az a pont, melyen érintkezünk szocialista munkástestvéreinkkel. Tudjuk, hogy az ő törekvésük is az emberi boldogság elérésére irányul s ebben a verejtékes munkában egyek akarunk lenni. Csakis egymást megértve s egymást támogatva boldogulunk.

Lesznek, akik magyaros nemtorődésséggel vonnak vállat küzdelmünk megindulásakor, de reméljük, hogy idővel a becsületes munka látás-táborunkba vonzza ezeket is.

Akik pedig a mi embereink, lelkesen álljanak mellénk a munka, a becsület és reményesség lobogója alá s akkor legalább utódaink számára a világ nem lesz »siralom völgye«, hanem virágos rét, melyen át vitorán, könnyedén, boldogan lépnek át abba a nem ismert tartományba, ahonnan meg nem tért még utazó. Dr. Mátrai Ferenc.

Zászlóavatás.

A jászapáti szervezett földmunkások március hó 16-án tartották meg zászlóavató ünnepélyüket a helybeli vásártéren. Óriási közönség, csaknem az egész község lakossága részt vett a szép és mindvégig lelkes hangulatban lefolyt ünnepségen, mely a szociáldemokrácia hatalmas hódításának nemcsak fényes bizonyága, de legelső beszédes megnyilatkozása is volt Jászapáti. Az ünnepélyen a helybeli szociáldemokrata pártszervezet vezetőségén és tagjain kívül a szomszédos községek párt- és szakszervezetei is megjelentek; testületileg részt vett Szabó Kálmán főhadnagy vezetése alatt a jászapáti nemzetőr-szakasz, Tólas csendőrfelügyelővel élén a csendőrség legénysége, a Vöröskereszt helybeli fiókjának választmányja, több egyesület és társadalmi kör és a községi közélet csaknem minden számottevő tényezője.

A zászlóanyai tisztet Löwy Emilné úrasszony töltötte be, akit közismert jótékonykodása miatt, de elsősorban mégis a jászapáti Vöröskereszt-kórház vezetése körül a háborúban tanúsított megmérhetetlen áldozatkészsége, fáradozása és buzgólkodása elismerésül kért fel erre a tisztségre a szakszervezet. A zászlóapai tisztet Kanzsó Mátyás tanító, a Gazdasági és iparbank vezérigazgatója vállalta.

Az ünnepély délután 2 órakor kezdődött. Ekkor indult el a résztvevők megszámlálhatatlan sokasága a szakszervezet helyiségéből s fegyelmezett, rendezett sorokban, zeneszóval, énekelve vonult végig a Hevesi-úton, ki a vásártérre, ahol a temető előtt felállított és szépen díszített emelvény körül már nagy közönség várakozott. A menet elején a fehér lepelbe burkolt zászlót egy deli lovas, Csor-tos Balázs vitte, akit négy, díszbe öltözött lovas-ésendőr és ugyancsak lovon a két Stern-fiú kísért. A lovak kantárja égő piros rózsákkal és piros szallagokkal volt díszítve. Utánuk a zászlóanya következett Orosz Kálmán földmunkással, a szakszervezet elnökével, egy piros rózsákkal gyönyörűen feldíszített, pompás hatlovas fogaton. Ennek a hat lónak szerszáma is gazdagon volt ékesítve piros rózsákkal és szallagokkal. A zászlóanya után a zászlóapa fogata, majd az ünnepély szónokainak és a 16 magyar ruhás koszorúslánynak fogatai következtek. Utánuk a zene, az iparos ifjúság ének-kara, a zászlók alatt felvonuló egyletek és az ünneplő sokaság haladt.

Az ünnepélyt a Marseillaise elénekzése után Orosz Kálmán elnök nyitotta meg; üdvözölte a zászlóanyát és zászlóapát s a megjelent közönsé-

get. Utána Vészi József, a budapesti központi párt-szervezet kiküldöttje mondott hatásos beszédet a demokrácia jelképének, a vörös zászlónak jelentőségéről. Beszéde alatt a koszorús lányok *Lédeczy* Béláné vezetése mellett feldíszítették a zászlót a zászlóanya által ajándékozott remek vörös selyemszallaggal, rákötötték a gyönyörű piros rózsabokrétát és elhelyezték rajta a zászlóanya remekbe illő pompás vörösrózsá koszorúját. Mikor az ünnepi szónok beszéde véget ért, éppen elkészültek munkájukkal s megjelent a kibontott vörös zászló az emelvényen: e pillanatban kisütött a nap. Aranyos sugarai büszke örömmel csillantak meg a finom selyemszálakon, mámorosan végigcsókolták a bokréta és a koszorú piros rózsakelyheit, diadalmas jókedvvel táncoltatta a szellő is a nehéz selyemszallagokat s az egész ünneplő nagy közönség csak nézte, megilletődve és áhitattal nézte a szépségesen szép zászlót, az igazi demokráciának, az emberiség jövője boldogságának ezt a fenséges szimbólumát s egy szempillantás alatt lerepültek a kalapok, felzúgott az éljen s minden szívet betöltött a mámoros elragadtatás.

Ekkor előlépett a zászlóanya s a következő remek kis beszéddel felavatta a zászlót:

Munkás testvéreim!

Felavattuk e zászlót március Idusán a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség hármasszent nevében. Szabad az, aki annak érzi magát; egyenlők azok, akiknek a lelke egyformán nemes; testvérek azok, akik szeretik egymást.

A szabadságot már kivittük, az egyenlőség is talán már úban van, testvériséget és felebaráti szeretetet azonban még vajmi keveset láthatunk.

Elvállalom a zászlóanyai tisztséget abban a reményben, hogy a jászapáti szervezett munkásság szívében a szabadság és egyenlőség mellett a testvéri szeretet is el fogja mielőbb foglalni az őt megillető helyet.

S legyen végül e zászlóhoz örökre hozzászegezve az a gondolat, hogy azt a hazát, amelyben mindenki egyenlő, — testvér és szabad, — mindnyájunknak szeretnünk kell.

A nagy tetszéssel fogadott szavak után *Kanzsó* Mátyás zászlóapa egymás szeretetére és megbecsülésére hívta fel az ünneplő közönséget, utána pedig *Velemi* Endre tartotta meg igen nagyhatású szép beszédjét a szociáldemokrácia diadaláról. Még *Simon* Antal máv. főkalauz egy hatásos alkalmi költeményt szavalt, az iparos énekkar pedig a

Himnuszt és Szózatot énekelte el, miközben a zászlóanya, zászlóapa, a koszorús lányok, a szónokok és rendezők s a közélet előkelőségei beverték a szöveget a zászlóba. Végül *Orosz* Kálmán szakszervezeti elnök rövid beszéddel bezárta a szép ünnepélyt s a közönség ugyanolyan rendben, amint felvonult, elhagyta a vásárteret.

Az ünnepség utolsó pontja a táncmulatság volt, melyet este 7 órakor a Vámos-vendéglőben tartott meg a szakszervezet. A mulatság kezdetén *Vészi* József budapesti kiküldött hatásos beszédben átadta a felavatott zászlót *Orosz* Kálmán szakszervezeti elnöknek megőrzés végett s egyben a demokrata munkásság nevében halás köszönetet mondott *Löwy* Emilné zászlóanyának a háború alatt teljesített áldozatkész munkálkodásáért. Egyszerű szavakban, de meleg szívvel ismételte ezt a köszönetet *Orosz* Kálmán elnök is, aki megőrzés végett átvette a zászlót.

E szép jelenet után, amely a zászlóanya nemes szívének és ötödféléves emberbaráti működésének rég kiérdemelt és méltó ünneplése volt, megkezdődött a tánc és folyt a legjobb kedvvel és a legnagyobb rendben reggel 4 óráig. (ij.)

Március Idusa.

A 48-iki magyar szabadságharc évfordulóját, melyet a magyar népkormány sietett hivatalosan is nemzeti ünneppé tenni, még a szokottnál is nagyobb lelkesedéssel ülte meg az idén városunk és a szomszédos községek hazafias lakossága.

*Jászapáti*n két napon át tartott az ünnep. Első napon, március 15-én az iskolák ünnepeltek. Reggel 9 órakor istentisztelet volt a rk. templomban, melyen a községi előjáróságok és egyesületek, a rk. nőegylet és a rk. leányegyesület s az összes iskolák növendékei, tanítói és tanári testületei résztvettek.

A főgimnáziumban délelőtt 10 órakor tartották meg az ünnepélyt. *Szigethy* Béla és *Lóczy* Gergely VII. o. tanulók hazafias költeményeket szavaltak, *Ádám* János tanár nagyhatású alkalmi beszédet mondott s a növendékek a Szózatot és Himnuszt énekeltek.

A polgári leányiskolában ugyancsak délelőtt 10 órakor folyt le az ünnepély. Itt *Kanzsó* Mariska és *Szabó* Piroska I. o., majd *Horváth* Piroska III. o. növendékek adtak elő nagyon szépen alkalmi költeményeket, majd *Kiss* Péter hitoktató-káplán megrázó hatású hazafias beszédet tartott, az iskola énekkara pedig a Szózatot, Himnuszt és még két szép hazafias éneket énekelte.

Az elemi iskola növendékei az istentisztelet után osztályaikba vonultak s ott az osztályvezető tanítók ismertetését hallgatták meg a nemzeti ünnep jelentőségéről.

Másnap, március 16-án délután 4 órakor a néptanács rendezett nagyszabású ünnepélyt a jászapáti piactéren, hol az összes hatóságok, testületek, egyesületek és rengeteg nép gyűlt egybe. Résztvett az ünnepélyen a földmunkások szakszervezete is újonnan felavatott zászlója alatt. A gyönyörű vörös lobogónak ez volt az első nyilvános szereplése városunkban.

A piactéri ünnepélyt a Szózat elénekelése, majd *Szabó* Ferenc néptanácsi elnök szép megnyitó beszéde vezette be. Utána *Dósa* Béla *Petőfinek* »Élet vagy halál« című költeményét adta elő. Majd *Velemi* Endre, a helybeli szociáldemokrata párt elnöke mondta el osztatlan tetszéssel fogadott nagyszabású beszédjét a 48-iki és az 1918-iki forradalmak jelentőségéről. A hatalmas beszéd után a közönség áhitattal énekelte a Himnuszt s aztán szép rendben szétoztlott.

Jászárokszálláson szintén vasárnap délután ünnepelték meg március Idusát. A piactéri nagy népgyűlésen *Török* Ernő állami iskolai tanító, a szociáldemokrata párt lelkes tagja tartotta az ünnepi beszédet. Utána *Szenter* József, a rokkantak helyi csoportjának jegyzője, majd *Mikola* Piroska hazafias költeményeket szavaltak, a szociáldemokrata párt dalárdája pedig több szép énekszámot adott elő. Az ünnepély befe-

jezése után a város utcáin és terein gyűlés folyt a rokkantak, hadi özvegyek és árvák javára.

Jászszentandrison március 16-án délelőtt az iskolaudvaron tartották meg az ünnepélyt. Ünnepi szónok *Megyessy* főjegyző volt.

Jászkesér ugyancsak március 16-án ülte meg a szabadság ünnepét, melyen a község egyesületei testületileg jelentek meg. A Szózat elénekelése után *Gócza* József ref. lelkész tartott nagyszabású alkalmi beszédet, *Bornemisza* Jenő főjegyző pedig szavalt. A nagy átérzéssel előadott szavalt után *Derecki* földmunkás beszélt, majd a dalárda a Himnuszt énekelte. Az egész ünneplő közönség zászlók alatt a temetőbe vonult s megkoszorúzta a hősi halált halt katonák sírjait. Itt a dalárda gyászéneke után *Bornemisza* Jenő főjegyző mondott nagyhatású beszédet. Este a 48-as körben és a Kossuth-Szállóban táncmulatság volt.

A *Jászladányon* tartott hazafias ünnepélyen az összes körök és egyesületek zászlók alatt vettek részt. Ünnepi szónok *Zomora* Sámuel állami ig. tanító volt; *Ürögdi* Sándor és *Ürögdi* Ilonka szavaltak, a záróbeszédet pedig *Kiss* Lajos földmunkás mondta.

HIREK

AZ OLVASÓHOZ.

Három és fél esztendő után ismét előveszem tolatamat, mit a háború — annyi tenger szenvedés, vesztés és kárhozat okozója — kicsavart a kezemből. Itt ülök újra az íróasztalom mellett, mely oly sok hosszú hónapokon keresztül árva és gazdátlan maradt. Bevallom, egy kissé meg vagyok illetődve. Sokan, nagyon sokan nem jöttek vissza azok közül, akikkel én elmentem... Legelső gondolatom ezeknek a megdicsőült bajtársaknak az emlékezete.

Második gondolatom az isteni gondviselés felé száll. Hisz egyedül ennek, különös kegyelméből vagyok újra itthon s hogy ismét dolgozhatom a szülőföldem és embertársaim javáért, azt is ennek a felsőbb hatalmasságnak köszönhetem.

Harmadik gondolatom az olvasóközönséget illeti, azt az olvasóközönséget, amely tizenöt esztendőn keresztül megértő hűséggel és kitartó áldozatkész-séggel támogatott engem s velem együtt ezt az újságot. A viszontlátás ez alkalmával halás szere-

tettel üdvözlöm ezt az én kedves olvasóközönséget s nagyon kérem, hogy régi érdeklődését és támogatását a jövőben sem vonja meg tőlem, mert a nélkül az én szerkesztői munkálkodásom teljesen hiábavaló s az újság ténykedése és működése is hatástalan és eredménytelen maradna.

ifj. Imrik József.

Redempcionális mozgalom. Az érdekelt jász-kun községek mozgalmat indítottak a redempcionális összeg visszafizetése érdekében. Azt akarják, hogy a Habsburg-család 200 millióval kártalanítsa őket. Ez ügyben március 20-án értekezlet volt Pestvármegye székházában. Az értekezleten községünk részéről Horváth Pál és Utasy Béla földbirtokosok jelentek meg.

Takarékbetétek zár alá vétele. A kormány elrendelte, hogy a betéti könyvecskékre elhelyezett takarékpénztári betétekből további intézkedésig csak egyezer korona fizethető ki.

A jászkiséri szociáldemokrata kör f. hó 18-án tartotta alakuló gyűlését. Elnök Simon Ferenc, alelnök Kádár Ferenc, titkár Bogdán Gyula, jegyző Bauer József lett.

Jászladányi hírek. A f. hó 16-án tartott *ipartestületi elnökválasztás* eldöntetlen maradt, mert mindkét jelölt: Zana Ignác és ifj. Német József egyenlő szavazatot kaptak. Legközelebb új választás lesz. — A pusztakürti uradalom által önként felajánlott 1200 holdnyi birtoktestet jászladányi földmunkások kapják további megművelésre, felében. Az átadás ügyében a földm. miniszterium részéről Vidacs István százados, az uradalom részéről Visky István tisztartó a napokban Ladányon tanácskozást folytattak. — Jászladány közönsége a reggel Ujszászról induló tehervonatnak személyszállításra való berendezését kérte. — A sport-egyesület nagyszerű kabarét rendezett f. hó 15-én az Ipartestületben. A bevétel 1914 K, a felülfizetés 170 K volt. Úgy a szereplőket, mint különösen Lukácsovics Sándor rendezőt nagy elismerés illeti.

Igás állatot eladni tilos. Két évesnél idősebb igás állatot (ökröt, lovat) ezenül hatósági engedély nélkül eladni nem szabad, kivéve azt az esetet, ha a tulajdonos az állatot saját községbeli földművelőnek akarja eladni.

Választási mozgalmak. Az április hó 13-iki nemzetgyűlési választásokra minden községben megindult a politikai pártok szervezkedése. Csaknem naponta értekezletek, pártgyűlések és népgyűlések vannak, melyek rendezésében, mint általában a szervezés és agitálás munkájában a legtevékenyebb a szociáldemokrata párt. Képzett, lelkes és ügyes szónokai hatalmas hadsereget toboroztak

már eddig is a pártnak. És ez a hadsereg napról-napra növekszik. Azt hisszük, a választás napján meg is fogja hódítani az egész országot.

Jászapátin a múlt vasárnap, március 16-án délelőtt 9 órakor tartotta nagyszabású népgyűlését a *szociáldemokrata párt* az Ipartestületben. Őriási tömeg szorongott a hatalmas, nagy teremben. Ott volt a jászkiséri, jászszentandrászi és jászárokszállási pártszervezet egy-egy kiküldöttje is. Német Géza elnök megnyitó szavai után Velemi Endre nagyhatású beszédben ismertette a szociáldemokrata párt programját, ajánlotta az agitációs tevékenység sürgős megindítását s a párt és szakszervezetek kiépítését a járás valamennyi községében, oly módon azonban, hogy ezek a szervezetek a jászapáti központi szervezettel mindenkor és minden kérdés intézésében a legszorosabban együtt működjenek. Vészi József, a budapesti központi pártszervezet kiküldöttje, nagy elismeréssel szól a Jászapátiban tapasztalt pártszervezési munkálatokról és az itteni pártvezetőség érdemeiről. A maga részéről is kívánatosnak tartja, hogy a jászapáti középpont és a járásbeli községi szervezetek között a teljes összhang és a szigorú együttműködés minden kérdésben meglegyen. Összetartásra, fegyelmeltségre és a pártsajtó buzgó olvasására hívja fel a jelenlévőket. Ádám János párttitkár lelkes beszédben méltatja a jászapáti szociáldemokrata párt elnökének, Velemi Endrének érdemeit s őt a nemzetgyűlési választásokra képviselőjelöltként ajánlja. Az indítványt a népgyűlés nagy tetszéssel fogadta; hozzájárultak a vidéki kiküldöttek is, mire a jelölést Velemi Endre köszönettel szintén elfogadta. Német Géza, a népgyűlés elnöke ilyen értelemben kimondta a határozatot s Velemi Endre éltetésével bezárta a népgyűlést.

A *kisgazdapárt* ugyancsak március 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartott népgyűlést községünkben és pedig a Gazdasági és polgári kör helyiségében. A népgyűlés elnöke Berente Miklós volt. A népgyűlés a szervezkedési tennivalók megállapítása után a nemzetgyűlési választásokra alakult megyei központi jelölt bizottságha Kis A. Ferencet, Kanzsó Mátyást, Horváth Pált, Dósa Dezsőt és Kis A. Sándort küldte ki s azonfelül kijelölte a képviselőválasztáshoz a párt bizalmi férfait is. A párt képviselőjelöltje Berente Miklós.

Tudósítónk jelenti, hogy a jászárokszállási és jászdósai szociáldemokrata pártok a napokban gyűlést tartottak és Szabó Sándor jászárokszállási vendéglőst jelölték képviselőnek.

Községi közüzemek. A jászapáti néptanács legutóbbi ülésében 1.500.000 K alaptőkével részvénytársaság alakítását határozta el, amely egyesülve a helybeli gőzmalom részvénytársasággal, megcsinálná a villanyvilágítást, gőzfürdőt és gőzmosodát, építené tisztviselői és munkáslakásokat, kibővítené a hatósági hásszéket, szén- és fakereskedést nyitna, községi birtokot szerezne és kórházat építené. Ugyanezen ülés Szabó Ferenc elnököt, Molnár János főjegyzőt és Velemi Endre néptanácsi tagot már meg is bizta az előkészítő munkálatok elvégzésével és a szükséges előzetes tájékozódás megszerzésével. A kiküldött hármas bizottság a múlt hét folyamán négy napig Budapesten időzött s ott eljárt az illetékes kormányközegeknél. Méhely Kálmán kereskedelmi államtitkár úgy a szén- és faüzlet, mint a villanytelep kérdésében a legmesszebbmenő támogatását ígerte meg. Garbai Sándor kormánybiztos a munkás- és tisztviselői lakások ügyében ígért segítséget, míg a pénzügyminiszterium, valamint a Pesti Hazai Első Takarékpénztár jutányos községi kölcsönt helyeztek kilátásba. A hármas bizottság megnézte a nagytényi és kőbányai sertéshizláló telepeket, továbbá a Hattyú-gőzmosodát és az Általános Fogyasztási Szövetkezet telepét. Tapasztalatairól a legközelebbi néptanácsi ülésen fog részletesen beszámolni a hármas bizottság.

Adomány a vakoknak. A jászapáti nemzetőrszakasz a vakokat gyámolító országos egyesület újpesti fiókégylete részére saját kebelében 124 koronát gyűjtött s azt postán rendeltetési helyére juttatta.

Malomgyűlés. A jászapáti gőzmalom és gőzfűrész részvénytársaság március 25-én, kedden délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart a gazdasági és polgári körben, melyen a »Községi közüzemek« részvénytársasággal leendő egyesülés kérdésében fog határozni. Nagyon kívánatos, hogy a közgyűlésen minden részvényes megjelenjék.

Szolgáltassuk be a feleslegeket!

«A magyar népkormány az egyre súlyosabb következményekkel fenyegető közlelmezési nehézségek elhárítása céljából az alábbi felhívással fordul a gazdaközönséghez:

»Mindenki ismeri azokat a nehézségeket, amelyekkel fiatal népköztársaságunk kormányának meg kell küzdenie azért, hogy az országot a háborúszerencsétlen befejezésével járó rázkódtatásokon keresztül a béke és nyugalom biztos révébe ve-

zesse. Mindenki tudja, hogy milyen akadályok tornyosulnak a kormány működése elé a kormányzat minden ágában, de főleg a közlelmezés terén. Hazánk gazdag élestarát: a Bácskát és Bánátot elzárták előlünk. Ezekben a területeken idegen csapatok rendezkedtek be s az ott felhalmozott élelmiszerekkel — a fegyverszüneti szerződés ellenére — mások rendelkeznek; ebből tehát a békekötésig nem hozhatunk semmit a nagy közös asztalra, az országnak a népkormány által féltve őrzött kamrájába. Be kell tehát érniünk azzal a kevéssel, ami még megmaradt, de éppen mert kevés, gazdaságosan kell bännünk az élellet, igazságosan megosztanunk azt, ami van: nem tűrhetjük, hogy egyesek dúskálkodjanak, míg mások szükségét szenvednek. Minden szem gabonát, amit gazdáink saját háztartásukban és gazdaságukban nélkülözhetnek, a közfogyasztás céljaira kell biztosítanunk. Hozzátok fordulunk tehát magyar gazdák! Segítsétek, támogassátok a népkormányt, nehogy szemrehányás és az a súlyos vád érhesen benneteket: ti voltatok okozói, hogy polgártársaitok százezrei nélkülöznek és termelő munkára képtelenek. Szolgáltassátok be feleslegeiteket! Tegyétek ezt gyorsan; aki gyorsan ad, az kétszeresen ad. Tegyétek azt szívesen és ne várjátok, hogy a hatóság és a hatóságot támogató szervek és közegek állapítsák meg, mit nélkülözhettek. Tegyétek önként, nehogy a szűkölködők izgalma bajt okozzon. Meg kell értenünk, hogy ha csak nem akarjuk országunkat veszedelembe dönteni, hacsak nem akarjuk a háborútól még megkímélt javainkat is megsemmisíteni, mindent el kell követnünk, hogy a közlelmezés folytonossága meg ne akadjon s a fenyegető veszedelem hazánkról elháruljon. Mindenkinek be kell látnia, hogy a közlelmezés kinőtt a pártpolitikai kérdések kereteiből, a nemzet egyetemes érdekévé, az ország létének vagy nem létének nagy kérdésévé lett. Meg vagyunk róla győződve, hogy az érett gondolkodású és józan felfogású gazdaközönség megérti mindezeket s önfeláldozásig menő hazaszeretetéből erőt fog meríteni a kitartásra és utolsó falatját is megosztva embertársaival, elhárítja a fenyegető veszedelmet.

Ezen rendelettel kapcsolatban a helyi közigazgatási hatóságok is felhívják a gazdákat, hogy különösen gabonafeleslegüket és felnem használt vetőmagkészletüket azonnal jelentsék be a községi főjegyzői irodákban, annál inkább, mert e feleslegek mindenütt a helyi ellátatlan közönség részére fognak kiosztatni. A feleslegek eltitkolásáért szigorú büntetés jár.

Jászdósai hírek. Március Idusát a kaszinó, az iparos- és gazda-kör s a szociáldemokrata földmunkások külön-külön méltóképen megünnepelték. — A jákóhalmi nemzetőrséget pár nap előtt Dósára rendelték ki karhatalmi szolgálatra.

Fogtechnikus.

Komjáti Jenő gyöngyösi fogtechnikus érte sítli a közönséget, hogy ezentul minden héten szerdán egész napon át és csütörtökön délután a Gyöngyösi Kálmán kereskedő jászberényi úti házában található. Vállal töméseket, aranykoronákat, hidakat, szápadlás nélküli műfogakat. Fogakat fájdalom nélkül lúsz.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTIN

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Tűzpróba
Jobbra én, balra te
Taifun
Drótostót
Bob herceg
Isten fia, ördög fia

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétek a

NÉPSZAVÁT!

GAÁL IMRE ÉS TÁRSA, SZOLNOK

Mezőgazdasági gépgyár vas és fémöntöde.

Foglalkozik mindennemű gépjavítással, gőzgép, gőzeke, lokomobilok helyszíni vagy gyárban hengerfúrásával. Malomberendezések tervezésével és kivitelével. Hengerrovátkolással. Luxus és teherautók teljes felelősség melletti kijavításával. Motorekék és bármilyen benzinmotorok javításával; ezen célra képesített szerelőink bármikor rendelkezésre bocsájtanak. Külön autogén-heggesztő műhelyünkben a legkomplicáltabb heggesztéseket felelősség mellett elvállalunk. Fém- és vasöntéseket beküldött, vagy saját mintáink igénybevételével vállalunk el. Vállalkozunk vízvezetéki és egyéb felszerelési munkák tervezésével és kivitelével.

Mindennemű mezőgazdasági gépek állandó raktára. Motorhengerolaj, gépolaj, tolvotzsis legjutányosabb áron mindenkor kapható

Sürgőnycim: Telefon: Üzlet 350
Gyár 106
Gaál gépgyár, Szolnok. D. u. 6 óra után 184

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Vérvörös virradatkor.

Két ezer évvel ezelőtt szurokba mártott emberfáklyák égtek a római császár díszkertjében, gyermekek, anyák és aggok halálordítása reszketett a levegőben, a cirksók fehér homokja möhön itta a csatornában ömlő embervért. Az istenített uralkodók vérbe akarták fojtani a koldúsok, proletárok vallását: a kereszténységet. De a názareti ács fia győzött a biborban született uralkodókon s a régi, dölyfös isteneknek márvány, elefántcsont és arany szobrai porba hulltak, s diadalmas fényözönben ragyogott a rabszolgák büntető eszköze, a durván összerovátkolt két fadarab: a kereszt.

Két ezer év után hasonló fontosságú, világtörténelmi eseményeket élünk át. Az a mérhetetlen sok szenvedés, megaláztatás, nyomor, amely évszázadokon át felhalmozódott az emberi keblekben, felvetette végre a reá nehezedő lomha tömegeket s mint egy ezeréves alvás után kitörő tűzhányó, fel az égig veti vörös lángoszlopait. S ami a gyújtó szikrát belevetette a nyugvó rétegekbe, az az idegen nagytöke és uralomvágy volt. Aranyunkat, szenünket, fánkat és sóbányáinkat, Bánátunkat és Bácskánkat, magyar iskoláinkat és műkincseinket megkivánta a cseh tökepénzes, az oláh nagybirtokos és a szerb katona. Nemzeti üreggyel azokat akarják felszabadítani, akiket ők gátán kiszippolyoznának s verei-

tékükből henye, fényűző, dologtalan életüket átélveznék.

Ez az undorító kapzsiság gyűlöltette meg a nélkülöző, szenvedő néprétegekkel a nagyúri életmódot s acélos ököllel, szikrázó szemmel talpra dobban s részt kér magának az élet örömeiből. Legyen közös a munka, legyen közös a gyümölcse. Aki nem dolgozik, az ne is egyék.

Ne féljünk mi ezektől az emberi törvényektől. Aki becsületes, dolgozó ember, ezután is fog boldogulni, sőt munkája arányában még több is juthat neki az élet örömeiből. Ami megtörtént, annak meg kellett történnie. Ez volt számunkra az egyetlen út, hogy a nagytöke és az uralomvágy halálos szorításából kiszabaduljunk. A félrevezetett nagyhatalmak olyan területeket engedtek át cseh, román és szerb ellenségeinknek, hogy az agyonsanyargatott Magyarország részére csak a sorvasztó kínos halál volt még hátra. Lehet, hogy ezer sebből vérző hazánk testére még szeges ostorcsapások hullanak, de mi nem leszünk kicsinyhitűek. Az igazság diadalmaskodni fog. Átalakuló korunk is lerázza majd magáról a tévedések és botlások fátyolát s fölmagasztalva, megdicsőülten ragyog majd korunk istenének, a Munkának szobra.

Ezekben a vérvizataros napokban első és legfontosabb kötelességünk: a munka.

Végezze kiki odaadással a reá szabott szellemi és testi munkát. Becsüljük meg egymás becsületes munkáját. Ne a bosszú és a gyűlölet, hanem az igazságszeretet vezessen ítélkezéseinkben és tetteinkben. Az emberi boldogságért küzdjünk s ne a mások szerencsétlenségéből kovácsoljunk magunknak tökéletét. *Dr. Mátrai Ferenc.*

Tanácsköztársaság.

Március hó 21-én a budapesti szociáldemokrata pártvezetőség a kommunisták pártjának vezérével megegyezett s még aznap este a Munkás- és Katonatanács ülésén kikiáltották a proletárdiktatúrát. Azóta Magyarország tanácsköztársaság.

Az óriási fordulatot a nyugati ellenséges hatalmasságok féktelen hódítási vágya idézte elő. A párisi béketanácskozás ugyanis elhatározta, hogy Magyarországnak csaknem egész területét megszállja s az újabb elhatároló vonalat végleges államhatárnak tekinti.

Ezt a vérlázító rablást már nem lehetett eltűrni. Károlyi Mihály és a népkormány kereken megtagadta az ország teljes megsemmisítését célzó kivánság teljesítését, lemondott és nyomban átadta a hatalmat az ország proletáriátusának.

A proletárság nevében az egységes magyarországi szocialista párt azonnal átvette a hatalmat s elhatározta, hogy a diktatúrát a munkás-, katonas- és paraszttanácsok útján gyakorolja s haladéktalanul megszervezi osztályhadseregét, a vörösgárdát. Egyben a legszorosabb fegyveres és szellemi szövetségre lépett az orosz tanács (szovjet)-kormányval. Még aznap megalakult az új kormány, a forradalmi kormányzótanács, mely Garbai Sándor elnökből, 13 népbiztosból és 16 helyettesből áll, kik vegyesen szociáldemokraták, illetve kommunisták.

A korszakos változás teljes rendben, egyetlen csöpp vér kiömlése nélkül ment végbe, méltó dicséretére a magyarság politikai érettségének és örök dicsőségére a szociáldemokráciának, amely elveinek hódító varázsával és szervezettségének

nagyyszerű hálózatával már régtől fogva előkészítette e hatalmas átalakulásra az ország javarész lakosságát.

A forradalmi kormányzótanács-hivatalbalépése után azonnal elrendelte a statáriumot és a fegyverek beszolgáltatását s szigorúan megtiltotta a szeszes italok kimérését, árusítását és fogyasztását, felállította a forradalmi törvényszékeket, elhatározta a gyárak, nagyüzemek, nagybankok, bérházak szocializálását és termelőszövetkezetek létesítését s különösen a közéletmezés és közellátás nehézségeinek enyhítésére igen sok üdvös intézkedést tett. Ha még felemlítjük, hogy eltörölte a rangot és címeiket, kimondta az egyház és állam szétválasztását, megszüntette az egyházi adót s a törvénytelen gyermeknek megadta a törvényes gyermek jogát, — azt hisszük, — eléggé megvilágítottuk azt az utat, amelyen a magyar nincstelenség kormánya a jövőben haladni fog. A rendnek és fegyelemnek, a becsületnek és szeretetnek az útja ez, mely az emberi jóléthez és boldogsághoz vezet s melyről sem az elpusztításunkra szövetkezett külföldi rablóállamok hazug politikája és fegyveres hordája, sem semmiféle belső ellenforradalom nem fogja többé letaszítani a forradalmi kormányt. Az egész osztatlan magyarországi proletáriátus s a vörös Internacionáléban egyesült világproletáriátus áll mögötte, azért erős, hatalmas és legyőzhetetlen.

Jászapáti az új rendnek megfelelő átalakulás hétfőn, március 24-én történt meg. Előző este a szocialista pártszervezet Velemi Endre elnöke alatt ülést tartott s megbízta Tajti Ferenc elvtársat a helybeli vörösgárda megszervezésével. Együttal feloszlatták a nemzetőri szakaszt s a polgárőrséget. Másnapra már meg is alakult a 100 fegyveresből álló vörösgárda s hétfőn délután 4 órakor vörös zászló alatt a község házára vonult, ahol népgyűlést tartottak s kikiáltották a proletárdiktatúrát, megalakították a munkások és katonák tanácsát s kijelölték a népbiztosokat és egyúttal ünnepélyesen letették a fogadalmat a tanácsköztársaság forradalmi kormányzótanácsának.

A népgyűlést Németh Géza elvtárs nyitotta meg, majd Velemi Endre magyarázta nagy beszédben

az átalakulás szükségességét, részletesen felsorolta a legsürgősebb tennivalókat, rendre, fegyelemre intette a lakosságot s ígéretet tett, hogy úgy a közbiztonság, mint a közéletmezés zavartalanságáról gondoskodni fog. A fogadalom letétele után Tajti Ferenc elvtárs kihirdette a fosztogatók, rablók és árulók ellen a statáriumot, továbbá a szesztilalmat és a fegyverviselési tilalmat, Ádám János elvtárs pedig a munkástanács és a népbiztosok névsorát olvasta fel.

A munkás- és katonatanács tagjai lettek: Mihályi Mihály, Tóth B. József, Szabari István, Tóth B. Vince, Tóth István, Gulyás József, Gulyás Mihály, Gömöri Péter, Szabari János, Balog Ferenc, Borbás Pál, Grósz József, Budai András, Tajti István, Csontos Balázs, Tajti Ferenc, Velemi Endre, Király Ferenc, Ádám János, dr. Bender Ferenc, Orosz Kálmán, Léhi Gábor, Kovács Kálmán, Lédeczy Béláné, Király Ferencné, Németh Géza, Illés József, Tóth Péter, Kaufmann Sándor, Simon Antal, Györi János; a rokkantak részéről Benyóvszky Mihály, András Máttyás, a vörös gárda részéről Kis István, Réz József, Berki Pál, Deli Sándor, Ádám István, Zámbo János. Hivatalból tagjai dr. Horváth József és Molnár János.

Járás népbiztos lett Velemi Endre, községi népbiztos Németh Géza, hadi népbiztos Tajti Ferenc, pénzügyi Ádám János, helyettesei Kaufmann Sándor és Szabari István, rendőrségi népbiztos Orosz Kálmán, gazdasági Léhi Gábor, húsbiztos Kovács Kálmán, élelmezési Csontos Balázs, malombiztosok Király Ferenc és Illés József.

A munkás- és katonatanács azonnal átvette az egész hatalmat; a járási népbiztos zár alá vette a bankokat, malmokat; a vörös gárda átvette a rendfentartás dolgát, őrizetbe vette a középületeket, ellenőrzi a piacot, az élelmi cikkek és állatok kivitelét, a maximális árak betartását stb.

A járási népbiztos szigorú rendeletet adott ki a szesztilalom betartásáról s a fegyverek beszolgáltatásáról. Egy deciliter szeszesital sem szolgáltatható ki s minden fegyver a vörös gárdának adandó át. E rendeletek ellen vétők s a rendbontók, fosztogatók statáriális úton büntetettek. Mindenféle

állat és az összes élelmi cikkek kivitele a járás területéről tilos. Ugy a fontosabb élelmi, mint a ruházati cikkek csak a megállapított árakon adhatók el. A választási malac párja 300 kor., magló kilója 14—16 kor., hizott sertés 10—12 korona, marha 4—5 K, baromfi 12 K, hizott liba 16 K, tojás 40 f, szedett tej 1 K, fölös tej 1.60, vaj 16 K, turó 5 K, tejföl 6 K, burgonya kilója 80 f, bab literje 4 K, egy kiló alma 5 K.

Németh Géza községi népbiztos rendeletben kötelezte a gazdákat a földek megművelésére. Aki nem képes birtokát megművelni, tartozik azt március 30-ig a községi néptanácsnak bejelenteni.

Jászentandrás folyó hó 25-én Velemi Endre jelenlétében alakult meg a munkás- és katonatanács 16 taggal. A községi népbiztos Nagy Kálmán lett. Jászdósán szintén megalakult a munkás- és katonatanács; ott a községi népbiztos Vajda János. Jászkisérien március 26-án alakították meg a munkás- és katonatanácsot; községi népbiztos Németh Árpád; Jászládányon március 23-án szintén megalakult a 19 tagú munkás- és katonatanács és az 55 tagú vörös gárda; itt Katona József lett a községi népbiztos.

Az átalakulás úgy Jászapáti, mint az egész járás területén a legnagyobb rendben, minden zavar nélkül folyt le. Sehol még csak a legcsekélyebb kihágás sem történt.

Művelődés.

Miként a nagy hő és nagy hideg bizonyos nyomokat hagy a testeken, úgy az emberre is bizonyos hatással van az utazás, a társadalomban való ide-oda mozgás, amint ügyes-bajos dolgai intézésében az embertársaival érintkezik.

A vidéki ember nagyobb városba menve sokat lát, hall, figyel s így tapasztal. A városban is ezer dolog ragadja meg figyelmét s így észlel, ismer, szóval tanul.

A mozi és színház látogatása igen gazdagítja az ember ismeretkörét. A városi emberre viszont a vidék látnivalói hatnak. Oly ismeretekkel bővíti tudását, melyeket a városban nincs alkalma elsajátítani.

Vendéglőkben, hivatalokban, úton-útfélen folytonosan embertársaival érintkezik az ember s ez

érintkezés öntudatlanul bár, de befolyással van az ember modorára, sőt egész lényére is.

A háborús évek jellemzően alakították át az embereket. Azt nem mondhatjuk, hogy minden tekintetben jól, de a legszélesebb rétege, is értékesebb lett az emberiségnek már csak azért is, mert értéket tulajdonít magának. Egy öntudatos valami pedig mindig többet ér, mint egy vak eszköz.

A társadalom gépezetében sok alkotó rész van.

A múltban nyíltan lebutázták a nyers munkásokat, noha mint gépezet megállták helyüket. Tudatlanságuk okát nem is keresték.

A háborús évek az érintkezési modorokon is változtattak. Helyesebb irányba terelték a művelődés utait is.

Ma a felébredt elemekkel öntudatosan kezdenek foglalkozni.

A társadalom gépezetében a néprétegek között helyes kapcsolatot óhajtanak létrehozni. Ily kapocs azelőtt is volt, de laza s hogy a valót mondjuk: kényszer tartotta fel, mely éket vert a társadalmi osztályok közé.

Egyszerűbb ember alig hitt nadrágos embernek, s e visszás helyzetből eredt az a sok furfang, agyafurtság, mely kibúvót akart minden alól, ami felülről jött, mert azt mind ártalmasnak vélték.

A manapság tartott sok gyülekezés, tanácskozás, ha nem kimondottan is, de azért mind azt szolgálja igen helyesen, hogy a társadalom rétegei között volt bizalmatlanságot s visszás helyzetet eloszlassa.

Igy a társadalom mai ezer baját vitatja is ma: szegény, gazdag, úr és szolga, ifju s öreg, a társadalom minden rétege egyéni tudásával s jobbat óhajtó tapasztalatával.

Szóval mindenki orvosolni akar társadalmi bajt.

Örömmel tapasztalhatjuk, hogy a társadalom rétegei ma nem idegenkednek úgy egymástól, hanem megértéssel igyekeznek az ellentéteket eloszlatni s közös felfogásban megegyezni.

A társadalom rétegeinek ily együttműködése, — ha már öntudatos is, — egy nagyjelentőségű dolgot, a társadalom nevelését jelenti, ahol kezdődik a népnevelés.

Szabari János.

Emlékezés Przemyslre.

Négy esztendője, hogy a gyilkos háború egyik bevehetetlennek gondolt vára, Przemysl elesett. Sok jó magyar vér folyt ott s még több orosz pusztult el a legkínosabb halállal. 1914 október elején kísérelték meg először az oroszok a siedlicskai rész felől a betörést. Sűrű rajvonalakban nyomultak előre; hátulról saját tisztjeik hajtották őket revolver-, gépfegyver- és srappell-lövésekkel a tüskés drótakadályok elé. A visszafordulás biztos halál; a hegyes vaskarók és tüskés drótok között legfeljebb kétségbeesett remény a kínos átveregedésre... Am alig érnek 50 lépésnyire a drótakadályok elé, megszólalnak a vár ágyúi és halomra dönti a kartács-zápor az előre hajtott tömeget. Az új hullámokat újabb gyilkos kartács-zápor söpri el. Mind ennek dacára sokan eljutnak a drótakadályokig, de itt a sűrű dróthálón, három-négysoros akadályon keresztül lehetetlen az átjutás. Egyre-másra bollandak s felnyársalódnak a hegyes vaskarókban.

Rémes halálhörgés, fájdalmas nyögések, kínos sóhajok, segélykiáltások, de senki nem segíthet a szerencsétleneken. Ott kell elpusztulniok a legnagyobb kínok között. Sem az oroszok, sem a várbeliek nem mehetnek a drótakadályok közé megmenteni a sebesülteket.

Csak mikor az oroszok elvonultak a vár alól, lehet látni teljes szörnyűségében a rettenetes pusztítást, a borzalmak borzalmát. Hatvanezerre becsülték az ezen alkalommal elpusztult oroszokat.

Már maga ez a rémes hullatömeg is borzalommal töltötte el azt, aki a szörnyű öldöklésben valamelyes emberi érzést meg tudott őrizni; az iszonyatos kínok látása pedig, melyek között e szerencsétleneknek pusztulniok kellett, már ekkor forradalmi gondolatokkal telítették meg az emberiesen gondolkozó agyát s annak szivét, ki az ellenségben is a tehetetlen, szerencsétlen embertársát látta.

Emberi szempontból nem tudtam semmivel indokolni e szörnyű mézárulást. A fajok ellentéte, versengése, gyűlölködése semmivel nem indokolja az ilyen rémes pusztítást. Próbáltam jogi szempontból azzal indokolni a háborút, amivel a büntető törvény is felmenti az emberölést: a jogos önvédelemmel. Ismét csak belegabalyodtam. Igen, az önvédelem jogos; de miért a támadás?

Boldoggá teszi a támadót, ha ily embertelen, szörnyű módon terem magának kényelmesebb megélhetést? Van abban valami emberi vonás, hogy mások nyomorúsága, szenvedése, rabszolga-

sága árán jut vagyonhoz, jóléthez, boldogsághoz?! Boldogság az, hogy az egyik ember csak azért élvezi a vagyont, mert jobban tud gyilkolni a másiknál? Emberi boldogság az, hogy míg a leigáztak sírnak, keseregnek a nyomorban, addig a győzők gondtalanul vigadnak?

Vagy talán ez az az emberi jellemvonás, ami az állatoktól megkülönböztet. Az ember nem elégszik meg, hogy uralmát a természet minden lényére kiterjesztheti, hanem embertársaira is erőszakkal kívánja azt rányomni.

Az erősebb elnyomja a gyengébbet; ez az emberi jellemvonás. Elnyomja akkor is, amikor azt szinleli, hogy védelmezi. Az erős nemzetek elnyomják a gyengéket, azt szinlelve, hogy védik őket.

Az uralkodók azzal az ürügygyel, hogy népeiknek jólétet teremtenek, elnyomják őket, hogy saját hatalmukat szilárdítsák; azzal az ürügygyel, hogy nevelik, felvilágosítják alattvalóikat, a valóságban butaságban tartják, vagy oly irányban tanítják, hogy valahogy át ne lássanak a ravaszágon és igazi emberi öntudatra ne ébredhessenek. Hogy valahogy rá ne jöjjenek, hogy az emberek között nincsenek oly óriási különbségek, hogy az egyik a másikat bálványozni volna kénytelen; hogy valahogy rá ne jöjjenek, hogy minden embernek annyi az értéke, amennyit szellemi, vagy fizikai munkája ad.

Az orosz vezetőség is elbutította az ostromlókat. Az orosz katonák között ugyanis el volt terjedve, hogy Przemyslben van egy csoda Mária-kép, mely sokkal hatalmasabb az ő kazáni Máriájuknál s amíg e kép a várban lesz, addig hijába minden erőlködés, a várat nem lehet bevenni. Elterjesztették tehát az ostromlók között, hogy Bécs alatt vannak, nehogy rettegenek Przemysltől. Több orosz fogoly, akit a váróvnél fogtak el, mesélte, hogy azért jött oly közel az akadályokhoz és engedte magát elfogni, mert szeretné már belülről látni Bécs s kérte elfogóját, hogy kísérik be Bécs városába. Minden orosz előtt rettegett volt Przemysl vára.

Mi pedig, a kik a háború kitörésétől kezdve e félelmes helyen készítettük az erődítési műveket, folytonos ágyútűzben dolgoztunk; többet éjjelenként, mint nappal s szivszorongva vártuk fogságunkból a szabadulást. Azért dolgoztunk többet éjjel, mert ilyenkor az orosz ágyúk nem tudtak mégsem úgy zavarni munkánkban, mint nappal.

(Folytatjuk.)

Dr. Dzurik József.

HIREK

A NŐKÉRDÉS RÖL.

Feminizmus! Oly sokat halljuk e szót, sokszor csaknem unalmas is, természetesen azoknak, kik felületesen siklanak el fölötte. Férfiaink nagy része mosolyog rajta; asszonyaink, leányaink még most is idegenkednek tőle, különösen vidéken. Nem is csoda. A torzalakját ismerik csupán, az anarchizmussal karöltve járó, férfigyűlölő és amellett szabadszerelmet hirdető feminizmust. Pedig nem, nem ez a feminizmus. Ez egy igazságos, nemes, szép törekvés; harc a jogos egyenlőségért. Régi küzdelem a nő és férfi között. Ős időktől fogva tart már, csak nem folyt olyan nyíltan, mint most s nem volt e titkos harcnak neve.

A természet egyik fontos törvénye, a szelekció folytán a férfi a nő fölé kerekedett mint erősebb, erőszakosabb elem. A nő rabszolgaságát engedékenységével, legtöbbször veleszületett ravaszágaival ellensúlyozhatta, illetve befolyásolhatta csupán. Csak mikor kulturálódni, tehát szemlélni, önmagát megfigyelni és fegyelmezni, elvontan gondolkodni kezdett, alakult át lassan-lassan a nő lealacsonyító helyzete. Sok idő kellett, míg a férfi a nőt is embernek ismerté el.

Később, jóval később is, sőt egészen a közel századokig, úgyszólván semmi gondot sem fordítottak a nő nevelésére. Szépen felöltöztetett dísztárgyak, luxuscikkek voltak a nők a jómódúaknál, robotban dolgozó páriák a szegényeknél. S úgy képzei az ember, hogy ez a helyzet nem is esett talán tulságosan zokon ösanyáinknak, mert valószínűen azt hitték, hogy ennek így kell lennie.

A múlt században kezdték a női iskolákat megnyitni. Ez már haladás volt, de jelentéktelen és nagyon keves. Annyit mégis eredményezett, hogy kifejlődhettek Ibsen Nórái, akiknek szemeik már felnyíltak, akik érzik, látják hogy másképpen kellene élniök, de akarni, tenni nem tudnak, mert nem mernek.

S most egy káprázatos fordulat egyszerre megadott nekünk mindent. Nyitva áll előttünk valamennyi út, de még most is rengeteg az alvajáró, a gyámoltalan, gyöngé, akarni, tenni nem tudó nő.

Nincs igazatok pedig, ha azt mondjátok: férjhez megyek, nem kell feminizmus; asszony vagyok, gyermekeim is vannak, csak nem fogok harcba ellenük! Ha leány, ha asszony vagy is, nem

vagy-e ember, öntudatos, lelkes, egyén? A mai világ különben is már mindenkire ró terhet, kötelességet és ha kötelességed van s ennek fejében jogokat is kapsz, miért ne élnél e jogokkal? Nem szabad félni! Talán finomabb, érzékenyebb a női lélek, de tud az oly értelmes s tud oly erős is lenni, mint akár a férfié!

Menjetelek hát, akarjatok hát helyet foglalni és foglaljátok is el helyeteket a férfi mellett. Nemcsak a családban, hanem mindenütt. De értsetek meg jól! Soha sem a férfi ellen kell menni. Sohasem szabad felvenni a harcot a természet rendje ellen, mert az megboszulja magát s az eredménye rendszeren egy meghasonlott, diszonáns élet. Legyetek feministák a nemes értelemben, ezzel az elhatározással: öntudatos ember vagyok, az élet munkása, ki akarom részem venni mindenből, de amit adok, azért követelek is! *Szdvik Mariska.*

A jászapáti muzeum kérelme. A jászapáti gimnázium régiséggyűjtését és néprajzi gyűjteményét az egykor ott elhelyezett katonai kórház miatt nem lehetett hosszú ideig rendeltetésének átadni. Most a gyűjtemények öre, dr. Mátrai Ferenc, azzal a kérésrel fordul a Jászág közönségéhez, keresse el adományával ezen intézményt. Régi vagy külföldi pénzek, régi könyvek, iratok, képek, ruhadarabok, házi és ipari eszközök, babonaszerek, edények, háborús vonatkozású tárgyak, fegyverek, stb. nevezett muzeumi őrhöz küldendők a főgimnáziumba. A gyűjtemények később közlendő időben a közönség részére is nyitva állanak.

Nagy fosztogatás Jászárokszálláson. Március 22-én nagyarányú fosztogatás és zavargás történt Jászárokszálláson. Tudósítónk a következőket jelenti: Este fél 7 órakor még teljes csend volt a városban. A munkából hazatért földmives ifjuság — mint már szombaton az szokás — a főtéren töltötte az időt. Kiseb-nagyobb csoportulások ugyan voltak, de a hatóság nem tulajdonított annak semmi jelentőséget. Este 7 órakor Gultmann gyógyszerésznek besúgták, hogy fosztogatás készül, aki azonban már csak a házbeliekkel közölte a hírt, mert alig negyedóra múlva

30-40 fiatal katoná megrohanta a városi nagyfogadó emeletén elhelyezett nemzetőrséget s az egész szakaszt lefegyverezte. A fegyvereket és a löszert magukhoz vették a garázdálkodók s a csendőrlaktanyába hatoltak és a csendőröket is lefegyverezték. Majd a belrendőr-tanácsos hivatalába törtek be s az ott talált 12 db forgópisztolyt és 8 db Wernli-fegyvert is szétszórták maguk között, sőt a pénztárban lévő 5000 K bűnjel pénz is elrabolták. Az így felfegyverezett banda négy csoportra oszlott és előre megállapított terv szerint megkezdte a város kifosztását. Majdnem minden üzletet, de igen sok magánházat is kiraboltak. A módosabb gazdáktól leginkább csak pénzt követeltek s ha megkapták, odább állottak. A község vezetőit s a szociáldemokrata párt vezetőit halálra keresték. Szerencse, hogy nem találták őket. Csupán Bazsó Gábor főjegyző került kezeik közé, akit meg is szurkáltak. Több sebesülés és haláleset is történt. A sötétség beálltával egyre többen csatlakoztak a csőcselék soraiból a fosztogatókhoz, kik közül egy állandóan sorakozót fűjt. Összesen mintegy négyszázan vettek részt a rablóhadjáratban, akik közül százán már előzetes letartóztatásban vannak. A szomszédos városok karhatalmi szervei ugyanis másnap rendet teremtettek s elfogták a főkolompókat. Március 26-án a szolnoki munkás- és katonatanács megbízottai különvonaton a községbe érkeztek s már két napja szigorú vizsgálatot tartanak. A főcinkosokat Szolnokra fogják szállítani, ahol a közel napokban alakítandó forradalmi törvényszék statáriális úton végez majd veük. Hétfő óta Jászárokszálláson rend és nyugalom van.

A vasúti forgalom korlátozása. A nagymérvű szénhiány miatt f. hó 28-tól kezdve a budapesti keleti pályaudvarról reggel induló nagyváradit vonat márciusban csak páratlan, áprilisban csak páros napokon, az ugyanonnan este Arad és Miskolc felé induló vonatok pedig márciusban csak páros, áprilisban csak páratlan napokon fognak kiindulni. A reggel Miskolc felé induló személyvonat márciusban csak páros, áprilisban páratlan napokon indul. A budapesti keleti pályaudvarra reggel érkező aradi és miskolci, továbbá az oda este érkező nagyváradit vonatok márciusban csak páros, áprilisban csak páratlan napokon fognak beérkezni. A Miskolcra este 8 óra 50 perckor Budapest-keleti pályaudvarra érkező vonat márciusban csak páratlan, áprilisban csak páros napokon fog érkezni. A nyugati pályaudvarról reggel Debrecen felé induló vonat márciusban csak páros, áprilisban páratlan, s az ugyanoda Debrecenből este érkező

vonat márciusban csak páratlan, áprilisban csak páros napokon fog közlekedni.

A jászapáti helyiérdekű vonat március 28-tól naponta személyszállítással közlekedik mindkét irányban és pedig úgy, hogy reggel érkezik az apáti állomásra és délben indul onnan tovább.

Tanügyi értekezlet Szolnokon. A vármegyei tanügyi személyzet, tanárok, tanítók, tanítónők és óvónők f. hó 28-án pénteken délután 2 órakor kormányrendeletre értekezletet tartanak Szolnokon. Tárgy: az új renddel kapcsolatos kérdések és feladatok megbeszélése és a szükséges utasítások megadása. Az értekezleten részt vesz a Kormányzótanács közoktatásügyi népbiztosa is.

Malomgyűlés. A jászapáti gőzmalom és gőzfűrésztársaság f. hó 25-én délután Koczka István elnöke alatt közgyűlést tartott s egyhangúlag elhatározta, hogy a malmot minden feltétel nélkül átadja 500.000 K-ért a tervezett Községi Közüzemek Részvénytársaságnak.

Választás. A középtiszai ármentesítő társulat Vágó Gyula jászapáti lakost Tiszaroffra mérnökévé választotta.

Anyakönyvi hírek. Március 22-től március 28-ig Jászapáti községben *szültek:* Bugyi Lajos és Mihályi Verona fia József, Török Miklós—Járvas Mária fia József, Juhász K. József—Lados Borbála leánya Eleonóra, Steffek Kálmán—Réz Gizella leánya Margit, Lupán Vazul—Jakner Zsuzsanna fia Leo és két halvaszületett gyermek; *meghaltak:* Kis M. Bertalan 62 éves, veselob, Tóth K. Miklós 75 éves, aggkór, Tajti István 53 éves, vizibetegség, Bugyi József 4 napos, veleszületett gyengeség, Szabari László 88 éves, aggkór, Gece Menyhért 78 éves, aggkór, Tajti Magdolna 20 napos, veleszületett gyengeség, özv. Pongó Istvánné Borbás Marcel 64 éves, szivbaj. *Házasságot kötött:* Ragó Imre Pataki Franciskával és Tóth Balázs Vágó Teréziával.

Magánjáró- vagy

húzatos-cséplőgép vevők forduljanak bizalommal alulirott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.

CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR. Bővebb felvilágosítással szolgál.

Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti.

Koczka és Velemi

mezőgazdasági gépjavitó- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfűrészt, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkoszorúk, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. **Kocsikovács- és bognár-munkák.** Kész kocsikalkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papír- és írószer-kereskedése Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-újdonságokat, bárhol és bármikor megjelent műveket, ugymint: szépirodalmi, művészeti és iparművészeti, valamint tudományos műveket, továbbá ipari, kereskedelmi szakmunkákat a legrövidebb idő alatt szállítok.

Zeneműveket postafordultával szállítok.

A jászberényi szocialista párt kiküldöttei márc. 26-án népgyűlést tartottak a helybeli piactéren. Leszerelt tisztek, tisztjelöltek és önkéntesek, ha foglalkozásuk nincs csapattestüknél vagy Szolnokon a katonatanácsnál 48 óra alatt, ha foglalkozásuk van a helybeli katonatanácsnál márc. 31. jelentkezzenek.

Fogtechnikus.

Komjádl Jenő gyöngyösi fogtechnikus értesíti a közönséget, hogy ezentúl minden héten szerdán egész napon át és csütörtökön délig a Gyöngyösi Kálmán kereskedő jászberényi úti házában található. Vállal töméseket, aranykoronákat, hidakat, szápadlás nélküli műfogakat. Fogakat fájdalom nélkül húz.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTI

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Tűzpróba
Jobbra én, balra te
Taifun
Drótostót
Bob herceg
Isten fia, ördög fia

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétok a

NÉPSZAVÁTI!

GAÁL IMRE ÉS TÁRSA, SZOLNOK

Mezőgazdasági gépgyár vas és fémöntőde.

Foglalkozik mindennemű gépjavítással, gőzgép, gőzeke, lokomobilok helyszíni vagy gyárban hengerfűrészával. Malomberendezések tervezésével és kivitelével. Hengerrovátkolással. Luxus és teherautók teljes felelősség melletti kijavításával. Motorekék és bármilyen benzínmotorok javításával; ezen célra képesített szerelőink bármikor rendelkezésre bocsájthatnak. Külön autogén-heggesztő műhelyünkben a legkomplicáltabb hegyesztéseket felelősség mellett elvállalunk. Fém- és vasöntéseket beküldött, vagy saját mintáink igénybevételével vállalunk el. Vállalkozunk vízvezetéki és egyéb felszerelési munkák tervezésével és kivitelével.

Mindennemű mezőgazdasági gépek állandó raktára. Motorhengeroalaj, gépolaj, továbbá legjutányosabb áron mindenkor kapható

Sürgőnycim: Telefon: Úzlot 350 Gyár 106
Gaál gépgyár, Szolnok. D. u. 6 óra után 184

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és postaküldemények gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések megágyazás szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Ahogy én képzeltem.

Még 1912-ben alkalmam volt bejárni Nyugateurópát. Megcsodáltam a német rendszeres munkát, a svéd tisztaságot és józanságot, a dán életrealitást, az angol gazdagságot és jólétet, a francia ízlést és művészetet. Hónapokat töltöttem a műveltség nyugaton és mégis mit éreztem, mikor a jogászok, kanászok és cigányok országába érkeztem. (Körülbelül csak ennyit tudtak a nyugati népek országunkról). Nem hazafiaskodó érzés dagasztott és mégis büszke voltam, mert éreztem, hogy egy olyan néphez tartozom, amelynek nagy a jövője. A nyugati népek — úgy tűnt fel nekem — már jórészt kiaknázták szellemi és testi erejüket, a mi népünknek pedig óriási nyers anyaga van. És akkor nagyon boldogan azt gondoltam, hogy mi reánk, tanító emberekre vár az a nagy-szerű feladat, hogy ezt a szunnyadó erőt életre keltsük, a lelkek megszántása és a magvetés után bogyómölcsű, életerős növényeket neveljünk.

Most, úgy érzi, felvirradt reánk. Jól esett hallanom, mikor a tanítással foglalkozó személyek szolnoki gyűlésén Darvas elvtárs azt mondta, hogy most egyre van szükségünk: tanulni, tanulni, tanulni. Mi, tanító emberek, ezt az időt várjuk. Fáradtságos, egészségünket aláknázó munkával erre a korra készültünk. Most eljött a cselekvés ideje. Tanító társaim! ne kesse-

kedjünk, ragadjuk meg ezt az alkalmat, mikor a testi munkások szomjúhozzák az ígét.

Az első, amit legforróbban óhajtunk, hogy ne legyen irástudatlan magyar anyanyelvű ember. Ha megvalósul a Tanácsköztársaság azon követelménye, hogy az iskolakötelezettség a 14 éves korig tartson, a jövőben mosolyogni fognak ezen óhajunkon.

A másik fontos követelménye korunknak: a felnőttek oktatása. Erről akarok én egy-két sort írni, hogyan képelem.

Minden községnek a legszebb épülete lenne a népművelés temploma. Világos, tágas termeivel, testgyakorló és sétaterével szinte csalogatná magához az embereket. Lenne ott fürdő, táncterem, zeneterem, könyvtár olvasószobával, természetrajzi és természettani gyűjtemény, rajzoló, fényképező, iparművészeti terem, dalárda-helyiség, vetítő géppel és színpaddal ellátott előadó helyiség, tornaterem. Minden gyűjtemény mellett lenne megfelelő kézi könyvtár és munkaterem.

A munkától mentes időben itt hallgatnának munkástársaink előképzettségüknek megfelelő előadásokat a tudás minden ágából. Tájékozódna a szocializmusról, amelyről általában nagyon hiányos és téves nézetek vannak elterjedve. Hallanának az állat- és növényvilág csodáiról, a világ

népeiről, mégismerkednének a költészet, festészet, zene, szobrászat, építészet remekeivel, az emberiség vallásaival, a történelem eseményeivel, a gépek, felfedezések titkaival, a nagy emberek életével, a foglalkozásuk körébe eső újdonságokkal. Tanulhatnak kézi ügyességeket, idegen nyelveket, zenét. És még ezer tárgy volna, amelyekről szívesen hallanak egy hozzáértő, jó előadó szavait. Nem iskolás műveltséget nyernének, hanem olyan ismereteket, melyek hasznosak, szükségesek.

Ahol gimnázium, polgári iskola van, már is volna valamilyen alkalom, ahol pedig nincs, első kötelesség alkotni. A szervezetet, tervezetet megcsinálná szakértelemmel egy kevéstagú tanács, amely központja lenne a későbbi munkálkodásnak is.

A vezetést tanügyi emberekre kellene bízni, nem pedig csupán lelkes, de képzett egyénekre. A régi kornak egyik halálos bűne az volt, hogy tanításban nem gyakorlott papi és világi embereket rendelt a tanítók fölé.

Ha a letűnt szomorú világban volt pénz sok milliós csatahajókra, ágyúkra, agyalágyult cseh tábornokokra, most nem szabad krajcároskodni.

A népbiztosság pedig alakíttassa meg a járási tanügyi tanácsot, amely haladéktalanul megkezdené munkásságát. Amit a múlt elhanyagolt, sürgősen pótolni kell. Akiknek most kezében van az intézkedés joga, tegyék meg ezt, mert ezzel tartoznak embertársaiknak, a jövőnek, az emberi boldogságnak.

Dr. Mátrai Ferenc.

A vasárnapi népgyűlés.

A jászapáti Munkás- és Katonatanács gyűlésre hívta össze múlt vasárnap községünk lakosságát. A gyűlés összehívására az a szomorú tény szolgáltatott okot, hogy az élelmi cikkek megmaximálása óta a jászapáti piac minden reggel üresen várta

a vásárló közönséget. A gazdák se tejet, se vaját, sem tojást, egyáltalán semmiféle élelmi cikket nem küldtek ki napokon át a piacra. Ez volt a válaszuk a maximálásra. Embertelen és lelketlen válasz, de egyúttal türethetetlen is, mert a piacról élő proletárság kiéheztetését célozta és föltétlenül eredményezte volna. Csak természetes, hogy a munkás- és katonatanács azonnal a legszigorúbb rendszabályokkal lépett föl ez ellen a szűkkeblű, önző és minden ízében ellenforradalmi állásfoglalás ellen és hogy minden gazda tisztán lássa a helyzetet és tisztában legyen annak következményeivel, népgyűlés keretében adta köz-tudomásra a rendszabályokat.

Hatalmas tömeg, vagy 3000 ember gyűlt egybe délután 3 órára a főgimnázium tágas udvarán. Fegyveresen, vörös lobogó alatt kivonult a vörös gárda, testületileg részt vettek a rokkantak s zászlója alatt megjelent a szervezett munkásság és a szocialista pártszervezet.

A népgyűlés szónoka Velemi Endre elvtárs volt, aki szociális tudásának minden erejét, szónoki készségének egész fegyvertárát megcsillogtatta hatalmas, jól felépített beszédében. Okos és bölcs szavainak szem-mellátható nagy hatása volt. Mintha megnyitott volna a gazdák zárkózott lelke... A meggyőződés talajából fakadt beszéd, a tapasztalatból leszűrt igazságok s a szocializmus fenséges tantételei megtörték a jeget. A gazdák már kezdik látni, hogy a vörös rém nem olyan veszedelmes, mint nekik lefestették s az ördög sem olyan fekete, mint azt eddig tanították. Nagy cselekedet volt ez a beszéd, nemcsak azért, mert jobbá, önzetlenebbé, megértőbbé tette a lelkeket, hanem azért leginkább, mert közelebb hozta a gazdákat a szocializmushoz. Még egy-két ilyen szónoklat s eljön az idő, mikor teljesen eloszlik az a mesterséges köd, amivel a régi rendszer elfödte a szocialista tanokat és igazságokat az iskolázatlan

lan tömeg elől. A napfény — tudjuk — nem türi a sötétséget. És már felkelt a nap. Ébrednek a gazdák is. Ha a szabad nap izzó sugarainál teljes fényességükben megláthatják és megismerhetik a szocializmus igazságait, föltétlenül behódolnak a gazdák is és akkor nem lesz többé szükség se maximálásra, sem pedig kényszerárúsításra. Egyenlő színvonalú és általános szociális műveltség, óh jöjjön el mielőbb a te országod!

A népgyűlés lefolyása a következő volt:

Német Géza elvtárs pont 3 órakor rövid beszéddel megnyitotta a gyűlést, üdvözölte a megjelenteket s nyomban átadta a szót az előadónak.

Velemi Endre előadó hatalmas beszédet mondott. Bevezetésül ismertette a mai rendkívüli jelentőségű politikai fordulat okait. A nagytőke, a nagybirtok és a nagybankok túlkapásai miatt összeomlott a régi rend s nincs többé semmi és senki, nincs se politika, se politikus, aki azt vissza tudná állítani. Hozzájárult ehhez a veszett háború nyomában jelentkező rablásj vágy az ellenséges hatalmasságok részéről. Az ántánt szét akarja darabolni Magyarországot. Területi épség és belső rend nélkül pedig föltétlenül elpusztul az ország. S miután a hitelüket veszített polgári pártok nem tudták már egyiket sem biztosítani, átvette a hatalmat a szocialista párt s kikiáltotta a proletárdiktaturát. És mióta ez megtörtént, rend van. A csendőrelvtársak igazolják, hogy a diktatura óta a járás területén a legkisebb kihágás sem történt. Rövidesen eljön az idő, amikor megvédjük az ország területét is. Nem kell félni senkinek a proletárdiktaturától. A bolsevizmus, a kommunizmus eszme, a proletárdiktatura pedig eszköz, ennek a kettőnek kellett most összefogni az ország érdekében. Lehet az a diktatura veszélyes, amelynek élén Velemi, Orosz Kálmán, Németh Géza stb. állanak? Lehet-e annyira veszélyes és félelmetes, mint volt a Lukaszich-ök diktatúrája? A proletárdiktatura csak rendet és munkát akar, általános munkakényszert hozott be, de segíti a munkaképteleneket is. Kommunizál és szocializál, de csak a nagybirtokot, gyárat, nagytőkét, palotákat és bérházakat bolygatja meg. A jászapáti házak közül ugyan mit lehet kommunizálni, mikor azok 95 százaléka egy család részére sem megfelelő? A kisipar se féljen; csak az az ipar féljen, amelyik a munkást kizsákmányolja. Nincs mit tartania a kisgazdának sem

Nem veszik el annak a vagyonát. Sohasem fog a szocializmus a verejtékkel, nehéz munkával megszerzett kisbirtokhoz hozzányúlni. Szól a magyar földműves és kisgazda vagyonimadásáról, amely egészen belenevelődött annak lelkébe. Innen van, hogy a magyar parasztgazda csak a vagyonos embert tisztelte, annak emelt kalapot. Pedig a nagytőke a magyar parasztgazdát is kizsákmányolta és kihasználta s csak morzsákat juttatott neki, de ennek fejében is kiuzsorázta az adóval, amely mindig az osztályuralom hatalmi érdekeit szolgálta igazán. Ezentul másképpen lesz. A nagy jövedelmek közcélokra fordíthatnak. A fegyveres erő sem osztályuralmi érdeket szolgál majd. A proletár nem tud uralkodni, de rendet tud tartani. A vörös gárda, a proletár hadsereg is csak a rend fenntartásért alakult, bár a háza határait is meg fogja védeni a vörös lobogó alatt, amely csak egyenes, tisztalelkű embereket tűr meg maga körül. Meg kell értenie a gazdaosztálynak is az idők változását; nem lehet a gazda többé bankóimádó; testvéri szeretetben kell élnie embertársaival s meg kell osztania fölöslegét a proletárokkal. A gazdák most éppen úgy ki akarják éhezteni a proletárokat, mint az ántánt Magyarországot. Pedig bizonyára a templomban is azt tanulták, hogy segíteni kell a szegényebb embertársón. Megértésnek kell lenni az emberek között és békés szeretetnek. A szocializmus is azt tanítja, hogy nem tűzre, lángra van szükség, hanem békességre, munkára és kölcsönös bizalomra egymás iránt. Ezt kell megérteniök a gazdáknak is. Eddig nem értették meg, azért a munkás- és katonatanács mihelyst átvette a hatalmat, diktatórikusan azonnal maximálta az élelmicikkeket. De nem fog itt megállni, ki fogja irtani a 600 koronás csizmaárakat is és az egész bankóimádást. Figyelmezteti tehát a gazdákat, hogy hozták ki fölöslegeiket önként a piacra, mert a diktatura nem állhat meg a maximálásnál. Nem fog vitázni, nem fog tárgyalni senkivel, hanem egész hatalmi súlyával intézkedik. El fogja venni a visszatartott fölösleget. Jobb lesz tehát józan belátással és megértéssel rendbe hozni ezt a kérdést. Ismétli, hogy a szocializmus nem ellensége a gazdáknak. Boldog kisgazdát akar az látni, aki nem száraz kenyér mellett szánt, hanem jól él, húsrá és sajtra is jut neki mindennap. Szól a kukoricaföld kérdéséről. Neki nem az a fontos, hogy a munkásoknak kukoricaföld jusson, hanem hogy elegendő kukorica teremjen. Tehát vetni kell, dolgozni kell. Majd ha megterem a kukorica, kap abból mindenki, akinek szüksége lesz reá. Felfigyeljen, hogy a gazda-

köröket, kaszinót kisajátította a munkástanács. Ez sem a gazdák ellen irányuló intézkedés, csupán azt célozza, hogy most nem lehet osztály, foglalkozás vagy politika szerint különbség közöttünk. Most minden magyarnak össze kell fognia s mindnyájunknak egynek kell lennünk. Megértés, egyazon törekvés, munka, rend, fegyelem kell most és hogy ezt biztosítsuk: proletárdiktatura, mert ez Magyarországnak és a dolgozó népnek létevére.

A nagy figyelemmel hallgatott beszédet osztatlan tetszés kísérte s utána már csak Német Géza elvtárs zárószavai következtek. Német elvtárs újból felhívta a gazdákat, hogy ne vonják el a közszükséglet elől fölöslegüket, a tejet, vaját, tojást stb., mert akkor erőszakos eszközökhöz kell nyulni. Van nap, mikor egyetlen liter tej sem jön ki a piacra és megtörtént, hogy egy gazda udvarán 100 mázsa eldugott búza rothadt a titkos veremben. Ez gyalázat. Mikor százan és százan éheznek, akkor az ilyeneket nem lehet tűrni. El fogjuk venni az elrejtett fölöslegeket és a bűnösöket forradalmi törvényszék elé fogjuk állítani. E komoly figyelmeztetés után oszlásra hívta fel a gyűlés elnöke a tömeget, amely a legnagyobb rendben hazavonult. (If.)

Népnevelés.

A művelődést, mely általános s melyet a társadalmi érintkezés hoz létre, tökéletesebbé teszi a népnevelés. Ez öntudatos munka a társadalom intézményeinek keretében.

Az igazi népnevelés az iskolák feladata, míg a felnőttek nevelése a társadalmi szervezetek munkája.

Országok, nemzetek jövője, fejlődése s fenmaradása függ a népneveléstől.

Nálunk ez a legelhanyagoltabb ügy, mit a multban igazán komolyan soha nem vettek.

Iskola, kórház, szegényügy mindig utolsók voltak. Még ma sem intézik ez ügyeket oly lendülettel, mint amilyent a jelenkor követelne.

Sem az állam, sem különösen a felekezetek nem karolták fel kellően a népnevelés ügyeit.

Nincs kör, melynek kiváló erényei ne lettek volna, de ott voltak hibái is.

Hálával emlékszünk erényes nagyjainkra, kik egyes intézményeinket szilárd alapra helyezték, de a mult erényei nem orvosolják a korunkba húzódo hibáit is s azért a ma társadalmának, nekünk

kell a helyes irányba lépve alapoznunk, alkotnunk, vagy javítanunk.

A háborús évek tapasztalatai után tehát e téren is helyesebb irányban kell haladnunk.

Ma a társadalom nevelése a legsürgősebb, de gyökeres átalakítást csak az iskolák ügyének alapos rendbehozásával lehet teremteni.

Igen gyors határozásra s intézkedésre van szükség.

A háború a legtöbb embert nagyobb látókörűvé tette.

Osztályok szervezkednek. Mint értékes réteg illeszkednek be a társadalomba s öntudatosan mozognak, terveznek, irányítást vagy alkotást is óhajtanak megvalósítani. Nem vak eszközök többé.

A néprétegek ezen szervezkedését s mozgását figyelmen kívül hagyni helytelen dolog volna, hanem inkább kapcsolatot kell létrehozni a társadalom gépezetében, mert a legkisebb alkotórész is a közös cél felé törő erő ellen működik, vagy romboló hatásvá lesz, ha az az alkotó rész nincs a maga helyén, vagy ha sérlem esik rajta.

A mult társadalmi nevelésében hiányzott az emberszeretet. Megfélemlítésből, kényszerből engedelmességek.

Pedig csak öntudatos emberrel lehet megértetni, hogy minden műben a kisebb s nagyobb részek összehangzó működése érheti el a közös cél, így a társadalmi osztályok is csak az összetartozóság tudatában munkálkodhatnak egymásért a mindnyájunk boldogítása érdekében.

Csak öntudatos polgár látja be, hogy a társadalom szerkezetében is kellenek irányító, osztó, működő, alkotó s javító szervek s így nem intézhetnek ügyeket mások, mint csakis hozzá értő szakemberek.

Fődojog tehát, hogy a társadalom s intézményeinek munkája e szervek összehangját hozza létre.

E célra, hogy úgy mondjam, a legjobb költő a szeretet, a megértés és az öntudatra való nevelés.

A társadalom rétegeinek s különösen az iskolai ügyek irányításának kell, hogy most s a jövőben is ezek legyenek irányító elvei.

Emlékezés Przemyslre.

Tizennégy szeptemberében az aggasztott bennünkei, mikor napról-napra erősebben hallottuk a távoli ágyűdörejt. Ez a dörej, melyet első ízben csak a föld alatt hallhattunk, csakhamar olyannak tünt fel, mintha valamely szomszéd falu ezer harangja kongana, búgna, zsongana. Egyre jobban aggasztott bennünket ez az erősödő ágyűdörej, mert éreztük, hogy a mieink vonulnak vissza. Lemberg felől; sejtettük, hogy csakhamar körül leszünk zárva, foglyok leszünk, elzárva az egész világtól.

Aggasztók voltak már ekkor is sejtelveink, pedig távolról sem gondoltuk, hogy przemysli fogságunk csak előjátéka, bevezetése annak a hosszú, gyötrelmes fogságnak, melyben még most is aanyi bajtársam kénytelen sínylődni.

Mikor aztán a vár ágyúi is kezdtek dörögni, akkor már tudtuk, hogy kezdődik körülzárolásunk. Először a váróv egyik szakaszán működtek ágyúink, de napról-napra nagyobbodott a terület és a várak száma, ahonnan a körülzáró sereget nyugtalanították ágyúink. Egyszer csak azon vettük magunkat észre, hogy nemcsak az egész váróvból bőmbölniek, de már az orosz ágyúk is felelnek.

Ez időtől kezdve, tizennégy szeptember második felétől, állandó ágyűtüzben fejlesztettük az erődítési munkálatokat és epedve vártuk a felmentő csapatok közelítését. Tizennégy december vége felé azt lestük, vártuk, hogy a távoli ágyűdörej erősödjék, mert minél erősebben hallottuk az ágyűzást, annál közelebb gondoltuk a felmentő csapatokat.

Közben egyre nehezebbé vált az élelmezés. December végén már látott a lóhus; nem gondoltuk azonban, hogy ennek is oly szűkiben leszünk, hogy a döghúsra is rá fognak fanyalodni az emberek.

Aki Przemyslben volt, az tudja, mire képes az éhség; az tudja, hogy az éhes ember előtt nincs hálálvesztés, mikor éhségét csillapítani akarja.

Bizony sokszor hisztettek embereink közül többen a váróvból a drótsóvények elé egy kilométernyire lévő krumpliföldre s a fagyos főtől, a hó alól vették a krumplit, mit sem törődve azzal, hogy az oroszok — tudván és látván ezt — mindig közelebb szorítottak. És sokszor holtan maradtak ott a hóban.

1915. január végén és február elején már nem igen volt macska vagy kutya a várban, pedig jó pénzt igérték érte. Ami a megszálló csapatok közt novemberben a tiroliaknak esemege volt, az a következő év februárjában a mieinknek is lett. A háború csillapító rojt. (If.) Dr. Dán J.

HIREK

Felkérjük mindazon olvasóinkat, akiknek eddig mutatványszámokat küldtünk, hogy ha lapunkat rendszeren járattatni óhajtják, az előfizetési díjakat a jelen számhoz mellékelt póstauteleványon mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert a nyomdai anyagok árának és a munkabéreknek rendkívül emelkedése miatt a lapot tovább ingyen nem költethetjük.

A KIADÓHIVATAL.

A jászárokészítési fosztogatók ügyében még addig nincs ítélet. A 16 főcinkos Szolnokon várja kiérdemelt sorsát, a többi tettes ellen a községben folyik a vizsgálat. A vizsgálatot vezető bírót nehéz munkájában külön e célra kirendelt karhatalom támogatja.

A lakáshivatal a jászapáti népház tanácsstermében megkezdte működését. Mindenkit lakáshoz juttat, akinek arra igénye van.

Községi konyhakertészetet rendez be 55 hold területen a helybeli munkás- és katonatanács. A kertészet vezetője Lintner Gyula okleveles gazdász.

A Jászladányi Sport Egyesület március 15-iki láncos kabaré-estélyén felülfizettek: Dudás 25 K, Lukácsovich Sándor 20 K, Tuboly Jenő 20 K, Hegedűs Gyula 20 K, Antal Sándor 10 K, Dömötör 10 K, dr. Székely Sándor 10 K, Flesch Simon 10 K, Rácz 10 K, Schafferné 5 K, Fehérváriné 5 K, Tory Jenő 5 K, Bagi Barna 4 K, Sziráki N. 4 K, Rimóci Dezső 4 K, Deutsch Herman 2 K, Németh József 2 K, Donkó Kálmán 2 K, N. 2 K-t.

Vasúti forgalom korlátozása. Az újszász-vámosgyörki vonat jászapáti-újszászi vonalán további intézkedésig szünetel a forgalom.

Anyakönyvi hírek. Március 28-tól április 4-ig Jászapáti községben születtek: Banya Dezső—Ofah Borbála leánya Angyél, Fazekas Ágoston—Pádár Anna fia József, Juhász István—Járvás Mária fia József, Bornemissza Jenő—Radován Margit leánya Margit, Deli János—Tajti Juliánna leánya Borbála, Farkas Franciska leánya Juliánna, Radics János—Tóth Teréz leánya Rozália, Vincze Lajos—Kis J. Franciska leánya Piroška; meghaltak: Nagy Károly 58 éves, sárgaság, Burai Ilona 13 éves, tüdővész, Ivanics István 44 éves bélgyulladás, Mezei Szilveszter 10 hónapos bélhurut, Tóth K. Balázs 71 éves, aggkór, Szelényi Gyuláné Farkas Erzsébet 50 éves gyomorfekély, Medvecki Sándor 44 éves tüdővész. Házasságot kötött: Nagy Péter Gábor Erzsébettel és Bozsonyik András Dósa Erzsébettel.

Oktató munkások gyűlése. Szolnokon március 29-én gyűlt össze a megye tanító személyzete. A budapesti központ kiküldöttjei több-kevesebb szónoki ügyességgel fejtegették azokat az eszméket, amelyek szerint az új kor tanítói munkásságának kell igazodnia. Az egybegyűltek egymás között is hasznos eszmecserét folytattak s a gondolatok kicserélése termékenyítően hatott a lelkekre. Nagyon jól esett a tanítóságnak az a melegség, amely a testi munkások üdvözlő- és elismerő szavaiból kisugárzott. Köszönet érte!

Forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Seminárium tanintézet*. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.*

Jászkiséri hírek. Március 28-án délután 3 órakor a piactéren Darvas Ferenc megyei megbízott beszédet tartott a forradalmi átalakulásról, mit nagyszámú közönség hallgatott végig. A beszéd után a megyei megbízott a városháza tanácstermében a munkás- és katonatanács tagjaival értekezletet tartott. — A munkás- és katonatanács az úri kaszinót a vörös gárda céljára lefoglalta. — Április 1-én Szellő Gábor kereskedőnél a munkás- és katonatanács kutatást tartott és tőle nagyobb mennyiségű gyufát elkobzott. Nevezett kereskedő a gyufát jóval a maximális áron felül árusította. — Április 1-én délután Csatár Gyula, a forradalmi kormány kiküldöttje, a piactéren összegyűlt nép előtt nagyszabású beszédet tartott a forradalmi átalakulásról.

Hírek Jászdósáról. A nagy átalakulás után a jászdósai községében csak a két jegyző és az ellenőr maradt hivatalukban. — Megalakult a 40-tagú munkástanács, melynek elnöke Kis Imre tanító, alelnöke Zsidei István kollár. Községi megbízott Vajda János; megbízottak: Rajzinger László, Nagy S. György, Zsidei M. József, Rédei Béla, Kis János. Megalakult a 40 tagú vörösgárda, melynek parancsnokai Bodonyi Gyula és Fekete István. A községben a legteljesebb rend és csend uralkodik. A kisgazdák és a munkások között a kukorica és a krumpliföld bérletére nézve tárgyalások folynak a siker minden reményével.

Új pénzügyi megbízott. Ádám János elvtárs községi pénzügyi megbízott tisztjét, sokoldalú elfoglaltsága miatt, dr. Bender Ferenc elvtárs tölti be.

Sport-egylet alakul legközelebb Jászapáti. A helybeli ifjúság ez úton kéri a sportkedvelőket, hogy az új egyletet támogassák. Az egylet alakítására a felhívás legközelebb megjelenik.

Rokkantak és hadiárvaik segélyezése. A jászapáti illetőségű rokkantak és hadiárvaik részére az előljáróság által karácsonykor gyűjtött 16.000 Kt mult vasárnap osztotta ki az arra illetékeseknek a bizottság, melynek tagjai dr. Bender Ferenc, Tábori János, Kovács Lajos, Benyovszky Mihály és Vágó János voltak. A befolyt segélyösszegeből 7500 Kt maga Molnár János főjegyző gyűjtött.

Fizetésemelés. A jászapáti előljárósági tisztviselők és alkalmazottak fizetését április 1-től kezdődőleg felemelte a munkás- és katonatanács. Az emelés 50—100 százalék között mozog.

A jászalsószengyörgyi néptanács megalakult a következő tagokkal: Hirsch Izidor elnök, Droth Mihály, Töröcsik István, Gortve István, Panyik János, Panyik Mátyás, Csonka János, Balog Sándor, Toth L. Károly, Palics József. Községi megbízott Töröcsik András, rendőrségi megbízott pedig Kecskés János lett. A második bíró, közgyám és pénztárnok helyükön maradtak.

Jászladányi hírek. A jászladányi ipartestület elnökévé szavazattöbbséggel Zana Ignácot választották meg. — A községben még március 23-án megalakult a munkás-, katonai- és paraszttanács intézőbizottsága, tagjai lettek: Zomora Samu, Antal Aladár, özv. Ticska Lászlóné, Fodor Ferenc és Kiss Lajos. Azóta az ügyek teljesen rendben folynak. Ujabban megbízást nyertek Drávcz István és Katona Ignác, mint politikai megbízottak. A községben teljes a nyugalom és rend, ami különösen a jászladányi derék, egységes, öntudatos, józan, komoly munkásság érdeme. — A jászladányi néptanács Vigh István községi ellenőr segédjegyzőt ideiglenesen a főjegyzői teendőkkel bízta meg, az adóügy-nyilvántartói segédjegyzői állást pedig Fehérvári Árpád volt segédjegyzővel töltötte be. Ellenőr ideiglenesen Sziráki István hadirokkant lett. Katona István községi tanácsos hivatali teendőit Szücs János látja el. — Március 31-én, az ipartestület udvarán, 3000 főnyi jelenlét előtt Csatár Gyula budapesti kiküldött elvtársunk lelkesítő beszédben fejtette ki a szocialista és kommunista igazságokat. Kétórás beszéde nagy tetszést aratott. — A jászladányi szervezett munkásság március 31-én az új munkás-

és párt-otthonban tartott gyűlést, nagy tetszéssel fogadta a szocialdemokrata és kommunista párt egyesülését. — A jászladányi gazdasági kör az új munkás-otthonban helyezkedik el, a jászladányi szocialista kisgazdák szövetsége címén; ugyancsak itt helyezkedik el a jászladányi hadirokkantak, hadiárva- és özvegyek egyesülete, mint szocialista egyesület, valamint a jászladányi oktatók szakszervezete is.

FELHÍVÁS.

Alólirott pénztézetek a forradalmi tanács XII. számú rendelete alapján figyelmeztetik és felszólítják feleiket, hogy személyazonosságukat a betéti könyvecskék bemutatása, vagy a folyószámlai elismervényük magukkal hozásával a pénztézetnél személyes jelentkezésükkel igazolják annyival inkább, mivel ezen rendelet szerint ennek elmulasztása esetén a 9. § szerint betétje a kincstár javára elvesz. Jelentkezési határidő 5000 koronánál nagyobb összegre 14 nap, ezen alóli összegre 30 nap.

*Jászapáti-i kölcsönpenztár
Jászvidéki takarékpénztár
Gazdasági és iparbank
Jászapáti népbank szervezet
Jászladányi takarékpénztár.*

Magánjáró- vagy húzatos-cséplőgép vevők forduljanak bizalommal alólirott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.

CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR.
Bővebb felvilágosítással szolgál

Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti.

FALRAGASZ
NÉPBIZTOSSÁGOK RÉSZÉRE
gyorsan és izlésesen készül
IMRIK és BUSAY

Koczka és Velemi

mezőgazdasági gépjavító-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. **Kocsikovács- és bogárnár-munkák.** Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, úgymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok.

Zeneműveket postafor-
dultával szállítok.

Tájékoztató. A jászapáti szocialista párt helyiségeit a kaszinó-épületbe helyezte át. Beiratkozások és befizetéseket itt fogad el ezentúl a párt irodája naponta d. e. 9—12-ig és d. u. 4—6-ig. A helybeli vörös gárda laktanyája a gazdasági és polgári körbe helyeződött át.

Fogtechnikus.

Komládi Jenő gyöngyösi fogtechnikus értesíti a közönséget, hogy ezentúl minden héten szerdán egész napon át és csütörtökön délig a Gyöngyösi Kálmán kereskedő jászberényi úti házában található. Vállal töméseket, aranykoronákat, hidakat, szápadlás nélküli műfogakat. Fogakat fájdalom nélkül húz.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTI

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Tűzpróba
Jobbra én, balra te
TaiFun
Drótostót
Bob herceg
Isten fia, ördög fia

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétok a

NÉPSZAVÁTI

GAÁL IMRE ÉS TÁRSA, SZOLNOK

Mezőgazdasági gépgyár, vas és fémöntöde.

Foglalkozik mindennemű gépjavitással, gőzgép, gőzeke, lokomobilok helyszíni vagy gyárban hengerfűrésével. Malomberendezések tervezésével és kivitelével. Hengerrovátkolással. Luxus és teherautók teljes felelősség mellett kijavításával. Motorekék és bármilyen benzínmotorok javításával; ezen célra képesített szerelőink bármikor rendelkezésre bocsájtanak. Külön autogén-heggesztő műhelyünkben a legkomplicáltabb hegesztéseket felelősség mellett elvállalunk. Fém- és vasöntéseket beküldött, vagy saját mintáink igénybevételével, vállalunk el. Vállalkozunk vízvezetési és egyéb felszerelési munkák tervezésével és kivitelével.

Mindennemű mezőgazdasági gépek állandó raktára. Motorhengerblaj, gépolaj, továbbá legjutányosabb áron mindenkor kapható

Sürgöny cím: Telefon: Újlat 350 Gyár 108
Gaál gépgyár, Szolnok. D. u. 8 óra után 184

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétanyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Proletárok, most vigyázzatok!

Úgy érzem magam az emberi lélek felszabadulásának ezen a gyönyörűsége szép tavaszán, mint a szerelmes ifjú, aki szívének első, illatos májusán megkapta a csókoit asszonyától s mámorosan az éreibe pezsgő vér muzsikájától, belérikolt a nagy mindenségbe, belékiált a nagy világba, kikiáltja, kikiabálja a maga megmérhetetlen és véghetetlen nagy boldogságát.

Boldog vagyok! Jól megy, minden nagyon jól megy. A fiatal magyar Tanácsköztársaság még alig mult kéthetes és már kezdi kiforgatni sarkaiból a bűnre szövetséget nyugati világot. Rövidesen eljön az idő, amikor porban hever minden intézmény, ami az elnyomás, a szolgaság, az önös érdek, a pénz és a hatalmaskodás undok céljait szolgálja.

A kizsákmányolt, kiuzsorázott ember öntudatra ébredt, felismerte lebirhatatlan erejét s kezdi lerázni magáról az évszázados nehéz bilincseket. Itt a tavasz! Ez az a szent tavasz, amely meghozza a leigázott emberi lélek teljes felszabadulását, a tökéletes egyenlőséget, az igaz szereteten alapuló testvériséget és a világszabadságot.

Proletárok, kik oly rég óta vártok e szent tavaszra, csak most vigyázzatok! Igaz, minden jól megy, hisz a bús orosz testvér példája nemcsak az ezer sebből vérzett Magyarországot ihlette meg és sarkalta eszélelésre, de jelezte, ahaiból

a bajor óriást és bizonyára tette készíteti többi német testvéreinket is, — mégis azt mondom: vigyázzatok! Az eszmét ugyan nem lehet feltartóztatni diadalmas útján, de győzedelmét el lehet odázni ideig-óráig. Ennek a győzelemnek késedelme pedig újra csak a dolgozó milliók szenvedését és nyomorúságát, a világ proletárjainak, édes mindnyájunknak további elnyomatását, leigázását jelenti.

Vigyáznunk kell tehát, testvéreim, hogy most el ne rontsuk a dolgokat. Ám kiáltunk bele nagy boldogságunkat a végtelen világba, de a mámor ne legyen úrrá sokáig fölöttünk. Tenger még az az ellenség, ami leskelődik reánk. Idehaza és a határon kívül egyaránt. Ha azt akarjuk, hogy az eszme valóban meghódítsa az egész világot, férfias lélekkel és közös akarással fokozottan kell dolgoznunk továbbra is mindannyiunknak.

Munka, rend és fegyelem, ez az a szent-háromság most, amelyre valamennyi proletárnak esküdni kell. Mindent kockáztunk, ha ezt a három jelszót csak pillanatokra is elfelejtjük. Eddig minden jól ment, de ha nem dolgozunk megfeszített erővel, ha nem tudunk parancsolni önmagunknak és nem akarunk engedelmességni senkinek: hiába érkezett el ez a szépséges szép tavasz, hiába fakadt ki az emberi lélek szabadságának gyönyörűsége bimbója és hiába

volt meg a mi mámoros boldogságunk is. Élettapasztalat, hogy a legszebb tavaszban is jöhet egy késői fagy, ami éppen a legdrágább virágot pusztítja el...

Eddig minden jól ment. Hitem és meggyőződésem, hogy ezután is jól megyen. Az eszmét valóban nem lehet többé dicsőséges útján tartós megállásra kényszeríteni. Mégis, miként a derék kertésznek első köfelessége az óvatos gondoskodás, nekünk is legyén most legfőbb feladatunk a becsületés és kitartó munka, a legtökéletesebb önfegyelem és a magunk-alkotta rend tisztelete.

Proletárok, még nincs minden teendő elvégezve! Vigyázzatok! *iff. Imrik József.*

A könyvek.

Tavaszi illatát lendíti szobámba a szele, pajkos napsugarak táncolnak asztalomon. Vaskos, öreg könyvek fekszenek előttem s a tavasz mámorában mintha susogni kezdenének a fekete barázdás lapok.

Az egyik Chináról beszél. Tudod-e, mester, hogy könyvtestvéreim Chinában mily sokan vannak? Itt a legolcsóbb a könyv az egész világon. Nem is darab számra árulják, hanem súly szerint. Igaz, hogy ott már Krisztus születése előtt 1097-ben a közoktatás állami ügy volt, tandíjat senk sem fizetett, általános volt a tankötelezettség s a fiúk oktatása életük 13. évéig tartott. A Krisztus előtti első század végén 11.332 mű volt számtalan példányban elterjedve.

Nagyon dicsekszel a te népeddel, szolt rá egy vékony füzet. Ne feledd el, hogy a legrégebbi egyiptomi könyv 5400 esztendő is elmult.

Az semmi, szakította félbe egy gögös angol könyv. Hallottatok-e az assziri és babiloni kőkönyvekről? Ezeket még elolvasni sem tudták eddig a világ tudósai. Csupán egy királynak, Sardanapalnak a könyvtárában annyi agyagtáblát találtak, amelyeknek írása lenyomtatva 18.000 ivoldalt tenné.

Egy komoly német könyv fontoskodva jegyezte meg: 1881-ben Németország annyi könyvet ter-

melt, hogy 9,323.500 kilogrammot szállíthatott ki külföldre.

De az angol nem hagyta magát és diadalmaszkodva mondta: Te, német könyvbarátom, hallottál-e már a nemes angol nemzet híres könyvtáráról, amely Londonban van a Brit Múzeumban? Itt körülbelül 2 millió 200 ezer kötet van s évenként átlag 50 ezer kötet a gyarapodás. A könyv-állványok hossza 65 kilométer. Van olyan magyar könyv is, amely nem található meg egész Magyarországon, de a Brit Múzeumban megvan. Csupán a könyvek címei 67 vaskos kötetre terjednek. Nem tekintve a sok milliós adományokat, csaknem 100 millió koronát költött az angol nép ezen könyvtárára.

Megsokalltam az angol könyv dicsekvését, lassan odacsúsztattam közéjük egy zömök magyar könyvet. Aztán az is megszólalt:

»Mi magyarok is szeretjük a könyveket. Volt idő, mikor egy falut is adtak magyar emberek egy könyvért. Mátyás király évente 33 ezer aranyat költött könyvtárára. Volt egy uralkodónk, akit Könyves Kálmánnak neveztek. A hitújítás idejében pezsgő könyvéletünk volt. Azután jöttek a végtelen háborúk, nyomukban a nyomor és kétségbeesés. De mikor a magunk urai lettünk, a Wigandok, Csáthy Györgyök, Hochmeisteretek megakart kocsin járatták be a megyéket, hogy terjesszék a könyveket. Igaz, hogy hazánk legnagyobb könyvtárának 470 ezer kötete van csak, de új idők virradtak reánk, lesz becsülete a magyar könyvnek. Versenyre állunk a világ népeivel, mert a mi népünk szeretni fogja lelke táplálékát is.

Jól mondtad, drága magyar könyvem, az új idők a ti jegyetekben indulnak. Szeretni fogják a magyar könyvet, mert tanít, gyönyörködtet, vigasztal, felemel. Elvezet a varázslatos multba, szórakoztat a jelen örömeivel, hasznot hajt és boldoggá tesz.

Most az új korszak hajnalán, szeressük a könyveket. Szerezzük meg filléreinken, ő lesz a mi leghűségesebb barátunk. A megalakult Tanács gondoskodjék hozzáértő tagjai által mindenütt erről a lelki szükségletről, ne legyen a könyv néhány ember kiváltsága. A közkönyvtárak legyenek igazán közkinccsek.

Lapunk, ha majd a papirinség engedi, fel fogja hívni a figyelmet olyan művekre, amelyek igazi értékkel bírnak, de addig is, Jászapáti derék könyvkereskedőnk, (bár tudtán kívül írom e sorokat,) szívesen tesz eleget minden ilyen irányú kívánságnak. *Dr. Mátrai Ferenc.*

Választások.

A Forradalmi Kormányzótanács rendelete értelmében a múlt vasárnap, április 6-án ment végbe Jászapáti a munkás-, katonai- és földmivestanács tagjainak választása. A község proletárjai először kerültek az urna elé szavazatukkal, most először vettek részt a politika irányításában. Minden korteskedés nélkül, csendben és rendben, az ügynek megfelelő komolysággal vonultak fel a szavazók a választásra, amely két bizottság előtt folyt délután két órától 6 óráig. Az első szavazatszedőbizottság elnöke Orosz Kálmán, a második Szabari István elvtársak voltak. Leszavazott összesen 1247 proletár, akik közül 995 minden változtatás nélkül a szocialista párt által összeállított listát adta le a szavazásnál, tehát a párt jelöltjei igen nagy szótöbbséggel győztek.

A jelöltek ugyanazok voltak, akiket már március 24-én, ugyancsak a szocialista párt javaslatára ideiglenes tanácsstagokká választott a népgyűlés s akik tisztjüket azóta közmegelegedésre töltötték be. Mindössze annyi változás történt, hogy a tanácsstagok száma ötvenre emeltetett fel, mert ez a szám felel meg a község lakosság számának. Új tanácsstagok lettek: Parkas István, Mihályi B. Sándor, Fellner Ferenc, Kiss Mihály, András Bertalan, Bagi József, Nagypál István, Davalla István, dr. Horváth József és Molnár János.

A szavazás alatt Velemi Endre és Ádám János elvtársak több ízben beszédet intéztek a választókhöz, ismertették velük a vá-

lasztási eljárást s figyelmeztették a szavazókat joguk és kötelességük pontos és lelkiismeretes teljesítésére. Közben zene szólt; a szavazók táncoltak, daloltak, mindvégig azonban a legpéldásabb rendben.

Az eredményt este 8 óra tájban Németh Géza elvtárs hirdette ki a népház udvarán összegyűlt közönség előtt, amely azt nagy éljenzéssel fogadta s azután eloszlott.

Hasonlóan történt a többi jász községben is a tanácsok választása. Mindenütt az ideigleneseket választották meg, csupán a létszámot egészítették ki a község lakosainak számarányához képest. A választások a legnagyobb rendben folytak le.

A járási tanácsot f. hó 11-én választották az érdekelt községek Jászapáti, Molnár Gáspár kiküldött választási megbízott elnökelete alatt. A járás 9 községe 38 tagot választott, kikhez Szolnok város még 14, Törökszentmiklós pedig 8 tagot küld. A járási tanács tehát 60 tagból fog állani.

Járási tanácsstagok lettek Jászapátirol: Velemi Endre, Németh Géza, dr. Bender Ferenc, Szabari István, Nagypál István, Gömöri József, Tajti Ferenc, Mihályi B. Sándor;

Jászkiséről: Németh Árpád, Bogdán Gyula, K. Nemes Károly, Kádár Ferenc, Lajer András;

Jászládányról: Tánzos I. János, Dudás István, Zomora Samu, Fekete Pál, Horváth András, Gál Jenő, Kiss Lajos;

Jászsalsószentgyörgyről: Perovik Mátyás, Beke Károly, Kovács Pál, Mihály;

Jászszentandrásról: Ger Alajos, Banka László;

Besenszögről: Berény László, Vidra Mihály,

Nagyküröböl: Zsarr K. Tóth János;

Kötelokról: V. J

Balázs,

Tiszasülyről: Szabados Mihály, Fehér Károly;

Jászdósáról: Bodonyi Béla, Nagy P. Mihály, Szjkszai B. József, Juhász B. János, Tóth Balázs.

A járási tanácsstagok folyó hó 13-án, vasárnap délelőtt 9 órakor tartják első ülésüket Jászladányon, amikor megválasztják a vármegyei tanácsstagokat s egyúttal megválasztják azt a 13-tagú járási intézőbizottságot is, amely a régi főszolgabírói hivatal ügykörét fogja ellátni a jövőben.

A tanácsok országos gyűlésének választását legkésőbb f. hó 14-ig kell megtartani. Ezeket a tagokat a megyei és városi tanácsok választják és pedig úgy, hogy minden 50.000 lakos után egy tanácstagot küldenek az országos gyűlésbe.

Emlékezés Przemyslre.

Megtörtént, hogy egy gránát becsapott egy huszár ló istállóba. A megölt lovakat elásták; harmadnap már nem voltak a földben: ezek is jók voltak éhségcsillapítónak. Amikor sötétben jöttünk a munkahelyről szállásunkra, tarisznya-vizsgálatot kellett tartani, mert megtörtént, hogy egyesek, ha útszélen láttak egy döglött lovat, nem tudtak ellentállani a vágnak, hogy egy jó darabot lekanyarítva belőle, a tarisznyájukba rejtsek.

Ez nem csoda, mikor láttam embereket, akik szemét- és trágya-dombokon babot keresgéltek.

A munkás emberek szerűs pajtáiban voltak elhelyezve még december elején is, s így sokat szenvedtek a hidegtől is, mert nemcsak fűteni nem lehetett a pajtákat, de ezenfelül a hideg szél keresztül-kasul süvített. A legtöbbször átázva kerültünk haza a munkahelyről és még ruháinkat sem tudtuk megszáritani. Azon nedves ruhában kellett a hideg pajtában lefeküdni. A kolerás betegek a váróv pikulicei részén földbeásott kunyhókba telepítették ki. A vérhas-és tifusz is erősen pusztított.

Pikulicei részén a váróvnek az embereket csak erősen összezsúfolva tudtuk a házakba elhelyezni, mert ott a lakosság is a faluban maradt, minden házból rengeteg gyerekkel. Siedlicskán, ahová

ságból, ott jobban el lehetett helyezni az embereket; itt azonban nem volt tüzelő és fűtőanyag. Órák hosszára kellett az embereknek erdőbe fáért menni, s bizony mikor elgyengült, elcsigázott testtel húzták a fuvar, 18—20-an is befogták magukat egy kocsiba, hogy elbirják a terhet. S még ekkor is meg volt bennük a jó magyar humor, nem panaszkodtak, hanem tréfálózva mondták egymásnak: »úgy kell nekünk, miért ettük meg a lovakat, most magunk leszünk lovak.«

Mikor már a kenyér is annyira fogytán volt, hogy arról tanakodtak az orvosok, mennyi fűrészes csontport lehetne belekeverni, a lovak takarmányát is faforgácsal akarták pótolni. Erre is viccelődve jegyezték meg az emberek, hogy legalább zöld szemüveget tegyenek rájuk.

A lóhúsak nem volt elég tápereje, talán azért, mert azokat is csak a házak tetejéről leszedett zsupszalmával etették és akkor vágják le, mikor az is fogytán volt.

Siedlicskáról a mellette fekvő — szintén lakatlan — Jaksmanice faluba szállásolták el az én osztagomat egy nagy gazdasági pajtába, melynek közepén hatalmas kályhát építettek az emberek.

Igy legalább, mikor hazajöttünk este a munkahelyről, jó meleg fogadta őket. Ekkor osztagomnak több mint fele rendszeren otthon maradt. Annyira el voltak gyengülve és kimerülve a munkások, hogy még a félóránál is tovább fekvő munkahelyre sem tudtak kivánszorogni, a váróvbe. Az otthon maradók főztek a váróvben dolgozók részére és fűtötték s tisztogatták a lakásokat. Azért hoztak bennünket Jaksmanicéba, mert ez közelebb volt a munkahelyhez és remélték, hogy így, többen bírnak kijutni a munkahelyre. De bizony napról-napra fogytak a munkabírók. Márciusban már csak négy osztagból tudtak egy munkásosztagot összeállítani. A többi mind kimerült.

De nem csoda: agusztus közepétől kezdve szélben, hóban, fagyban éjjel-nappal ázni, a fagyos földet csakányozni, havat lapátolni az öles árkokból, lát vágni, terhet hordani, hideg, szeles pajtáiban, nedves ruhában aludni, — kimerítette volna még a jól táplált munkásokat is. Pedig az én osztagom még elég jól volt ellátva. Pikulicei időzés alatt gyűjtöttek az emberek elegendő burgonyát és csépeltek búzát is, amit megörölve eléggé el tudtak rejteni a már akkor is szükségessé vált rekvirálás elől. De bármennyire is takarékoskodott az élelmezőtiszt, a készlettel végre is odajutottunk, hogy nem tudták már semmivel javítani a hivatalos sovány

menzist. (Folytatjuk.)

Dr. Dzurik József

HIREK

Fegyveres rablók a jászszentandrás tanyán. Április 7-én éjjel, 12 óra tájban három — eddig ismeretlen — rabló behatolt Holló János jászapáti lakosnak a dósai, örsi és szentandrás hármashatár összeülekezésénél fekvő tanyájára s az ólból 4 db. malacot ellopt. A zajra felébredt a gazda s ki akart menni a konyhaajtón, de erre az egyik rabló, akinél fegyver volt, a disznó mellett kikeresett biztos fedezékbe tűz alá vette a konyhaajtót s mindaddig szünet nélkül lövöldözött, míg társai a malacokat két zsákba bepakolták s magukkal vitték. A fegyveres rabló aztán maga is kezdett visszavonulni, de még eközben is folyton tűz alatt tartotta a tanyaházat, míg aztán lőtávolon kívül jutott, és elfutott. A károsult gazda feljelentésére másnap reggel Tóth és Vendégh jászapáti csendőrelvtársak megkezdték a nyomozást a vakmerő rablás ügyében. Megtalálták a szántáson a tettesek lábnyomait s megállapították, hogy orosz golyót használt a fegyveres rabló. A nyomozásban résztvett a jászapáti vörös gárda 50 tagja is, akik átkutatták a határt s összeszedték a tanyákon elrejtett fegyvereket, de sem a tettesekre, sem az ellopott 4 malacra nem akadtak rá. A nyomozást a csendőrség erősen folytatja a rablók után.

Hadifogságból visszatértek, be a vörös hadseregbe! A magyar hadügyi népbiztosság ez úton is felhívja a volt hadseregben tényleges katonai szolgálatra eddig kötelezett 1896., 1897. és 1898. születésű évfolyambeli hadifogságból visszatért egyéneket, hogy a vörös hadseregbe lépjenek be. A belépőknek a felszerelési illetékre való jogosultsága az eddig kiadott rendeletek értelmében, továbbra is érintetlen marad.

A póstatakarék betétesei, ha betétjük a 2000 koronát meghaladja, 14 nap alatt személyazonosságukat igazolni tartoznak a helybeli postahivatalnál.

Rokkantak figyelmébe. A megyei hadigondozó népiroda tudatja a hadi rokkantakkal és törődöttel, hogy felülvizsgálat céljából ezentul sehová ne utazzanak, mert legközelebb intézkedés történik oly irányban, hogy a felülvizsgálatok vagy helyben, vagy a tartózkodási helyhez közelfekvő községben, valószínűleg polgári hatóságok által fognak megejteni.

Adomány. Gróf Károlyné elvtársnő 10 koronát küldött hozzánk jótékony célra. A helybeli hadi

Kirándulás a Mátrába. A természetkedvelők társasága husvét két ünnepnapján kirándulást tervez a Mátrába. Indulás nagyszombaton délben vasúttal Gyöngyösre, onnan másnap kirándulás Benére, majd tovább a Kékesre. Éjjel megszállás a turistaházban. Résztvenni szándékozók Imrik Gyula elvtársnál jelentkezzenek a szolgabírói hivatalban.

Anyakönyvi hírek. Április 4-től 11-ig Jászapáti községben születtek: Csöke Lajos—Nagy Julianna fia Gyula, Ádám János—Nagypál Mária leánya Piroška, Bagi Bertalan—Pongó Erzsébet leánya Erzsébet, Bugyi János—Mihályi Borbála fia József, Nyitrai Gábor—Gulyás Margit leánya Mária, Tóth A. Sándor—Kovács Franciska leánya Erzsébet; meghaltak: Illés Erzsébet 9 hónapos, tüdőlob, Mihályi Lászlóné Szöke Borbála 20 éves, spanyol betegség, Horváth József 72 éves, aggkór, Rácz Ludovika 70 éves, aggkór, Deli Gábor 63 éves, veselob, Urbán János 26 éves, orbánc. **Házasságot kötött:** Dobák Mihály Mihályi Eleonórával és Andrási József György Erzsébettel.

Toborzás. A vörös hadsereg részére országsszerte folyik a toborzás. Járásuinkban a szolnoki 68-as dandársoport egy toborzó bizottsága működik. Elnöke Fenyves Simon elvtárs, aki 8 gárdistával f. hó 7-én és 8-án Jászladányon, f. hó 9-én és 10-én pedig Jászapátiban vette fel a vörös hadseregbe a jelentkezőket. Jászladányon kellett az alsószengyörgyieknek és a jászakisérieknek, Jászapátin pedig a járás többi községeiben lakóknak jelentkezniük. Jászladányon bevált 55, Jászapátiban 40 ember. A beváltakat azonnal beosztották részint a gyalogsághoz, részint a tüzérséghez, sőt egy párat a repülő osztaghoz is. A toborzó bizottság Jászapátiról Kisújszállásra utazott.

Látszatra nem valami jelentős eredménnyel járt a toborzás a Jászágban. Tudni kell azonban, hogy sokan már előzőleg beléptek a vörös hadseregbe a jász ifjak közül. Így például csak Jászladányról százhuszan még a mostani toborzás előtt tagjai lettek a proletárhadseregnek.

Halálos ítéletek Jászárokszálláson. A március 22-iki fosztogatás tetteseit f. hó 4-én elítélték. Még a múlt hét szerdáján 45 orosz vörös gárdista érkezett a községbe, másnap pedig különvonattal hazaszállították a főcinkosokat is, akik közül a rögtönítélő bíróság Gedei Lászlót, mint főbűnöst, — ki a felbujtó is volt s aki az egész fosztogatás alatt szünet nélkül a sorakozó kurtjelet fujta, — halálra ítélte. A többi főcinkost kényszermunkával és súlyos fegyházbüntetéssel büntették. Gedei Lászlón a halálos ítéletet múlt péntek délután 2 órakor hajtották végre a jászárokszállási temetőben. Az ítélet végrehajtásánál

csak a statáriális bíróság tagjai és a vörös gardisták voltak jelen.

Még másik két halálos ítéletet is hajtottak végre a hét folyamán Jászárokszálláson. A múlt vasárnap este ugyanis egy 10 fős álló garázda társaság fegyverrel megtámadta az orosz vörös őrséget, sőt egyet közülök meg is sebesített. A vakmerő duhajkodókat azonnal elfogták s másnap kettőjüket, névszerint Torba Balázs és Bobák Imre árokszállási gazdalegényeket fobeltették. A többieket súlyos fegyházbüntetéssel büntették.

Kiküldöttek a munkaügyi bírósághoz. Még a népkormány elrendelte, hogy a munkaadók és munkások között felmerülő vitás ügyek a járásbíróság által intézendők el. Az igazságügyi népbiztos most intézkedett, hogy minden munkaügyi bírósághoz megbízottakat küldjenek a helyi munkás- és katonatanácsok. A helybeli munkaügyi bírósághoz (járásbíróság) a következő elvtársakat küldték ki: Fellner Ferenc, Balog Ferenc, Illés József, Kiss Mihály, Deli Sándor és Zámbo János.

A vonatközlekedés Jászapáti és Jászládány között a múlt kedden megindult. A vonat minden nap reggel indul Jászládányról Jászapáti felé és onnan délben megy vissza Jászládányra.

Hírek a szociálista pártkörből. A jászapáti elemi iskola tanítói és a polgári leányiskola tanárnői testületileg beléptek a helybeli szociálista pártba. Ugyancsak testületileg beléptek a jászapáti orvosok és gyógyszerészek is.

A jászapáti ipartestület április 7-én este közgyűlést tartott ott egyhangúlag elhatározták, hogy az iparoskörrel együtt testületileg lépnek a helybeli szociálista pártba. Az ipartestület hivatalos helyiségei továbbra is a régi helyen maradtak. A régi iparoskör, mint társadalmi kör, azonnal feloszlott, illetve átalakult szociálista körre, melynek vezetői Csintó István, Király Ferenc, ifj. Laczlavik Domonkos, Dósa Péter és Kaufmann Sándor elvtársak lettek. Az ipartestület körhelyiségeit ezentúl csak a szociálista párt által kiállított tagsági igazolványok birtokosainak lehet látogatni.

A jászapáti ifjúsági sport-egylet és az építőmunkások szakcsoportja a céh-ház épületeiben helyezkedett el. A szervezett földmunkások helyi csoportjának irodája a 48-as körben, a szervezett nőmunkások irodahelyiségei a szentgyörgyi-úti Antal Sándor-féle házban, a hadirokkantak csoportja pedig a kiséri-úti 1. gazdakör helyiségeiben kapott otthont. A szociálista párt tagjai az összes volt gazdaköröket látogathatják, melyek legközelebb ismét meg fognak nyitni.

Gazdasági biztos. Jászapáti, Kisér és Szent-andrás községek részére gazdasági biztosul Fülöpp Ferenc nevezetett ki. Hivatalos helyisége a jászapáti szolgabírói hivatal. Ezentúl mindenféle gazdasági ügyben bárkinek is hozzá kell fordulnia, mert ez ügyekben első fokon ő intézkedik.

Oktatók gyűlése. Vasárnap d. e. gyűlésre hivta össze Tábor János igazgató tanító a jászapáti tanító személyzetet, hogy megalkassák a nevelő munkások szociálista szakszervezetének helyi csoportját. A jelenlévők egyhangúan, lelkesedéssel elnöknek választották meg a közszeretben és közbecsülésben álló Szabó Ferenc elvtársat s utána felkiáltásokkal a vezetőség többi tagjait Tábor János, Feczko Irén, Ádám János és Fellner Ferenc személyében.

Jászládányi hírek. Jászládányon április hó 3-án a vasútbiztosító osztag, valamint a községi rendőrség és volt nemzetőrségből alakult vörösgárdisták együtt ünnepélyesen fogadalmat tettek a tanácsköztársaságnak hűségükről. Az ünnepélyt Dudás István elvtárs nyitotta meg s utána Gedeon hadnagy, osztagparancsnok mondott lelkesítő beszédet, mely a proletárdiktatúra éleltésével ért véget. A fogadalmat letele után Vigh István helyettes főjegyző tartott szép beszédet a vörösgárdistákhoz s az ünnepélyre óriási számban összegyűlt közönséghez. Végül dísz-sortűz következett s a vörösgárda katonái rendben laktanyájába vonult.

A volt 13-as huszárezred parancsnoksága értesíti az ezredben szolgált rokkantakat és az ezredbeli hősi halált haltak özvegyeit és árváit, hogy az összegyűjtött segélyalapról megkezdte a segélyek folyósítását. Akit a segély megillet és arra igényt tart, jelentkezzen mielőbb Apáti Sándor jegyzőgyakornoknál, a jászapáti népházban.

Vágó Pál festőművész a napokban felkérte Velemi Endre, járásunk politikai megbízottja, Jászapáti város rendezési és szépítési munkálatainak vezetésére. Vágó Pál készségesen engedett a felkérésnek és megismertette a politikai megbízottal az ő nagyszabású és valóban művészi érzékről és izlésről tanuskodó terveit. Remélhető, hogy már legközelebb meg is kezdődik a városrendezés munkája. Első lesz — mint halljuk — a hevesi-út szabályozása; utána a főter rendezése következik. Érdekes az, hogy a proletáralomnak kellett elkövetkeznie, hogy Vágó Pál régi, nagy tervei szülővárosának rendezése dolgában megvalósulhassanak. Senki őt eddig meg nem értette ebben a kérdésben. Velemi Endre — mint minden szép, nemes és helyes tervet — ezt is egész lelkesen és teljes politikai súlyával támogatja.

Községi intézőbizottság. A jászapáti munkás-, katonas- és földmivestanács a község intézőbizottságának tagjaiul Velemi Endre, Németh Géza, Tajti Ferenc, Léhi Gábor és dr. Bender Ferenc elvtársakat választotta meg.

Jászszentandráson a községi intézőbizottság tagjai lettek: Szémán Béla, ifj. Juhász Ferenc, Nagy Kálmán, Juhász Balázs, ifj. Nagy F. Gábor, Tefk Alajos.

Jászdósán: Vajda Sz. János, Raizinger László, Nagy S. György, Zsidi M. József, Ludrik György.

Népgyűlés. Mult szombaton, április 5-én délelőtt népgyűlés volt a helybeli piactéren. Csatár Gyula, a forradalmi kormány kiküldöttje és Benke József, a vármegyei földmunkások szakszervezetének titkára nagy hallgatóság előtt ismertették a kormány fontosabb rendeleteit és magyarázták a szociálizmus, kommunizmus alapelveit. A népgyűlés elnöke Németh Géza elvtárs volt.

A nyári időszámítás április hó 15-én kezdődik és szeptember 15-ig tart. Április 15-én éjjel 2 órakor az órák 60 perccel előbbre igazítandók.

Forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szemlének megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Semináriumnál. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása, csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás, Könyvvitel, Világnyelvek, Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélszerű megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-ter 3.

IMRIK ÉS BUSAY
KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomok gyártása.

Magánjáró- vagy húzatos-cséplőgép vevők forduljanak bizalommal alulírott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.

CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR.
Bővebb felvilágosítással szolgál

Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ
JÁSZAPÁTI

Igazgató: FEHÉR ANDOR

A közönség kedvenc szórakozó helye!

- Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Lulu

Bob herceg

Isten fia, ördög fia

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétok a

NÉPSZAVÁTI!

Koczka és Velemi

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfűrészt, dugattyúgyűrűk, egyenes- és
görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sir-rácsok,
sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készi-
tését. Kocsikovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, úgymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok,

Zeneműveket postafor-
dultával szállítok.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Világébredés.

A tömör, szürke milliók megmozdultak az orosz rengetegben. A sötétség országára reáruhant a világébredés nap sugárözöne s akik eddig erőltlenül, gyámohtalanul vergődtek a homályban, ujjongva vetik szét diadalmas fényfáklyáikat a nyugat országaiba. Orosz elnyomatás kellett ahoz, hogy orosz ébredés legyen. És az orosz nép felébredt halálszerű mély álmából s ébredése olyan volt, mint egy feltámadás. Ereiben végigpézsgett a megifjult vér s ifjú munkaerővel pehelyként rázta le a rab-szolgasság súlyos bilincseit. A tovahömpölgő fényáradat minket talált útjában, magyarokat.

mel sűrögnek-forognak az oktatók, érzik, hogy most az ő vállakon emelkedik magasba a magyar nép. Ami régen szunnyadt keblükben, az most az égre tör s a szellemi munkások élén magasra tartják a tudomány útmutató fényoszlopját. Diadalmasan harsan végig a büszke szó: feltámadtunk!

Örömmünkbe ne vegyüljön a kishitőség, a félelem, a gyűlölködés. Az új államnak meggingathatlan erkölcsi alapja van: a munkán alapuló igazságos megosztás. Ne féltse senki azt a keveset, amije van, mert „a proletárállam tiszteletben tartja azt a tulajdont, amelyet valaki fáradságos munkájának gyümölcseként a maga keresetéből szerzett.“ Ha talán az első fellobbanás túlbuzgóságában itt-ott történnek is balfogások, ne rójuk ezt fel az egész rendszer hibájául. Az az ó-bor, amely lelket ad és erősít, újbor korában, a forrás idején még embert is megölt. Ne féltse senki az új államformától hitét. Nem támad az senki nek belső meggyőződése ellen, nem kelti az új életre a keresztényüldözések véres korszakát. Most jön az egyházak nagy tisztulási ünnepe s csak javát kívánjuk nekik, mikor azt mondjuk: hulljék le a fergese.

Emberek, ünnepeljük a feltámadást! Nyugaton remeg már a föld, mert a munkások emberek milliói ott is részt kérnek az élet-

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyaghiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

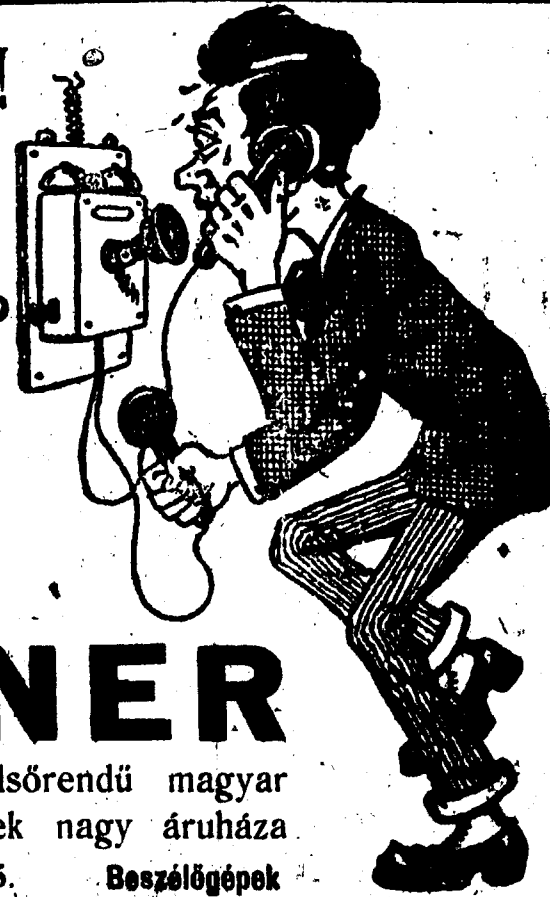
WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

Budapest, József-körút 15.
Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronáig.

Arjegyzék Ingyon.

Proletárok!

Be
a
vörös
had-
seregbe!

ből s lihegésük megrázza a földnek méhét is. Csak idő kérdése s egyik lesznek a munkás emberek a szeretetben, a munka szeretetében. Addig józan mérséklettel folytassuk az újjáépítés munkáját s majd eljön az idő nemsokára, mikor a világebredés nagy ünnepén örömmámorban harsogjuk a feltámadás himnuszát! *Dr. Mátrai Ferenc.*

A közélémezés biztosítása.

Miután az eddigi ármaximálások semmi eredménnyel nem jártak, sőt bekövetkezett, hogy a piac hétről-hétre eladó és áru nélkül üresen áll, a jászapáti munkás és katonatanács elhatározta, hogy az egyre súlyosabbá váló közélémezési viszonyok enyhítése és az állat- és terményforgalom biztosítása céljából értékesítő szövetkezetet létesít s erre nézve a következő rendeletet adta ki:

I. A termelők kötelesek értékesítő szövetkezetet felállítani, mely szövetkezet kezelés és felügyelet alatt működik. Ellenőrzésére két munkástanács tag jelöltetik ki, két tagot a termelők maguk választanak. Szövetkezet igazgatóját a kiküldött négy tag választja, az azonban csak a munkás és katonatanács által választott tag lehet.

II. A termelők kötelesek belépni a felállított értékesítő szövetkezetbe.

III. A szövetkezeti alkalmazottak csak rászorult hadiövegnyel, vagy hadirokkantak soraiból vehetők fel, előnyben részesülnek azok, akik már eddig is iparigazolvánnyal bírtak.

IV. A nyilvános és kézalatti kereskedelem kiküszöböltetik, minden élelmiszer-, állat- és termény felesleget a termelő szövetkezet vesz át.

V. A községi értékesítő szövetkezet a fogyasztási árúkat közvetlenül a termelőktől szerzi be; e célból minden termelő tagkönyvet kap, melyben bevezetetik az általa beszolgáltatott árú mennyisége s az érte járó helybeli maximális ár összege.

VI. A szövetkezet tagjai a beszolgáltatott árú mennyiség után év végével jutalomban részesednek. Jutalomban részesítendőek az üzem vezetői és alkalmazottjai is.

VII. A szövetkezet létjogosultságát veszélyeztető csempészet meggátolására Hevesiványon egy külön vörös őrség, azonkívül a fő- és összekötő útvonalakon pedig őrszem állítandó fel.

VIII. Hétköznapi és heti vásárokon felhajthatók mindenféle lábas jószágok és baromfiak és árusít-

maximális áron adhatók el, vehetők meg; a maximálatlan árú szabad egyezkedés tárgyát képezik.

IX. A marha, sertés, vagy lókereskedők félkilenc óráig nem vásárolhatnak. A kereskedők minden alkalommal tartoznak magukat igazolni a helybeli munkástanácsnál.

X. Baromfi és élelmiszer kereskedőknek a piacon helye nincs, s így a közönség által meg nem vásárolt, feleslegessé vált árut maximális áron az értékesítő szövetkezet veszi át. A piacra kihozott baromfit és élelmiszert visszavinni nem szabad.

XI. Amennyiben a helybeli közönség sertéshez vagy más jószághoz az árak túlmagassága, vagy üzleti spekuláció miatt nem juthatna, úgy a piacot a piaci biztos lezárhatja és kényszerregezés útján biztosítja a közönség helyi szükséglete.

XII. Az országos vásárookra felhajthatók a nevelő és igás állatok. E fogalom alá tartozik szarvasmarha, sertés, juh és ló.

XIII. Vágó állatok, úgymint vagni való marha, hizott sertés, vágó borjú, mustrált jószág — nem hajthatók fel, ezeket be kell szolgáltatni az értékesítő szövetkezetbe.

XIV. A szövetkezet kiépítésével minden közvetítő kereskedelem kiküszöböltetik abból a szempontból, hogy a termelő és a fogyasztó megkaphassa a méltányos kielégítést.

XV. Szövetkezeti úton akarjuk a tejtermelést előmozdítani és értékesíteni.

XVI. E rendelet érvényesítésére bizottságok és karhatalmak lesznek felállítva.

A rendelet, amely — azt hisszük — egy csapásra orvosolni fogja a bajokat, a jövő hét elején már életbe lép.

Megyei tanácsválasztás.

A folyó hó 13-ára Jászládányra kitűzött járási értekezlet elmaradt s a megyei tanács tagokat, úgyszintén a megyei intézőbizottságot, valamint az országos tanács tagjait is Szolnokon választották meg a járások e célból összegyűlt tanács tagjai az elmúlt vasárnapon.

A választás déli 12 órakor kezdődött. F. Bede László elvtárs nyitotta meg a választó gyűlést s elnökül Pálfi (Szolnok), Velemi Endre (Jászapáti) és Madarász (Turkeve) elvtársakat, jegyzőül pedig Katona

és Hartmann elvtársakat kérte fel. Az igazoló eljárás lefolytatása után megállapították, hogy a megye területéről 186 járási és 134 városi, összesen tehát 320 tanács tag jelent meg.

A választás megejtetvén, összesen 84 megyei tanács tagot választottak. A jászági alsó járásból a következők lettek megyei tanács tagok: Velemi Endre, Gömöri Ferenc (Jászapáti), Lájer András (Jászkisér), Dudás István (Jászládány), Panyik Mátyás (Jászsószentgyörgy), Beřenyi Mihály (Besenözög), Tóth Illés (Nagykürü). Szolnok és Törökszentmiklós városok ezen 7 taghoz még 3 tagot választottak.

Azután megválasztották a megyei intézőbizottságot, amely 16 tagból áll. Valamennyien szolnokiak, ami ellen komoly kifogást nem is lehet emelni.

Majd elhatározták, hogy az országos tanácsba a vármegye részéről kilenc tanács tagot választanak és pedig lehetőleg a megye minden részéből, hogy az ország tanácsában minden érdek képviselve legyen. A választást a délutáni órákra halasztották s közben az egyes járások és városok tanács tagjai külön-külön értekezletet és megbeszélést tartottak.

Rövid ebéd után, amelyre a megyei direktorium látta vendégül a vidéki tanács tagokat, nagyszabású proletár ünnepély következett a szolnoki főtéren. Az ünnepélyre kivonult a vörös hadsereg, a vörös őrség és a szervezett szolnoki munkásság, valamennyien fegyveresen. A menetet két nagy teherautó vezette be, amelyen gépfegyveres vörös katonák foglaltak helyet. Majd a vörös hadsereg szolnoki dandárja, a vörös őrség s a gyárak fegyveres munkásai következtek. A menet élén és végén egy-egy cigányzenekar a munkásindulót játszotta. A hatalmas főtér tömve volt érdeklődő közönséggel.

Az ünnepély első szónoka Szabó Károly

a szolnoki direktorium tagja volt. Utána Guth elvtárs, a budapesti választási kiküldött tartott beszédet. Mindkét szónokot nagy tetszéssel hallgatta az óriás számban összegyűlt ünneplő közönség. A beszédek után a proletárindulót énekelték, aztán a tömeg a legnagyobb rendben eloszlott.

Az ünnepély után, délután 5 órakor ismét összeültek a megyei tanács tagok, hogy megválasszák a tanácsok országos gyűlésébe kiküldendő 9 tagot. Hosszú vita után, amelyben minden foglalkozási ág a maga érdekképviselőjének szükségességét hangoztatta, végre is megválasztották a következőket:

Pede László földmunkás (Szolnokról), K. Szabó István földműves (Törökszentmiklós), Nyitrai István földműves (Mezőtur), Kálmán Imre (Karcag), Benke Imre (Jászkárohalma), Bajkai Gábor földmunkás (Tiszaföldvár), Pálfi János nyomdász (Szolnok), F. Bede László vasesztergályos (Szolnok), Gyetvai János szellemi munkás (Jászberény).

Az eredmény kihirdetése után a választógyűlés véget ért.

Be a kollekcións műhelyekbe!

Iparosok, ne tétovázatok! Ne hallgassatok azokra, akik azt mondják nektek: »Ezek a mostani bolond idők elmúlnak. Minden vissza megy majd a régi keréknyágásba!« Ne hallgassatok azokra, akik még ma is régi hivataluk tekintélyébe takarózva, félre akarnak benneteket szándékosan vezetni. A mai idők nem bolond idők! Ez a korszak egy jobb, egy szebb, egy boldogabb, gondoktól mentesítő korhajnala!

Ne kételkedjete! Tanuljatok és gondolkozzatok! Gondoljátok csak meg, milyen könnyű, egyszerű dolog lenne például a ruházati ipar kollekcións vonása. A harisnyától kezdve a kötény, a gyermekruhák, fehérneműek és férfiruhákon át a legdiszesebb női kalapokig mindent el tudnánk a legszebb és legjobb kivitelben itt, Jászapáti készíteni. Egy közös iroda, délelőtt a férfiaknak, délután a nőknek intézné el a dolgait.

Közös erővel az összes szükséges gépeket egy-

szere be tudnánk szerezni. És ezzel követésreméltó példát mutatnánk az egész kisiparos osztálynak s egyben dicsőséget szerezni hazai iparunknak, azonfelül nagy hasznot hajtanánk, mert megtakarítanánk igen sok elhulló, veszendőbe menő anyagot és értéket embertársainknak. Nem lenne többé hulladék, sem maradék! Mindent fel tudnánk használni, dolgozni.

Síessetek, tömörüljete hát a kollekción műhelyekbe iparostársaim, még mielőtt azok az anyagok, melyek a helybeli üzletekben vannak, apránként el nem kállódnak! Halljátok meg a kor intő szavát. Ez kiált most felétek. Értsétek meg és ne késlekedjete tovább!
Guttman Béla.

Emlékezés Przemysle.

Hijába magyarázták, hogyan kell élvezhetővé elkészíteni a takarmányrépát, melynek evése eleinte, mikor éhségükben az emberek szórványosan ráfanyalodtak, hivatalosan tilos volt, — ha nem volt semmi javító anyag. Hasztalan jöttek később a hivatalos utasítások, hogy liszttel rántást kell hozzá keverni, mikor sem liszt, sem zsir nem volt; megették egyszerűen vízben főve.

Akkor nem gondoltam, hogy valamikor hazaérve megérek oly drágaságot, mint ott volt. A jakmanicej pajtában találtak az emberek olajpogácsát, ezt megízlelték és ízlett nekik. Mindjárt kialakult az árfolyam: ökölnyi darabot 20—30 koronájával adtak el belőle. Igaz, hogy aztán oly betegek lettek tőle, hogy alig lehetett őket a legdrasztikusabb kúrával meggyógyítani. Ez lehetővé tette az olajpogácsa-seftelés és evés betiltását. Március elején egy kilogram lózsir 15 korona volt, ugyanennyit adtak egy kis komisz kenyérért. Egy tyúk ára 50 korona, egy liba 120 korona, egy métermázsa liszt 200 korona, egy kilogram cukor 20—30 korona. Természetesen, ily árusítások csak titokban történhettek, mert minden ételmiszert elrekvirált a várparancsnokság, hogy az adagoknak minimálisra való szorításával minél tovább tartható legyen a vár.

Hijába minden remény, a távoli tompa ágyúmoraj is megszűnt s ezzel elnémultak minden ajkon a biztató szavak a felmentő sereg közeledtéről. Szinte pánikszerűen terjedt az aggodalom, hogy a vár már legfeljebb egy-két hétig tarthatja magát.

Az oroszok is egyre jobban megközelítették a váróvetet. A siedlicskai részen alig 500—600 lépésnyire voltak a drótakadályok előtt beásva. Azt tudták, hogy a drótakadályokon keresztül aligha

merik megkísérteni az átjutást: elég ártalmat és keserves volt első kísérletük. Még volt azonban a veszedelem, hogy föld alatt, aknákat ásva közelítik meg az erődöket és úgy röpitik levegőbe. Ezt megakadályozandó, árkokban, az erődökben, a melyekhez közel férközött az ostromló sereg, mi is földalatti aknákat ástunk. Éjjel-nappal felváltva ásták a munkások ezen földalatti alagutakat, miadig figyelve, nem hallanak-e hangokat, ütéseket a föld alatt. Ezen munkánál legalább teljes biztonságban dolgozhattak az emberek: itt nem zavarták a srápnellek, sem a gránátrobbanások őket munkájukban, mint azokat, kik a második védelmi vonal léptetésén dolgoztak.

A második védelmi vonal mintegy 40—100 méternyire húzódott a külső lövérek mögött, mely lövérek teljes övé kötötte össze a mintegy ötven kilométernyi kerületben elhelyezett erődöket és támpontokat. Ezen külső lövérek előtt négysoros vaskarós tüske drótakadály állott, ettől megfelelő távolságban ugyanilyen négysoros második és harmadik drótakadály övezte az egész váróvetet. Az egyes drótakadály-sorozatok között is még külön buktatók, farkasvermek voltak készítve. A tüskés drótokon csengők, fenzerydoboz-kolompok voltak kiakasztva, hogy meg ne közelíthessék és át ne vágassák a drótokat zajtalanul.

A külső lövérek srápnellbiztosak voltak, így, hogy a megszálló legénység az eső ellen is védve volt az ámbituszerűen fedett folyosók alatt. A lövérek melletti gyepetglával, vagy fűzavesszőfonallal voltak ellátva, az árkok alja faderongburkolattal volt fedve. Ott, ahol az én osztagom dolgozott, téglajárdák voltak az árkok alján, hogy ne kelljen a megszálló csapatoknak sárban gázolni, s rendszeres csatornázás vezetése ki az árkokból az esővizet. A lövérek alatt, a földbe ásva, erős tölgyfagerendákból épített pihenő, melegedő helyek voltak. A külső lövérek mögött lehetőleg védett, de mindenesetre fedett helyen voltak 50—100 ember befogadására épített földalatti lakások, konyhák, tiszt- és altiszt lakások, melyeket a lövérekkel legközelebb fedett fufőárkok kötöttek össze, hogy riadó esetén lehetőleg fedett és védett úton legyen megközelíthető a lövés.

Az erődök nagy része vasbetonból volt építve, tehát gránátbiztos volt, sok támpont is így volt építve. Az erődökben lévő ágyúk legtöbbször forgatható páncéltornyokban voltak elhelyezve. Az erődök nemcsak nagyobb számú megszálló csapat befogadására voltak alkalmasak, de itt volt elhelyezve a múnicro is. Természetesen voltak külön

lőszerraktárak is. A többi ágyú a lövérek mögött 20, 50, 100 lépésnyire és nagyobb távolságban is az egész váróvetben köröskörül voltak felállítva; azt lehet mondani, hogy az egész váróvet egyremásra 20 lépésnyi távolságokban különféle kaliberű ágyúkkal volt megrakva. (Folyt.) Dr. Dzurik J.

HIREK

KAUFMANN KÁLMÁN

Egy derék munkást siratunk itt el, aki embernek is ritka becsületes és igaz volt. Több mint tizenkét évig dolgozott a vállalatunknál: vezette a nyomdánkat, szedte, tördelte, nyomta a lapot. Minden időben egyazon lélek volt velünk: örvendett a sikereinknek, osztozott a gondjainkban s panasz nélkül maradt helyén a megpróbáltatások nehéz napjaiban is. Annyira egybeforrott velünk, hogy munkásunkból a legkitartóbb és, leghűbb barátunkká lett.

Jött azonban a háború s egy napon ő is hadba vonult. Itt hagyta feleségét, egyetlen kicsi gyermekét, itt a nyomdát és az újságot. Árván maradt családja, a megállott nyomdagép s az elnémult újság sokáig várta, egyre várta, hogy majd csak visszatér. Fájdalom, most már hiába várja... Minden jel azt mutatja s a szorgos kutatások is igazolják, hogy 1918 június 16-án az olasz harcúterén egy ellenséges golyó kioltotta életét.

Legszébb férfikorában veszett oda. Tragikuma, hogy meggyőződéses szocialista letére háborúban, fegyver által kellett nyomorultul elpusztulnia és éppen akkor, mikor már-már pirkadni kezdett annak a szebb kornak hajnala, melyről ő oly sokat álmódott. Már kora ifjúságában a szociális eszmék rajongója, később mint osztálytudatos munkás a szociáldemokrata elvek bátor vallója és lelkes hirdetője volt. Jászapáti és a szomszédos községekben ő alakította meg a legelső munkásköröket, szervezte a munkásmozgalmakat, apostolkodott a szociális eszmék és elvek térhódítása érdekében. Hogy a jászapáti munkásság idejében öntudatra ébredt, szervezetbe tömörült s ma már hatalmas erőt képvisel, abban bizonyára nagy része van az ő közel másfél évtizedes agitációs buzgólkodásának. Ha ma élne, vezére lenne munkástársainak és pedig hivatott és bölcs vezére, aki nehéz időkben, viharban-vezében, a nagy akarások mámoros perceiben is józanul, okosan, mindig a legjobbat irány-

ban és mindenkor tudatos felelősségérzettel vezetne őket. Megmérhetetlen nagy csapás, hogy a munkások is, mi is éppen most veszítettük el. Legyen áldott emlékezete mindörökké!
(lj.)

Toborzás a vörös őrségbe. A napokban tartották meg a járásbeli jáász községekben a toborzást a megyei vörös őrség részére. Az eredmény a következő: Jászapáti jelentkezett 26, Jászszentandrás 16, Jászkesi 85, Jászladányon 175 egyén. A jászapáti és jászszentandrás vörös őrség a járási csendőrpáncsnok, Tólas csendőrfelügyelő parancsnoksága alá tartoznak és saját községükben fognak teljesíteni őrszolgálatot.

Új maximális árak. A helybeli munkás- és katonatanács a következő új maximális árakat léptette életbe: Hústétel: hizott sertés élősúlyban kilonként 18 K, jobb minőség 20—22 K, borjú (első minőség) 15 K, juh 7 K, bárány 12 K, hizott liba 30 K, hizott kacska 30 K, tyúk 20 K, vágni való csirke 25 K, valamennyi kilonként.

Tejtermékek árai: 1 liter szedett tej 1 K 20 f, főlös tej 1 K 60 f, 1 kiló vaj 36 K, 1 kiló túró 10 K, 1 liter tejjöl 14 K, 1 kiló érett túró 12 K.

Különlék: 1 db tojás 80 f, 1 kiló bab 4 K, 1 kiló borsó 5 K, 1 liter árpakása 1 K 60 f, 1 liter étkező olaj 10 K, 1 négyzögöl hereföld 2 korona.

A többi, nem maximált ételmiszter és állatárak szabadforgalom tárgyát képezik.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti rendel a járásberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

A jászapáti sportegylet »Munkás Testező Egylet« néven véglegesen megalakult. Elnöke Vágó Pál festőművész, titkár Spitzer Imre, pénztárosa Töröcsik Ferenc, játékszervezője pedig Radován László lett. Helyiségei a cég-házban vannak. Az egylet húsvét utáni első vasárnapon lőbárdúgó mérkőzést rendez a jászapáti vásártéren.

A jászkesi országos vásárt húsvét hét-főjén megtartják. A vásárra mindenfajta tenyész-, növendék- és igás állat felhajtható. Vágni való és hizott állatok felhajtása tilos.

A munkástanács büntetései. A helybeli munkás- és katonatanács Ádám István jászapáti gazdálkodót gabona elrejtés, gabonamegrothasztás és uszórászkodás miatt 10.000 koronára és később kitöltendő két havi fogházra, Radován György kereskedőt pedig remhírtetésért 5000 korona pénzbüntetésre ítélte. Pasztor Barna és Kis Béla helybeli gazdálkodók, úgyszintén Balajti Zsigmondné jászapáti gazdálkodónő a munkástanács megsértéséért, bujtogatásért, illetve ellenszegüléséért letartóztatottak, két-két ezer korona kaució ellenében azonban egyelőre szabadlábra helyezettek. Az eljárás ellentük folyik. Sapi János helybeli lakos a munkástanács elleni bujtogatás miatt előzetes letartóztatásba helyeztetett. A bűnvádi eljárás ellene is folyik.

Műkedvelői előadás. A jászapáti szocialista iparosok köre húsvét hétfőn tanceal egybekötött műkedvelői előadást rendez az ipartestület helyiségeiben. Szünet kerül az ördög párnája. Belépődíj 6 koronára. Kezdetek este 8 órakor.

Ma szombaton, póthetivásár lesz Jászapáti községben, miután a csütörtöki rendes hetivásárra semmiféle élelmicikket nem vittek ki a gazdák s így a piacról élő közönség a legszükségesebbeket sem tudta az ünnepekre beszerezni.

Anyakönyvi hírek. Április 11-től 18-ig Jászapáti községben születtek: Tajti János—Nagy L. Margit leánya Piroska, Rác Barna—Fekete Etel fia Imre, Nagy G. Miklos—Nagy K. Franciska leánya Mária, Veiszpek Sándor—Utasy Róza leánya Magdolna, Gyenes Margit leánya Mária, Böszén Kálmán—Tóth K. Juszina leánya Terézia, Csató István—Tajti Ilona fia László, Nyitrai Ferenc—Gonda Rozália fia Gábor, Fazekas Alajos—Demeter Borbála fia Balázs, Gecse József Füleki Etel fia Béla; meghaltak: Borbás Cz. József 43 éves, tüdőgyulladás, Nagy Szabó István 71 éves aggkór, Farkas György 57 éves, spanyol tüdőlob, Berdo Jakabné Réz Erzsébet 82 éves, aggkór, Szücs Erzsébet 46 éves szívbaj. *Házasságkötés* nem volt.

Vasúti hír. A vonat Jászapáti és Jászládány között újabban kétszer közlekedik naponta. Jászapátirol indul Ladány felé reggel 5 óra 30 perckor és délután 1 óra 28 perckor; Jászládányról pedig visszaindul Apáti felé reggel 7 órakor és délután 2 óra 30 perckor.

Burgonyaosztás. A jászapáti közönség vetőmag-szükségletének fedezésére Somogyvármegyéből érkezett 3 vagon burgonyát szerda óta osztják. A szocialista párt tagsági könyvecskéjére minden párttag kap 30 kilót, kilónként 1 koronáért.

Gazdasági biztos Besenszögön. Nagypál Imre helybeli gazdálkodót a magyar földművelésügyi népbiztos gazdasági biztossá kinevezte, a vármegye gazd. főmegbizottja pedig Besenszögre osztotta be, ahol nevezett gazdasági biztosnak elsősorban a földbirtokreformmal kapcsolatos munkálatok végrehajtása és a termelés biztosítása lesz főkötelessége.

Modern előkészítő iskola a fővárosban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Seminárium tanintézet.* Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb fel-

világosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.*

A ruhaneműek árusítása tegnap, pénteken délelőtt megkezdődött Jászapáti. Egyelőre csak két üzletben, Knöpfler Géza és Práger Mór divatkereskedők üzleteiben lehet vásárolni; a többi divatárúház továbbra is zárva marad. A piaci tehénnemű-árusok és az összes földön árusító ruhakereskedők ma reggeltől kezdve egy csoportban és egy helyen tartoznak kirakodni.

Ruhát csak jegyre lehet venni; igazolványul a szakszervezeti könyvecske szolgál. A ruhajegyeket a járásbírósaági épület földszintjén a jegybizottság állítja ki.

TÁRCA.

A FÖLDOSZTÁS.

I.

A nagy lendítő kerék lomhán, unottan mozgott. Körülötte kisebb kerekek berregtek, hátukon a szij paffogva szaladozott körbe-körbe. Némelyik vasfogával mohón belekapott keréktársába s aztán örületes iramban marták, forgatták egymást. A magasból tompa morajlás zúgott le s időnkint suhogva ömlött a búza az óriási tartályokba. A nagy zajban egészen elveszett az emberek hangja, akik nehézkes mozdulattal, fáradtan jártak-keltek. Nem is volt csoda, hogy a pokoli zakatolásból nem értődött ki az emberi hang, hiszen egyik-másik munkásnak annyira be volt horpadva a keskeny melle, hogy onnan csak ványadtan bujhatott elő a félnék hang s egyszerre semmivé vált a robajok és dörejek harsogó hangzónében.

Elnyelte a zaj Csábi Kovács József káromkodását is. Pedig hatalmas káromkodás volt. Benne a tehetetlen, meggyötört, megtiprot ember jajgatása, panasz az Isten, az emberek, a gépek ellen. Mert fáradt volt már, a vállában meg a hasogatás csak által cikázott a tüdejéig s neki dolgoznia kellett.

— A kutyák! sziszegte.

Az urakra gondolt, akik reggel és este olyan diadalmos túlköléssel vezetik ki autójukat a gyárból s akiknek ő szerzi az arányakat. Ő a verejtékében fürdik, azok meg pezsgőben. Szeretőket tartanak, ő meg mellbajos feleségét nem tudja eltartani azzal a négy sápadt kis gyermekével.

Megáll és rágondolt a kis Julisra, akinek olyan

szép nagy szeméi vannak, de a lábacska napról-napra görbülnek. Azt mondja a betegsegélyző orvosa, hogy üdülnie kellene falun, a feleségének meg tej kellene, frissen fejt meleg tej. Honnan vegye? Raboljon? Öljön érte? Hiszen tudja ő, mi a börtön. Nem régen volt még, hogy hazaengedték.

— Gyeriünk azzal a zsákkal — ordított a munkafelügyelő.

Ennek meg lehetett hallani a hangját. Úgy tört elő az ember domború mellkasából, hogy behasított még a gépek zakatolásába is, átfurakodott a hangok zürzavarán s odatalált a pihenő munkáshoz.

Kovács József megmozdult, leszegte a fejét, süppedő vállát oldalt fordította, dereka egy kicsit megroggyant, mikor a zsák rázúdult, de aztán az első tántorgó léptek után jól vitte a terhet. Vakon engedelmeskedett. Próbálta ő már másképpen is, régebben. A szakszervezetben megadták az utasítást: kedden 10 órakor megáll a munka. Az ő gyárában a munkások között őt bízták meg a beszéddel, amelyre a munkavezető egyet köpött és csak annyit mondott:

— A fenét!? Lóduljatok vissza az akolba, mert ha közetek ütök, hát lesz nemulass.

Mondott még mást is. A Kovács József anyjáról mondta, otromba káromlással. Arra aztán ő bicskát rántott s mikor már íves sugárban kiszökött a vér, akkor fogták meg őt társai. Azután jött a börtön, otthon a nyomor.

Most már csöndesebb. A gyűléseken még beszél a nyomor sikolyával, a gyűlölet sziszegésével, de a nyilvánosság előtt hallgat. De társai tudják, hogy mikor áll, munka közben, révedező szemekkel, elborulva, akkor azt mormogja:

— Kutyák! és az urakra gondol.

Húzza a terhet más helyett s neki csak egy beteges család, büzös levegőjű szoba s néha egy porció pálinka jut. De lesz az még másképp is! A sápadt munkásarcokból kivillannak a szemek, mikor végigmorajlik a munkástáboron: közeleg az idő; megszűnik az égbekiáltó egyenetlenség ember és ember között, elosztjuk a vagyont.

Csábi Kovács erről szokott beszélni, ha az ital mámorában vadul belemarkolt a munkás szívek mélyén feszülő húrokba s a harci láz dühével zúgja utána a sápadt sereg: osztzkodunk.

II.

Úgy jött, mint az álom. Este a feleség egy nagy levelet adott neki át, amelyen egy madarasi ügyvéd neve állott. Megírta benne az ügyvéd, hogy miután

özv. Takács Péterné, szül. Csábi Kovács Katalin, az emberek, akik Pesten dolgoztak — pedig

madarasi lakos az Urban elhunyt, örököse a törvények értelmében unokaöccse Csábi Kovács József (Budapest, Sajó-utca 70., IV. em. 3. ajtó) malomipari munkás lett s minekutána a 24 katasztrális hold föld mellett élő állatok is nagy számmal tartoznak az örökséghez, ő, Tarján Gyula, hites ügyvéd, a megboldogult tanácsadója, felhívja nevezettet, hogy haladéktalanul jelenjék meg Madarason az örökség feltár szerinti átvétele ügyében.

Mikor Kovács József elolvasta a levelet, nevetni kezdett. Nem volt abban a levélben semmi nevetéses, épen éhes is volt, mikor hazajött, a vállában is nagyon érezte a szúrást és mégis csak nevetett. Az asszony is visszafojtotta köhögését, odaállt a kis Julissal szorosán az ura mellé és vele együtt boldogan nevetett.

— Holnap utazunk, asszony — mondta Kovács nagyon derűsen.

És aznap este nem ment el a Vig vadászhoz, ahol az elvtársak iddogáltak, hanem otthon maradt, fáradt testét kinyújtóztatta a rozoga nyoszolyán és mesét mondott gyermekeinek. Amolyan régi, madarasi mesét tele lidércel, boszorkánnyal, tündérekkel és hétfejű sárkánnyal. A gyárba délelőtt csak a kis fiát küldte el egy rövid levéllel és délelben utaztak. Madarasra egy órakor ér be a pesti vonat. Az a sápadt kis munkásasszony, aki négy gyöngye gyermekével beköltözött a Csábi Kovács házába, nemsokára a jobb keze lett urának. Városi arcborét pirosra csókolta az alföldi nap s a pelyhüdt húsú karokra izmok formálódtak. A kis Julis most már erős, ikrás lábacskaival szaladt a színbe, kereste a borzinak, meg a kopasznyakúnak a tojását. Jani, Pista kemény ökölharcokat vívtak a többi parasztyerekkel s ha madárfészket kellett szedni, szilvát kellett lopni az uraság kertjéből, nem akadt párjuk a Kovács fiúknak. A legnagyobb lányka, Katica sokszor mondta:

— Sohse mennék vissza Pestre. Ott mindig olyan füstszag volt, itt meg még az istállónak is olyan jó szaga van.

Már mink egészen madarasiak vagyunk — hagyta rá anyja, — hogy is hagynánk itt birtokunkat. Egy tapodtat sem. Megszenvedtünk mi érte Pesten eléggé.

— Hát a földemtől nem válnék meg, — tette hozzá Csábi Kovács. Nem hagynám a magamét. Akkor ember az ember, ha valamire rámondhatja: ez az enyém.

III.

Valami titkos rémület ülte meg a szíveket. Azok az emberek, akik Pesten dolgoztak — pedig

Madarason sok volt ilyen, — suttogva, titkolózva beszéltek arról, hogy ütött a megváltás órája. A szakszervezetek annyira megerősödtek, hogy végre cselekedni mertek. A miniszterek kétharmada az ő pártjuk volt s azt a javaslatot, amely a központi szervezetet megbizta a felosztás végrehajtásával, elfogadtatták. Forró nyári napok voltak. Ilyenkor dőltek aranyhalomba a kalászok, pezsgett a vér, örült a szív, büszkélkedett a gazda. A törvény megvárta a betakarítást, azután kezdődött meg az összeírás, a felosztás. Győzött az eszme, hogy mindenki munkája arányában részesüljön az élet örömeiben is. A gyárak, a raktárak, az ezerholdak közvagyonná lettek s nem volt többé gögös gazda és lenézett cseléd.

Csábi Kovácsékhoz is eljutott a hír. Hallotta Csábi az urasági ispántól, aki ellenállást szervezett.

Az óriási Madarassy birtok, mely a főváros közelében volt, hamarosan elosztás alá fog kerülni a munkásság terve szerint.

— Mért nem követelik a gyárosoktól a béremelést — mondta Csábi Kovács, — hiszen ha nem tudnak jól megélni, azok a hibásak.

— Osztokodunk — mondta neki egy vasárnap este a részeges kovács.

Csábi mintha nem is hallotta volna, hazament és komoran simogatta meg a kaszás lábú, dombos oldalú ökröket, megvakarta a lábaihoz dörgölődő súldót és szórt egy kis árpát a tyúkoknak.

— Osztokodunk! mormogta. Hát miért osztokodunk? Nem juthat mindenkinek egyforma osztályrész. Amilyen a sors. Dolgozni kell ugyanis mindenkinek.

Azután leült és amint végigszaladt tekintete duzzadó erű kezén, melyen belül kövér, piros dombocskák gömbölyödtek az újjak belső felén, meglegedetten gondolt az aratásra, a növekvő gazdaságra, a viruló családra és elutasította magától a gondolatot, hogy eljönnek majd Madarasra idegen emberek, akik elosztanák a verejtékes munkával rendbehozott gazdaságot és kihatásának részére 3 holdat, ahol ők akarják.

Pedig már jöttek is a földfelosztók. Pista fia hozta a rémhírt, hogy négy autó gördült be Madarasra. Három katonai gépen vörös gyalogosok voltak, egyben pedig a minisztérium és a szakszervezet emberei. Nemsokára jött is a parancs, hogy Csábi Kovács József, földbirtokos, birtoka határában várja a felosztó bizottságot.

Megölelte feleségét és gyermekeit, lóhátra kapott, azután vágatott a határba.

Nem kellett messzire mennie, közel volt

földje. Még ráért leülni s volt ideje, hogy gondolkozék a történeteken. Az özönsugarú nap forróvá tette a levegőt s Csábi Kovács ott ült a kóhó melegségű légkörben s ziháló tüdejével egyre szivta be a vérforraló, földszagú, aromás levegőt.

— Hát el akarják venni, — mormolta, — s akkor mehetek vissza a gyárba. Majd valami nagy bérletbe veszi ki a 3 holdakat, mi pedig ismét a régi igavonók leszünk. Vegyük el a nagybirtokosok ezerholdjait, a milliós gyárakat, ne a kisgazdák néhány holdját. Mi jut ugyanis az ő négy gyermekének a 24 holdból? Hát ő nem hagyja. Nem uzsorán szerezte, ez családi vagyon. Az uraság földje felől sűrű, piszkos szürke porfelleg emelkedett. A napsugáron fegyverek csillantak meg és ríktó vörös szín vágódott bele a nap aranyába. Csábi meg sem mozdult, pedig már ott is voltak. Az egyik autón bilincsekbe verve hörgött az ispán, akit az urasági cselédek elárultak.

Az egyik gépről vörös képű ember kiabált: Gyere ide Csábi, hallgasd meg a parancsot. Meg sem mozdult. Ismerte ezt a nagyszájú részegest, aki az ő munkás korában is a pártkassza aranyait lopta és vagyont gyűjtött a félrevezetett emberek filléreiből. Undorodva köpött a földre. Az észrevette a mélységes lenézést és fölcsettant.

Ha talán szégyenled a pófadat idetartani, vagy félsz a szemembe nézni, innen is meghallhatod, hogy vagyond a mai nappal közbirtokká válik. Ha nem tetszik, eljöhetsz hozzám inasnak, ott jobb dolgozod lesz.

Az ittas katonák nevettek, de nem bánták a szóváltást. Biztosan le akarnak egymással számolni, valami régi adósság miatt — gondolták.

Csábi Kovácsban felforrt a vér s formátlan, féktelen haragja végre szóba tört ki:

— Tolvaj disznó!
— Ha ellenszeggülsz, lecsukatlak — folytatta a másik.

— Engem? te? — ordította Csábi — s kirántotta kését a csizmaszárból s felugrott az autó lépcsőjére, — de visszazuhant. Eldördült az egyik katonai fegyvere s Csábi Kovács halálos sebbel esett a földre. Alig volt már benne élet s csak néhány szót mondott még:

A földemért halok meg! Családom...
Ellenfele nyugodtan beszélt:
— Itt hagyhatjuk, majd hazaviszik.
Aztán hozzátette:

Ez is osztokodni akart, amíg nem volt

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

A fővárosi proletárság élelmezése.

Azok között a teendők között, amelyek a proletárdiktatura megerősítésére és a munkásság hatalmának megalapozására elengedhetetlenül szükségesek, első helyen áll az élelmezés kérdésének megoldása, különösen pedig a fővárosi proletáriátus ellátásának minél tökéletesebb biztosítása. A budapesti munkásságnak zavartalan élelmezése ma nemcsak azért rendkívül fontos, hogy eltudjuk-e látni a falu népét ipari és gazdasági cikkekkel, hanem azért is, mert ma minden fővárosi gyárban minden proletárkéz a frontnak dolgozik és a proletárság ellensége az, aki az izmos karok serény munkáját renyhévé és ellankasztóvá teszi.

A főváros élelmezésének ez óriási fontossága ellenére még ma is megtörténik, — sajnos, gyakrabban a kelletténél, — hogy egyes vidéki munkástanácsok önhatalmúlag visszatartják a Budapestre irányított élelmiszer-küldeményeket és azokat a helyi fogyasztás céljaira foglalják le. A munkástanácsoknak ennél a kérdésnél első sorban figyelembe kell venniök, hogy lehetetlen helyi érdekeket elébe helyezni az országos érdekeknek. Nem szabad a közellátási népbiztosság határozott utasításainak és rendelkezéseinek semmibevevásával csupán a helyi körzetek szempontjainak megfelelően cselekedni és igen súlyos következményekkel járhat, ha egyes helyi szervek a lokális

érdekeknek kedvezve, egyenesen megakadályozzák a fővárosi proletárságának emberi ellátását.

A közellátás népbiztosságának az a törekvése, hogy a proletárság ellátása igazságos, arányos, egyenletes és kielégítő legyen. Ennek a célnak keresztülvitele azonban teljesen lehetetlen, ha azokat az élelmiszer-küldeményeket, amelyeket a népbiztosság utasításai Budapestre irányítanak, egyes helyi szervek önhatalmúlag visszatartják. Ez az eljárás súlyosan sérti a fővárosi munkásság létérdekeit, csorbítja energiáját és munkaképességét. Az összes vidéki szervek a proletár-összesség érdekében járnak el, ha ilyen önhatalmú eljárástól tartózkodnak és minden emberileg lehetőleg elkövetnek, hogy minél több élelmiszer: élő állat, zsír, burgonya, gabona, tej, baromfi, tojás, zöldségféle stb. kerüljön a fővárosba, a budapesti munkásság részére. Hassanak oda a vidéki munkástanácsok és direktóriumok, hogy a Budapestre irányított élelmiszer-küldeményeket senki, semmiféle jogcímen ne tartóztassa fel, sőt az erre illetékes tényezőknek kötelességük azon lenni, hogy a fővárosnak szánt élelmiszer minél gyorsabban és akadálytalanul kerüljenek az ország szívébe.

A vidéki tanácsok nemcsak a fővárosi proletárság érdekét, de a saját létfontartási érdeküket is szolgálják, ha az egyes köz-

pontoknak lehetővé teszik, hogy a népbiztosság utasításai értelmében a fővárosnak szükséges élelmicikkeket összeszedjék és Budapestre küldjék. A központok az élelmezési népbiztosság hivatalos szervei, azoknak a munkásságát tehát minden erővel támogatni kell. Gondolja meg a vidék, hogy ha a fővárosi munkásságnak nincsen elegendő élelme, akkor nem tud ipari, gazdasági cikkeket termelni, sem municiót készíteni a frontra és ilyképen meginog a proletárság hatalma. Senki ne merje tehát megakadályozni a Budapestre irányított élelmiszer-küldeményeknek elküldését, vagy továbbszállítását, mert aki ezt teszi, az nemcsak a proletárságnak, de önmagának is ellensége.

Titokzatos világ.

1683-ban egy hollandus orvos észrevette, hogy a fogakról lekapart törmelékben apró élőlények vannak. Mikor azután a nagyító üvegek olyan tökéletesek lettek, hogy háromezerszeres nagyításban is láthatóvá váltak a megvizsgálandó tárgyak, sőt majdnem jól megkülönböztethetőkké lettek az olyan kis lények is, melyek a milliméter milliomodrészeivel mérhetők, feltárult a kutatók előtt egy csodálatos világ, a parányi lényeknek titokzatos világa.

Első észrevételük után 150 évig állatoknak tartották s csak 1849-ben kezdték őket a gombák közé sorozni. A legtöbb ember ma is úgy van velük, hogy nem tudja, vajjon állatoknak, vagy növényeknek kell-e tekinteni ezeket az apró lényeket? Ott állanak az állat- és növényvilág határán, mint az ismert világnak legelterjedtebb élőlényei. (Magam is láttam a London melletti Kew községben, ahol a föld kerekességének legérdekesebb élő növény gyűjteménye van, sok olyan növényt, amelyeket külön magyarázat nélkül állatoknak tartottam volna.)

E csöpp kis gombákat baktériumoknak, vagy bacillusoknak nevezzük. Ezek az idegen szavak annyit jelentenek, hogy botocska, pálcika. Azért nevezték el őket így, mert vannak közöttük nagy számmal olyanok, amelyeknek alakja a pálcához hasonlít. Általában vagy golyóhoz, vagy dugóhúzó-

hoz, vagy pedig pládjához hasonlítanak. Ha bizonyos körülmények között, kettéhasadnak s ily módon szaporodnak. Az esetben, ha a táplálékuk, minden fél órában van egy ilyen osztódás, szaporodás és hogyha a megszorodott kis lények egymás elől nem fogyasztanak el a táplálékot, 10 óra alatt egy millió bacillus keletkeznék.

Hogy mennyire el vannak terjedve, arra világot vetnek az alábbi adatok. A levegőben különféle helyek és körülmények szerint változik a számuk. A vizsgáló tudósok úgy találták, hogy egy olyan nagy városnak, mint London, 10 liter levegőjében átlag 100 bacillus van, míg az apáti határban dolgozó elvtársnak 10 liternyi levegőjében 3—4 van összesen. A rendben tartott iskola szobájában 10 liter levegőjében a tanítás elején csak 3—4, az előadás közepén 20, a tanuló távozásakor pedig 40 van. Ilyen a különbség a szabadban való munka és a tanítás levegője közt. A 2000 méter magas hegy tetején teljesen bacillusmentes a levegő, de a tenger vizében 1200 méter mélységben is köbcentiméterenként átlag 25 ezer van. Egy köbcentiméter szivattyús kútvizben 100—500 között változik a számuk, míg ugyanannyi tejben 9 ezertől 20 ezerig váltakoznak. Egy gramm húsban lehet tizenkét millió is. De viszont nincs a talajban 5 méterrel alul egy sem, épúgy mint a nyílt tengeren sincs. Az emberek és állatok bőre is mindig tele van bacillussal. Az emberi szájból egészen dús tenyészetük van s csak a vastagbelet szeretik ennél a helynél még jobban. Az emberi bélsárral naponta átlag 128 billió baktérium távozik a testből.

Hanem hát ezektől az óriási számoktól nem kell megijednünk, mert a bacillus még magában véve nem egyértelmű a betegséggel, hiszen legnagyobb részük ártalmatlan. Amint lehet óvakodnunk a mérges gombáktól, úgy kerülhetjük a bacillusok mérgező erejét is a megfelelő módokon. A kutató tudósok folyton figyelik őket s lassan-lassan megtalálják az ellenszereiket. Amikor még a szellemi munkások tábora föl nem vette ellenük a küzdelmet, bizony végigseperete egy-egy járványos betegség az egész világot. Mikor 1200—1300 között a pestis dühöngött Európában, több mint 25 millió ember életét oltották ki az apró pestisbacillusok. Ugyancsak irtózatot pusztított vittek végbe az emberiségen a belpoklosság bacillusai is, melyeket csak 1880 óta ismerünk. Ezeknek hatására dió nagyságú gennyes sebek képződnek a testen, az izmok elsorvadnak, a beteg csontjai meglágyulnak, újjai elrothadva leesnek, orra, ajka,

szemei elpusztulnak. S mindez eltart évtizedekig is. Valamikor annyian voltak Európában a belpoklosok, hogy 21 ezer kórházban ápolták őket. A török háborúk idején pusztította népünket a kiütéses tífusz, amely annyira el volt terjedve hazánkban, hogy a külföldiek »magyar betegséggel« neveztek. 1831/32-ben volt Magyarországon utóljára nagyobb arányú kolerajárvány. Ekkor 536.517-en kapták meg a betegséget s több mint felük el is pusztult benne. 1892-ben már eredményesebb volt az ellene való küzdelem.

Azonkívül vannak gennyedést okozó, gyermekágyi láznál, súlyosabb garat- és mandulagyulladásnál szereplő bacillusok. A nők meddőségének tekintélyes részét szintén ezek az apró gombák okozzák, épúgy mint a nemrég dühöngő nyakszirtmerevedést is. A lépfenét, merevkört, a járványos influenzát, a vérhast, tífuszt, lágyfekélyt, takonykört és még számos betegséget ezek keltenek és terjesztenek. Az emberiség áitka, a tüdővész, szintén a bacillusok műve. Az összes meghaltak egyheted része minden esztendőben a tüdővészeselek közül kerül ki s hazánk is 75 ezer tüdővészben elpusztult gyermekét siratja évenként.

Láttuk a bacillusok óriási birodalmát és hatalmát. Olyan nagy az ő erejük, hogy csak állandó, megfeszített harccal lehet velük szemben életünket megvédeni. Azok a munkástársaink, akik élelmünket és egyéb emberi szükségleteinket állítják elő, itengedik ezt a teret a szellemi munkásoknak. Így egészsíti ki egymást az emberi munka. Hiszen gazdasági életünkre is megsemmisítő csapást tudnának mérni ezek a hitvány kis gombák, ha a lépfenét, takonykört, sertésvész, tyúkkolerát, sertésorbáncot korlátok közé nem szorítaná az emberi tudomány. Orvosok és tanárok kutatják e gombák életet s természetét. Figyelik mozgásukat, szaporodásukat, étetmódjukat. Nagyító üvegekkel, beoltásokkal tesznek próbákat arra nézve, hogyan lehetne kártékony hatásukat ellensúlyozni. Ez a munka veti meg alapját az emberi boldogságnak, mert biztosítja számunkra a legnagyobb kincset, az egészséget. Amikor már ismeretessé vált életmódjuk, meg lehetett találni gyöngé oldalukat is. Van, amelyiket elpusztít már maga a napfény, másokat főzéssel, gőzzel, forralással, vegyi szerekkel, szűrővel, kefével lehet ártalmatlannokká tenni. Azonkívül függ még életképességüktől és az egyes ember ellenálló erejétől is, hogy tudnak-e betegséget előidézni? Akinek a szérvezete gyöngé, akiét elgyöngítette az alkohol, azzal könnyen elhának. A tisztaság, a napfény nagy ellenségük.

Az a talaj, amelyben legdúsabban tenyésznek, ahol az ő Kánaánjuk van: a tudatlanság országa. A tanulni nem akaró ember az ő leghűségesebb segítő társuk, legbuzgóbb terjesztőjük.

Támogassuk tehát, munkástársaim, azoknak a működését, akik szellemi munkájukkal az emberiség boldogításán fáradoznak. Használjunk fel minden alkalmat, amikor ismereteinket bővíthetjük és egészséges szellemi, lelki táplálékot élvezhetünk. Csodálatos örömeiket nyújt a tudomány országa, csak meg kell ismerni azt. Menjetek oda mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok s az megenyhít majd titeket. *Dr. Mátrai Ferenc.*

Értékesítő szövetkezet.

A legégetőbb kérdésnek, a közéletmezés biztosítása kérdésének megoldására fordította a jászapáti munkástanács a húsvéti ünnepeket. Fáradozása sikerült. A húsvéti vasárnapi gazdaértekezlet hozzájárult a tervezett értékesítő szövetkezet létesítéséhez, egyhangúlag elfogadta annak legutóbbi számunkban közölt szabályzatát s így a szövetkezet a hét folyamán már meg is alakult, sőt csütörtökön meg is kezdte működését.

A szövetkezet két nagyon fontos célt szolgál. Egyrészt biztosítja a piacról élő helybeli proletárok élelmiszerszükségletének kielégítését, másrészt, — mert a helybeli szükséglet fedezése után fennmaradó élelmicikkeket azonnal Budapestre szállítja, — enyhíti a fővárosi proletárság ellátásának nehézségeit. Mindkettő annyira fontos államérdek ma, hogy joggal mondhatjuk az értékesítő szövetkezet megalakítását a jászapáti munkástanács legnagyobb sikerének. S különösen jelentős ez a siker akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a szövetkezetbe minden helybeli kisgazda belépett és valamennyi kötelezte magát, hogy termelésének összes fölöslegét a szövetkezet rendelkezésére bocsájtja. Teljesen biztosítottnak látszik így a község közéletmezésének ügye a jövőre nézve s remélhető, hogy meg-

szűnik az a csúnya, rejtett és burkolt harc is, amit a helybeli kigazdák hónapok óta folytattak a nekik kiszolgáltatott proletárfogyasztók ellen s amely harcnak szomorú, de nagyon is hangosan kiabáló bizonyossága volt a hosszú hetek óta üresen ácsorgó jászapáti piac.

A húsvétvasárnap nagy értekezlet lefolyása egyébként a következő volt:

A jászapáti munkástanács meghívására április 21-én délután 3 órakor értekezletet tartott a helybeli kigazda közönség az ipartestület helyiségeiben. Az értekezleten a munkástanács részéről Velemi Endre, Németh Géza, Tajti Ferenc, Budai András, Kaufmann Sándor, Ádám János és dr. Bender Ferenc jelentek meg. A kigazdák csaknem teljes számban résztvettek.

Az értekezlet elnöke Németh Géza volt, aki üdvözölte a megjelenteket s előadta, hogy a cél a kigazdák felvilágosítása az új rend iránti kötelességeik s főként a termelés folytonossága és az élelmi cikkek forgalomba hozatalára vonatkozó tennivalók tárgyában.

Velemi Endre előadó nagyobb beszédben ismertette a helyzetet. A kormány törekvése, hogy aki dolgozik, az boldoguljon is. A szocializmus a dolgozó népretegek barátja. A termelés munkájában a kigazdák segítőtársai a munkásoknak s megérdemlik, hogy az állam melléjük álljon. A baj az, hogy a kigazdák félre vannak vezetve. Itt az idő, hogy a kigazdák felvilágosítás után eddigi maguktartása megváltozzék. Termelni, a földet megművelni úgy kell, hogy az a közt szolgálja. Aki így dolgozik, aki így termel, az megbecsülésben részesül; az ilyen munkáért a megbecsülés kijár a kigazdának is. Természetes, hogy először az élelmiszer árakat kellett megmaximálni, mert első feladat az éhezők segítése volt. A kigazdák vagyoni- és pénzügyi helyzetének meg kell szűnnie. Alkotó és szervező párt soha nem volt a kigazdapárt. Programját mindig a polgári és a munkáspártoktól kölcsönözte s hazafisággal eresztette fel. Alkalmazkodnia kell tehát most is a jelenlegi viszonyokhoz és be kell illeszkednie. Az árak szabályozása továbbra is a legfontosabb teendő. Az áraknak a termelés értékével kell arányban állaniok. Jászapáti az árak nem lehetnek oly magasak, mint Budapesten. Minden üzérkedés kizárásával termelő- és értékesítő szövetkezetet kell alakítani s ebbe minden kigazdának be kell lépnie. Felolvassa az új maximális

árakat és részletesen ismerteti az értékesítő szövetkezet tervezetét és szabályzatát s ajánlja azt elfogadásra.

Vágó János felhívja a gazdákat a főleg beszolgáltatására és a fokozottabb termelésre, ha meg akarják kapni azt, amire szükségük van. A kigazda nélkül nem lehet meg az új rend sem, de a kigazdának a termelésben produktív részt kell vennie. Hogy a mostani helyi vezetőségekbe a kigazdák nem jutottak be, az ne csüggesse el őket, hanem igyekezzenek munkájukkal és magatartásukkal több bizalmat ébreszteni, hogy legközelebb ők is a vezetők közé kerülhessenek.

Velemi Endre: A félrevezetett kigazdákban a választásokba most befolyjni nem lehetett, mert az az ellenforradalmi törekvéseknek adott volna tápot. Fogjanak kezét a kigazdák a munkásokkal, dolgozzanak s akkor rövidesen teljesül minden jogos kívánságuk.

Léhi Balázs kigazda: Ha a kigazda olesón kapja azt, amire szüksége van, akkor ő is olesón hozhatja piacra terményeit. A kigazda is olesó megélhetésre törekszik.

Velemi Endre: Ha forgalomba hozzuk fölösleget és megosztjuk embertársainkkal azt, amink van és nem üzérkedünk a bankóhalmozás kedvéért terményeinkkel, akkor megszűnik a drágaság.

Járvás Gábor kigazda: Elfogadja a felolvasott maximális árakat s igéri, hogy a kigazdák ez áron forgalomba hozzák terményeiket, de kéri, hogy a vezetőség legyen irántuk jóakarattal.

Gömöri József kigazda: A háború és a kapitalista rend rombolásait nem lehet egyszerre eltüntetni. Az új rend felépítéséhez idő kell. Bizik a jelen vezetőségben, hogy az mindenki részére egyformán biztosítani akarja a megélhetést. Hiszi, hogy a kigazdákban is meg lesz a türelem a megsegítés kivására.

Szabó Ferenc tanító: A drágaságot a termelőszövetkezet van hivatva végleg letörni. Szólok mindig híve volt a termelés központosításának, most is örömmel üdvözlöm a helybeli vezetőségnek erre irányuló törekvését. Biztosra veszi, hogy azt a kigazdák is támogatni fogják.

Velemi Endre újból részletesen, pontokról-pontokra ismerteti a szövetkezet tervezetét, mit az értekezlet változatlanul, egyhangúlag elfogad és elhatározza, hogy a termelő- és értékesítő szövetkezetet Jászapáti megalakítja s abba valamennyi kigazda belép.

A határozat kimondása után az árszabályozó bizottság tagjait választották meg. A bizottság

tagjai lettek: Mihályi K. János, Vágó János, Rusvay Antal, Járvás Gábor és Vágó H. Béla kigazdák, Léhi Gábor és Szabari István földmunkások és a munkástanács által kiküldendő 3 földmunkás. A bizottság elnöke Velemi Endre járási politikai megbízott.

A bizottság megválasztása után Németh Géza elnök az értekezletet rövid beszéddel bezárta.

Emlékezés Przemyslre.

Március elején az oroszok is már nehéz ágyúkkal lötték a főállásokat. Ezeknek a lövegei ellen még az öles mély árkokban sem volt biztonságban az ember. Amikor a tábori ágyúk hangját, a gyors egymásutánban hangzó bum-bum-bum-bum-ot hallottuk, az árokban rögtön földre vetettük magunkat, mert 2-3 másodperc alatt már ott voltak a lövegek. Az ilyen tábori ágyúnak a lövege is keresztülzakította a mellvédet és többször megtörtént, hogy egyikünket-másikat eltemetett a föld. Ezt azonban később már egészen megszoktuk, s fel sem vettük. Hanem, amikor már a nehéz ágyúkkal kezdtek operálni, azok lövegei ellen csak az erődökben volt biztonság. A nehéz ágyú lövege 16-20 másodperc alatt ért hozzánk. Először hallottuk a tompa ágyúdörejét s ettől a pillanattól 20-25-ig számlálhattunk, míg a löveg hozzánk ért, melynek eleinte lassú, suhogó hangja egyre erősebb süvítéssé fokozódva, végső sívítását rettenetes robbanással szakította meg.

Rendeteg földtömeg emelkedett mintegy 20-30 méter magas fölcser ki a föld színe felé, szorta szana-szejjel a földet, fatörzseket és a vasszilánkokat: 3-4-kilós vasszilánkok is hullottak az árkokba. Mikor az árokban robbant fel ilyen gránát, elárasztotta az egészet fojtó füsttel. Az emberek azonban ezt is megszokták és már annyira kitanulmányozták a suhogó lövegek hangját, hogy észrevették, mikor haladt el a löveg a fejük fölött s kiugrálltak az árokból nézni, hova csap le és többször el is hozták a nehéz, szétpukkant hüvely-maradékot. - Márciusban, mikor a munkásosztályokat egyesíteni kellett, hogy egy 80 főből álló csapat is kimehessen a munkahelyre, a tiszték közül is otthon kellett maradnia felváltva egynek-egynek, hogy a gyengélkedőkre és a többi otthonmaradottakra ügyeljen s ha repülő bűgását hallja, a künnlevőket beparancsolja a lakásokba. Egy ilyen szabad napomon épen vártam a munkások hazatérését mikor a közelben egy pár robbanást

hallottam. Siedlicska felől hallatszott a robbanás, azt hittem, hogy onnét, a várövből ágyúznak. A robbanások mindgyakrabban ismétlődtek s mindig közelebb és sürűbben hallatszottak. Erre az otthonlevő legénység is kisetett a lakásokból s figyelte a lövéseket. Ekkor már a fejünk fölött fűtyültek a golyók anélkül, hogy tudnánk, honnét jönnek. Halljuk a gránátok süvítő rödlízását, mely emlékeztet a városligeti hullámvasút zúgására és látjuk a gyors egymásutánban következő robbanások nyomán a község szélén a füstfelhőket és a felcsapódó földtölcseréket. Nem a mieink, az oroszok lönek. Eddig nem lötték Jaksmanicét, most már itt sem lesz nyugtunk. Az emberek jönnek a munkahelyről, útjukban srappellek robbannak, gránátok csapódnak. A szomszéd templom melletti dombon hatalmas robbanás, házunk kertjében mindjárt a másik utána, a legénységi pájták körül sorra egymásután emelkednek a földtölcserék és süvítővé válnak a szünni nem akaró robbanások. (Folytatjuk.)

Dr. Dzurik József.

HIREK

Május elseje. Mint a főváros és az egész ország proletársága, úgy a jászapáti munkásság is méltóképpen fogja megünnepelni az idén május első napját. Hajnalban zenekarok járják be a főbb utcákat. Dél előtt 10 órakor az összes körhelyiségekben ünnepi szónokok fogják méltatni a nap jelentőségét. Délután 2 órakor az egész szervezett munkásság, a gárda, a szakszervezetek és szakcsoportok zászlók alatt kivonulnak a vásártérre, ahol Velemi Endre és Németh Géza elvtársak ünnepi beszédeket tartanak. A beszédek előtt és után alkalmi szavalatok lesznek. Délután 4 órakor a helybeli Munkás Testező Egylet labdarúgó mérkőzést tart a jászapáti szállási sportegylettel. Utána népiünnepély, zene és tánc a vásártéren. Este a kaszinó, az ipartestület és a nagyvendéglő helyiségeiben táncmulatság. Egész napon át teljes munkaszünet.

Birtokrendező és termelést biztosító bizottságok működése. A birtokrendező bizottságok ma már az ország meg nem szállott területén majdnem teljes létszámmal működnek. Minden községnek van egy községi birtokrendező biztosa, aki a községi munkástanács tagjai közül megválasztott 3-tagú tanáccsal működik. Ilyen gazdasági tanácsok Jászapátiában: Gömöri József, Mihályi B. Sándor és Nagy József, akik minden néven nevezendő gazdasági ügyekben - Fülöpp Ferenc községi

birtokrendező biztossal, egyetértve — intézkednek és határoznak; működési helyük jelenleg a szolgabírói hivatalban van. Rajtuk kívül másnak gazdasági ügyekbe beleszólása nincs és nem lehet.

A gazdasági tanácsstagok határozata ellen felebezéssel lehet élni II. fokon a járási birtokrendező bizottsághoz, melynek feje Oswald Mihály járási birtokrendező biztos, aki szintén a főszolgabírói hivatalban van elhelyezve, működését f. hó 22-én már meg is kezdte s e helyen is felszólít mindenkit, hogy gazdasági ügyekben szívesen ad felvilágosítást bárkinek s egyben munkára, kitartásra, elvhűségre, egyetértésre inti Jászapáti község lakosságát és a közél sikerdús reményében testvéri szeretettel üdvözlök mindenkit az egész járásban. Jelszava: a népért a néppel és ezért munkájához teljes bizalommal ösztönöz, igaz magyar támogatást kér a minden oldalról fölének tornyosuló, vesztérhes felhők közepette.

Árvíz Jászberényben. A tartós esőzés annyira megduzzasztotta a Zagyvát, hogy Jászberény határában húsvét hétfőjének hajnalán kilépett medréből s elöntötte csaknem az egész határt. Az első gátszakadás a Szt. János-szobornál történt. Szerencse, hogy a jászberényi munkástanács azonnal érelyes intézkedésekhez látott s minden épkezláb embert a gátakhoz állított, különben a város belső területén is nagy károkat okozott volna az árvíz. Így csak a Bathó-kert és a Csincsa-parti házak szenvedtek. Jákóhalma és Jászberény között valószínűs tenger van; még szerdán is csak a köút teste látszott ki a vízből.

A „Hangya” közgyűlése. A forradalmi kormányzótanács az ország összes fogyasztási szövetkezeteinek ellenőrzésére Hamburger Sándor elvtárs politikai megbízottat nevezte ki, kinek április hó 16-án kiadott rendeletére a jászapáti fogyasztási és értékesítő szövetkezet vezetősége a megtartandó évi közgyűlést a népháza nagytermében folyó évi május hó 6-dikának délután 2 órájára tűzte ki. Kérletemnek a szövetkezet tagjai, hogy a közgyűlésen, tagsági igazolványaik felmutatása mellett, jelenjenek meg.

A lefolyt üzleti év mérlegkimutatása a szövetkezet jászberényi-úti helyiségében ki van függesztve. **Az iparosok működvelő előadása.** A jászapáti szocialista iparosok körének, f. hó 21-én megtartott működvelő előadása zsúfolt terem előtt folyt le. Szinre került az „Ördög párnája” című 3 felvonásos mű. A szereplők — különösen a két szomszéd — tehetségük és igyekezetük legjavát nyújtották, amit a közönség sűrű tapsal jutalmazott.

zott. Az előadás után tánc volt reggel 4-ig. Az előadás különösen anyagilag fényesen sikerült, 2360 K volt a bevétel.

Öngyilkosság. Adám Péterné szül. Berki Borbála 58 éves jászapáti lakosnő f. hó 23-án délután 11 órakor lakásán, a kamra gerendájára felakasztotta magát s mire hozzátartozói észrevették, már meghalt. Régtől fogva betegeskedett, a háború kitörése óta állandóan idegbeteg volt, utóbb már búskomorságban szenvedett. Az öngyilkosságot is bizonyára idegrohamában követte el.

Jászszentandrás főjegyzőjévé f. hó 23-án egyhangúlag Szémán Béla h. adóügyi jegyzőt választotta meg az ottani munkás- és katonatanács. A főjegyzői teendők végzésével eddig megbízott Megyessy László adóügyi jegyző ismét átvette régi munkakörét.

Hír a postáról. Magántáviratokat további intézkedésig a posta nem vesz föl. Egyelőre a magántelefonbeszélgetés is be van szüntetve.

A jászladányi iparosok szocialista szakszervezete vasárnap, f. hó 27-én fog megalakulni.

Hetivásár szerdán. A jövő heti hetivásár — a május elseji ünnep miatt — szerdán fog megtartani.

Kaufmann Kálmán emlékezete. A helybeli szocialista párt végrehajtó-bizottsága legutóbbi ülésén Velei Endre elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg a párt első szervezőjének, Kaufmann Kálmánnak haláláról. Indítványára határozatba ment, hogy az elhunyt emléket állítanak a jászapáti sirkertben, arcképét megfestetik s feleségéhez részvétiratot intéznek.

Új szellem egy korrepetáló intézetben. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-ter 3.

Közös műhely. A jászapáti cipész- és csizmadia-iparosok termelő, értékesítő és anyagbeszerző szövetkezete a napokban 72 taggal megalakult. A szövetkezet elnöke Németh Géza, jegyzője Dósa Péter elvtárs. A közös műhely már a jövő hét elején megnyílik. Ezentúl egy cipész-iparos sem vállalhat külön munkát, senki sem fogadhat el külön megrendelést, hanem minden megrendelést a közös műhely vesz fel. Az árak a lehető legolcsóbbak lesznek. Az anyag a közös műhely részére már kiutaltatott.

A vonatjárás mindkét oldalról április hó 25-én bizonytalan időre megszűnt.

A hadügyi népbiztosság rendelete szerinti mindazon polgári és katonai személyek, cégek és hatóságok, akiknél prizmas látszó, távolságmérő, irányzóhoz tartozó távcső, kerékpár, kerékpár-alkatrész, abroncs, abroncsolási anyag, drótnélküli táviróállomás, annak alkotórészei vagy hozzávaló felszerelési cikkek, végül azon cégek, melyek hadianyagokat és felszerelési cikkeket gyártottak s ebből nyersanyag, félgyártmány vagy készárú maradt náluk, kötelesek a távcsöveket 48 órán, a kerékpárokat és drótnélküli felszereléseket 3 napon belül s a hadianyagokat 8 nap alatt a hadügyi népbiztosság műszaki gazdasági főcsoportjánál, Budapest, Disztér 5. szám, pontos jegyzék mellett bejelenteni. A rendelet ellen vétők forradalmi törvényszék elé kerülnek.

A jászszentandrás iparosok húsvét hétfőjén megalakították szocialista szakszervezetüket s annak keretében megalakultak az egyes külön iparágak szakcsoportjai is. Legközelebb megnyílnak a közös műhelyek. — A szervezet megalakításában a főérdem Németh Géza elvtársé.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti-n rendel a jászberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

Jászakiséri hírek: Az április 21-iki országos vásár, bár a maximális árakat is felfüggesztették, — nagyon gyöngye volt. A vidék csaknem teljesen elmaradt; felhajtás alig volt. — Húsvét másodnapján a jászakiséri iparos ifjúság az ipartestületben, a munkásszakszervezet a 48-as kör helyiségeiben s a kisgazdaközönség a Kossuth-Szállóban táncmulatságot tartott. Rendezavarás sehol sem fordult elő. — A jászakiséri munkástanács Reimfeld Adolfnét árúelrejtésért 1000 korona, Urbán Ferencné pedig árdrágításért 500 korona pénzbüntetésre ítélte. — Jászakisérra a múlt héten 7 vagon burgonya érkezett, melynek kiosztása most folyik. Minden személy 10 kiló burgonyát kap, különként 60 fillérért. — A jászakiséri munkásszakszervezet beköltözött a 48-as kör helyiségébe.

Anyakönyvi hírek. Április 19-től 25-ig Jászapáti községben születtek: Tóth János — Borbás Borbála leánya Piroska, Bugyi Ferenc — Molnár Terézia leánya Teréz, Senográczi István — Simonváros Róza leánya Eleonóra, Bolyós Balázs — Rusvai Márta leánya Mária, Jász László — Mihályi Borbála leánya Rozália, Ádám András — Kocsis Margit leánya Franciska: meghalt: Bárdos Franciska 2 hónapos, veleszületett gyengeség. Házasságok kötöttek: Gyulacska János Pampulik Borbálával, Mihályi Márton Ádám Juliannával, Kálé Sándor Farkas Teréziával, Nagy István Ferenc Kovács Elenorával és Nagy István Gábor Lóci Juliannával.

Labdarúgó mérkőzés. A jászapáti és árokszállási munkás testező egyesület f. hó 27-én délután Árokszálláson, május 4-én pedig Jászapáti labdarúgó mérkőzést tartanak.

Magánjáró- vagy húzatos-eséplőgép vevők forduljanak bizalommal alulírott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.
CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR.
Bővebb felvilágosítással szolgál
Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTI-N

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Faun
Testőr

Bolygó hollandi
Kötlelkű asszony
Harrison-Barrison

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétek a

NÉPSZAVÁT!

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását: Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOČZKA ANDOR

könyv-, papir- és írószer-kereskedése Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-újdonságokat, bárhol és bármikor megjelent műveket, úgymint: szépirodalmi, művészeti és iparművészeti, valamint tudományos műveket, továbbá ipari, kereskedelmi szakmunkákat a legrövidebb idő alatt szállítok.

Zeneműveket postafordultával szállítok.

FALRAGASZ

NÉPBIZTÓSÁGOK RÉSZÉRE

gyorsan és izlésesen készül

IMRIK és BUSAY

könyvnyomdájában JÁSZAPÁTIN.

A jászági alsó járás fűszolgabirjától.

1339/1919. sz.

Pályázati hirdetmény.

A Tizasüly községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma 1600 korona fizetés, 800 korona helyi pótlék, 500 korona lakbér és a község valószínűleg személyi pótlékot is fog adni. A községben gyógyszertár és a határban több nagybirtok van.

Felkérem a pályázni óhajtókat, hogy a kellően felszerelt kérvényeiket hozzám e hó 22-ig okvetlenül adják be.

Jászapáti, 1919 április 9-én.

Dr. Horváth József s. k. tb. fűszolgabíró.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA

JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

Magánjáró- vagy

húzatos-cséplőgép vevők

forduljanak bizalommal alulírott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.

CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR.
Bővebb felvilágosítással szolgál

Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti.

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTI

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Halálos csönd

Alraune

Testőr

Bolygó hollandi

Kétlelkű asszony

Harrison-Barrison

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemezei?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

Budapest, József-körút 15.
Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronáig.

Arjegyzők ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri út, a Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsikulcs készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata.

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfűrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és
görbe tengelyek készítését.
Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkoszorúk, kiváló jó takaréktűzhelyek készi-
tését. Kocsikovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, úgymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok.

Zeneműveket postafor-
dultával szállítok.

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyaghiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Arjegyzők ingyen.

Proletárok!

Be
a
vörös
had-
seregbe!

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

A MI VILÁGUNK.

A mi világunk nem a ti világtok,
A mi világunk tiszta kék azur,
Melyet elérni nem tudtok, nem vágytok,
Mert nem lesz abban sem szolgál, sem úr.
Csak ember lesz ott minden bilincs nélkül
S a léghör lág, miként a szeretet.
Ti győzhettek ma, higgyétek el, végül
Mi leszünk győzők, mi az emberek.

Ma vérszagos még május levégője,
Virágait megöli füst, korom.
Gyilkos villámok cikkáznak belőle,
Bánat bolyong a tömegsírokon.
Minket nem téveszt meg a harci lárma,
Vérszag, löporfüst meg nem részegít,
Mi messze fent a kék azurban járva,
Túléljük a ma rémes véseit.

A mi világunk nem a ti világtok,
A mi világunk egy új, szebb világ,
Amelyben nem lesz bú, panasz, könny, átok,
Amelyben nyílik nekünk is virág.
Legyen bár, mint a tenger, szenvedésünk,
Jelszónk: Előre, előre! marad,
Megtépve lelkünk, száz sebektől vérzünk,
Meg nem törik bennünk az akarat.

A háborúnak örült furiája
Rombolva dúlhat, mint vész és vihar,
Nagyobb, dicsőbb és hatalmasabb nála
Az érzés, melyet zubbonyunk takar.
A gyűlölség nem üthet itt tanyát bent,
Szívünk verése tiszta, szent, igaz,
Véres vasakkal nem keresünk ellent,
Tudjuk: nem ellen, csupán ember az.

A faj, a nyelv bennünket el nem választ,
Hiába minden gyatra ék-verés,
Míg le nem fejtjük tövis koronánkat,
Egybeforraszt: közös baj, szenvedés.
Megyünk előre, dőlnek a határok,
A mi napunknak hajnala dereng.
Vagyunk, maradunk büszke proletárok
E földön, mely a nap körül kereng.

Vanczák János.

Május elseje.

Közel három évtizeden át minden évben megünnepelte a magyar munkásság a tavasz szépséges hónapjának, a mindent ígérő májusnak első napját. Minden eddigi ünnepe azonban csak jelképe volt annak a szebb és boldogabb világnak, amelyről hívő szocialista-lélekkel álmódott.

A mai ünnep már nem jelkép többé. A mai ünnep a beteljesedtség ünnepe. A régi álmok testet öltöttek végre. A világ egyetlen igaz és erkölcsös hatalma, a munka diadalmaskodott a léha, dologtalan, lelketlen és kizsákmányoló rendszeren s most rakja le a maga új, nagyszerű világának biztos és soha többé meg nem ingatható alapjait.

Mélységes örömmel vegyünk részt valamennyien ezen a diadalmas, dicsőséges vörös ünnepen. A mindent ígérő tavasz ez első napja a mi sokat megálmodott új világunk rózsás hajnalának pirkadása most már. A sok szenvedés, a sok köny s az elfolyt vérözön után a mi kiérdemelt, kiharcolt elégtételünk.

Minden munkás, minden proletár vegyen hát részt ezen a szépséges ünnepen, amely az emberi munka dicsőségének megszentelt ünnepe. Öltözzön pirosba a város és fűrődjön meg az öröm piros gyönyörűségében minden lélek e szentséges napon, amely az elérkezett új világ, a boldog, tiszta és becsületos szocialista világ diadalmas és dicsőséges ünnepe.

Minden munkás, minden proletár, ott legyen a felszabadulásnak, a beteljesedtség fölött való mámoros ujjongásnak ezen a diadalmas ünnepen, hogy mindenki lássa, hogy a magyar proletárság az egész országban, minden városban és a legkisebb faluban is egységes és így legyőzhetetlen.

A vérzivataros idők ellenére is az egész világ proletársága megünnepeli a mai napot. Különös fényel a három szovjet-állam s köztük elsősorban a magyar tanácsköztársaság minden községe.

A jászapáti munkástanács a következő rendelkezést adta ki a május elsejének megünnepelésére:

»Mindenkire!»

A munkásság legszentebb, legszebb ünnepének megtartására kérünk fel mindenkit. Ha megtartjuk

az állam és a vallás csinálta ünnepeket, megtartjuk szívünk szerint a mi igazi ünnepünket, a proletárság önmaga választotta munkaszüneti és ünnepnapját, május elsejét.

Szüneteljen e napon minden munka, pihenjen minden dolgozó kéz és legyen e nap azok ünneplő megemlékezésének szentelve, akik megváltották a világot a dolgozó milliók számára s akik a május elsejének, mint munkásünnepnek is megteremtői voltak.

A munkástanács a nap méltó megünnepeléséről következőként gondoskodik:

I. Ébresztő. Kora reggel a község főbb utcáit zenekarok járják be.

II. Körök ünnepei: Délelőtt 9 órakor az Iparoskörben, Szocialista Pártkörben (Kaszinó-épület), a Vörös Őrség laktanyájában, a 48-as körben (Szlávik-ház mellett) és a régi Munkáskörben ünnepi gyűlések tartatnak.

Mindenki tetszése szerint vehet részt bármely gyűlésen, lehetőleg azonban alábbi módon kérjük az elvtársak szétesztódását és megjelenését:

1. Az Iparoskörben, az iparosok;

2. a szocialista pártkörben a rokkantak, hadiözvegyek, a nőmunkások és a szellemi munkások;

3. a vörös gárda laktanyájában minden vörösőr és általában katonák;

4. a 48-as körben és a régi munkáskörben a gazdák és földmunkások, lehetőleg a lakóhelyükhöz közelebb eső helyen.

Minden helyen a május elseje és a proletárdiktatura megfelelő méltatásáról gondoskodunk.

III. Felvonulás. Délután 2 órakor a Népház-térről (Fötér) ünnepélyes együttes kivonulás a vásártérre.

IV. Együttes népiünnepély. Délután fél 3 órakor együttes nagy népiünnepély a vásártéren, ahol Velemi Endre és Németh Géza elvtársak tartják ünnepi beszédeiket.

V. Táncestélyek. Este fél 8 órakor az Iparoskörben, a Szocialista Körben (Kaszinó-épület) és a nagyvendéglőben (Vámos-vendéglő) táncmulatságok, melyeken személyenként 5 korona belépődíj mellett minden elvtárs megjelenhet.

A boszorkányok.

Néhány száz esztendővel ezelőtt nagyon-nagyon sok dolguk akadt a bírának május elseje után. Egyre-másra jöttek a feljelentők, akik igaz hitükre esküdve állították, hogy május elseje éjszakáján ezt és ezt az idős vagy szép fehérszemélyt seprűnyélen látták kirepülni a kéményen, amint a boszorkány összejövételre igyekezett. És annak a szerencsétlennek a sorsa meg volt pecsételve!

Öreg könyvekből sokat olvastam rólok, elmondom, milyeneknek képzelték őket s hogyan bántak el velük.

Ha valakiről híre járt, hogy boszorkány, erről az illető hatóság jegyzőkönyvet vett fel és a vádlottat pandúrokkal a bíróság elé vezették, kihallgatták és bármint tagadott is, bilincsekbe verték, tömlőbe vetették, és nem volt többé számára mentség. A boszorkány-tömlőc szörnyű volt. Két hét múlva újra a bíró elé vezették s ha nem vallott, kivallatásnak vetették alá, mely hajnalban kezdődött s néha másnap reggelig tartott.

A vád és a kérdés sokféle volt s az ezekre adott válaszokból tudjuk meg az emberi ész ezen eltévelyedésének sokszor nevetséges, sokszor irtózatos formáit. A boszorkány rendszeren nő volt, még pedig vagy feltűnő szép vagy csúnya, idős. Ezeket a boszorkány szép ifjú képében látogatja meg és szövetséget köt velük, amelynek bizonyosságául szerződést írnak, vérrel megpecsételik. Az ilyen nő vagy férfi megtagadja Istenét és engedelmességet fogad az ördögnek. Az ördög egy jelet is tesz az ember testének valamely rejtettebb részére, amelyről vallatáskor is rá lehet ismerni. Az ilyen felavatott boszorkány irral, amely bolondító csalmatok, beléndek, keresztelés előtt elhalt gyermekek zsirjából, levestikony gyökér, földitök, fehér liliom gyökere, testrázó fű, tisztos fű, kakas-

taréja fű, temetőben szedett csontok levéből és több le sem írható anyagból áll. Ekkor meglesz az a képessége, hogy repülhet a seprűn, piszkafán, szénvonón, kanálon, fekete macskán, kutyán, kecskén, stb. Erdőkben, barlangokban, hegytetőkön, keresztutakon, tölgyek és hársak alatt találkoznak. Itt boszorkány vacsorát esznek, amelyben soha sincs kenyér és só s aztán tehéncsülökből vagy lófőből bort isznak rá. Utána a katolikus mise kicsúfolására ördögmisért tartanak, majd pedig táncra kerekednek s boszorkány módra saját zenekaruk kíséretével mulatnak. A táncoló párok egymásnak hátat fordítva táncolnak s a zenész, aki hegedű helyett lófejet és sipul macskafarkot használ, egy fán foglal helyet. A főördögnek emberarca és kecske teste van s egy emelt helyen ül s úgy fogadja híveinek hódolatát, amely térdelésből és teste különféle részeinek megcsókolásából áll. Mikor az ünnepségnak vége van, a legfőbb ördög elégeti magát s hamván, amellyel kárt lehet okozni, a boszorkányok megosztoznak.

A boszorkányokat leginkább az okozott károk miatt üldözték az egyszerű emberek, míg a papok és tanult világiak az egyház és így az állam ellenségeinek tartották őket. A boszorkányokra fogták az éjjeli lidércnyomást, az alvók véreinek kiszívását, a tehén megrontását, szerelmi érzés felkeltését vagy elfojtását, méregkeverést, magzatelhajtást, a terméskárokat, betegségeket stb. A rontás ezer módját ismerjük a boszorkányperemből, amelyek 1440 körül indulnak meg egész Európában. VIII. Ince pápa 1484-ben kiadott rendelete után érik el a boszorkányüldözések tetőpontjukat. Ouedlinburgban egy nap 133-at, a trieri püspökségben 7 év alatt 360-at ítélnék el, a bambergi püspök 600-at végeztet ki. A tűz és vízpróbák borzalmas ideje volt ez. Ha valaki ruhástul a vízbe yetve nem sülyedt el, vagy ha tüzes vas megfogása után, vagy

azon való átfutásra nem szenvedett nagyobb égési sebeket, biztosan boszorkány volt. De ennek bevallására kényszerítették is. A vádlottat levetkeztették és keresték rajta az ördög pecsétjét, amelylyel az illető magának eljegyezte.

Ha valami anyajegyet találtak rajta, akkor a boszorkányság be volt igazolva, ha nem találtak, akkor azt mondták, erre az ördög azért nem tett, mert úgyis biztos volt hűségében. Ha a vádlott kinjában valakit megnevezett, azt is rögtön pörbe fogták. A hüvelykújjak szorítása, a spanyol csizma, hátrakötött kezekkel való felfüggesztés, a test kárpadra vonása voltak a szokásos módok. Közben égő fáklyával perzselték a vádlott testét és szentelt vízzel locsolták, hogy az ördögöt belőle kiűzzék. Kinjában mindig vallottak és beismerték, hogy boszorkányok. A vádlott nem igen menekült meg. Az elítéltet oszlophoz kötötték, körülötte fát raktak, ezt kátránnyal leöntötték és így a szerencsétlent elevezen elégették. Különös kedvezményként előbb a hóhér leütötte fejét és azt holttestével együtt égették el.

Nálunk 1565-ben Kolozsvárott égették el az első boszorkányt, Boczi Klárát s utána 1777-ig 403 boszorkányt ítéltek el. Általában Magyarországon józan mérséklet uralkodott e téren s az egyházi emberek, a papok, nem töltöttek be olyan szomorú szerepet, mint Német- vagy Spanyolországban.

A felvilágosodás az ördöggel együtt kiüzte az emberi elmék titkos, homályos rekeszeiből a boszorkánylátás rémeit s most már csak sajnálattal gondolunk azokra a szerencsétlenekre, akik a boszorkányüldözés kinjait elszenvedték.

Dr. Mátrai Ferenc.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti-n rendel a jász-

Emlékezés Przemyslre.

Rémületes nézni az embereket, amint szeretszójel szaladnak a domboldalon, fedett helyet keresve. Egy óriási megbolygatott hangyadomb nemcsak az az útvonal, melyen a munkáról jövők közelednek, de az egész község. És nincs hova menekülni. Közben az ágyúgolyók szakadatlanul süvitenek három négy irányból is a fejünk fölé. Szünet nélkül szólnak az ágyúk és robbannak a gránátok. Végítélet van, a légberepülő földtől és füsttől már alig látunk. A siedlicskai baraktáborban éppen parancskiadás volt, de mikor oda is hullottak a gránátok, a parancsnok kijelentette, hogy most nem tartja meg a parancskiadást, igyekezzék mindenki biztonságba helyezni magát. Alig ejti ki a szavakat, egy gránát becsap a szomszédos barakba. Rémes és véres arcú emberek rohannak ki, emberi testrészek repülnek és hevernek szanaszét. Egyesek idegsokkot kapnak és örültek nézésével bámulnak.

Szerencsére sötét hófelleg borúl a hegykattaura és sűrű hópelyhek váltják fel a srappellgolyókat és a gránát szilánkokat.

Az elgyötört, elcsigázott testnek most már otthon sincs nyugta, pihenése. Most már nemcsak a munkahelyen, de otthon is állandó életveszedelemben vannak az emberek. Az étel kiosztást csak kis csoportokban lehet végezni a repülők bombái miatt is. Éjjel a mi ágyúink rengetik az épületeket és nem engednek aludni. Március közepétől kezdve folytonosan bömbölnek a váróv ágyúi, némelyik éjszakán egyszerre szólnak az ágyúk az egész váróvben.

Sejtjük, hogy e pokoli menydörgés a vég kezdete. Nem bírjuk tovább, másképp érthetetlen volna e rengeteg munició pocsékolása; hisz nem bírnak semmit megfigyelni a tüzérek, az egésznek az a célja, hogy feladás előtt ellövöldözzék a készletet.

Március 18-án elvisznek bennünket Jaksmanicéről Lucsicére. Megtudjuk, hogy helyünkre megszálló csapatokat helyeznek el. Éjjel jönnek a fegyveres csapatok s mi is éjjel távozunk, hogy az ellenség semmit ne sejtjen a csapatmozdulatokról.

A munkásosztagoknak az utolsó napokban fegyvereket osztanak ki védelmül, szükség esetére. Az utolsó hetekben gyakoroltuk a földmunka utáni pihenésre rendelt időben a fegyverfogást, néhány régi típusú kézi fegyverrel. A váróv egyes részein a fiatalabb munkásokat már régebben kiképezték fegyveres szolgálatra és megszálló csapatoknak használták fel. Az én osztágomban legtöbbször 40 éven felüli munkások voltak, kiknek soha nem

volt fegyver a kezükben, kivéve a hozzájuk tartozó, rendszeren kiképzett katonai őrséget.

Március 19-én hajnalban Lucsicén szünni nem-akaró ágyúbömbölés okát megtudtuk a tüzérektől, kik azt mondták, hogy az összes municiót ki kell löniök, nem szabad többet meghagyni, mint ágyúnként 20 darabot. Katonai parancsnokaink elbűcsűztak föltünk, ők mind a kirohanó csapatokkal akartak az orosz ostromló gyűrűn áttörni. Közben a siedlicskai részen a süketítő ágyúdörgésbe pokoli gépfegyverpogás vegyült. Azt hittük, azért lövöldöznek itt oly rémesen, hogy az oroszok figyelmét eltereljék a déli frontról, ahol a kitörést sejtettük. (Folytatjuk.)

Dr. Dzurik József.

HIREK

IPAROSOK, BE A KÖZÖS MŰHELYEKBE!

Iparigazolványosok! A haza, gyermekeitek s a társadalom érdekében és hasznára mondjatok le látszólagos és beképzelt önállóságtokról. Ne szégyelje közületek senki, hogy szocialista. Egy szocialista se szégyelje, hogy iparos, hogy igazolványos volt, hogy mesternek címezte magát. A munkásság fele elmegy a hazát védeni. Ne késlekedjétek. Nézzétek le azokat, akik azt merik mondani, hogy ők a szocialista pártban csak »pártoló tagok». Becsüljétek meg azokat az embereket, akiknek volt és van bátorságuk az ügyek élére állani. Ne gáncsoljátok, hanem segítsétek őket eszméik megvalósításában. Ha hívnak benneteket, senki se maradjon közületek otthon!

Gullmann.

Sport hírek. A jászapáti és jászárokszállási Munkás Testező Egyletek múlt vasárnap délután barátságos labdarugó mérkőzést rendeztek Jászárokszálláson. Az eredmény 2:0 a jászárokszállás javára. Revánsmérkőzés május hó 4-én délután 4 órakor lesz a jászapáti vásártéri pályán.

A helybeli JMTE első és második csapata ma délután 4 órakor barátságos mérkőzést tart a vásártéri pályán.

Rokkantak gyűlése. A rokkantak, hadiözvegyek és árvák helyi csoportja múlt vasárnap délelőtt 11 órakor népes gyűlést tartott a Kaszinó-épület udvarán. A gyűlésen a munkástanács részéről Velemi Endre, Németh Géza, dr. Bender Ferenc, András Mihály, Mihályi B. Mihály és Lédeci Béláné jelentek meg. Velemi Endre hosszabb beszédben megnyugtatta a rokkantakat, hogy a kormány minden lehető elkövet helyzetük javítására. A rendeletek most készülnek, meg kell várni

nyugodt türelemmel. A legtelkiismeretesebben lesznek végrehajtva. Mindenkit, aki dolgozni nem tud, el fog tartani az állam, a dologképeseknek pedig képességükhöz mért munkakört biztosít. A gyermeknevelő özvegyekről különösen messzemenő gondoskodás történik. Akinak vagyona van és aki munkabíró, az nem számíthat tartásdíjra. Általában le kell fokozni az igényeket. Bizalommal és türelemmel kell várni a további intézkedéseket. Az egyletben is rendnek, fegyelemnek kell lenni. A pártban nem tűrhető meg a széthúzás és civódás. Minden mozgalmat erős kézzel fog elnyomni, ami káros a közre. Az egylet régi vezetőségével nincs megelégedve s ezért ajánlja új vezetőkül a következőket: elnök Gojsza János, alelnök Benyovszky Mihály, jegyző dr. Bender Ferenc, pénztáros Illés József, ellenőr Stern Lajos. A gyűlés az ajánlottakat egyhangúlag megválasztja. Németh Géza egy izléstelen közbeszólásra erélyes hangon mond bírálatot: a felekezetieskedők és a gyűlölettel dolgozó tudatlan elemek fölött. Elitéli az egylet régi vezetőségét, amely alatt nem éltek szervezeti életet a tagok. Nem lehet pedig senki szocialista, ha más elveket vall, vagy nem ismeri a párt elveit. A felvilágosítás a vezetőség első kötelessége. Erre hívja fel az új elnökség figyelmét s a rokkant ügyet meleg pártfogásukba ajánlja. Nagy elismeréssel szól végül dr. Bender Ferenc jegyző eddigi önzellen munkálkodásáról, mintaképp állítja őt a párt és az egylet tagjai elé-közéleti, tevékenykedés dolgában s összetartásra és egymás iránti szeretetre buzdítja a rokkantakat. E beszéd után a gyűlést véget ért.

A helybeli vörös őrség most szerveződött meg véglegesen. Tartozik a szolnoki 3. vörös őrszázad 2-ik zászlóaljához, melynek ez a 3-ik százada. Létszáma 46, a vasúti őrséggel együtt pedig 60 ember, kik leginkább járásbeli illetőségűek. A század parancsnoka Tajti Ferenc intézőbizottsági tag. — A század fölös számú legénysége április 29-én bevonult a szolnoki ezredhez.

Katonai löszemle. Április 29-én katonai löszemlét tartottak Jászapáti-n és pedig délelőtt benn a községben, délután pedig a hevesiványi tanyákon. A szemlén mindössze két lovat soroztak be a vörös hadsereg részére.

Áthelyezés. Stiller Kálmán főgimnáziumi tanárt a közoktatásügyi népbiztos saját kérelmére a gyöngyösi főgimnáziumhoz áthelyezte.

Minden kis embernek megmarad az értékpapirokban levő kis vagyona. A pénzügyi népbiztosság ez úton hozza az érdekelt

azon való átfutásra nem szenvedett nagyobb égési sebeket, biztosan boszorkány volt. De ennek bevallására kényszerítették is. A vádlottat levetkeztették és keresték rajta az ördög pecsétjét, amelylyel az illetőt magának eljegyezte.

Ha valami anyajegyet találtak rajta, akkor a boszorkányság be volt igazolva, ha nem találtak, akkor azt mondták, erre az ördög azért nem tett, mert úgyis biztos volt hűségében. Ha a vádlott kínjában valakit megnevezett, azt is rögtön pörbe fogták. A hüvelykújjak szorítása, a spanyol csizma, hátrakötött kezekkel való felfüggesztés, a test kárpadra vonása voltak a szokásos módok. Közben égő fátylával perzselték a vádlott testét és szentelt vízzel locsolták, hogy az ördögöt belőle kiűzzék. Kínjukban mindig vallottak és beismerték, hogy boszorkányok. A vádlott nem igen menekült meg. Az elítéltet oszlophoz kötötték, körülötte fát raktak, ezt kátránnyal leöntötték és így a szerencsétlent elevenen elégették. Különös kedvezményként előbb a hóhér leütötte fejét és azt holttestével együtt égették el.

Nálunk 1565-ben Kolozsvárott égették el az első boszorkányt, Boczi Klárát s utána 1777-ig 403 boszorkányt ítéltek el. Általában Magyarországon józan mérséklet uralkodott e téren s az egyházi emberek, a papok, nem töltöttek be olyan szomorú szerepet, mint Német- vagy Spanyolországban.

A felvilágosodás az ördöggel együtt kiűzte az emberi elmék titkos, homályos rekeszeiből a boszorkánylátás rémeit s most már csak sajnálattal gondolunk azokra a szerencsétlenekre, akik a boszorkányüldözés kínjait elszenvedték.

Dr. Mátrai Ferenc.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti rendel a jászberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

Emlékezés Przemyslre.

Rémületes nézni az embereket, amint szerzeszettel szaladnak a domboldalon, fedett helyet keresve. Egy óriási megbolygatott hangyadomb nemcsak az az útvonal, melyen a munkáról jövők közelednek, de az egész község. És nincs hova menekülni. Közben az ágyúgolyók szakadatlanul süvitenek három négy irányból is a fejünk fölé. Szünet nélkül szólnak az ágyúk és robbannak a gránátok. Végítélet van, a légberepülő földtől és füsttől már alig látunk. A siedlicskai baraktáborban éppen parancskiadás volt, de mikor oda is hullottak a gránátok, a parancsnok kijelentette, hogy most nem tartja meg a parancskiadást, igyekezzenek mindenki biztonságba helyezni magát. Alig ejli ki a szavakat, egy gránát becsap a szomszédos barakba. Rémes és véres arcú emberek rohannak ki, emberi testrészek repülnek és hevernek szanaszét. Egyesek idegsokkot kapnak és örültek nézésével bámulnak.

Szerencsére sötét hófelleg borúl a hegykatlaura és sűrű hópelyhek váltják fel a sragnellgolyókat és a gránát szilánkokat.

Az elgyötört, elcsigázott testnek most már otthon sincs nyugta, pihenése. Most már nemcsak a munkahelyen, de otthon is állandó életveszedelemben vannak az emberek. Az étel kiosztást csak kis csoportokban lehet végezni a repülők bombái miatt is. Éjjel a mi ágyúink rengetik az épületeket és nem engednek aludni. Március közepétől kezdve folytonosan bömölnék a váröv ágyúi, némelyik éjszakán egyszerre szólnak az ágyúk az egész várövben.

Sejtjük, hogy a pokoli menydörgés a vég kezdete. Nem bírjuk tovább, másképp érthetetlen volna a rengeteg munició pocsékolása; hisz nem bírnak semmit megfigyelni a tüzerek, az egésznek az a célja, hogy feladás előtt ellövedőzzék a készletet.

Március 18-án elvisznek bennünket Jaksmanicéről Lucsicére. Megtudjuk, hogy helyünkre megszálló csapatokat helyeznek el. Éjjel jönnek a fegyveres csapatok s mi is éjjel távozzunk, hogy az ellenség semmit ne sejtjen a csapatmozdulatokról.

A munkásosztagnak az utolsó napokban fegyvereket osztanak ki védelmül, szükség esetére. Az utolsó hetekben gyakoroltuk a földmunka utáni pihenésre rendelt időben a fegyverfogást, néhány régi típusú kézi fegyverrel. A váröv egyes részein a fiatalabb munkásokat már régebben kiképezték fegyveres szolgálatra és megszálló csapatoknak használták fel. Az én osztágomban legtöbbször 40 éven felüli munkások voltak kiknek soha nem

volt fegyver a kezükben, kivéve a hozzájuk tartozó, rendszeren kiképzett katonai őrséget.

Március 19-én hajnalban Lucsicén, szünni nem-akaró ágyúbömölnés okát megtudtuk a tüzerektől, kik azt mondták, hogy az összes municiót ki kell löniök, nem szabad többet meghagyni, mint ágyúnként 20 darabot. Katonai parancsnokaink elbűcsüztak tőlünk, ők mind a kirohanó csapatokkal akartak az orosz ostromló gyűrűn áttörni. Közben a siedlicskai részen a süketítő ágyúdörgésbe pokoli gépfegyverropogás vegyült. Azt hittük, azért lövöldöznek itt oly rémesen, hogy az oroszok figyelmét eltereljék a déli frontról, ahol a kitörést sejtettük. (Folytatjuk.)

Dr. Dzurik József.

■ HIREK ■

IPAROSOK, BE A KÖZÖS MŰHELYEKBE!

Iparigazolványosok! A haza, gyermekeitek s a társadalom érdekében és hasznára mondjatok le látszólagos és beképzelt önállóságtokról. Ne szégyelje közületek senki, hogy szocialista. Egy szocialista se szégyelje, hogy iparos, hogy igazolványos volt, hogy mesternek címezte magát. A munkásság fele elmegy a hazát védeni. Ne késlekedjétek. Nézzétek le azokat, akik azt merik mondani, hogy ők a szocialista pártban csak »partoló tagok». Becsüljétek meg azokat az embereket, akiknek volt és van bátorságuk az ügyek élére állani. Ne gáncsoljátok, hanem segítsétek őket eszméik megvalósításában. Ha hívnak benneteket, senki se maradjon közületek otthon!

Guttmann.

Sporthirek. A jászapáti és jászárokszállási Munkás Testező Egyletek múlt vasárnap délután barátságos labdarugó mérkőzést rendeztek Jászárokszálláson. Az eredmény 2:0 a jászárokszállások javára. Revánsmérkőzés május hó 4-én délután 4 órakor lesz a jászapáti vásártéri pályán.

A helybeli JMTE első és második csapata ma délután 4 órakor barátságos mérkőzést tart a vásártéri pályán.

Rokkantak gyűlése. A rokkantak, hadiözvegyek és árvák helyi csoportja múlt vasárnap délelőtt 11 órakor népes gyűlést tartott a Kaszinó-épület udvarán. A gyűlésen a munkástanács részéről Velemi Endre, Németh Géza, dr. Bender Ferenc, András Mihály, Mihályi B. Mihály és Lédeci Béláné jelentek meg. Velemi Endre hosszabb beszédben megnyugtatta a rokkantakat, hogy a kormány minden lehető elkövet helyzetük javítására. A rendeletek most készülnek, meg kell szokni a

nyugodt türelemmel. A legtelkiismeretesebben lesznek végrehajtva. Mindenkit, aki dolgozni nem tud, el fog tartani az állam, a dologképeseknek pedig képességükhöz mért munkakört biztosít. A gyermeknevelő özvegyekről különösen messzemenő gondoskodás történik. Akinek vagyona van és aki munkabíró, az nem számíthat tartásdíjra. Általában le kell fokozni az igényeket. Bizalommal, és türelemmel kell várni a további intézkedéseket. Az egyletben is rendnek, fegyelemnek kell lenni. A pártban nem túrhető meg a széthúzás és civódás. Minden mozgalmat erős kézzel fog elnyomni, ami káros a közre. Az egylet régi vezetőségével nincs megelégedve s ezért ajánlja új vezetőkül a következőket: elnök Gójsza János, alelnök Benyovszky Mihály, jegyző dr. Bender Ferenc, pénztáros Illés József, ellenőr Stern Lajos. A gyűlés az ajánlottakat egyhangúlag megválasztja. Németh Géza egy izléstelen közbeszólásra erélyes hangon mond bírálatot a felekezetieskedők és a gyűlölettel dolgozó tudatlan elemek fölött. Elitéli az egylet régi vezetőségét, amely alatt nem éltek szervezeti életet a tagok. Nem lehet pedig senki szocialista, ha más elveket vall, vagy nem ismeri a párt elveit. A felvilágosítás a vezetőség első kötelessége. Erre hívja fel az új elnökség figyelmét s a rokkant ügyet méleg pártfogásukba ajánlja. Nagy elismeréssel szól végül dr. Bender Ferenc jegyző eddigi önzetlen munkálkodásáról, mintaképp állítja őt a párt és az egylet tagjai elé közéleti, tevékenykedés dolgában s összetartásra és egymás iránti szeretetre buzdítja a rokkantakat. E beszéd után a gyűlés véget ért.

A helybeli vörös őrség most szerveződött meg véglegesen. Tartozik a szolnoki 3. vörös őrszázad 2-ik zászlóaljához, melynek ez a 3-ik százada. Létszáma 46, a vasúti őrséggel együtt pedig 60 ember, kik leginkább járásbeli illetőségűek. A század parancsnoka Tajti Ferenc intézőbizottsági tag. — A század fölös számú legénysége április 29-én bevonult a szolnoki ezredhez.

Katonai lószemle. Április 29-én katonai lószemlét tartottak Jászapáti és pedig délelőtt benn a községben, délután pedig a hevesiványi tanyákon. A szemlén mindössze két lovat soroztak be a vörös hadsereg részére.

Áthelyezés. Stiller Kálmán főgimnáziumi tanárt a közoktatásügyi népbiztos saját kérelmére a gyöngyösi főgimnáziumhoz áthelyezte.

Minden kis embernek megmarad az értékpapirokban levő kis vagyona. A pénzügyi népbiztos az úton hozza az érdekeltek

tudomására, hogy minden kis vagyon, kis löke meg fog maradni a tulajdonosok birtokában. Már az a rendelet, amely elrendelte, hogy mindenki helyezze el értékpapirjait a tanács kormány felügyelete alatt álló pénztintézetnél, azt célozta, hogy megállapítható legyen, mely értékpapírok származnak tényleg megtakarított fillérekből, munkabérből, kisemberek kerésményeiből, hogy azután ezeknek az értékpapíroknak a szelvényei kifizetessenek, természetes, hogy ebben a kedvezményben, olyanok kiknek vagyona proletárvagyonnak nem tekinthető, nem részesülhetnek.

Mézkészletek bejelentése. Mindenki köteles házi szükségletén (5 kg.) felüli mézkészletét bejelenteni. A bejelentés elmulasztása büncselekmény.

Új rendszerű nevelőintézet Budapesten. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Seminárium nevelőintézet.* Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.*

Anyakönyvi hírek. Április 19-től 25-ig Jászapáti községben *születtek:* Szikszai Gábor—Német Margit fia Zoltán, Szücs B. Sámuel—Dercze Anna fia Károly, Járvás Ferenc—Susztár Erzsébet leánya Borbála, Nagy László—Járvás Viktória fia Pál; *meghaltak:* Ádám Péterné Berki Borbála 58 éves, öngyilkosság, András István 29 éves, tüdővész, Vas Györgyné Csuka Franciska 25 éves, tüdővész, Dobóczy Jánosné Vona Anna 75 éves, aggkór. *Házasságot kötöttek:* Farkas L. Lajos Nagy Rozáliával, Boros Ferenc Deli Ilonával, Boros Ignác Réz Viktóriával, Duka Ferenc Farkas Esztkével, Szabó István Horváth Máriával, Juhász István Juhász Katalinnal, Bárdos Gábor András Máriával, Nagy Szabó János Tajti Borbálával, Szabó M. János Bárány Erzsébettel.

Tojást és baromfit ezentúl csak a fővárosi proletárság számára lehet eladni. A nagyobb vidéki városokban gyűjtőtelepek lesznek, ahol a helyi és környékbeli szükségleten felüli tojást, baromfit összegyűjtik és Budapestre szállítják. Ezentúl tojásra és baromfira vásárlási engedélyt csak a közellátási népbiztosság megbízottja kaphat. A vidéki tanácsok kötelesek a visszaéléseket megakadályozni és szigorúan megtorolni.

A „Hangya“ i. hó 6-ára hirdetett közgyűlése, a pénzügyi népbiztos rendelete folytán elmarad.

A vasúti forgalom korlátozása. A máv. összes vonalain megszűnt rövid időre a személyforgalom. A távolsági vonatokat nem járatják, csupán az élelmiszerszállító és helyi vonatok közlekednek. A vonatokon csak a Budapestre s más nagyvárosba élelmiszert szállító utasok utazhatnak az illetékes munkástanács igazolványa alapján. Rajtuk kívül csak igazolt hivatalos személyek, vasutasok és kisebb katonai szállítmányok utazhatnak. Hírlapok továbbra is szállíthatók az összes vasutakon.

Jászkiséri hírek. A jászkiséri munkástanács Farkas József volt adóügyi jegyzőt 1000 K pénzbüntetésre és egyhavi fegyházra, Magyarossy Árpád dohánybevaltó hivatali főnököt 1000 K bírságra és két heti fegyházra, Kis Károly gazdatisztet 500 K pénzbüntetésre ítélte. — A jászkiséri nőmunkások szakszervezete április 27-én megalakult. — A jászkiséri fogyasztási és értékesítő szövetkezet április 28-án átköltözött a piactéren lévő új helyiségeibe a volt Treba-féle házba. — A kiséri vörös őrség legénységét április 29-én részben Szolnokra, részben a szomszédos községekbe helyezték át.

Kaufmann Kálmáné elvtársnő ezúton mond köszönetet a helybeli szocialista párt vezetőségének, a hozzá intézett részvérlatért.

A közalkalmazottak szakszervezete Jászapáti is megalakult i. évi április 26-án. Elnök lett Molnár János községi főjegyző, alelnök dr. Horváth József főszolgabíró, jegyző dr. Lévai Imre, pénztáros Veiszpek Sándor, ellenőrök Fényes Zsigmond, Ambrus Antal, bizalmi férfiak Joó Andor, Bella Gusztáv és Pataki Antal. A szakszervezetbe a járási szolgabíró, a járásbíró, a községi előjáróság, az állampénztár és a posta összes alkalmazottai beléptek. Az alakuló gyűlésen Velemi Endre politikai megbízott is jelen volt.

Forradalmi törvényszék Jászapáti. Mult vasárnap a forradalmi kormányzótanács kinevezte Jászapátira a forradalmi törvényszéket. A törvényszék elnöke Velemi Endre, ülnökök: Németh Géza, Tajti Ferenc, Szabari István, Léhi Gábor és Zámbo József, vádbiztos dr. Bender Ferenc.

FALRAGASZ

NÉPBIZTOSSÁGOK RÉSZÉRE gyorsan és izlésesen készül

IMRIK és BUSAY

könyvnyomdájában JÁSZAPÁTIN.

A vármegye mezőgazdasági helyzete. Vármegyénkben befejezték a községi tanácsok a gabona és az élelmiszerek felkutatását. A nagy földbirtokosoknál tekintélyes készleteket találtak eldugva. Az elrejtett gabona több helyen megpácolódott és így hasznavehetetlenné vált. A gabonának és az élelmiszereknek zár alá vetele után leltározták a készleteket és megállapították, hogy a vármegye lakosságának élelmézése július 15-ig biztosítva van. A vetés az egész vármegyében dús. A megművelhető területnek legnagyobb része már be van vetve.

A húsjegyek életbelépése. A közellátási biztosság életbelépteti a húsjegyeket. E rendszernek az a célja, hogy a rendelkezésre álló húsmennyiség igazságosan osztassék szét s megszűnjék az az állapot, hogy a falvakban hűbőség legyen akkor, amikor a főváros és a nagyobb ipari városok népe úgyszólván húsinéséget szenved. Az elosztást a Húsforgalmi Központ fogja végezni és ez a szerv lesz az, amely úgy az állatforgalmat, mint az egész húsipart szocializálja. Addig is, amíg a húsipar szocializálása teljesen végbe megy, minden vidéki munkástanács és direktórium tartsa proletár kötelességének, hogy a húsrendeletet teljes erővel hajtsa végre. A húsjegyrendszer egyébként május 5-től kezdve lép életbe. Minden személy csak 75 deka gramm húst kaphat hetenként, együttvéve az összes húsfélékből. A belsőrészek továbbra is jegy nélkül vásárolhatók.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomok gyártása.

Magánjáró- vagy húzatos-cséplőgép vevők forduljanak bizalommal alulirott kereskedőhöz. Van készletben 2 darab magánjáró, 1 darab húzatos gőzkazán és cséplő.

CSERÉP- ÉS CEMENTLAP-GYÁR.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Simonváros Miklós kereskedő, Jászapáti

MOZGÓKÉPSZINHÁZ JÁSZAPÁTIN

Igazgató: FEHÉR ANDOR.

A közönség kedvenc szórakozó helye!

Minden szombaton, vasárnap és csütörtökön művészi kivitelű film-újdonosságok kerülnek előadásra.

Kényelmes ülőhelyek. Villanyvilágítás.

Legközelebb előadásra kerülnek:

Faun

Testőr

Bolygó hollandi

Kétlelkű asszony

Harrison-Barrison

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétek a

NÉPSZAVÁTI!

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és műlakatos munkák. Sir-rácsok, sirkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsi alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, úgymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok.

Zeneműveket, postafor-
dultával szállítok.

Halló! • Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyagihiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig.

Arjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Klári-út, a
Lassányi J. alól házban)

Elvállal mindennemű di-
ván, fotél, féderes ágybetét
és kocsikulcs készítését és
javítását.

Vesz és elad minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

nekj-esőkolózni a felvilágosultsággal és késervesen
fizetett meg, ha az átkozott szocialisták tanítása alap-
ján tömörült, szervezkedett, egybeforrott. Éhség,
hűdözés; hirtőn várt reá s még a legjobb eset
volt, ha a gyáros az útca ra dohta. Pedig a proletár
kora ifjúságától élete végéig a mezőri, a gyári
műhelyekben, a hivatalban és mindenütt, mindig a
hatalmasok, az uralkodó osztály érdekeit szolgálta.
És ott állott az egyik oldalon a szemérmetlen
bőség, a másikon a gyászos nincstelenség. És ha
talaki szót emelt ez ellen, a hatalom beléfojtotta
a szót. Már Néro idejében is mindig meztelen
gladiátor küzdött a felfegyverezett vitézzel az
arénában. A meztelen természetesen a porondon
maradt, mert igazsága mindig a fegyvernek volt.
Jött azonban a szocializmus. Felkarolta az elnyo-
mott nép ügyét, s egyre növekszik a tábor, mely-
nek harcos serege megváltja majd az emberiséget.
A szocializmus ereje, a legnagyobb erő: az elnyo-
mott néplelek. Olyan az, mint a föld gyomrából
kibányászott gyémánt. Ha felhozzák a föld színére s
megcsiszolják, beragyogja fényével az-egész világot.
Tanításai a világ legnagyobb igazságai, amiket
nem lehet semmi erővel elfojtani. Minden erőszak
nyomán új apostolai támadnak, akik mint a
keresztény vallás vértanúi, mindent elszenvednek
hitükért s a maguk példájával ezer hívőt állítanak
csatasorba. És az igazság egyre terjed, mert a
szocializmus igazságai természetes igazságok, ami-
ket soha, semmiféle erő és hatalom el nem pusztí-
líthat. Nem szabad tehát csüggedni! Bármily borús
is a láthatár, biznunk kell a jövőben. A szocializ-
mus, napja kelőben van. Ha végigszenvedjük az
átmeneti időnek megpróbáltatásait, boldog korszak
virrad reánk. Addig azonban megértést és igazi
emberszeretetet kell gyakorolnunk. Nem szabad
egymással meghasonlanunk. Az a nemzet, az a
nép, amelyben a meghasonlás felűti a fejét, elpusztul.
Szerencsére Jászapátiin még eddig nem történt
meghasonlás. Az átmeneti idő, a tanácskormányzás
öthetes időszaka itt elég simán folyt le. Úgy látszik,
az a demokratikus birtokmegosztás, amely a
jászok szociális érzékének évszázados bizonyítéka,
a jövőben is meg fog ettől bennünket védeni. Tartsunk
hat össze testvéri együttérzéssel továbbra is, mert

ha most egybeforunk, akkor bizonyos, hogy rövid
idő múlva látni jogjuk az igaz szocializmus napját
tisztá fényben ránk ragyogni. Addig türelem,
megértés és kitartás kell. Nálunk március 21-ike
minden baj nélkül folyt le. Itt nincsenek nagy
pénzhatalmak, nagybirtokok s itt a diktatura nem
bántott senkit. Azóta a munkástanács dolgozott
s büszkén mondja, hogy többet tett a közért öt hét
alatt, mint a régi vezetőség évtizedek alatt. Ezután
is dolgozni fog és munkára szólít mindenkit. Ebben
a munkában ne zavarjon meg bennünket az ellenség
ágyúszava sem. A románokat majd megállítja a
budapesti vasas ezred s ha kell, elmegy innen is
mindenki. Szólo is elmegy, ha azzal megakadályoz-
hatja, hogy embervér többé ne folyjon. Hiszi, hogy
ha a jász ember a régi osztályuralom érdekében
vérzett és elpusztult a kárpáti, galíciai és olasz
harctereken, el fog menni most is az igazi emberi
szabadságot megvédeni. Mert arról van szó: újra
szolgaság, bilincs, éhség és nyomorúság legyen-e
osztályrészünk? A munkás, aki az igazságért har-
colt, nem lehet többé szekértolója a hatalmasoknak.
a tanító is másként nevel ezentúl, a tisztviselő se
kezeli úgy az osztálytörvényt, mint eddig, a katonaság
sem lesz tömlöctartó. Lehet, hogy nehéz idők követ-
keznek ránk, de bármily erőszak jöjjön, ha be is
csuknak, ha eltíornak, ha megölnek is bennünket,
a mi eszméinket ki nem irthatják. Ebben a hitben
kell most nekünk megerősödni, annál is inkább,
mert bizonyos, hogy a szocializmus napja kelőben
van. Ez végre az a május első, amely nemsokára
meghozza a teljes világszabadságot. Úgy látszik
ugyan, hogy most aljas hordák fenyegetik a Tisza
felől, de eltemetni nem fogják. Am jöjjön ide az
ellenség, vigye el, egye meg a mi kenyerünket, úgy
jár majd vele, mint a hívő a szentelt kenyérrrel,
magához veszi benne a szentséget, magához a
szocializmus szent eszméit s viszi azt magával
tovább, mignem hívő és szent lesz, hirdetője
apostola az eszmének, amely így meghó
egész világot.

A nagyszabású beszéd után
elvtárs Csizmadia Sándornak
költeményét szavalta, u'
elvtárs tartott szép.

za iskolák ifjúságához, üdvözölve őket a tanácsköztársaság nevében. Még Velemi Endre elvtárs elszavalta Csizmadtának »Csak vissza nem!» című nagyhatású költeményét, az iparos dalárda pedig énekelt egy szép munkás dalt s ezzel az ünnepély véget ért.

Este a Vámos-vendéglőben, az ipartestületben és a szocialista pártkör helyiségeiben táncmulatság volt. Mindegyik a hajnali órákig tartott.

Egy csodaember.

Északamerika Milan nevű városa elemi iskolájába az 1853. évben egy 6 láb magas, szikár ember beírta buksifejű gyerekét, akiről az első látásra mindenki azt mondta, hogy tanítójának átka lesz, mert vaskos arcáról lerítt a félkegyelműség. Hát bizony fel is lélegzett tanítója, mikor a fiú szülei egy év múlva elköltöztek egy másik városba. De ott már nem voltak olyan türelmesek a tanítómesterek, mert három hónap után ki kellett venni a gyereket az iskolából. Még az volt a szerencse, hogy az anyja tanítónő volt s azután ő tanította. Erről az asszonyról mondta el fia, mikor már világhírű ember volt: »Az én anyám tett azzá, ami vagyok!« A fiút többé nem is adták iskolába, mert csak azt tanulta, amit ő akart s nem amit az iskola kívánt.

Ez az áldott asszony tanította a kis fiút 11 éves koráig s ekkor a gyermek elhatározta, hogy a család jövedelmét ő is gyarapítani fogja. Egy kis helyi érdekű vonaton kezdett árulni újságokat, könyveket, cukrászsüteményt és édességeket. (Első formája a vasúti étkező kocsinak.) A vasúti kocsi egyik kis fülkéjében állította fel nyomdáját s itt rendezte be műhelyét is. Napjában 25—50 koronaforgalmat csinált. De hát eleinte üldözte a szerencse. Egyszer a vonat zökkenésekor egy üveg foszfor kiesett kezéből s meggyuladt kis műhelyével

együtt a poggyász kocsis. Emiatt aztán a következő állomáson kipakolták cók-mók-jával együtt. Még egyszer megpróbálkozott újságszerkesztéssel, de ezúttal már keveset keresett.

Egyszer egy távirótisztnek két éves kis fiát elkapta a mozdony elől, mire az apa hálából betanította táviratozásra s 3 hónap múlva alkalmaztatást is szerzett neki. Ekkor jutott legelőször állásba Edison (ejtsd: Eddiszn) de nem állta meg a helyét, mert folyton feltalálásokon törte a fejét, nem a hivatalos kötelességén. Egyszer elmulasztotta a vonatjelzést s ezért meg kellett szöknie állomáshelyéről. Most már nem esett kétségbe, mert eszébe forgott több hasznos találmánya. Saját személyére keveset költött, mert egyszerű kék parasztinget viselt, hasonló színű bő nadrággal, mely lotyogósan bő volt és a vége csizmaszárbá volt bujtatva. Ekkor egy tudósító irodánál alkalmazták. Itt a hírlelő készüléket megjavította, amiért 200.000 koronát kapott. Egy másik találmányaért 150.000 koronához jutott s így már kezdett a szerencse karjain a magasba emelkedni. Igaz, hogy rengeteget dolgozott. Egyszer egy munkatársa látta őt, amint 5 láb magas könyvtorlasz mögött ült. Ezeket a könyveket átolvasta, 6 hétig nem feküdt le, csak székében aludt s ebédjét és vacsoráját is ott fogyasztotta el. Élete folytonos munkában folyt le, volt rá eset, hogy amikor valami találmányát megvalósította, előbb 2000 próbát is csinált, míg végre sikerült. Ő találta meg a módját hogyan lehet ugyanazon a dróton egyidőben két-két ellenkező irányú táviratot továbbítani. (A »halló«, amit telefonáláskor kiáltunk, szintén az ő találmánya.) Mikor az izzólámpa bélszálát megfelelő anyagból akarta csinálni, óriási munkát végzett. Rájött, hogy a bambusz növény szálából megfelelő izzószálát lehet készíteni s e célból 13 hónapon keresztül a

földön tenyésző több mint 1200 féle bambuszfajt kipróbálta, elköltött egy fél millió koronát s akkor meggyőződött, hogy az 1200 fajból csak 3 alkalmas az ő céljaira.

Mindenki ismeri a fonográfot, és a színes fényképet. Ezeknek, valamint a mozgó színházaknak, a moziknak, ő az atyja. Amerikában több mint 10.000 mozi van, amelyek 300 milliónál nagyobb forgalmat csinálnak s ezek az ő eszét dicsérik. Magában New-York városában van vagy 500 mozi, 100.000 ülőhellyel.

Rengeteget olvas. Könyvtára hatvan ezer kötetből áll. Mikor valami feladatának megoldásához fog, könyvtárra rúgó köteteket olvas végig. Mindegy neki akár francia, olasz, angol, vagy német, mert tud ezeken a nyelveken. Azonkívül ügyesen fest is és rajong a zenéért, meg maga is jól hegedül.

Roppant egyszerűen él. Piritott kenyeret, halat, sonkát, sajtot szokott rendszeresen enni. Szeszes italt nem iszik, a pálinkának esküdt ellensége. Csodálatos, hogy mennyire bírja alvás nélkül a munkát. Ha valami nagyobb találmányon dolgozott, 50—60 óráig is el volt alvás nélkül s akkor közben 20—24 órai alvással új erőt gyűjtött s neki fogott újabb 60-órás munkának. Szerencsés, nyugodt természete van, mert ha 300—400 kísérlete nem sikerül, pár percnyi pihenő után hozzáfog az 500.-hoz.

A buzgón cigarettázó jász ifjúság figyelmébe ajánlom, hogy mit mond a világ egyik legnagyobb eszű embere a cigarettázásról. »Sohasem gyujtanék cigarettára, mert az valóságos méregként hat a szervezetre. Nem a cigaretta dohánya a méreg, hanem az égő papiros által keletkezett akrolein a veszedelmes benne, amely az emberi szervezetre páratlanul ártalmas.«

Ez az ember mintaképünk lehet. Amint eddig is az egyszerű családok gyermekeiből lettek a világ szellemi vezetői, úgy lesz a jövőben is. Edison mondja, hogy minden

sikerét nem annyira eszének, hanem szorgalmának köszönheti. Akárhogyan is fordul a sors kereke, nekünk, munkástársaim, a becsületes, kitartó munka boldogságot szerez.

Dr. Mátrai Ferenc.

Emlékezés Przemyslre.

Am az oroszok jobban voltak tájékozva a várbeliéknél, híjába történtek éjjel a csapateltolások: a siedlicskai részen kitoró csapatainkat készen várták az oroszok; ott voltak, Medikánál, felállítva ágyúik s gyilkos tüzelésük rettentő pusztítást végezve a kilőrést megkísérő csapatainkban, visszalépésre kényszerítették őket. Azok jártak legjobban a kitorók közül, kik nem rohantak vissza a várövbé) hanem a drótakadályokon kívül beásták magukat és éjjel keresték a drótsövényeken át a visszajutást. Akik ugyanis nappal igyekeztek visszajutni a várövbé, a drótsövények előtt összetorlódtak s itt érte őket legjobban az orosz ágyúk zápora. A siedlicskai erődök előtti erdők fái pokoli táncot jártak, amint az orosz ágyúk gránátjai kiemelték azokat a földből. Az erődöket nem lehetett nappal megközelíteni a gyilkos tüzelés miatt. Az én osztagom volt kiküldve a siedlicskai 3. számú erőd kiigazítására. Csak éjjel birtuk megközelíteni s akkor láttam az orosz fényszórók világánál, mily pusztítást vittek végbe az orosz ágyúk. Nemcsak az erődöt fedő földréteg volt mind felgyúrva, de maga a vasbeton-menyezet is sok helyütt meg volt repedezve. A löállások összetúrva, a drótakadályok össze-vissza szaggatva. Híjába való munka volt a kijavítási kísérletezés. Az orosz fényszórók miatt több munkás úgy sem dolgozhatott kint, különben is agyon voltak fátadva osztagom munkásai; már három éjjel nem aludtak, éjjelenként egyik helyről a másikra hurcolkodtak, elgyengült testtel nehéz cökmökjüket cipelve.

Tudtuk, hogy a várat már nem lehet tartani, fel kell adni. Az ostromlók annyira megközelítették a várövet, hogy magát Przemysl városát is bombázták. Mégis azt a parancsot kaptuk, hogy miután a kirohanás nem sikerült, munkánkat tovább kell folytatnunk, mintha mi sem történt volna.

Vasárnap délelőtt azonban visszarendelték az összes munkásosztagokat munkahelyeikről, ahol az oroszok ágyútüzétől úgy sem birtak dolgozni, de ha tudtak volna is, egyáltalán nem volt kedvük az oroszok által megromgált várműveket az oroszok részére kijavítani. (Folyt.) Dr. Dzurik J.

HIREK

HÁROM BESZÉDES ESET.

A közelmúlt napokban több olyan sajnálatos és szomorú jelenséget észleltünk, amit nem lehet agyonhallganni. Alljon itt belőlük három mutatóbá.

Pénteken délután történt, az egyik helybeli telefonnal. Jászárokszállásról keresték a vörös őrség parancsnokát. Helyette egy úr ment a telefonhoz, ideges és türelmetlen sietséggel sürgette a kapcsolást és mikor megtudta, hogy miről van szó, ridegen csak cányit mondott:

— Egy vörös őr nem kapta meg a fizetését? Ugyan kérem, ki törődik már ezzel! — és lecsapta a kagylót.

Más: Szombaton reggel egy liter szedett tejet 2 koronaért, egy darab tojást 1 K 20 fillérért, a túrót, vaját, salátát és minden egyéb élelmi cikket csak jóval a maximális áron felül lehetett kapni a jászapáti piacon.

Harmadiknak következik a legszomorúbb történet. Csütörtökön, a vásártéri ünnepély után, egy kis gimnazista rosszul lett, valószínűleg szivgörcsöt kapott, mert eszméletét is elvesztette. Ott feküdt a gimnázium előtti sétány járda mellett, az utcán. Az ünneplő tömeg javarésze, a szervezett munkásság és a többi szakszervezetek már elvonultak akkor, de még mindig sokan mentek befelé a városba a járdán. És nem akadt senki, aki segítségére sietett volna az eszméletlen kis fiúnak. Majd nem beléholottak, sokan meg is háapultak, de minden részvét nélkül, embertelen közömbösséggel ott hagyták továbbra is az utca porában. Szerencsére jött Vágó Pál, gyöngéd szeretettel eszméletre hozta, karjaiba vette és vitte magával a kis fiút, aki a keresztinél újra rosszul lett. Hosszas könyörgésre egy pár idősebb asszony bevitte a szenvedő gyermeket a legközelebbi házba, onnan értesítették a szülőket is, akik aztán hazaszállították.

Hogy az elfogultságnak, önzésnek és tudatlanságnak minő kiálló példája ez a három eset, azt most nem fejtegetjük. Gondolkozni azonban mindenkinék szabad rajta.

LEGJÁBB. Berlinből jelentik: Vilmos császár Hollandiából elmenekült. Tartózkodási helye ismeretlen. — Boszniában mindenféle szerbelleges zavargások vannak. — A berlini békebizottság a békefeltételeket egyértelműleg elfogadhatatlannak tartja. A nemzetgyűlést f. hó 12-ére összehívják. — A gráci közéletet egykoron a Német-országhoz való csatlakozást határozta el.

A propaganda-bizottság szüntársulata f. hó 10-én, 11-én és 12-én este 6 órakor a jászapáti ipartestületben színelőadásokat tart.

A vörös őrség parancsnoksága a közönség megnyugtására ez úton közli, hogy sem a határtól visszamenekült, sem a helybeli vörös katonáktól és öröktől nem kell félni, mert ha közönség fosztogató vagy rabló akarna is, azt forradalmi törvényszék elé állítják és a helyszínen kivégeztetik.

Szolnokot és a Tisza-vonalat erősen tartjuk. Mindenféle rémhíradókatul röviden közöljük, hogy Szolnok városa és az egész Tisza-vonal szombat este óta újra kezünkben van és azt erősen tartjuk. Szolnokon különben sem voltak csapatok, hanem ellenforradalmárok kezdtek harcot a tanácsköztársaság ellen, az idejében érkezett vörös csapatok azonban hamarosan rendet teremtettek a városban és az egész áruló bandát ártalmatlanná tették. Általánosságban megjegyezzük, hogy a harctéri jelentések azt mutatják, hogy helyzetünk állandóan javul és így a megye lakosságának különösebb aggodalomra nincs oka.

A jászapáti értékesítő szövetkezet két heti fennállása óta 38.000 koronát forgalmazott. Beszállítottak a gazdák között: 19 ezer drb. tojást, 42 libát, 31 tyúkot, 44 kiló vaját és 4 kiló túrót, több sertést és borjút stb. Ebből Budapest kapott 14.000 drb. tojást, azenfelül 12 drb. sertést, melynek ellanében a jászapáti közönség legközelebb nagyobb mennyiségű söt, gyufát és ruhaneműket fog kapni a fővárostól.

Egy új fővárosi iskola az új állami általános iskolák, díjtások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országban, a budapesti Fővárosi, Seminárium intézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás, Könyvvitel, Világnyelvek, Vizsgaengedélyek, Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almdssy-tér 3.

Élelmiszerek szállítása kézi pogyászokban. Kézi pogyászokban 25 kilóg. élelmiszert vasúton bárki magával vihet. Budapestre azonban tojásból 50 darabig, baromfiból pedig egy libát, vagy egy pulykát, vagy két kacsát, vagy két tyúkot szabad bevinni. Tejből két liter, tejtermékből pedig egy kiló vihető be. Az ezenfelül bevitt tojást és baromfit a pályaudvarokon, a tojás-, baromfi- és vadforgalmi bizottság, a tej és tejtermék készleteket pedig a budapesti tejhivatal pályaudvari kirendeltsége veszi át a hatóságilag megállapított árakon készpénzintézés ellenében. A hatósági árakat a pályaudvari átvevő helyeken, feltűnő helyen ki kell függeszteni. Kézi pogyászok ellenőrzésére és ellenőrzésére csak az van jogosítva, aki a Közellátási Népbizottság erre vonatkozó irásbeli rendelkezését felmutatja. A Népbizottság lefűnyja az utazó

közönséget, hogy minden jogtalan kézi pogyász ellenőrzést vagy ellenőrzést azonnal jelentsen be a vasút személyzetének és a Közellátási Népbizottság rendészeti osztályának.

Megvételekre keresek jó karban levő, karika-hajós Singer-várrögépet. Ajánlatokat a lap kiadóhivatalába kérek.

A vörös őrség helyben állomásozó harmadik századának parancsnokságát a napokban Balogh András olvtárs vette át. A századiroda a népház balszárnyán, a volt közlelmzési hivatal helyiségében van. Utazási igazolványokat ezentúl a századiroda ad ki.

A behívó parancs folytán Jászapáti községben lapunk zártáig 250 szervezett munkás jelentkezett katonai szolgálatra. A jelentkezőkből — mint halljuk — egy zászlóalj alakul, mely megfelelő kiképzés után frontszolgálatot fog teljesíteni.

Minden fegyvert és minden katonai felszerelést azonnal be kell szolgáltatni a vörös őrség századirodájába. Katonasápkát ezentul senki sem viselhet. Aki e parancs ellen vét, rögtönfelé bíróság elé kerül.

Bornemisza Jenőt, Jászkisér község főjegyzőjét, aki a forradalom óta hosszabb szabadságot élvezett, a jászkiséri munkás- és katonatanács f. hó 4-én este tartott üléseben 38 szavazattal 3 ellen felkérte hivatala elfoglalására. A főjegyző engedett a felkérésnek és május 5-én ismét elfoglalta hivatalát. A jászkiséri adóügyi jegyzőnek, Parkas Józsefnek visszahívása tárgyában vasárnap népszavazás lesz.

Anyakönyvi hírek. Május 1-től 8-ig Jászapáti községben születtek: Magyar Péter—Mihályi Katalin fia István, Podmanicki Mihály—Kiss Julianna fia Gábor, Tompai István—Járvás Rozália leánya Erzsébet, Szabari Sándor—Gaál Erzsébet leánya Margit, Budai Gábor—Anfal Mária leánya Piroška, meghaltak: Balajti Julianna 12 éves tinédzser, László Kálmán 69 éves, tüdővész, Tompa Lajos 80 éves, tüdődob, Király Anna 68 éves szívi szívbaj, László Franciska 2 hónapos, vélesezett gyermek. **Házasságot kötöttek:** Jánosik Imre—Mélyházi Annával, Menyhárt László Horváth Erzsébettel, Ladó Bertalan András Piroskával, Ladó István Szabari Viktoriával, Nagy I. Kálmán—Nagy I. Juliannával, Nagy I. Miklós Ivanics Franciskával, Nagy Aladár Róz Piroskával, Miklós Béla Mihály Juliannával, Bátor Lajos Nagy G. Borbálával, Nagy Gábor Solti Juliannával, Nagy István—László Bagi Franciskával, Marosán Gábor Szabari Erzsébettel, Kertész József Medvecki Máriával, Urban Gábor Bagi Katalinnal, Budai Gábor—Bárdó P. Rózával.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti rendel a jászberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

Sport hírek. A Jászapáti MTE első és második csapata május elsején délután klubközi mérkőzést tartott, melyet az időjárás miatt nem fejezettek be. Győzött 2:1-re a nagyobb igyekezettel játszó második csapat. — A Jászárokszállási MTE és a Jászapáti MTE közötti revánsmérkőzést e hó 4-én nem tarthatták meg és bizonytalan időre elhalasztották.

A gyufaszükséglet biztosítva van. Hazai gyárakból a napokban nagy mennyiségű gyufa érkezett Budapestre. Minden kis dohánytözsde és fűszerüzlet 1000 dobozt kapott. Egy doboz ára 16 fillér. Legközelebb a vidék is kap gyufát a direktoriumok és szövetkezetek útján. Ausztriából huszezer láda gyufa érkezik nemcsakára és Svédországból is igen kedvező ajánlatokat kapott a gyufaárusító részvénytársaság.

IMRIK ÉS BUSAY
KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 21

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

nyomók és pecsétinyomók gyártása.

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétok a

NÉPSZAVÁTI!

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Koczka és Társa

mezőgazdasági géplavító- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

PÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfűrészt, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és mülakatos munkák. Sir-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. **Kocskovács- és bogár-munkák.** Kész kocsí alkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és írószer-kereskedése Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-újdonságokat, bárhol és bármikor megjelent műveket, úgymint: szépirodalmi, művészeti és iparművészeti, valamint tudományos műveket, továbbá ipari, kereskedelmi szakmunkákat a legrövidebb idő alatt szállítok.

Zeneműveket postafordultával szállítok.

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyaghiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza.

Budapest, József-körút 15. Flóka IX, Ráday-utca 18.

Beszélőgépek

1500 koronáig.

Arjegyzék Ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsíülés készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

Miért omlott össze a régi világrend?

A proletariátus csupán történelmi hivatását teljesítette, amikor az országban minden hatalmat s ezzel a termelés irányítását is saját kezébe vette. Ez a történelmi hivatottság a proletariátus feladatává tette, hogy a kapitalista termelésben meglévő ellentéteket megszüntesse és a termelés fejetlenségének egy tökéletesebb szervezet létesítésével véget vessen.

A kapitalista termelés legkirívóbb hibája a minél olcsóbban való termelés, a javaknak a lehetőleg legkisebb költséggel való előállítására, mert a szabad verseny mellett csak így tudja a fogyasztó piacot magának biztosítani.

Az olcsó termeléshez vezető eszközök legfontosabbjai: a tökéletesebb eszközök feltalálása és megfelelőbb eljárási módok alkalmazása — a termelők akaratától függetlenek. Vannak azonban oly eszközök, melyek magától a termelőtől függenek és e részben a legjelentősebb a termelt javak mennyiségének növelése, mert a tömegtermelés csökkenti az egy-egy termelvényre eső költséget, másrészt a termelési költségek leszorításának hatásos eszköze a munkabérek lenyomása. Mi sem természetesebb, mint hogy minden tőkés első sorban ehhez a legkönnyebben hozzáférhető módhoz fog folyamodni.

Íme tehát, itt szemlélhetjük a tőkés termelés egyik legkirívóbb ellentmondását!

Az egyik oldalon igyekeznek megnövelni a végtelenségig a termelvények mennyiségét, a másik oldalon a minimumra csökkenti a munkabéreket s nem veszi észre, hogy éppen ez által meggyengíti a termelt javakra ráutalt nagy tömegeknek, a proletárok százazreinek vásárló erejét. Telt raktárak és nélkülöző tömegek, ezek voltak a legszomorúbb kísérő jelenségei a háború előtti kapitalista berendezkedésnek. Telt raktárak az egyik oldalon és nélkülöző nincstelen tömegek a másik oldalon, ez hozta magával, hogy a termelést időnként be kellett szüntetni s egy kapitalistának a szive sem fájdukt meg a miatt, hogy ezrével dobtá oda az éhhalálnak a munkanélkülivé lett proletárokat.

A háború még további ellentmondásokat is hozott felszínre, amelyek fáradhatatlanul rágcsgigáló szú módjára kezdték ki a kapitalizmus törzsét. A háború a termelő eszközök leromlását, tönkremenését és ezzel az egész termelés tetemes megcsökkenését okozta egyrészt, másrészt viszont igényesebbé, öntudatosabbá tette az elnyomott proletárokat, akiknek folyton fokozódó igényeit ez a leromlott, legyengült, halálos kórban vonagló kapitalizmus kielégíteni már nem tudhatta.

A kapitalizmust tehát ezek a belsejében dúló kóros ellentétek pusztították voltaképpen el, miután az egész szervezetet előzőleg

már alaposan legyengítették. A proletariátusnak forradalmi fellépése csak siettette ezt a bomló folyamatot s irányt adott a további fejlődésnek.

A szocialista társadalomban a termelés menetét a felmerülő szükségletek fogják irányítani. Nem fogja tűrni a tobzódó kényelmet és pompát az egyik parton s az életnek meg nem szűnő szenvedéseit és megpróbáltatásait a másik parton. Ahogyan az egyes ember józanul csakis akkor költöhet fényűzési dolgokra, amikor az elsőrendű életszükségletei már kielégülést nyertek, ugyanúgy a társadalom is csak akkor engedheti meg a fényűzési javaknak előállítását, ha már minden egyes tagjának életszükségleteiről megfelelő módon gondoskodás történt.

A múltban egy neves közgazdász a társadalmat terített asztalhoz hasonlította, ahol azonban nem jut mindenki számára teríték. A mindenbe belenyugvó régiek szerint innét eredt azután minden baj és nyomorúság. Mi, szocialisták, azt mondjuk, hogy a természet asztalán mindenki számára egyformán terítettek, csak a falánk, kapzsi és kufárlelkűek elorozták az eledelt a gyöngébbek és szemérmesebbek elől. A szocialista társadalom asztalánál mindenki, aki dolgozik, egyenlően helyet talál s ha bőség lesz, egyenlően fogunk annak örüvendezni s ha netalán nélkülözések ideje következnek el, az is enyhülni fog azáltal, hogy sokak, mindannyiunk között oszlik meg.

Darvas.

Szabad betétek.

A proletárruralom első napján megszüntettük a takarékpénztári betétek szabad kivételét és elrendeltük, hogy csak az összeg 10 százaléka, legfeljebb azonban havonta 2000 korona vehető ki. Erre a rendszabályra akkor feltétlenül szükség volt. Ha megengedtük volna, hogy bárki egész betétjét egyszerre kivehesse, megeshetett volna, hogy a nagy megrohanás folytán az összes pénzüzetek

csödbe jutottak volna s képtelenek lettek volna betevőiknek pénzét kiadni. A burzsoáziáról fel kellett tételezni, hogy pusztán az új uralom megbuktatása céljából kiszedett volna minden pénzt és igyekezett volna felforgatni az egész gazdasági életet.

A betétek kiszedésének korlátozására másfelől azért volt szükség, hogy a burzsoázia költsékezési lehetőségét megszorítsuk. Ha kiengedtünk volna venni minden pénzt, a nagybirtokosok és tőkésék 10 évre ellátták volna magukat készpénzzel és ugyanúgy élhettek volna, mint eddig. Végül ellenforradalmi mozgalmak szervezését nagyon megkönnyítette volna, ha az uralkodó osztály korlátlan mennyiségű készpénzzel rendelkezik. Nincs ellenben szükség további korlátozásra azoknál, akik most helyezik el újonnan pénzüket az állam ellenőrzése alatt álló pénzüzeteknél, mert milyen eredetű pénzt lehet ma elhelyezni? Becsületos munkával szerzett, nem kizsákmányolásból szerzett pénzt. A kizsákmányolás immár közel két hónapja megszűnt Magyarországon. Ami pénz most a takarékbába kerül, becsületos pénz.

A munkás és tisztviselő, akinek bérét a kormánytanács megfelelő magasságra emelte, de aki ezt a pénzt pillanatnyilag nem tudja kiadni, mert a háború, a termelés csökkenése s a korlátozott fogyasztás folytán nincs elég vásárlási lehetőség, — fölös pénzzel rendelkezik. Szintúgy a munkás vöröskatona, aki megkapja otthon a munkabérét, a harctéren a zsoldját, továbbá a földműves kigazda, akinek a proletárruralom meghagyta a gazdaságát, a földjét, házáat, állatait és akit most az adófizetés alól is felmentett.

A vörös katona, az ipari proletár, a dolgozó földműves saját munkájával szerzett pénzét helyezheti csak el a pénzüzeteknél, ezeknek tehát minden kedvezményt megadhatunk; teljesen szabad rendelkezést a betét felett és rendes kamatozást.

De nemcsak nagy előnyt szerez az, aki ezentúl pénzt helyez a takarékbába, hanem szolgálatot is tesz a proletár államnak. Mint minden mozgósítás alkalmával, úgy most is felbukkant egy kellemetlenség, az apró bankjegyek hiánya. A frontra menő hadsereg óriási mennyiségű aprópénzt visz magával, amely végeredményben ott reked a falvakban a földműveseknél és boltosoknál, a katona apróbb bevásárlása nyomán. Ezek az apró bankjegyek hiányoznak most a forgalomból. Ilyenkor ugyanis mindenki attól fél, hogy majd kifogy az aprópénz s ezért visszatartja azt magánál, pedig ezzel csak még jobban növeli az aprópénz hiányát. Ha

ban tehát arra volna szükség, hogy az apró bankjegyek, az 1, 2, 10, 25, 50 koronások kerüljenek vissza a Tanácsköztársaság pénzüzetébe. A nagyobb bankjegyekre kevésbé van szükség.

A munkások legkényelmesebben az általuk kitűnően ismert, régóta, az ő tulajdonukat képező Általános Fogyasztási Szövetkezeteknél helyezhetik el fölösleges pénzüket. Tegyük is azt meg. Gyűjtsenek egy összeget arra az időre, amikor a proletariátus győzelme az egész világra kiterjed, amikor már nem kell hadiszereket gyártani és minden proletárnak módjában lesz szép bútort, rendes ruhát, sok könyvet és minden egyebet vásárolni, külföldre utazni stb., akkor jó hasznát fogja látni megtakarított pénzének.

Elhelyezheti bárki felesleges pénzét az országos bizalomnak örvendő postatakarékpénztárnál, amely az országnak minden kis falujában fellelhető. A kigazdák végül elhelyezhetik fölös pénzüket az ő régi, jól bevált intézményüknél, az Országos Központi Hitelszövetkezet fiókjainál, amelyeket kigazdák vezetnek és amelyek abszolút biztonságot nyújtanak a betevőknek. Ismételjük, mindenki, akinek van pénze, azt most már nyugodtan elhelyezheti és hármikor újra kiveheti.

Milyen is az ördög?

A végtelenbe vesző világtengerek bármilyen csöpp kis szigetén, ahol emberi lények laknak, épen úgy hisznek a szellemekben, mint a milliós városok kö- és vaspalotáiban. Még az olyanok is, akik tagadják az Isten vagy az istenek létezését, félnek a szellemek hatalmától.

A Krisztus előtt évezredekkel virágzó népek azt gondolták, hogy a tűzben, vízben, levegőben szellemek laknak s megkülönböztettek jó és rossz szellemeket. A zsidó nép szent könyveiben, melyeket a kereszténység is „szentírásnak” tekint, igen sokszor van szó jó szellemekről, angyalokról és ezekkel ellentétben az ördögökről, a gonosz szellemekről. De a szent könyveken kívül virágzott még a zsidó nép körében sok olyan babona, melyek a sátánra vonatkoztak s mikor a kereszténység első századaiban mindegyre jobban

kiszínezték az ördög alakját, ezeket a hagyományos babonákat is felhasználták.

Jézus életében sokszor olvasunk az ördögről. Egész élete úgy tűnik fel, mint küzdelem a sátán hatalma ellen. Halála megváltás volt a kárhozattól, az ördög uralmától. Miután a kereszténység annyira felbecsülte az ördögöt, hogy magát az Isten egyszülött fiát állította vele szembe a küzdelemre, kezdtek sokat írni és beszélni arról, hogy milyen is az ördög? A papok azt tanították, hogy a régi pogány istenek tulajdonképpen ördögök voltak s a római vallás 33 ezer istensége utálatos lényekké alakult a jámbor hívők képzeletében. Ezek folytonosan küzdenek régi uralmukért s minden áron hatalmukba akarják keríteni a lelkeket. A hívők védője ezekkel szemben szűz Mária s a katolikus egyház 20 ezer szentje.

Évszázadonként nyomon kísérhetjük, hogyan alakulnak a bukott angyalok utálatos ördögökké. A pogány tűzistennek mintájára sántának ábrázolják s a sántítást később azzal okolják meg, hogy az ördög egyik lába lóláb vagy libaláb. A rétek és hegyi erdők pogány istenét, Pánt, két szarvval ábrázolták, két hátsó lábán állva, félig emberi, félig állati alakban. A kereszténység átvette a pogány isten tulajdonságait oly módon, hogy ezeket is ráruházta az ördögre. A nép a bányákban lakó, föld alatt tanyázó kis szellemeket veres vagy szürke ruhás törpéknek képzelte. A keresztények így is képzelték az ördögöt. Mikor a bűnöktől való elrettentésre a poklot irtózatos tüzes kemencékkel teli helynek mondták az egyházi írók, az ördögöt piszkos, fekete alaknak festették, az alvilági koromtól, szennyből, szemben a ragyogó tiszta angyalokkal. Amint a pogány istenek alakjukat tudták változtatni, úgy az ördög is megjelenhetett fekete paripa, kecskebak, disznó, farkas, kutya, holló,

kigyó és szép ember vagy nő alakjában. Mint félig állati alaknak gyakran a farkát is odarajzolták. Azt képzelték róla, hogy az emberekkel szövetségre is lép s híveit boszorkányoknak tartották. Csodákat is mivelhet, legalább a látszat szerint s egy időre boldoggá teheti azt, aki vele társul.

Ilyenné azonban csak a keresztény Európában alakult az ördög. Más hitű, más világrészben lakó embereknél nem ruházták fel ilyen tulajdonságokkal, ott megmaradt egyszerű ártó szellemnek. Igaz ugyan, hogy néhol még jobban tartanak tőle s félelemből imádják is, mint a jeziditák, de egészben véve a mi ördögünk van legváltozatosabban kiszínezve.

A felvilágosodás korának tudósai háborút indítottak az ördög ellen is, de vele nem tudtak úgy boldogulni, mint a boszorkányokkal. A katolikus papok még most is üzik az ördögöt az újszülött keresztelésekor s fogadalmat tételnek a kis világpolgárral, hogy ellene mond az ördögnek és minden incselkedésének.

De hát milyen is az ördög a valóságban? Eddig elmondtam azt, hogy milyennek képzelték az emberek s kénytelen vagyok bevallani, hogy mást nem is tudok róla. Éveken át jegyezgettem fel mindazt, amit az ördögről olvastam, hallottam (egy jókora könyv tellenek belőle) és azt látom, hogy az, amit tudunk róla, nem igaz, tehát valószínűleg az lesz az igaz, amit nem tudunk felőle.

Dr. Mátrai Ferenc.

Emlékezés Przemyslre.

Elterjedt a hír, mint a futótűz, hogy másnap hajnalban a várat feladjuk.

A délutáni parancsban elrendelték az utolsó munkákat a munkásosztagok részére. Ezek már nem alkotó munkák voltak, de rombolások.

A védelem készítése idején is rengeteg rombolásokat kellett végeznünk. A drótkadályokat, a váróvek előtti erdőségeket ki kellett vágnunk, hogy kilövés legyen a lövészokból és az erődökből és

hogy az ellenség meg ne közelíthesse észrevétlenül az erődítéseket. Az erődök legtöbbször dombokon voltak ugyan, de földbe építve és sűrű erdőséggel körülvéve, úgy, hogy be nem avatottak nem tudhatták fekvésüket sem. Először tehát az erdőségeket kellett kivágni. A fák, törzseit otthagytuk akadálnak, össze-vissza heverve. Később azonban sugár irányban kellett elrendezni a fatörzseket, amelyeket nem bírtunk a váróvebe behordani, hogy az ostromlók fel ne használhassák fedezékül. A váróvek előtti kőszégekkel a lakosságot kiköltöztettük és a közeli községeket, kastélyokat, parkokat felégettük, felrobbantottuk, kivágtuk, hogy ne szolgálhassanak az ostromlók fedezésére és hogy az ostromlottaknak kilátásuk és szabad kilövésük legyen.

Rengeteg millió értéket elpusztítottunk tehát már augusztus végén és szeptember elején.

És most azt a rengeteg millió értékű munkát, anyagot kellett ismét elpusztítanunk, melynek tökéletesítésén annyi keserves hónapon keresztül oly kínos fáradsággal kellett, állandó veszedelmek között, dolgoznunk.

Az erődöknél készített aknába ekrazitot hordtak az erődök légberöpitésére. Parancsot kaptunk felrobbantani a munició raktárakat, elégetni, a municiót felpukkantani, az ágyúkat felrobbantani, a hidakat, autókat összetörni, felégetni a kézi fegyvereket, lerombolni, összevagdostni a táviró- és telefonvezetékeket. A rombolás 22-én reggel 6 órakor veszi kezdetét s fél hétre mindennek el kell pusztítva lennie. A várak légberöpitése is ekkor kezdődik s akkor azonnal kitűzik ott a fehér zászlókat.

Részben az izgalom miatt, részben pedig az egész éjszakan tartó pokoli ágyúzás miatt nem tudtunk aludni. Ébren vártuk a hajnali indulást utolsó munkánkra s borzongva szemléltük a tűzi játékot, melyet a Przemysl városra lőtt srappellek szétpukkanása az éj sötétjében nyújtott. Közben állandó gépfegyverropogás vegyült a kézi fegyverek és ágyúdörej hangjába.

Úgy látszott, hogy az oroszok az utolsó éjjel akarják bevenni a várnak legalább egy részét, hogy elmondhassák, hogy nem az éhség, hanem fegyveres győzelmük juttatta kezükre a várat.

Március 22-én hajnali 4 órakor már nagy nyugtás van a siedlicskai barakok körül, távoli csapatok közeledése hallatszik. Özönlenek a váróvból a megszálló csapatok a kaszárnya köré. Nehéz, fojtó a puskaporos levegő. A derengés erősödésével mind élénkebbé válik a kaszárnya körüli

dombvidék. Lovas csapatok, tüzérek, gyalogosok sorakoznak kijelölt helyeiken. Az ágyúzás egyáltalában nem zsenirozza őket, úgy látszik, más irányban van a lövöldözés, de nem tudjuk kivenni, honnét és hová lönek, nem tudjuk, hogy az oroszok fegyverei vagy a mieink szólnak.

Öt órakor az én osztagom is készen áll indulásra. Egymás után indul a sok munkás, félórát idő alatt elrombolni azt, amit hosszú, fáradságos munka és rengeteg pénz árán oly gondosan építettek.

Minékünk a váróv közepén épült munició raktárát és az árokban felhalmozott municiót kellett felrobbantani.

Amint a műszaki tiszt megérkezett, azonnal elindultunk a raktárak irányában.

Komorán bámulnak ránk a nehéz, fülledt hajnali levegőn át körös-körül a várdombok. Az ágyúzó csendesedik mindenfelé, csak a kézfegyver ropogása hallatszik rettentően.

Az előttünk elterülő síkon itt-ott hatalmas láng csap fel, mikor a láng helyére érünk, autórömpöket látunk.

Közelben kopácsolások hallatszanak, látjuk, hogy tüledeznek a táviró és telefon póznák. Ott azok a munkások dolgoznak, kiknek a táviró- és telefonvezetékeket kell elpusztítani. (Folyt.) *Dr. Dzurik J.*

■ HIREK ■

Városparancsnok Jászapátiban. Folyó hó 14-én Farkas Jenő elvtárs városparancsnok eliglalta hivatalát Jászapátin, a járásbíróság épületében, az emeleten. Jászapátiról elutazni ezentúl csak indokolt esetben és csakis a városparancsnok engedélyével lehet.

A munkaügyi bíróság tárgyalásait megszüntették. Az igazságügyi népbiztos a munkaügyi bíróságnak már kitűzött tárgyalásait és a hozott ítéletekből folyó végrehajtásokat további intézkedésig megszüntette.

Katonai loátvétel. Kedden a 32-es vasas tüzérek részére 66 drb lovat számszámmal és pokróccal és 20 drb kocsit vett át a jászapáti gazdától a katonai bizottság.

Hétfőn Jászszentandrason volt loátvétel. Ott 15 lovat és 10 kocsit vett át a katonaság. Az átvett lovak és kocsik árát a legközelebbi napokban kifizeti a hadvezetőség.

Jelentkezni köteles lajstromozás céljából mindenki 18-tól 45 éves közig és pedig a 18 évesek

akkor is, ha a f. évben töltik be ez életévüket, a 45 évesek csak akkor, ha még nem töltötték be.

Cukor érkezik. A petőházi cukorgyártól a járás közönsége részére a napokban 170 méter-mázsa nyerscukor érkezik, amely rövidesen kiosztásra kerül.

Villamos vasút Szolnokon. A szociális termelés népbiztosságának villamosvasúti osztálya megkezdte az előmunkálatokat az irányban, hogy Szolnokon villamvasutat létesítsen.

Hír a postáról. Vasárnap és ünnepnap ezentúl csak táviró és távbeszélő szolgálat lesz a postán és csak táviratot és expressz küldeményt kézbesítenek. Minden egyéb postai szolgálat szünetel. Magán ajánlott leveleket ez idő szerint hétköznapokon sem vesz fel a posta.

Sport hírek. A jászkeséri MTE a jászapáti MTE második csapatával vasárnap, f. hó 18-án délután 4 órakor barátságos mérkőzést tart a helybeli vásártéri pályán. Ugyancsak vasárnap délután a helybeli MTE első csapata a jászladányi MTE-vel méri össze erejét egy barátságos mérkőzésben Jászladányon.

Színészlet. A propaganda-bizottság 14 tagú szintársulata f. hó 11-én és 12-én délután és este előadásokat tartott Jászapátin, az Ipartestület színpadán. Egyfelvonásos művek, párjelenetek, magánzámok, szavalt, ének és artista-mutatványok kerültek színre. Leghatásosabb volt az Internacionálé eléneklése és a Marseillaise. Minden előadás zsúfolt ház előtt folyt le. Hétfőn délután az iskolák növendékei részére külön előadás volt. A társulat tőlünk Jászdózsára ment.

Halászok figyelmébe. A földmivelésügyi népbiztosság elrendelte, hogy a halászati üzemek a birtokukban lévő összes halászati számszámokról azonnal pontos leltárt küldjenek be a népbiztosság halászati osztályához Budapestre.

A rokkantak, hadiözvegyek és árvák ügyei mindenkor és mindenütt soron kívüli gyorsasággal intézendők el. A mulasztást követő hivatali közegeket szigorúan megbüntetik.

Butoreladási és szállítási engedélyt mindenütt csak a bútorfelosztó hivatal adhat. Elrejtett bútorokról az országos bútorfelosztó hivatalnak azonnal jelentés teendő. Leltárt csak hivatalos közegek vehetnek fel. Vidéken a munkástanácsok lakásbizottságai minden rekvirált lakásban leltárt kötelesek készíteni a bútorokról és azt azonnal be kell küldeniök az országos bútorfelosztó hivatalnak.

Nincs többé tanár, csak tanító. A közoktatásügyi népbiztosság elrendelte, hogy ezentúl

minden tanítással foglalkozó oktatómunkást tanítóknak kell nevezni. Rendelet törli el az osztályozást még a magaviseletből is. Tanév végén a tanítói értekezlet megállapítja, hogy a tanuló lehet-e felsőbb osztályba vagy nem. Bizonyítványt csak arról a határozatról állítanak ki. Nyomatott értesítőket ezentúl egy tanintézet sem adhat ki. Az elemi iskolákat mindenkinek el kell végeznie, középiskolába azonban csak a tehetséges gyermeket veszik föl.

A hazai bor értékesítése valutajavítási célokra. A legutóbbi két év nagy bortermését a Kormányzótanács tisztán kivitelre szánja, hogy a háborúban leromlott valutát megjavítsa. A kivitel és értékesítést egy központi iroda fogja intézni. Csak ez ajánlhat a külföldnek bort. A megrendeléseket felosztják az egyes borkereskedők között. A bor mindig a kereskedő cég neve alatt megy ki külföldre. Szakértők mennek a borvásárló külföldi államokba s felveszik a rendeléseket. Ausztriába a legközelebb már 40 ezer, Németországba 100 ezer hektoliter bort fogunk kiszállítani. A borárak a következők: egység ár 7 K 50 f, a 10 százalékosnál alacsonyabb bor 6 K 50 f, a magasabb legfeljebb 8 K 50 f.

Megvételre keresek jó karban levő, karikahajós Singer-varrógépet. Ajánlatokat a lap kiadóhivatalába kérek.

Óvás! Hamisítás!

Felhívom a n. é. közönség figyelmét arra, hogy az általam gyártott, közkedvelt

Modiano Club Specialite

szivarkahüvely bűnös módon meghamisítva került forgalomba, úgyannyira, hogy a hamisító nemcsak belajstromozott névjegyet használta teljesen azonos színekkel és rajzzal, de még névalírást is ráhamisította készítményeire.

A tettes és büntetés ellen ügyvédem, dr. Mayer Jenő úr által a bünvádi eljárást folyamatba tettem.

Hogy azonban a n. é. közönséget egy értéktelen hamisítvánnyal az én gyártmányommal azonos áron való további vásárlástól s így károsodástól megóvjam, nyomtatékosan kiemelem, hogy az én szivarkahüvelyem teljesen pótananyagmentes, az egészségre egyáltalában nem ártalmas papírból készül s gyártmányom a hamisítványtól igen könnyen megkülönböztethető az által, hogy az általam készített hüvely mindgyikébe cég-alírással viznyomással van benyomva.

S. D. MODIANO.

Tejtermékek csak szállítási igazolvánnyal szállíthatók. A tehén-, bivaly- és juhtejből készült tejszín, tejföl, sajt, túró stb. vasuton, postán vagy gépkocsin ezentúl az országos tejtermék központ (Budapest, Drégely-utca 2—8 sz.) által kiállított igazolvánnyal szállítható. E rendelet május 25-én lép életbe. Aki a rendeletet megszegi, forradalmi törvényszék elé kerül.

Kik lehetnek földbiztosok? A földművelésügyi népbiztosság által kiküldött földbiztosok kétféle kinevezést mutathatnak fel. Az egyiket azok kapják, akiket járási birtokrendező biztosokként küldöttek ki. Miután ezekre a biztosokra rendkívül nagy számban és gyorsan volt szükség, megválogatásuk nem volt lehetséges. A nagy többség megfelelő előképzettséggel nem rendelkezett. Éppen ezért a népbiztosság a megyei tanácsokat és direktoriumokat körtáviratban felhatalmazta arra is, hogy amennyiben e biztosoknak működését akár politikai, akár más szempontból kifogásolnák, őket a saját hatáskörükben fel is függeszthetik. Megbízólevelet mutathatnak fel azok is, akik a termelő szövetkezetté alakult és esetleg előzőleg a saját birtokukat képező gazdaság vezetésére lettek kirendelve. Ilyen megbízást a népbiztosság csak azoknak adott, akiket az érdekelt cselédség és munkásság írásbelileg kért a szövetkezet élére és a kéréshez a munkástanács is hozzájárult. Mindazok, akik az érdekeltek kívánsága nélkül a földművelésügyi népbiztosságra hivatkoznak, közönséges csalók és a forradalmi törvényszék elé kerülnek. Egyébként a földművelési népbiztosság a mezőgazdasági proletárok részére hamarosan gazdaság-vezetői tanfolyamot állít fel.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűk tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti rendel a jászberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

A jászapáti szocialista műkedvelő társaság megalakult és nagy lelkesedéssel készül első bemutató előadására. Városunk érdemes nyugalmazott színművésze, Körösi Bertalan rendezése alatt már javában folynak a próbák, úgy, hogy a bemutató előadás már a jövő hét folyamán meg-

tartható lesz. Az iparoskörü színpadon gyökeres változtatások és átalakítások történnék, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítsék. Az előadások sorozatosak lesznek, változó műsorral, hogy a szellemi szórakozást Jászapáti lakosainak szélesebb rétegeivel is megkedveltessék és a szociális tárgyú előadásokkal a legújabb kor eszméit a nép lelkébe beültessék. A társaság első sorban a régi, kipróbált erőkből van összeállítva, az ifjabb kor legjobb erőinek a bevonásával. Jászapáti közönsége már is feszült várakozással tekint a társaság működése elé, hogy annak bemutató előadásán régi kedvenc műkedvelőit üdvözölhesse. A társaság tagjai eddig a következők: Szabó Etuska, Szabari Rózsika, Göncö Juliska, Vincze Mariska, Papp Etuska, Kovács Veronka, Kaufmann Erzsike, Tolvaj Rózsika, Sipos Franciska, Bugyik Tercsike, Bodnár Erzsike, Szatmári Ilonka, Sipos László, Körösi Bertalan, Szalkári János, Marton István, Fekete Andor, Szabari Sándor, Szabari Imre, Szalkári István, Szalkári Antal, Vincze József, Gömöri Imre, Jakkal István, Sipos János, Laclavik Gyula, Práger István és Farkas F. Kálmán.

Népgyűlés Jászszeptandráson. F. hó 13-án délelőtt 10 órakor Sutrányi Jenő elvtárs nagy hallgatóság előtt agitációs beszédet tartott Jászszeptandráson. Lelkes szavakkal buzdította a fiatalságot a proletárruralom megvédésére, az idősebb gazdákat pedig a többtermelésre. A szép beszédet a hallgatóság nagy tisztséssel fogadta.

Kimélni kell a tenyésztőket. A földművelésügyi népbiztosság lelkes felhívást intézett a vörös katonához, hogy mindenütt, ahol veszélybe kerül a tenyészállat, mindent kövessenek el annak megmentésére, mert az ma pótolhatatlan kincs s nemcsak az állattenyésztés ügye, de életfontosságunk is ettől függ.

Emelkednek a takarékpénztérek. Mivel a tanácskormány rendelete szerint az új betétek előtt a betevők korlátlanul rendelkezhetnek, a betétek emelkednek. A postatakarékpénztárnál májusban száz millióval emelkedett a betét. Májusban láthatóan még nagyobb lesz az emelkedés.

A cséplési benzin biztosítása. A cséplőmotor tulajdonosok kötelesek a hajtóanyag szükségletét f. hó végéig a szokásos módon és az eddig használt úrlapokon a földművelési népbiztosság falajművelési ügyosztályánál (Országúti tér 11), mindenfalján kenőolaj és gépszír szükségletet pedig az önkormányzatnál (József-tér) bejelenteni. A bejelentés adatainak helyességét a helyi munkástanácsokkal egyetemben kell ellenőrizni.

Méhészetről kötelesek a tulajdonosok 8 nap alatt a munkástanács kiküldöttje jelenlétében kimutatást készíteni és azt a földművelési népbiztosság méhészeti ügyosztályához beküldeni. Igazolt esetekben inséges méhcsaládok megmentésére kristálycukor utaltatik ki. Az országos méhészeti egyesület és a méhészeti egyesületek orsz. szövetsége feloszlott és az ügyek vitelével a pestmegyei méhészszövetség elnöksége bízott meg. Helyisége: Üllői-út 25.

Anyakönyvi hírek. Május 8-tól 16-ig Jászapáti községben születtek: Hegedűs József—Mazán Gabriella fia László, Gyenezs Imre—Pásztor Viktória leánya Mária, Kocka Pál—Berente Rozália fia Pál, Balla Dávid—Berente Piroška leánya Piroška; meghaltak: Vincze Pál 9 éves, szervi szivbaj, Farkas Piroška 15 éves, tüdővész, özv. Mérei Istvánné sz. Mikecz Zsuzsanna 64 éves, aggkór, Pongo József 58 éves, gutatűtés, Sinkó K. Lászlóné sz. Antal Mária 36 éves, tüdővész. *Házasságot kötöttek:* Lóczi Mihály Gonda Franciskával, Lóczi József Holló Máriával, Járvás Miklós Lóczi Margittal, Ádám Balázs Tóti K. Máriával, Tajti Balázs Tajti Erzsébettel, Miklós Bálint Lóczi Juliannával, Borbás Ferenc Szlávik Erzsébettel, Sarkadi Gábor Kocsis Petronellával, Farkas L. Miklós Járvás Máriával, Ballagó Dezső Csöke Erzsébettel, Csöke István Lóczi Erzsébettel, Urbán József Jász Eleonórával, Bugyi Lajos Nyitrai Jusztinával, Andrási Gábor Pásztor Jusztinával, Andrási István Pásztor Juliannával.

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVTOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sir-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bogár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és írószer-kereskedése Jászapáti. (Fő-utca)

A megjelenő könyv-újdonságokat, bárhol és bármikor megjelent műveket, ugyanint: szépirodalmi, művészeti és iparművészeti, valamint tudományos műveket, továbbá ipari, kereskedelmi szakmunkákat a legrövidebb idő alatt szállítok.

Zeneműveket postafordultával szállítok.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Hazaffy és proletár.

Szinte kínálkozik most az alkalom, hogy egy kis párhuzamot vonjunk a tizenhárom próbás magyar hazaffyak s az általuk mindig hazátlan bitangoknak nevezett szocialisták, a nincstelen, nyomorult, senkiházi proletárok között.

Szegény Magyarország ezer esztendő alatt sokat szenvedett, de soha annyit, mint napjainkban. Igaz, ellensége sem volt még soha annyi, mint most. Kötelessége lenne tehát minden igaz fiának, hogy testével, lelkével, tudásával és egész erejével segítségére siessen. És mégis mit látunk? Azt látjuk, hogy a hazaffyak, a dicső és neves nemzeti hősök, akik pedig egész életükön át mindig a hazáról szónokoltak s mindig a haza nevében és megmentése érdekében csinálták is a hazát elpusztító nemzeti politikát, a veszedelem legnehezebb napjaiban valamennyien megfutottak. Egy részük külföldi szállodákban üdül s híven ősei példájához, cimboráskodik az ellenséggel. Más részük az ország megszállott területén tartózkodik s ellenforradalmárok. Kormányokat alakít, sereget toboroz, zsoldosává szegődik a romlásunkra törő idegen hatalmasoknak s vezeti az ellenség gyilkos hordait testvérei, szülőföldje, hazája ellen. A harmadik, a legnagyobb rész közülük; igaz, itthon maradt, de alig várja, hogy idegenbe futott vérei ellenséges seregek élén mielőbb bevonuljanak a szülő-határok közé szorított

hazába s megsemmisítsék a kárhuzatos, gyűlöletes új rendet és visszaállítsák újra a kizsákmányolás, a szabadalmazott rablás és emberuzsorázás dicső korszakát.

A haza veszélyben van, alig pár vármegeye maradt még szüzen az ellenség rabló hordáitól, ezek a derék hazaffyak, a magyar nemzeti eszme és érzés eme dicső lovagjai azonban huddognak, bújdokolnak és rejtőzködnek s vagy gyalázatos ellenforradalmi puccsokat rendeznek, vagy odúikban álmodoznak arról az ellenséges rabló seregről, amely egy-kettőre itt terem, megsemmisíti a Tanácskormányt, elpusztítja az egész szocialista rendet s visszaállítja a régi osztályuralmat.

És mit csinál a proletár, a hazátlan bitang, a lenézett, megvetett, kitildözött, kiuzsorázott szocialista?

Hogy november vége után ő teremtett rendet Magyarországon, — hogy felismerve a szerveztségében rejlő erőt és hatalmat s tudatára ébredve elhivatottságának, azonnal programot adott és felelősséget vállalt a multak nagy bűneinek és hibáinak jóvátételére, — arról nem is beszélünk. Erről majd a történelem fog méltóan megemlékezni. Beszélünk azonban arról, hogy mit csinál ma.

Veszélyben a haza, tehát mint egy ember talpra áll, fegyvert fog s elindul megvédeni a hazát. Itthon a hazátlan bitang, a

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagklány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a Lassányi I. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsitűrés készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

nincstelen szocialista, mikor a nemzeti hősök a veszedelem elül gyáván elszaladnak, fegyvert fog és meggy megvédeni a hazát. Nem parancsszóra, nem felsőbb hatalmasságok kényszeréből, hanem önként és öntudatosan.

Egy egész világ támadja az országot, minden hatalmassága a földkerekségnek ellenünk tör, de a magyar proletár nem habozik, fegyvert fog és meggy megvédeni a hazát.

És alig tesz pár lépést, már meg is állítja az ellenséget. Kemény ökle első súlyos csapása alatt mindjárt megtántorodik a bűnre szövetkezett világhatalmasság hadereje s bár rettenetes a túlerő, amivel küzdenie kell, hisszük, hogy a végén is az igazságé, a magyar proletáré lesz a győzelem.

Alig pár hetes a vörös hadsereg, de diadalai máris dicsőséges fegyvertények. Szolnok visszavétele, a tiszai átkelés, Miskolc visszafoglalása s az a hatalmas lendület, az a szédületes iram és erő, ami offenzíváját ellenállhatatlanná teszi, a legvérmesebb reményekkel töltenek el bennünket. Biztos a hitünk, hogy a magyar proletár, amely teljes öntudattal, igazában bízó hittel, önként és bátran indul el megvédeni a hazát, meg is védi azt. És a többi sok különbség között ez a legnagyobb különbség közte és a szájkodó hazaffy között.

Tanítás

az iskola föladata, de tanít mindenki. Tanít a családfő, a mester s tanítja egymást két ember, amint beszélget.

Mindegyik saját nézetének igyekszik híveket szerezni s mást a maga igazának megnyerni.

Emberi tulajdonság, hogy mindenki önmagából indul ki mint központból s a környezetét, meg mindazokat, kikre hathat, a maga néző pontjára akarja terelni, átgyúrni, átformálni.

Kézműiparában a mester tanulóját fejleszti, tökéletesíti, s azon ügyességet és életrevalóságot igyekszik belé nevelni, mellyel ő rendelkezik, hogy majdán mester korában előbbre vigye iparát s túl is tehessen mesterén. Általában amilyen a mester, olyan szokott lenni tanulója.

A szellemi tanítás is ilyen formán alakul.

Amilyen az iskola, olyan az állam.

A német államot az iskolái tették nagygyá. A világháború forгатagában is megmutatták, hogy öntudatosan egyért törekszenek s harcolnak a német állam nagyságáért s boldogságáért. Ők régen tudták, hogy mi az iskola célja s áldoztak érte! Mikor a külföldi iskolák rendezéséről olvastunk, mi csak sovárogtunk, mint a régi izraeliták az igéret földje után.

A mai iskolától nem várhatjuk azt az eredményt, mint a rendezett külföld iskolájától.

Az iskolát emelni kell. Oly iskola föntartó nem maradhat az iskola élén, mely 300 (háromszáz) tankötelessé tőr egy osztályban.

Födolog, hogy az iskolamesterek legyenek hivatásosak, úgy, hogy egész valójukat az iskolának szentelhessék. Ez csak a gondtalanabb megélhetés biztosításával érhető el.

Sok javítani való van. Intézkedjék az állam, mert az eddigi iskolaföntartók sokat mulasztottak.

Az államosítástól féltek! Azok a kevesek, kik az államot alkották s irányították, féltek önmaguktól.

Ha az állam fogalmát helyesen fogjuk föl, akkor nincs mit idegenkedni az iskolák egységes irányításától. Állami, felekezeti iskolák fajok s felekezetek szerint külön-külön saját érdekeiket szolgálták. Az egységességgel nem törődtek.

Ma más az állam. Nem az, mint valamikor a franciák királya mondta híresen, hogy az állam én vagyok!

Én, te, ő, mi, ti, ők az állam s nincs mit félni önmagunktól.

Az iskolának igazi célját kell szolgálni. A művelés és nevelés a tanítással kapcsolatos és a tanítómester fokozatosan neveli tanítványát öntudatra. Környezete helyzetének, a társaival elő-

forduló eseményeknek s különösen minden, az életbe kiható változások helyességének vagy helytelenségének okszerű bírálatára vezeti.

Ha nem egy helyet tölt is be az ember a társadalomban, azért nem egymás alá, hanem egymás mellé vagyunk rendezve, ahol a kölcsönös megbecsülés kötelességük.

Önállóságra neveli az iskola a kis embert, hogy maga lábán járjon s az életbe majd edzett testtel és mindent kutató helyes érzékekkel lépjen.

A mult iskolájából — sajnos — nem sok ily ember került ki.

Az élet a földolog!

Csak egységes népneveléstől várhat a nemzet igazán jó eredményt.

Ha a jövő iskoláját rendezték, akkor az iskolamesterek is olyanok lesznek, mint a szobrászok, kik az alaktalan tömegből is értékes és gyönyörű remeket állítanak elő.

Akkor az iskolamesterek is megvalósíthatják hivatásuk igazi tudatában eszményi céljukat: tanítványukat a szép, jó, nemes, tudás s minden ismeret azon fokára emelni, melyen maguk állanak. S ez valóban a cél. E nélkül haladás nincs.

Társadalmi s állami szükség is tehát, hogy az iskolát fejlesszük. Szabari János.

Győz a vörös!

A keddre virradó hajnalon hatalmas ágyúzás hallatszott a Tisza mellől. Egészen reggel 6 óráig egyre fokozódott az ágyúdörgés, akkor hirtelen csönd lett. Május elseje óta nem ujság ugyan a jászapáti füleknek az ágyúszó, mégis sokan erősen nyugtalanokdtak a keddi hajnali muzsika miatt. Pedig semmi ok nem volt az aggodalomra. Mióta a dicsőséges vörös hadsereg Szolnokot visszafoglalta s megvetette lábát a Tisza mentén, azóta nem félelmetes többé a román. Most sem az ellenség ágyúszava hallatszott, hanem a mi vöröseink kezdtek offenzívát s támadásuk előkészítését szolgálta a keddi hajnali nagy

Kedden reggel 8 óra tájban már meg is érkezett Jászapátira az örvendetes hír, amely a támadás nagy sikerét adta tudtul. Kiskörénél a bihari vörös ezred átkelt a Tiszán, utána az egész sereg s azóta kergetik maguk előtt az ellenséget.

A győzelmes előnyomulás híret lelkes örömmel fogadta a község egész lakossága. A munkástanács, hogy a hír minél szélesebb körben köztudomásra jusson, aznap délutánra népgyűlést hívott össze s egyúttal, hogy a vörös hadsereg további dicsőséges előnyomulását semmi meg ne akaszthassa s hogy a megfelelő utánpótlásról azonnal gondoskodni lehessen, intézkedés történt az iránt is, hogy az összes kiképzett katonák s általában mindenki, aki arravaló, katonai szolgálatra azonnal jelentkezzenek.

A népgyűlés nagy hallgatóság előtt és igen lelkes hangulatban folyt le délután 3 órakor, a népháza előtti téren. A hangulatot emelte a helybeli zenekar szép játéka, amely már fél három órától kezdve gyönyörködtette a gyülekezőket.

A népgyűlés a munkásindulóval kezdődött. Ennek meghallgatása után

Németh Géza a munkástanács nevében üdvözölte a megjelenteket, s tudatta, hogy a jelenlegi hadihelyzet s az ezzel kapcsolatos teendők megbeszélésének szükségessége birta rá a munkástanácsot a népgyűlés összehívására. Felkérte a hallgatóságot, hogy az előadót figyelemmel hallgassák meg.

Velemi Endre elvtárs előadó szölt azután. Zenés reggelre ébredtünk, — mondta, — a pacsirta énekébe ágyúdörgés moraja vegyült. Megindult az offenzíva a Tisza mentén és a vörösek, a keményöklü vasasok és a rettenthetetlen bihariak ma reggel áttörték a frontot. (Éljenzés.) Megy a vörös előre, át a Tiszán, ahol különben nem a román az igazi ellenség, hanem a burzsoázia, a grófok, és egyéb kapitalisták áruló szövetkezete, mely ellen március 21-én a Tanácsköztársaság kimondta a harcot. Ez a társaság azóta szüntelenül fenyeget bennünket. De amint nem ijedtünk meg tőle május elsején, annál kevésbé félünk ma. A főváros szervezett munkássága a veszély első hírére azonnal

letette a szerszámot, felvette a csukaszürkét, megmarkolta a manlichert s nyomban elindult az ellenség ellen s azóta feltartóztatlanul halad előre. Már eddig is megvédte Salgótarját. És most a Tisza tulsó partján verekszik. Legelől vezet a nagyszerű bihari ezred, amely ma reggel elsőnek kelt át a Tiszán (Általános nagy éljenzés és taps) s veri, kergeti maga előtt az ellenséget. (Éljenzés) Lélekemelő, nagyszerű eredmény ez. A leghatásosabb felhívás arra, hogy világproletárjai, egyesüljete! Ti is, ennek a községnek kigazda és paraszt proletárjai, ébredjete és egyesüljete! Március 21-én eltöröltük a burzsoázia rendjét, azóta új rend van. Eddig a nincstelen munkás és paraszt húzta az igát, fizette az adót, katonáskodott s mint elnyomott rabszolga tengette nyomorult életét kenyér, ruha és becsület nélkül. Csak az arisztokrata, a gróf, báró, nagybirtokos és tőkés volt az úr s a többi ember csak annyira megtűrt, amennyire használni tudott ennek az embertelen rendszernek. Ma nincs többé se úr, se szolga. Mindnyájan egyformák és egyenlők vagyunk. A tanácsköztársaság szabad emberré tette a szegényt s felszabadította a rabszolgaságból a munkás- és parasztproletárt. Nem is lehetett volna véglegesen elnyomni soha ezt az új rendszert, még ha az ellenforradalom sikerül is. De nem sikerült, mert a proletár munkásság belátta, hogy létérdeke a harcot felvenni az ellenség ellen. Nem parancsszóra, hanem önként fogott most fegyvert a munkás a haza védelmére. Huszonnégy óra alatt kinőtt a földből a vörös hadsereg. És ez fogja megvédeni a hazát úgy a külső, mint a belső, még veszélyesebb ellenség ellen. Mert belül is sok az ellenség. A sok tudatlan, félrevezetett, elámitott ember mind ellensége a tanácsköztársaságnak. Pedig éreznők kellene, hogy ha sok is a nyomorúság, de a szabadság szellője csókolgatja már arcunkat. Minden szegény embernek, férfinak, asszonynak egyaránt éreznie kellene, hogy elmúlt az elnyomatás, letűntek a rabszolgatartó urak s egy új, szebb, szabadabb, emberibb korszakra virradtunk. Ha ez a felfogás meggyökeresedik, ha ezt a nagyszerű átalakulást átérzi mindenki, nemcsak a városi, de a falusi, a parasztproletár is, akkor könnyű lesz a további feladat. Akkor önként, készségesen lép mindenki a vörös hadseregbe s megvédjük az ország egész területét, nem adunk oda egyetlen várost, egyetlen falut sem se a román, se a cseh, se a szerb zsarnokoknak. Lelkes elszántsággal visszük akkor előre az emberszeretet zászlaját, még nem egyszer

különbségek ember és ember között és testvérek leszünk mindnyájan. Fel tehát, munkátestvéreim, menjünk a szegények, az elhagyottak, a dolgozó proletárok szabadságát megvédelmezni az idegen zsarnokok és a fehér terror ellen. Győzni fogunk és győzelmünk a szellem győzelme lesz, a szellemé, mely a fegyvernél hatalmasabb. Egész Európa forrong; csak idő kérdése, mikor borul lángba. Ha volna erő, ha volna fegyver, ha lenne elegendő felbérelhető gyilkos és aljas horda, amelylyel ezt az átalakulást meg lehetne akasztani, a régi rend hatalmasai megkísérelnék és tengervér árán is elfojtanák a világproletárságnak ezt a nagyszerű forradalmát, hogy újra visszaállithassák az elnyomatás, a kizsákmányolás, a mások verejtékéből és véreből való gazdagodás uralmát. De nem lehet. A vörös hadsereg talpra állt és ellenáll. Az eszme gyűjtja, az eszme hevíti. S amint évtizedeken át nem tette le az eszme fegyverét, nem teszi le most a manlichert sem. Kövessük a nagyszerű példát, munkátestvéreim! Nekünk is fel kell venni mindnyájunknak a fegyvert s el kell mennünk a frontra! Haszontalan, bitang ember, aki -- ha kell -- halni nem mer! -- mondta 48-ban Petőfi. Haszontalan bitang az ma is, aki nem siet az ország védelmére, mikor az veszélyben van. Fegyverbe hát! Magyarországot határait kell visszaszerezni! A jászapáti munkástanács oda fog hatni, hogy minden arravaló embert, kivétel nélkül besorozzon a vörös hadseregbe. Utótt a tizenkettedik óra! Mindenkinck, aki férfi, tudni kell kötelességét. Most már cselekednünk kell! Fegyverbe hát, munkátestvérek és ki a frontra! (Nagy éljenzés.)

Gömöri József elvtárs szolt azután. Mindenkinck védeni kell a hazát, mondta Velemi elvtárs. Ezt mondták nekünk 1914-ben is. Akkor azonban a haza a gazdagoké volt s minden nyomorult, szegény ember nem a hazát, hanem a gazdagokat, azok uralmát védte. Ma, ha a hazát védjük, magunkat védjük, mert a haza ma a miénk, proletároké és ha meg nem védjük, nemcsak a haza, de mi magunk is elveszünk. A helyzet olyan komoly, hogy most már se gyűlésekre, se beszédekre, se politikára nincs szükség, hanem tenni kell. Felkér tehát ő is mindenkit, hogy értsük meg egymást s jövődő boldogulásunk érdekében fogjunk fegyvert valamennyien. Rendet kell teremteni az országban és le kell verni az ellenséget s ezért mindenkinck egész lélekkel, szívvvel össze kell fogni a magyar tanácsköztársaság megvédelmezésére, hogy az ország megmaradjon s benne mindnyájan holdo-

Németh Géza elvtárs beszélt utoljára. Ismételtén felhívta a község lakóit a vörös hadseregbe való belépésre. Hangsúlyozta, hogy senkinck sem szabad kivonnia magát. Az az idő elmúlt, mikor a gazdagok kiváltságos felmentéseket élveztek. Aki indokolatlanul most kihúzná magát a katonáskodás alul, azt a munkástanács ki fogja nevezni hadimunkásnak és így kerül a harcterre. Nagy elismeréssel szolt a hőiesen harcoló vörös katonákról, akik a Tiszát átlépték. Hiszi, hogy példájukat követni fogják sokan, azok a szabadalmazott hazafiak is, akik eddig mindig az ajkukon hordták a haza nevet. Most itt az alkalom, az ország veszélyben van, fogjon hát fegyvert mindenki, kivétel nélkül. Az országot meg kell védeni, hogy a tanácskormány nagyszerű programja mielőbb a régi országhatárokon belül juthasson érvényre. Élteti a Tisza mellett harcoló dicső és győzedelmes vörös katonákat és végezetül felkéri a hallgatóságot, hogy rendben és csendben vonuljon haza.

Szavai után a zenekar a munkásindulót játszotta, a népgyűlés közönsége pedig szétoszlott.

A jász múzeum.

Az apáti főgimnázium második emeletén egy tágas, világos szoba a mi múzeumunk helyisége. Hatalmas üvegszekrényekben korok szerint elrendezve állanak azok az emlékek, melyeket a jász föld megőrzött. Az ásások alkalmával napfényre került ősrégi tárgyakon kívül sok eszköz és emlék van a közelmúltból és a világháborúból is. Fatáblás, borjúbörbe kötött régi könyvek, évszázados okiratok, rozsdamarta kardok és fegyverek, nagyanyáink házi eszközei, főkötők és pruszlikok ott hallgatnak az egymás szomszédságában. Hosszú szekrényekbe zártan, kíváncsian nézegetnek kifelé a csaknem kétezer éves római pénzek, szomszédságukban pedig rendben sorakoznak a régi magyar érmek egészen napjainkig. Az egynegyed krajcártól felfelé a 100 forintos Kossuth-bankóig ott vannak elhelyezve, mellettük pedig csaknem száz alakja a külföldi pénzeknek. Orosz, török, bolgár, román, szerb pénz épen úgy talál-

A múzeumot öre pünkösdi ünnepén akarja a nagyközönség részére megnyitni. (Pontosabb időt lapunk idejekorán fog közölni).

Ismételtén kérjük mindazokat, akiknek birtokában bármilyen régiség vagy könnyen nélkülözhető háborús emlék van, juttassák azt a jász múzeumnak. A múzeum közkinccsünk és büszkeségünk lesz idővel, ha mindenki átengedi a porlepett, gyakran elhanyagódó vagy a gyerekkézen pusztuló tárgyakat. Bármily csekélynek látszó adományt szívesen fogad a múzeum.

Nagyobb tárgyakat a helyszínén is készségeggel megtekintek.

Támogassuk egymást ebben a munkában is!

Dr. Mátrai Ferenc.

Emlékezés Przemyslre.

Csendben ballagunk a fagyos, göröngyös mezőn át, szomoruan gondolva a következő órákra s nem sejtve, hogy ezek éveken át tartó hadifogság kezdetét jelentik. Mindannyian annyira optimisták voltunk a háboru tartamát illetőleg, hogy képtelenségnek tartottuk, hogy az a nyárba is belenyuljon. Közben feltűntek a távolban a löszeres magazinok. Utunkat egy-egy eltévedt puskagolyó szisszenése zavarta csak.

A pacirta is megszólalt, mintegy kigunyolva a békövetkezendő események borzalmasságát, mikor néhány percz múlva hegyek, épületek és várak fognak levegőbe emelkedni rettenetes lármával.

Messze délnyugati irányban egyszerre hatalmas fény villan, melyet rögtön óriási felhő füstgomoly takar el, szép lassan emelkedve felfelé az égen.

Néhány másodperc múlva levegőt rázkodtató robbanás hallatszik a füstfelhő irányából.

Egy erőd repült a levegőbe.

A fenséges látmány körös-körül ismétlődik: itt is, ott is fény, felhő, füst, robbanás és újból állandó recsegés-ropogás.

Elértük az első löszerraktárt. Egy harmadrésze az embereknek itt maradt, csakányokkal betörni az összes ablakokat és a tetőzetet. A raktárból kihordják a kis vászonzacskókban levő puskaport, kicipelik a puskaporos hordókat. A magazinban elhelyezett gyújtószinórt a műszaki tiszt végig

itt rászórták a puskaport, rádobálják a hordókat, zsákokat, összetört fegyvereiket, mindennemű földmunkaszerszámaikat. A munkásosztag többi tagja kétrésze oszolva megy a 2. és 3. számú raktárhoz, a 4-ik számúhoz az 1. számúba mennek át a munkások, mert az fekszik legközelebb az 1. számhoz. Mindenütt ugyanazt a rombolást végzik. A csákányok hatalmasan döngetik az ablakok fatábláit, csörömpölve hullanak a zuzott ablaküvegek, recsegropog a tetőzet. Mindenütt kihordják a puskaapor egy részét, mindenütt bennmaradnak a gránátok, a srappellek és a töltény ládák. Az ekrazittal telt vashordó-halmazok kívülről vannak az épületek falai mellett egymásra rakva, hatalmas piramisokban. (Folyt.)

Dr. Dzurik J.

HIREK

TURI BORCSA.

A jászapáti szocialista műkedvelő társaság 22-én mutatkozott be Turi Borcsa népszínmű előadásával.

Kellemesen lepett meg mindjárt a színpad átalakítása, mélyebb is, magasabb is lett s az I. és II. felvonásban izléseesen csinos volt a díszletezés is.

Körösi Juliska temperamentumosan előadott prologjától kezdve tetszést aratott az egész előadás. A szereplők fesztelen mozgása, természetes beszéde, ügyes mimikája, a bájos, sokszor jól kidolgozott jelenetek lekötötték a nézők figyelmét. Érdeklődéssel kísértük sáppadt kis Borcsa (Szabari Rózsika) szerelmi történetét a búsongó, de férfias és határozott fellépésű Perkével (Szalkári J.) Nagyszerűen alakított Szabari S. a gazdag paraszt szerepében. Igen jó volt Gömöri I. mint falusi bíró és az özvegyasszony (Sípos Franciska) pattogó szókimondóságával. Czuruk Jósának (Marton I.) a kocsis szerepében sok része volt a darab élénkítésében Őrsével együtt (Pap Etus), ki különösen bájos természetességével hódított. A két cigány megjelenése mindig megkacagtatta a közönséget. Meg kell dicsérnünk árva Tercsit (Bugyik T.) kellemes orgánuma és játékában megnyilatkozó intelligenciájáért. Általában minden szereplő dicséretet érdemel, leginkább mégis a rendező, Körösi Bertalan, kinek érdeme a színpad átalakítása is. Az első előadásról csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk; kellemesen szórakoztunk, s várjuk a többi előadásokat.

A társaság egyébként szombaton és vasárnap este Turi Borcsát újból előadja. Ajánljuk a közönségnek, hogy a kitünő előadást nézze meg.

Szlávik, Mariska.

Nagy idők tanúja. Solti Albert, az utolsó 48-as honvéd községünkben, folyó hó 18-án éjjel 90 éves korában elhunyt. Végig harcolta az egész szabadságharcot, részt vett Budavár bevételénél, mig nem Komáromban elfogták s mint foglyot Bécsbe vitték, ahol bebörtönözték. Kiszabadulása után az olaszországi hadjáratot is végigküzdötte s csak évek múltán került haza. Hosszú életén át mindig egészséges volt; mindössze két hete betegeskedett. Sem feleség, sem gyermek nem maradt utána. Temetése f. hó 20-án ment végbe nagy részvét mellett.

Sport. A múlt vasárnapra kitűzött labdarúgó-mérkőzést a felázott talaj miatt nem lehetett megtartani. Helyette vasárnap, május 25-én délután 4 órakor lesz football-mérkőzés a helybeli vásártéri pályán és pedig ezúttal a JMTE első csapata és a Jászládányi Sport Egylet első csapata között.

Halálos baleset. Mihályi Mihály, a jászapáti főgimnázium második osztályának növendéke, halálos végű balesetnek lett áldozata f. hó 20-án délután. Apjának, Mihályi Mihály munkástanácsbeli tagnak lakásán játszadozott a 13 éves fiú s valahogyan kezébe került egy töltött forgópisztoly, amely véletlenül elsült s a gyermeket azonnal megölte. A golyó a balszem üregébe hatolt be, keresztül ment az agyon s hátul a nyakszirtcsontnál jött ki a koponyán. A szerencsétlenség idején senki sem tartózkodott a lakásban s így a szomorú eset, mint azt a vizsgálat is bebizonyította, kétségtelenül véletlen baleset következménye. A baleset ifjú áldozatát f. hó 22-én délután temették el. A temetésen a főgimnázium tanári kara és ifjusága is megjelent. Társai nevében a gyászháznál Szigethy Béla VII. o. növ., a temetőben pedig Kiss István II. o. növendék búcsúztatta el a halottat.

Újabb rendelkezés a marhavágásról. A Földmivvelésügyi Népbiztosság a marhavágásról kiadott rendelkezéseit hatályon kívül helyezte. Elrendelte, s egyben a direktóriumok tudomására hozza, hogy a három évnél fiatalabb üszöt, továbbá fejős és hasas tehenet egyáltalában nem szabad levágni. Az olyan teheneket és üszöket, amelyek meddőségét hatósági állatorvos hivatalosan megállapította, le lehet vágni és vágás céljára szállítani.

A vörös katonák családját kimélni kell! A hadügyi népbiztosság rendelete értelmében a harctéren szolgálatot teljesített vörös katonák és vörös örök családjainak lakásán sem rekvirálni, sem semmiféle házkutatást tartani nem szabad. Ezek a családok a bevásárlásoknál is előnyben részesítendők. Erről a rendelkezésről minden vörös

katonák családja igazolványt kap. Az igazolványokat Jászapáti a vörös őrség 3. századának parancsnoksága adja ki, a népházban lévő századirodában, ahol az igazolványokért az érdekelteknek mielőbb jelentkezni kell.

Fontos szükségleti cikkek érkeznek. A közellátási népbiztosság Jászapáti közönségének 3 fagon szemet, nagyobb mennyiségű ruhaneműt, bőrt és festékárút, sőt és gyufát utalt ki a szállított élelmicikkek ellenében. Az árúk a napokban megérkeznek.

Büntetések. A helybeli vörösországi parancsnoksága Tóth Piros jászapáti lakost magával tehetetlen nagyanyja bántalmazásáért 30 napi fogházra, Jakubovits Alajos budapesti lakost csempészésért és árdragításért 1 napi elzárásra és 400 K. pénzbüntetésre, Tajti Ferenc és Rózsa Teréz jászszentandrászi lakosokat egymás bántalmazásáért és életveszélyes fenyegetésért 100, illetve 200 K. pénzbüntetésre, Rusvai Miklós helybeli gazdálkodót egy alkalmazottjának durva megszidásáért 8 napi fogházra vagy ezt megváltandó 300 K. pénzbüntetésre, s végül K. Tajti Istvánné, Deli Pálné és özv. Muzamel Károlyné jászapáti lakosokat élelmiszer csempészésért a csempészett élelmiszerek elkobzására ítélte.

Anyakönyvi hírek. Május 16-tól 23-ig Jászapáti községben születtek: Bagi Sándor—Czabai Franciska leánya Erzsébet, Lóczi Zsigmond—Boros Eleonóra halvaszülelt fia, Rédei József—Budai Rozália leánya Mária, Béres D. László—Sike Mária leánya Jusztina, Pongó Imre—Tajti Terézia fia Miklós Vágó L. Vincze—Berdo Margit fia Gábor, Bolla János—Mihályi Terézia fia József meghaltak: Joó Andor 45 éves, fejlődés, Solti Albert 89 éves, aggkór, Szabari István 71 éves, aggkór, Mihályi Mihály 13 éves, fejlődés, Urbán Imre 8 hónapos, bélhurut, Béres István 36 éves tüdővész. **Házasságot kötöttek:** Cseh József Szalkári Piroskával, Marton László Nagy P. Rozáliával, Verbőczy János Pádár Máriával, Tajti Sándor Jakus Margittal, Tóth József Tasi Erzsébettel.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyomon nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Személyi Tanácsintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvtitel. Világnyelvek. Viharszélhárítók. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almány utca 3.

Dr. Gellért Árpád elvtárs a napokban elfoglalta tanszékét a balassagyarmati főgimnáziumnál. **Harminc deka a heti húsadag.** A Közellátási Népbiztosság május 18-tól kezdődően, a heti húsadagot egy személyre legfeljebb 30 dekában állapította meg. Ez a heti 30 dekás mennyiség az az összes húsneműkre vonatkozik. Ennél többet tehát húsból az ország területén senki sem fogyaszthat. A vidéki direktóriumoknak kötelességük, hogy a proletárság húsellátásának zavartalan biztosítása érdekében teljes szigorral örködjének a rendelet megtartásán.

Óvás! Hamisítás! Modiano Club Specialite

Felhívom a n. é. közönség figyelmét arra, hogy az általam gyártott, közkedvelt

szivarkahüvely bűnös módon meghamisítva került forgalomba, úgyannyira, hogy a hamisító nemesak belajstromozott névjegyemet használta teljesen azonos színekkel és rajzzal, de még névaláírásomat is ráhamisította készítményeire.

A tettes és büntetés ellen ügyvédem, dr. Mayer Jenő úr által a bünvádi eljárást folyamatba tettem.

Hogy azonban a n. é. közönséget egy értéktelen hamisítványnak az én gyártmányommal azonos áron való további vásárlásától s így károsodástól megóvjam, nyomtatékosan kiemelem, hogy az én szivarkahüvelyem teljesen pótlánymentes, az egészségre egyáltalában nem ártalmas papírból készül s gyártmányom a hamisítványtól igen könnyen megkülönböztethető az által, hogy az általam készített hüvely mindegyikébe cég-
aláírásom víznyomással van benyomva.

S. D. MODIANO.

Az aprópénzhiány megoldása. A Forradalmi Kormányzótanács, hogy az egyre fenyegetőbb aprópénzhiányon segítsen, Csepelen pénzverő-gépet állított be és nagymennyiségű vas 20 és 10 filléreséket veretett. Azonkívül az aprópénzhiányon még úgy is segít a kormány, hogy felhatalmazta a Póstatakarékpénztárt most 5, később 10 koronás pénzjegyek kibocsátására. E pénzjegyeket a Kormányzótanács rendelete törvényes fizetési eszköznek minősíti s elfogadásukat mindenkire kötelezővé teszi. Minden új pénzjegyért a Póstatakarékpénztár egész vagyonával felel s azokat bármikor beváltja megfelelő értékű osztrák-magyar bankjegyekre. Az új 5 koronás bankjegyek a napokban forgalomba kerülnek.

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti rendel a jászapáti úton lévő Gyöngyösi utcában.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfűrészt, dugattyúgyűrűk, egyenes- és
görbe tengelyek készítését.
Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkoszorúk, kiváló jó takaréktűzhelyek készi-
tését. **Kocsikovács- és bognár-munkák.**
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, ugymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok.

Zeneműveket postafor-
dultával szállítok.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

A vörös katona a kulturáért.

A bihari vörös katonák derék legények. Fényesen megmutatják azt a fronton, ahol keményen verekednek. Fut is előlük mindenütt az ellenség. De nemcsak fegyverrel szolgálják a Tanácsköztársaságot, hanem gondjuk van a kultúra, a műveltség, a népnevelés terjesztésére is. A front mögött, ezer bajuk és dolguk ellenére is figyelemmel kísérik különösen a népoktatás ügyét és szigorúan ellenőrzik annak az új szellem szerint való mielőbbi átalakulását. Bizonyosság erre az alábbi rendelet, melyet a Jászapáti állomásozó IV. bihari vörös ezred parancsnoksága most adott ki a hadtápkörletébe tartozó valamennyi helység direktoriumának, városparancsnokságának és a tanügyi személyzetnek. A rendelet szövege a következő:

A Tanácsköztársaság Közoktatásügyi Népbiztossága nem feledkezett meg a régi rendszerben olyannyira elnyomott tanítóságról és az 1919. évi május 15-én kiadott rendeletében úgy gondoskodott a tanító alkalmazottak fizetéséről, hogy ők többé ne érezzék az anyagi függőséget, teljes erkölcsi és tanszabadságot élvezhessenek és mint a dolgozó népek szellemi vezérei, teljesen szabadon és a dolgozók jövő életéhez méltóan teljesíthessék felvilágosító, szép munkájukat.

Ha ezek dacára még sem úgy történik mindez, ahogy kellene, annak oka a tanítóság részéről tapasztalt azon megrögzött szolgálattelkéség, amellyel még mindig a régi rendszernek próbálnak szolgálatot teljesíteni.

Figyelmeztetem a városparancsnokságokat és direktoriumokat, hogy az iskoláknak a Tanácsköztársaság szolgálatába való behelyezése és annak ellenőrzése az ő hatáskörükbe tartozik. Ennélfogva addig is, míg a Közoktatási Népbiztosság elkészíti a Tanácsköztársaság egységes és végleges tantervezetét, körletemben elrendelem, hogy az iskolákban

1. A tanító alkalmazottak és tanítványok közötti viszonynak bizalmasabbá való tévése végett a megszólításból maradjon el az »úr« megszólítás. Alsóbb fokon »néni«, »bácsi«, a felsőbb fokon »mester« használtassék. Például: »tanító bácsi«, »Hegedüs mester.«

2. Köszönés többé nem »alásszolgája«, »kezét csókolom«, hanem »jó reggelt«, »jó napot« stb.

3. A lehető legrövidebb idő alatt tanítsák meg a gyermekeket a Marseillais és Internationale énekére.

4. Az elmaradt hittanóra helyett szociális órák tartassanak, mely órákon a gyermek tanulja meg a tanácsköztársaság és proletárdiktatura teljes szellemét.

5. Addig is, míg kellő olvasmányokról gondoskodás történik, az olvasási órák alatt különös figyelmet helyezzenek arra, hogy az elnyomók és elnyomottak közötti

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyagihiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

Budapest, József-körút 15.
Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronáig. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárptos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a
Lassanyi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű di-
ván, fotel, féderes ágybetét
és kocsikulcs készítését és
javítását.

Vesz és elad minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

különbséget a fogékony gyermeki lélekbe, még a régi olvasmányok alapján is kellőképpen kidomborítva belevigyék. Minden olyan verset, vagy olvasmányt, mely a letűnt burzsoa- és kapitalista-társadalomnak hiúságát legyezette, sem betanítani, sem tárgyalni nem szabad.

6. Földrajzban nincsenek többé politikai határok, hanem csakis gazdasági tagoltságok. Nem az a lényeg, hogy a földet milyen nemzet lakja, rajta az emberek milyen vallásúak, avagy milyen nyelven beszélnek; hanem az, hogy mit termelnek azon a dolgozó népek, kiknek sorsa, etnografiája, kulturája, elnyomatása és kizsákmányolása milyen közösséggel kapcsolódik egymásba.

7. Történelem és alkotmánytan tanításánál kerüljék az úgynevezett „hősök” jellemének kidomborítását. Itt a lényeg az, hogy a harcoló népek a vérszes háború után mennyiben részesültek jog, avagy vagyonkiterjesztésben, véráldozatuk révén mennyire lettek jobb társadalmi körülmények közé helyezve, kimutatván azt, hogy a hódító háború alkalmával a nép mindig csak vérzett, a zsákmány pedig a hódító nagy urak martalékja lett.

Ezek szerint a koronás fők és ezeknek udvarai által megindított harcokra, rabló-hadjáratokra nincs szüksége a kulturának, ellenben nagy szüksége van arra, hogy megismerje a proletárság azt, hogy a történelem és alkotmánytan régi beállítása szerint ő folyton, de érte soha, senki sem áldozott.

8. Természetrájk és természettan ezentúl a metafizikától teljesen mentesen taníttassék. Nincs szüksége a természetrájk és természettannak arra, hogy bibliai alapon kezeltessék. A föld és a rajta élő lények, valamint szervetlen anyagok sem a budhizmus, sem az ó- vagy új-testamentum óta léteznek, a kifejlődés több száz-ezer éves, azt a természettudomány már régen megállapította, ezen kifejlődésnek okszerű törvényei vannak, melyek sem csodával, sem dogmával nem helyettesíthetők (Isten a világot nem hat nap alatt teremtette; a mennydörgés és villámlás nem Isten haragja).

9. A fentiek szerint eltávolítandók az iskola falairól mindazon képek, melyek olyan embereket ábrázolnak, akik az egész társadalomnak nem önzetlen harcosai, hanem kizsákmányolói voltak. Csak azok emlékét hirdessék az iskolai falak, akik másokért éltek, az emberiségért harcoltak és a tudomány mártirjai lettek.

A dolgozó emberiség jelenje és jövője megkívánja azt, hogy Lassalle, Marx, Engels, Lenin és a többiek képei lebegjenek a gyermekek szemei előtt.

10. Elrendelem azért azt is, hogy a korszellem ezen kimagasló alakjairól utcák és terek is elneveztessenek.

11. Különös figyelmébe ajánlom a tanítósnak a gyermekvédelmi, gyermekgyámi, és egészségügyi munkálkodást. Hosszú oda, hogy a tanításuk, felügyeletük alá tartozó gyermekek ezek tekintetében teljes kielégítést nyerjenek. Tegyenek előterjesztést az orvosi vizsgálatok szükségességéről, azok iránt haladéktalanul intézkedni fogok. Vizsgálják meg a higiéniai lehetőségeket is, ahol van nyilvános fürdőhely, ott hetente egyszer gyermekfürdőnapot tartsanak és felügyeletük alatt minden gyermek tisztálkodjék meg. A férges fejű gyermekek megtisztítása céljából petróleumot fogok kiutalni. Ahol azonban ilyen nyilvános fürdő nincs, ott keressenek módot ilyenek létesítésére és ehhez anyagi és erkölcsi segítséget fogok adni.

12. A leghigorúbban elrendelem, hogy a községekben található összes törvény-

telen gyermekek törvényesítésére ők hivatottak. Kutassák ki az ilyeneket, világosítsák fel a természetes szülőket és a forradalmi kormányzótanács LXXXIX. számú rendelete alapján minden gyermek törvényesíttessék. Továbbá kísérik figyelemmel a boldogtalan családi életüket és emberi itélőképességükhöz mértén vagy igyekezzenek a két felet egymással megértetni, vagy pedig tanácsukkal és közbenjárásukkal támogassák a célhoz vezető elválást.

13. Mozdítsák elő, esetleg indítsák meg, szervezzék meg és előljárva mindent kövessenek el a népművelés, felnőttek oktatása, az emberek felvilágosítása, nivószórakoztatása érdekében. Alakítsanak zene-egyesületeket, népdalárdát, műkedvelői társaságokat.

Tartsanak a gyermekek részére mese-délutánokat. De ne haszontalan állat- és egyéb képzeleti dolgokról meséljenek, hanem a mesében e cselekményt mindig emberrel vitessék keresztül. A képzeleti őr munká, és az ezzel kapcsolatos élet szépségeivel és boldogságával töltsék be. Az igazi ember fogalma felé tökéletesedjen a gyermek képzelő tehetsége. Ott, ahol mozgószínház van, rendeljék el a gyermeknapokat és ezen alkalommal olyan filmképek kerüljenek előadásra, melyek ne a kizsákmányolás boldogságát, avagy a munka boldogtalanságát mutassák be, mint azt a régi filmmel tették, hanem a képek oktató hatásúak legyenek, a természet távollevő szépségeit ismertessék, avagy mutassák be a dolgozó ember társadalmi és gazdasági előnyeit azáltal, hogy egyes proletártendenciájú képen a gyermek azt lássa, hogy ahol dolgoznak, ott jólét, szépség, egészség és boldogság honol.

14. Ahogy lekerülnek a képek az iskola faláról, úgy el kell tüntetni a gyűlöletet, a gögőt, avagy alázatosságot a lélekből is. Nem szabad megengedni, hogy a gyermek vallásgyűlöletet, hipokrita alázatosságot ismerjen. Arra kell törekedni, hogy a gyermek tiszta, világos proletáröntudatra tegyen szert. Ha azonban az iskola falain kívül akadnának olyanok, akik az iskola ezen munkáját lerontani igyekeznének, azokról jelentést kérek, azokat kiméletlenül forradalmi törvényszék elé állítom s a leghigorúbban megbüntetem.

15. Elrendelem, hogy az iskolai könyvtár a munkáskönyvtárral egészítessék ki. Ezen könyveket legrövidebb idő alatt rendeljék meg, tartalmát a tanító elvtársak vegyék át, szivleljék meg és vigyék át úgy a gyermek-, mint a néplélekbe. Ahol ilyen könyvtár berendezésére anyagi mód nincs, forduljon a városparancsnok hozzám, és oda ingyen fogok könyveket juttatni.

Figyelembe ajánlom a budapesti proletár-gyermekek nyaraltatására vonatkozó proletár testvéreink kérelmét is. Hívják fel a községükben lévő proletárokat arra, hogy a nagyvárosi élet nem nyújtja proletár testvéreink gyermekeinek azt a egészséges viszonyt, ami vidéken található és kérjék meg, hogy nyaraltatásra egy-egy család vegyen magához egy-egy proletár gyermekét. Irják össze, kik a jelentkezők, kik azok, akik ingyen és kik azok, akik ezt pénzért ohajtják megtenni és állapítsák meg azt is, hogy mennyiért. Ezen kimutatást a legrövidebb idő alatt továbbítsák hozzám.

Elvárom a városparancsnokságtól, direktoriumoktól és oktató alkalmazottaktól, hogy a fenti pontok szigorú keresztülvitelét végrehajtják és ezen végrehajtást megfelelő és megbízható erővel ellenőriztetik és megtisztítják az iskolákat az oda nem való munkaerőktől.

Intézkedjenek arról is, hogy a tanító kántori, vagy egyéb egyházi funkciót ne teljesítsen, ellenben a mindennapi oktatáson felül a felnőttek oktatása, a népfelvilágosítás munkája körül a legmesszebbmenő tevékenységet fejtsse ki.

Az ezek ellen vétőket hivatalvesztéssel, esetleg szabadságvesztéssel fogom sújtani.

Magyar Adolf, ezred politikai megbízott-segéd.

Podor, ezred politikai megbízott.

Felvilágosító előadások.

Heller elvtárs, a belügyi népbiztosság megbízottja, huzamosabb tartózkodásra járásunkba érkezett, hogy egyrészt megismertesse az új berendezkedés irányelveit, másrészt előmozdítsa és megvalósítsa a Tanácsköztársaság törekvéseit. Ez irányban már rövid idő alatt is nagyarányú tevékenységet fejtett ki.

Először is az összes jászapáti tanító alkalmazottakat hívta össze a főgimnáziumba. Kifejtette előttük a kommunizmus alapelveit, majd körvonalazta, hogy mit vár s kíván a Tanácsköztársaság a tanítóktól. Kiemelte, hogy a munkásság vezetői s a munkásság legnagyobb része rendkívül fontosnak tartja a tanítóság munkáját, bizonyítja ezt a legújabb fizetésrendezés, amely a tanítók gond nélküli megélhetését biztosítja. Ha a tanítóság és a munkásság összefog, akkor az új világrend úgy meg fog szilárdulni, hogy semmiféle hatalom meg nem döntheti. A tanítók a régi társadalom leginkább kizsákmányolt napszámosai voltak, s ha akkor tudtak dolgozni a társadalom érdekében, úgy mennyivel inkább jókedvvel működhetnek most, mikor a jelenlegi helyzet az ő érdekük és amikor a tanítás szabadságát többé senki és semmi nem fogja megzavarni. A tanítóknak bele kell illeszkedniök az új világrendbe s ennek kell harcosaivá nevelni a gyermekeket. Ha eddig az iskolákban a munka tiszteletét, az egyenlőséget tanították, mennyivel inkább tehetik ezt most, mikor az egyenlőség társadalma valósul meg. Beszél a mesedélutánokról, a szociológiáról, bár hangsúlyozza, hogy tanítókkal áll szemben s így e kérdésekről nem szükséges bővebben szólni. Beszédjéből a tanítás fontosságának érzése s a nevelőmunkások tisztelete csendült ki amit igazán jól esett a tanítóknak munkás ember szájából hallani, mert eddigi hatóságaitól ilyenekben nem igen volt részük.

Beszéde után megalakította a művelődési bizottságot, amelynek tagjai: Simon Ignác, Szabó Ferenc, Szabari János, Szlávik Mariska, Feczko Irén, Fellner Ferenc, Ádám János lettek.

Második felvilágosító előadását f. hó 25-én, a vasárnap délutáni népgyűlés keretében tartotta meg Heller elvtárs Jászapáti. Nagyon sajnáljuk, hogy a papirhiány miatt csak rövid kivonatban ismertettük ezt az előadást, annál is inkább, mert a szorgos gazdasági munka miatt sokan nem hallgathatták. Az a terve különben Heller elvtársnak, hogy ezentúl nem egy helyen és nagy tömegeknek, hanem a község különböző részeiben és kisebb csoportoknak fog rendezni előadásokat, hogy az

új rendszer alapelveit mindenki kellőképpen megismerhesse.

A vasárnap délutáni népgyűlésen az átalakulás okait és célját fejtegette bevezetésül. Majd a régi hivatalnok-rendszerrel beszélt. Megállapította, hogy a Tanácsköztársaságnak is szüksége van hivatalnokokra, de többé nem azok, hanem a termelő munkások fognak dirigálni. Magyarázta, mit kell érteni burzsoa alatt. Jászapáti ilyenek nincsenek, itt mindenki dolgozik. Az a burzsoa, aki az apáti gazdától megvett gabonát ötszörös áron adja tovább. Ezek ellen folyik most a harc, nem a termelők ellen. Sorra cáfolta a Tanácsköztársaság ellenségeinek hazug állításait és ráfogásait. Nem igaz, hogy elkommunizáljuk egymás feleségét. Rendületlen hívei vagyunk a szabadszerelemnek, de az úgy értendő, hogy mindenki azt választhassa életpárul, akit szeret. Nem vagyunk, birtokok, hanem emberek fognak a jövőben házasságot kötni. Senki se akadályozhatja meg többé az embert saját akarata teljesítésében. Nem igaz, hogy elveszük a tulajdonostól a házat. Valljuk ugyan, hogy minden ház köztulajdon, de nem kívánjuk, hogy kiköltözzék belőle a gazája, a telekkönyvbe se töröljük a nevét. Mi csak azt ellenőrizzük, hogy jó karban tartsa a házat, mert mi is akarunk magunknak házat s azért egyet sem engedünk elpusztulni és a hiányzókat pedig meg fogjuk építeni magunknak. Az sem igaz, hogy a templomból színházat csinálunk. Mi nem bántjuk a vallást, Krisztus tanainak igaz követői, a felebaráti szeretet apostolai vagyunk. Mi erkölcsös embereket akarunk, tehát nem is bántjuk a vallást. De nem tűrjük, hogy a papok a templomban politizáljanak. Tiszta erkölcsi és lelki nevelésben akarjuk részesíteni a jövő nemzedéket s ezt tesszük kötelességévé a papoknak, akik államtisztviselők lesznek, gondtalanul élhetnek, meg is nősiülhetnek, mert nem kényszeríti őket nötlenségre többé a népbuhtás díja, a birtok. Új iskolák lesznek a jövőben s új rendszer a tanításban. Nem engedjük, hogy egymás gyilkolására neveljék az embereket. Nem engedjük, hogy egyik órán azt tanítsák: ne ölj, a másikon pedig felmészterialják azt a Hunyadyt, aki ezerszámra pusztította a csatában embertársait. Szeretettel és tudást fogunk tanítani s azt, hogy nem a zsidó, a cseh, a román a mi igazi ellenségünk, hanem a kizsákmányoló. Az adófizetés rendje is megváltozik. A kisbirtokos 100 hold földbirtok után nem fizet adót, eddig úgy is csak ő fizetett, mert a nagybirtokos, ha fizetett is valami keveset, azt is visszakapta állami segélyekben, ingyen jegyekben

kedvezményekben. És ha szedünk is adót, abból egy fillért sem engedünk át az uraknak, sem Pestre, sem máshová, mint eddig történt, hanem felhasználjuk itt helyben magunk. Szükség is van rá, mert szép város ugyan Jászapáti, jó földje is van, de még hiányzik itt a gyár, hiányzik sok jó iskola, kell ide egy szép üdülő kert, színház, fürdő, amik mind feltétlenül szükségesek. Ezeket meg is fogjuk mielőbb építeni, mert azt akarjuk, hogy minden község egy minta kis állam legyen s benne az emberek egészségben és boldogan éljenek. Pótadó sem kell hozzá. Csak az kell, hogy a gazda termeljen, művelje a földet, a fölösleget engedje át a városoknak s akkor a városi ipari munkásság majd megépíti neki mindent, amire szüksége lesz. Így kell a jövőben segíteni, megérteni egymást, összeforrni falunak és városnak a közös nagy cél, a tökéletes boldogság megteremtése érdekében. Beszél a munkaérték emelkedéséről, az arany s általában a pénz értékcsökkenéséről. Most még az átmenet idejét éljük s ez nehéz, de nemsokára eljön a legnagyobb boldogság, a munka egyeduralkodó, sőt világuralkodó. Addig azonban még sokat kell küzdeni, nehogy megfojtsanak bennünket. A harc azonban nem a gazdák gondja, azt elvégzik mások, a gazdák csak dolgozzanak, termeljenek minél többet. És hozzák fogalomba termékeiket, a pénzüket pedig tegyék takarékpénztárba, ne dugdossák el. Most már minden betevő szabadon rendelkezhetik betétjével. Az eldugott pénznek úgy sincs semmi értéke. A pénznek forogni kell és a fölösleges a legjobb helyen a takarékbán van. Szükséges is, hogy ott legyen, mert a Tanácskormány abból látja, hogy mit ér egy-egy község lakossága megbízhatóság tekintetében. A bankban lévő betét összeg ugyanis biztosíték arra, hogy a község lakossága a jövőben is dolgozni, termelni akar a Tanácsköztársaságnak s másrészt fedezet azokra az ipari árukra és más egyéb fontos szükségleti cikkekre, amik a lakosság megélhetéséhez s a termelés továbbfolytatásához szükségesek. Komolyan felhív mindenkit, hogy fölös pénzt ne rejtegesse tovább, mert a Tanácskormány akkor más pénzt nyomtat s az eldugott pénz egyszerre megsemmisül. Végül még a május eleji ellenforradalmi puccsról emlékezett meg, amelynek többé nem szabad megisméltódnie s azért felhívja azokat, akiknek nincs egyéb foglalkozásuk, hogy lépjenek be a vörös őrségbe.

Az érdekes előadás után, melyet az egybegyűltek a legnagyobb figyelemmel hallgattak, Velemi Endre elvtárs beszélt a töle már megszokott nagy hatás-

sal. Beszéde után véget ért a népgyűlés s a hallgatóság egy része a szervezett nőmunkások szakcsoportját kereste fel, ahol Heller elvtárs szintén előadást tartott. Szerdán este a jászapáti iparosoknak, csütörtökön pedig a jászkiséri gazdáknak tartott még nagyobb szabású előadást Heller elvtárs, ugyancsak az új berendezkedés munkálatairól s az ezekkel kapcsolatos tudnivalókról. Jászkisérre Velemi Endre és Ádám János elvtársak is elkisérték.

Emlékezés Przemyslre.

Ezen munkálatok elvégzése után a műszaki tiszt meghagyja, hogy lehető sietve induljunk vissza a barakokba. Alig indultunk el, láttam, hogy rágyújtott egy cigarettára s egyidejűleg meggyújtotta a gyújtószinort és sietett a vele maradt néhány sapeur katonával a többi barakokhoz. Rövid idő múlva hatalmas füstfelhő jelezte az elszórt puskapor siető égését. Nem távoztunk messzibbre 200 lépésnél, mikor egetrázkódtató dörrenésre fordult vissza minden munkás. Az első löszerraktár repült a levegőbe. Szerencse, hogy nem a mi irányunkba hullottak a földre az épület téglái és gerenda darabjai, mert sok embert megsebesítettek volna. Így is a jóval távolabb dolgozó, telefonvezeték rombolásával elfoglalt osztag munkásai közül 4-et súlyosan és 8-at gyengébben sebesítettek meg a lehulló téglák. Hatalmas füstfelhők és ezeket követő fülsüketítő robbanások jelentik a többi magazinok légberopítását. Ha nem vertük volna be a raktárak ablakait és tetőzetét és nem hordtuk volna ki a puskapor nagy részét, még nagyobb lett volna a detonáció, így is majd berepedtek a dobhártyáink.

Mikor a barakokhoz közeledtünk, vissztértek már mind a munkások és osztagokba sorakozva várták az oroszokat.

Ropogott a puska erősen, közvetlen közelben és egymás után csapkodtak a gránátok és pukkantak a srpnellek elég közelben a felállított csapatokhoz.

Végünk van, mondották többen, az oroszok dühükben sorra lövöldözik a védtelen, fegyvertelen katonaságot. Vagy talán a mieink akarnak még védekezni s azért ropog oly erősen a gép és a kézi fegyver?

Egyik sem. A kaszárnya mellett felhalmozott töltnyládákat és töltnyládás kocsikat égetik s ezek ropognak ily irtóztató módon.

Az osztagokban felállított csapataink egész nyugodtan állanak, pedig közelükben látható a

gránátok robbanása. Egyszerre egetverő rázkód-tatás töri be a parancsnokló épület ablakait s hullanak a többi épületről is az ablakkeretek csörömpölve a földre.

Mi történt? Hisz ez végítélet?

Hatalmas füstfelhő emelkedik abban az irányban, ahol a magazinok voltak.

Ekkor jöttem rá, hogy az állandó gránátrobbanás a levegőbe röpitett löszertárban elraktározott ágyúlövegektől ered, melyek aszerint robbantak fel egymás után, ahogy a tűz érte őket. Az ablakzúzó detonációt pedig az ekrazithordók felrobbanása okozta. Ez a magyarázat megnyugtatta úgy a munkásokat, mint a körülöttünk csoportosult türelmetlenkedő lisztekét, akiket előkészítettem több ily rettenetes robbanás bekövetkezésére, melyek tényleg ismétlődtek, amint a többi raktáraknál felhalmozott ekrazit felrobbant.

Lassankint szállingóztak az első kíváncsi orosz katonák. Igen vidámak voltak, amit lehetett is érteni: a rettegett várat ily könnyű szerrel bevenni s a nagy pusztítás dacára oly rengeteg hadizsákmány birtokába jutni s százezren felüli hadifogolyt elfogni! Azt hitték, most már egy-kettőre vége a háborúnak.

Összeterelték csapatainkat és vezették el Siedlicskáról. A Siedlicskán volt munkás csapatokat Jaksmanicén át vezették ki a várövből, a legközelebbi vasúti állomáshoz. Mikor kiértünk a várövből, akkor láttuk igazán a rombolásokat. A remekül épített 1/6. számú erőd teljes romhalmaz volt és a többi szomszéd erődök is romokban heverték.

Eljutottunk az orosz állásokhoz. Láttuk a mi lövegeink által vágott számtalan gödröt, itt-ott a 30 és feles lövedéke által kiemelt mélyedéseket, amelyekbe könnyen elfért volna egy-egy ház. Láttuk az orosz hadállások ügyes maszkirozását, drót- és feldöntött gallyas fákból készített akadályait. Láttuk a földig lerombolt, elpusztított, felégetett falvaknak szomorú, gyászos, kormos, szenes maradványait.

Az állásainkban maradt orosz katonák igen fürgén jártak-keltek. Szép, fiatal, erős legények. Bámultak bennünket. Apró lovaikon gyorsan trapoltak a hegyoldalban. Ruházatuk teljesen összeolvadt a sárgásbarna füvezetű környékkel. Háromszáz lépésről már alig lehetett látni a gyalogos alakokat a hegyoldalban.

Az idő kellemes volt és enyhe. Sárban kellett hegyeket másznunk. A környező dombokon és hegyoldalakon rengeteg katonaságot láttunk vonulni, mind a mi kiéheztetett legénységünk volt. Talán

az az ellentét volt az, amely az orosz legénységet oly gyors járásúnak, fürgének és vidámnak tün-tette fel, ami a mi embereink koplalásából és az oroszok jóltápláltságából származott.

Sokszor kellett megállanunk, hogy egymásnak kitérhessünk; de jól estek ezek a pihenők az eláradt, elcsigázott, cókmojkjaikat cipelő munkásoknak. (Folyt.) Dr. Dzurik J.

■ HIREK ■

Turi Borcsa. A helybeli szocialista iparosok műkedvelő társulata szombaton és vasárnap este újból előadta Turi Borcsát. Az előadás minden este jobb lett s vasárnap este már csaknem megközelítette a tökéletességet. A közönség különösen vasárnap nagy élvezettel gyönyörködött a szereplők pompásan összevágó játékában, tetszéssel kísérte a gyorsan, minden zökkenés nélkül egymás után lepergő jeleneteket s főként felvonások végén lelkes tapsal jutalmazta a szereplőket, akik közül Szabari Sándor, Bugyik Teruska és Szabari Rózsika minden dícséretet megérdemelnek. Mellettük fel kell újra említenünk Papp Etust és Marton Istvánt, akik egészséges komikummal játszottak, továbbá Sipos Franciskát, Vincze Mariskát, Gömörit, Feketét, Szabari Imrét, Laczlavik Gyulát, Réz Kálmánt és Jakkal Istvánt, akik estéről-estére több jogot szereztek a közönség elismerésére. A legfőbb érdem természetesen Körösy Bertalan rendező, aki nagy, értékes és minden várakozást felülmúló munkát végezett a darab betanításával, jelenetezésével, rendezésével és kifogástalan színrehozatalával.

Itt említjük meg, hogy június 1-én, vasárnap este a társulat az előadást még egyszer megismétli. Pünkösdkor pedig Bródi Sándor Tanítónő című szindarabját fogja előadni.

Vörösörök toborzása. A járás területéről újabban 117 egyén jelentkezett vörösöri szolgálatra. A toborzás június 3-ig, illetve Jászberényben június 5-ig folyik. Jelentkezni naponként a hivatalos órák alatt lehet a vörösörség irodájában. Illetmények a következők: 15 K zsold, 15 K élelmezési pénz és 2 K ruhakoptatási díj naponként, 50 K lakbér és ellátatlan családtagok után 100 K családi pótlék havonként. A toborzottak más vidéken, csempészet megakadályozására és határvédő kerületekben lesznek felhasználva.

A jászapáti mozit f. hó 28-án szocializál-

Fehérneműt a vörös katonáknak! A kormányzótanács azon felhívásának, hogy a fölösleges fehérnemű önként beszolgáltatandó a vöröskatonák részére — sajnos — eddig kevesen tettek eleget. Ez úton újból felhívja a vörösörség századparancsnoksága a lakosságot, hogy vizsgálják át szekrényeiket s bárminemű fölösleges fehérneműt találnak, azt a vörösörség irodájába küldjék be. Meg kell említeni, hogy ma még fehérnemű rekvirálások nem tartatnak.

Nagybirtokok szocializálása. Heller Gábor elvtárs belügyi megbízott f. hó. 27-én Jászkeszrére kiszállt és a Dr. Hegedüs Kálmán 1040 holdas birtokát, valamint a pusztakürti 4000 holdas nagybirtokot szocializálta. A Hegedüs-birtok továbbra is meghagyatott az eddigi vezetés alatt, miután kifogástalanul volt kezelve és műelve. Nem úgy a pusztakürti birtok, amely annyira el van hanyagolva, hogy ha most nem jön segítségére a szocializálás, rövid idő alatt teljesen elpusztult volna. Egyébként már meg lehet állapítani, hogy a nagybirtokok legtöbb helyen rendkívül lelkiismeretlenül kezeltettek s legfőbb ideje, hogy kivétesse az eddigi birtokosok kezéből. Szomorú bizonyosság erre többek között egy tiszasülvi 4000 holdas nagybirtok, melyen mindössze csak 40 hold búzavetés van s marhaállománya is teljesen le van soványodva. Természetes, hogy ilyen esetek szocializált birtokokon a jövőben nem fordulhatnak elő.

Az iparosok dalárdája a dalórákat egyelőre a következő napokon tartja: I. tenor és II. basszus hétfőn, II. tenor és I. basszus pedig pénteken este 7 órakor. Egyben kérjük a dalkedvelő elvtársakat, hogy belépés végett minél többen jelentkezzenek.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Seminárium tanítézet*. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almásy-ter 3.*

Komjádi Jenő gyöngyösi fogorvos minden szerdán és csütörtökön Jászapáti-n rendel a jászberényi úton lévő Gyöngyös-házban.

Küldjük vissza a kaszinó könyveit. Dósa László elvtárs, a helybeli szocialista kör tisztviselője, a napokban újra rendezte a kaszinó könyvtárát s megállapította, hogy rendkívül sok könyv maradt. Ez úton kéri mindenkit, akinél a kaszinó könyvtár tulajdonát képező könyvek vannak,

hogy azokat 4 napon belül okvetlenül küldjék vissza a kaszinó épületében lévő irodahelyiségbe.

Anyakönyvi hírek. Május 23-tól 30-ig Jászapáti községben születtek: Horváth János—Budai Eleonóra fia László, Vízi János—Bagi B. Borbála leánya Margit, Rapi János—Mike Anna fia József, Velemi Endre—Szabari Etelka fia József, Kakuk Bálint Demeter Terézia fia István, Farkas A. Terézia fia Károly, Szöllösi Rozália lánya Magdolna, Farkas Rudolf—Kállai Gizella fia Rudolf, Tóth K. Imre—Rác Ilona fia Imre, Tóth D. István—Tajti Juliánna leánya Mária; *meghaltak:* Cservenák Ilona 2 éves, Tóth D. Ferenc 10 éves, Bodnár Jusztina 17 éves, Rúsmai Imre 4 hónapos. *Házasságot kötöttek:* Jász Lajos Adamkó Teréziával, Nagy G. Elek Csintó Borbálával, Kovács János Urbán Juliánával, Birkás István Bugyi Erzsébettel, Urbán István Nagy Ist. Margittal, Vass Gyula Kovács Mariával.

Sporthírek. A Jászapáti MTE és a Jászladányi Sport Egylet labdarugó csapatai között mult vasárnap délután, a helybeli vásártéri pályán megtartott barátságos mérkőzés az utóbbiak 2:0-arányú győzelmével végződött. A Jászapáti MTE második csapata azonban nagy örömet szerzett a helybeli sportkedvelőknek, amennyiben a vendéglátó Jászkeszéri TC-t ugyanakkor feles játékkal 4:0-ra győzte le. Június 1-én a Jászárokszállási MTE jóképességű csapata jön Jászapátira, az itteni MTE első csapatával barátságos mérkőzést tartani.

Ingyenes zenetanfolyam. A helyi művelődési tanács a közoktatásügyi népbiztosság intencióinak megfelelőleg ingyenes zenetanfolyamot létesít. Jelentkezni lehet az Iparoskör helyiségében hétfőn (jun. 2.) és pénteken (jun. 6.) d. u. 6—7-ig. Hangszerszükségletet ugyanott kell bejelenteni.

Tejgazdaság, szarvasmarha- és sertés-hizlalda. Rövidesen nagyobb szabású tejgazdaságot és sertés-hizlaldát létesít Jászapáti-n a községi intéző-bizottság. A fölösleget a fővárosi proletárság élelmezésére fogják felszállítani.

Kinevezések. A megyei direktórium dr. Khindl Barna jászapáti gyakorló orvost helyettes járási orvossá, a közoktatásügyi népbiztos pedig Szabó Kálmánt a jászapáti főgimnáziumhoz helyettes tanárrá nevezte ki.

Sóti József, helybeli postakiadó, a budapesti posta- és távirada-igazgatósághoz rendelték be szolgálattételre, az idő rövidege miatt ez úton búcsúzik barátaitól és ismerőseitől.

A járási birtokrendező bizottság egy gyakorlott gépiró-irodista nőt keres. Havi fizetés 300 korona, használatosság esetén később több.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavító-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VALLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és
görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készi-
tését. Kocsikovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

KOCZKA ANDOR

könyv-, papir- és
írószer-kereskedése
Jászapáti, (Fő-utca)

A megjelenő könyv-
újdonságokat, bárhol és
bármikor megjelent mű-
veket, úgymint: szépiro-
dalmi, művészeti és
iparművészeti, valamint
tudományos műveket,
továbbá ipari, kereske-
delmi szakmunkákat a
legrövidebb idő alatt
szállítok.

Zeneműveket postafor-
dultával szállítok.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenkint egyszer. Hirdetések meggyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Amit tudni kell.

Magyarország dolgozó népe megcsinálta
a forradalmát, melynek gyümölcse már
kezd kibontakozni. A külső ellenség, amely
nem másokból, mint a magyar és egyéb
államok kizsákmányolói által vezetett, pálin-
kával elvakított munkástevéreinkből áll,
már kezd oszladozni.

Felvilágosító munkánk ott is kezd ér-
vényre jutni.

Ezen a téren felszabadul rövid időn belül
a dolgozók hadserege, azonban az idehaza
maradt, félrevezetett emberek szegődtek
ezeknek segítő társul. Nem állíthatjuk ez
idő szerint, hogy megfontolt szándékkal-e,
vagy csak tudatlanságból; annyi bizonyos,
hogy saját maguknak szereznek olyan kel-
lemetlenséget, amit egy kis gondolkozással
elkerülhetnének. Mindenesetre szükséges-
nek tartjuk járásunk lakosságát eleve fi-
gyelmeztetni, hogy mi nem vagyunk ellen-
sége egyetlen iparkodó embernek sem, ha
mindjárt grófnak született is valaki, csak
hasznos munkát végezzen és engedje ma-
gát felvilágosítani és hagyja bebizonyítani,
hogy az új társadalmi berendezkedésből
mindenkinek csak haszna lehet. Nem csu-
pán a grófok és tőkésék az ellenségeink,
ennél sokkal veszedelmesebb ellenségeink
azok a „dolgozók“, kiknek az érdekében
folyik a nagy harc. Ezek az ellenségeink
azért veszedelmesebbek, mert nem tudunk
ellenük kellőképpen védekezni, mert mi test-

véreknek tartjuk őket, azonban megnyug-
tatásul közölhetjük, hogy meg van már rá
minden módunk, hogy ezekkel az ellensé-
gekkel szembe szálljunk.

Legújabbban az aprópénz és élelmiszer
eldugásával próbálkoznak ezek a belső
ellenségek, azt gondolva, hogy ha kivonják
az aprópénzt, megállítják a forgalmat. Meg-
nyugtathatjuk a józanul gondolkozó lakos-
ságot, hogy nem fogják megfojtani a for-
galmat, mert már megtettük a lépéseket
arra nézve is, hogy ha nem fogják a pénz-
készletüket forgalomba hozni, úgy azt egy
megjelenő rendelet után játékszernek hasz-
nálhatják.

Különben is már mostan életbe lép a
közellátás azon intézkedése, hogy a szük-
ségleti árúkat csere útján fogja a termelő-
közönséghez juttatni. Természetesen a föld-
műves-szegények és egyéb munkások, akik
nem magántulajdonban termelnek, ezen in-
tézkedésből kiesnek, azzal a hozzátevással,
ha rájuk bizonyulna az aprópénzzel való
manipulálás, őket tiszszeresen fogja a Tanács-
köztársaság büntetni. Most, amikor a csa-
pataink minden irányban rohamosan halad-
nak előre, az itthonmaradt lakosság is meg
fogja tenni kötelességét és mindenben ele-
get fog tenni a Tanácsköztársaság köve-
telményeinek. Nem fogja kívánni, hogy
nyakunkra ültessék a katonai diktatúrát,
amit mindvégig tudunk, hogy mit jelent.

Halló!

Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyagihiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

Budapest, József-körút 15.
Pécs: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronáig. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpátos
JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a
Lassányi J. alásó házában)

Elvállal mindennemű di-
ván, fotel, féderes ágybetét
és kocsitűlés készítését és
javítását.

Vesz és előd minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

Eltérkezett már az ideje, hogy megértsék végre minden palotában és minden viskóban, hogy az új berendezkedés csak jót hozhat mindenkinek.

Tegyünk felre tehát minden önámítást, és mindennel, amivel csak rendelkezünk, legyünk segítségére a Tanácsköztársaság kiéptetésének, amely az egymás iránti szeretet és tiszteleten alapul.

Ez szent kötelességünk, mert ha továbbra is az irigység és önámítás jegyében élünk, saját magunkat pusztítjuk el. *Heller Gábor.*

Tavaszi Ébredés. Átalakulás.

A forradalmi kormányzótanács jó példát adott a kishirtok meghagyás és kisipar biztosításáról szóló hirdetményével arról, hogy miképen kell elejét venni a sok rossz hírnek s mint kell megnyugtani a népet a jövő fejlődéséről. Ha a tudatlanok ellen, kik talán nem rossz akaratból terjesztik a hírt hörtönbüntetést alkalmaz, kevés lett volna a hörtön. Nem ezt, hanem a legjobban célravezető eszközt vette a felvilágosító hirdetmény kibocsátásával. Ez intézkedés szelleméből kiindulva, jelen sorok a nagy háború utáni mozgalmak útját, célját s lehetőségét, mint általános jelenséget tárgyalják.

Vannak megváltoztathatatlan törvények, melyek mindig érvényesek. A történelmi folyamatot megállítani nem lehet. A természetben ugrás nincsen. Az ébredéshez, az átalakuláshoz és minden változáshoz erő kell. Ily általános s megdönthetetlen tény veszek kiinduló pontnak.

Minden átalakulás kezdő folyamata nehezebb a fejlődés további mozzanatainál. A kicsi növény nagy erőt fejt ki, hogy levélkéjét kidugja a rög alól. Ha a növény kezdő fejlődése megvan, azután már több körülmény könnyíti a fejlődést. A növény fejlődése önmagából indul ki. Az életrekelést a melegség ereje létesíti. Az ágakat, virágokat s a növény minden részét a nap melege hozza ki. A nap melege hozza létre az életet adó termények sokaságát, melyek milliói szépen megférnek egymás mellett. Egyik a másiknak még védelmül s életadónak is szolgál.

De nincs mindig viruló élet. A tél megöli a hajat, halált is okozó hideget ad a növényekre. Az őszkor a befolyásolók az életfolyamatot s élettartósságot.

A növények életében, fejlődésében a természet törvényei vaszkövetkezéssel uralkodnak. A telet tavasz nem előzheti meg. Egyik ok feltétele a másiknak s a későbbi része nem előzheti meg az előbbit. Azaz ugrás nincs, mert minden oknak meg van okozója. Ha a növény fejlődéséből először a virágot akarjuk kifejleszteni, akkor nem értünk a fejlődés sorrendjéhez. A növények életében legfőbb átalakító a víz, a levegő és a nap. Általában hogy milyen a növény, az ezer körülménytől függ, de minél kedvezőbbek a fejlődés feltételei, annál szebb a kifejlett növény.

Egy ébredés, egy átalakulás tavasza van most nemzetünk életében is. Az átalakulási folyamatnak tavaszi idő a bölcsője. Hogy milyen lesz a fejlődése, nem volna érdektelen tudni. Mily talajból fakadt az ébredés és átalakulás folyamata? Ha ezt tudjuk, akkor némi következtetést vonhatunk a jövőre is.

Évtizedes, sőt százados egyoldalú kormányzás, hol kicsiny kisebbség mindig erőszakkal kormányozta a többséget: ez jellemzi a multat. A kevesek által létre hozott törvények s rend ellen komoly véleményt adni, vagy jobbat kívánni, büntetés terhe mellett tilos volt. Lázításnak vették, ha valaki józan bírálat alá vette a többségre nézve sérelmes dolgot. A nem kormány táborába való vajmi nehezen kaptak pártatlan igazságszolgáltatást. Jegyezzük meg, hogy nem volt azonban minden szolgabíró zsarnok.

Az áldatlan pártoskodó belviszály húzódtott végig az uralmon levők között a pártokkal és mélyre ható alkotások nélkül szófecsérlésben, drága szófecsérlésekben multak el az évtizedes terméketlen küzdelmek. Azután megindították az évekig tartó nagy háborút, mely fájdalommal, keserűséggel, nélkülözésekkel s minden kellemetlenséggel telítette a társadalom életét.

Kiért, miért voltak mindezek. A rövidlátó uralkodókért és ezek vezető politikusaikért, azokért a kevés nagyokért, kik föltétlen urai voltak a helyzetnek.

A nagy többség kezében nem volt fegyver csak igazság, mely felé öntudattal haladtak, amely örökké legyőzhetetlen!

A mult uralkodók nem tudták, de a maiaknak tudniuk kell, hogy igazság vívásának nem kard és fegyver lehet állandó eszköze, mert ki ezek nélkül indul, ha józan körültekintéssel halad előre, már ott van céljánál.

A multak keserűei érlelték meg a népnek forradalmat s mint a tűzhányó anyag, minél kedvezőbb

bek a kitérése viszonyai, annál rettenetesebb erővel tör ki és téremt új átalakulást, úgy a társadalmi nagy változások, átalakulások is nagy kényszer hatása alatt szoktak megindulni s létrejönni.

A nemzet élete keserűségekkel volt telítve s mert vezetői századok óta nem vezették az ország kormányzását nemzeti irányban s reménytelen jövőt látva maga előtt, csoda-e ha megmozdult!?

Sok-sok vér, minden áldozat és annyi keserűség a tavaszi átalakulási folyamat termékenyítője.

A mérhetetlen sok baj és szenvedés után bűn volna-e, ha felszabadulni akar a százfajta bilincs alól?! Bűn az, ha jobbat akar!?

Sok halált, rombolást, pusztítást okozó tél után tavaszt, ébredést: életet akar a nemzet!! Gyökereiben mozdult meg s életre tört.

Ha fejlődés feltételei megvannak, akkor a sziklán keresztül is előtör az élet! Nem kell az igazat a szívtől féltetni!

Annyi ezer, meg ezer növény új életre támadt s a népeknek századokig szenvedésekkel s vérrel öntözött eszméje: az önrendkezés joga, ne támadt volna fel!?

Az életadó elemek mozdultak meg, az államok alapja: a nép s azért a fejlődés sikere biztos. *(Folytatjuk.) Szabari János.*

Az emberevés.

1904 március havában óriási izgatottsággal tárgyaltuk azt az újsághírt, melyet a Peuple (A nép) című lap nyomán a magyar hírlapok is közöltek, hogy angol hittérítők a Kongó államban, az Aruvimi folyónál belga katonákkal találkoztak, akik épen emberhúst ettek. Ekkor terelődött figyelmem az emberevésre. Hogyan, gondoltam magamban, lealjasodhatik az ember annyira, hogy embertársát fölfalja? És mikor utána nézegettem, beláttam, hogy bizony igen.

Európában sok helyen fedeztek fel ősrégi barlangokat, amelyek valamikor emberi lakásokul szolgáltak. Az ott talált rengeteg emberi csontok között a velős csontok meg voltak pörköltve s szét voltak repesztve, míg a többi épségben maradt. Nyilvánvaló, hogy őseink ott emberevő lakomákat tartot-

tak. Egy görög monda szerint Tantalusz megölt fiának húsát találja fel a nála vendégségben lévő isteneknek, hogy azok mindentudását próbára tegye. Atreusz, görög király, két fiút megsüttet és részben megfőzet s a fiúk szerencsétlen atyjával ezzel vendégeli meg. A híres német költemény, Niebelung-ének szerint a burgundi vitézek szomjukat embervérrel enyhítették. Görög történetírók az isszedonokról, szitytyákról, etiópokról, masszagétákról említik az emberevés rettentő szokását. Szt. Jeromos mint szemtanú írta meg, hogyan ették az attikok Krisztus születése utáni negyedik században az emberhúst. Flavius, zsidó történetíró beszéli, hogy Jeruzsálem ostroma alkalmával (Kr. u. 70) egy anya gyermekét fojtotta s ette meg. Egy német tudós pedig azt írja, hogy Messina, olasz város ostrománál (1860) az elfogott nápolyi és svájci katonák húsát nyilvánosan árulták. 1879-ben Kínában az éhínség kényszerítette az emberevésre a szörnyű cselekedetre. 1884-ben a Greely-féle, északi sark felkutatására indult társaság előbb a holtakat, aztán a sorshúzás útján, kijelölteket ette meg. Elborzadunk, ha a következő hírt olvassuk egy német újságban: »Németországban a kivégzettek vérére, mint csoda-tevő varázsszert isszák; a tolvajok az emberi vese zsírával láthatatlanságra kívánnak szert tenni; az embervér, ha cukorra csepegtetik s kávéba téve fogyasztják, mint szerelmi varázsszerepel.« (Peterm. Mitt. 1894. I. Litt. Ber. 13.)

Ne csodálkozzunk tehát azon, ha a művelődés körétől messze eső szigeteken, az úgynevezett vadnépek megeszik az emberhúst. Amerikában északon az indián törzsek közül némelyek, mint az irokézek, algonkinok, középső részén az aztékek, toltékek voltak emberevők. A felfedező spanyolok rémülve látták, hogy az aztékoknál a Nap istenének ünnepén több száz, sőt ezer embert is lemészároltak

Ezeknek szívét és vérének az istennek adták, a húst pedig a nép, rangja szerinti sorban, fogyasztotta el. Peruban, Braziliában szintén hódoltak e szokásnak, épúgy, mint a kafferek és nyam-nyam négek Afrikában. Mikor az egyiptomi nép hatalma tetőpontján volt, tehát műveltség tekintetében is magas fokon állt, rabja volt ezen emberi eltévelyedésnek. 1200-ban óriási éhínség volt Egyiptomban. (Hogy fogalmunk legyen, milyen egy keleti éhínség, ideírom hogy az 1866.-i keletindiai éhínség alkalmával 7 és fél millió ember pusztult el.) Ekkor a végtelen nagy nyomorúság rávette az embereket, hogy emberhúst egyenek s az egész nép annyira rászokott, hogy nagyon sok idő telt bele, míg le lehetett őket szoktatni. Újzéland szigetén a maori nép akkor fanyalodott rá az emberhúsra, mikor a madarak elpusztultak a szigetről s ők növényi életre voltak utalva. A Csendes óceán kisebb-nagyobb szigetein napjainkig divatban volt az emberevés s különösen a Fidsi szigetek lakói tettek szert hírnévre.

Igy hát a kannibalizmus (canibal ember-evő, spanyol szó) az egész világon el volt terjedve. Okai különfélék. Egyes népek szeretetből ették meg halottaikat, mások bosszúvágyból. Voltak, akik azt hitték, hogy ezáltal testi erejüket és szellemi képességeiket öröklék. (A katolikus hit szerinte hívő Krisztus testét és vérének veszi magához az ostya alakjában, mely erőt ad neki az ördög elleni küzdelemben.) Néha az éhínség vezette rá az embereket, máskor pedig a húsétel utáni vágy. Az emberhús rendkívül jóízű s élvezetes nyalánkság, mondja egy tudós, az emberevők vallomásai alapján.

E rövid áttekintés is meggyőzhet minket arról, hogy az emberiség hosszú fejlődés után jutott el a mai tisztult felfogásához. A műveltség az, ami az embert az állattól elválasztja, ez az, amire minden eszköz felhasználásával, mindenkinek törekednie kell.

Dr. Mátyás Ferenc

Emlékezés Przemyslre.

Drondovicze alatt volt a déli pihenők, ekkor már három órája másztuk az agyagos, sáros domboldalakat. Elfogyasztottuk a kevés hideg enni-valót, amit magunkkal hozhattunk.

Mindenütt sok bámulónk volt.

Január óta nem láttam nőt. Itt már lassan keresztül vergődttünk Drondoviczen is. Délután öt óra felé, több emberünk elmaradt, a szokatlan hosszú gyalogolás a rossz úton nagyon kifárasztotta a rosszul táplált elgyengült embereket. Pedig még sokat kellett gyalogolnunk, mert az állomások, ahova vinni akartak, mind zsúfolva voltak már s így este 8 órára visszavezettek a váróbe. Agyonfáradva gubbasztottunk a pusztta földön Nehribkán, Przemysl melletti faluban. Igen hideg éjszaka volt, nem birtunk sehogy felmelegedni a szabadban rakott gyér tüzek mellett sem. Itt voltunk éjfélig, mert Przemyslbe nem akartak beengedni. Az égő töltények ropogása még most is hallatszott sőt nagyobb robbanások is még gyakran rezgették meg a levegőt. Az 5-ös számú erőd Pikulice mellett is csak most éjjel repült a levegőbe, borzalmas robajjal s pokoli tűzi látvány kíséretében.

Éjjel 12 órakor végre ismét útnak indítottak Przemyslbe, sokan alig birtak már vánszorogni s bizony éjjel két óra volt, mire elszállásolhattak bennünket a vasúti állomás melletti utcakevezetre, mert akkor már zsúfolva voltak a várótermek legénységgel. Az egész napi meneteléstől elcsigázott tömegnek az utca kevezete is jó volt, hisz menni úgysem birtunk volna már, állani még kevésbé. Olyan letargikus állapotban volt mindenki, hogy mindegy volt már neki, akár mi történik vele csak ne kelljen tovább mozdulni. Ott feküdt az ezernyi tömeg az állomás előtti, kockaköves térségen egyesek elnyulva, mások összekuporodva sűrűn egymás mellett s mély álmából sem a kö keménysége, sem a csipős szél nem verte fel, csak a reggeli ébresztő.

Nappal azután elszállásoltak bennünket magán lakásokban. Kaptunk enni-valót jó kenyeret, hal-konzervet, kávé, teát, cukrot stb. Ettől persze felvidult a sok szomorú ábrázat s bármilyen szomorú látvány is volt ránk nézve az ablakból nézni a vígan és dalolva bevonuló gyalog és lovas orosz csapatokat, még is bizonyos megkönnyebbülés érzete szállott meg.

Kancsukás orosz csendőrök tartottak rendet a városban. Este 8 órán föl senkinek nem volt szabad az utcán mulatkoznia.

Minden parancsnoknak össze kellett állítania legénysége névsorát s átadni a városparancsnokságnál. Megengedték, hogy levélapokat írhasunk haza. A tiszteknek meghagyták a kardjukat s nappal szabad volt a városba is kísétni.

Megnéztük itt is a rombolást, a Szan folyó felrobbantott vashidját, összetört kocsikat, autókat stb.

Időközben elkészítettek a Szan folyón át egy ideiglenes fahidat s azon keresztül vonultak az első fogoly csapatok a szabad pályán álló vasúti kocsikba. Ötven kilóig terjedő súlyú podgyászt vihettek a tiszték magukkal. Természetesen, csak fedett teherszállító kocsik állottak rendelkezésünkre, egyszerű fapadokkal s azokban is annyira zsúfoltan voltunk, hogy csak felállva lehetett egyeseknek a falócára lefeküdni.

Március 26-án jelezték, hogy a magyarokat Volga mentén fogják elhelyezni, készüljenek indulásra, akik oda akarnak kerülni. Mivel a többi szállítmányoknak Turkesztán és Szibéria volt kilátásba helyezve s mert az előző szállítványokat Kiev és Moszkva környékére irányították, sietve felkészültem én is, hogy ne kelljen oly távolra mennem, hogy maga az út is tovább tartson egy hónapnál.

Ekkor még egy hónap is sokat jelentett. Azt hittük, ha messzibbre visznek, akkor csak valamikor szeptemberben kerülhetünk haza, közelebről pedig már aratáskor itthon lehetünk. Igen naivok voltunk; dehogy is képzeltük volna, hogy Vilmos ominozus levélhullatása három-négyszer is megfog ismétlődni s a hadifoglyok akkor is hijába fogják sóvárogni szereteteiknek békés otthonukban való viszontlátását!

Azt hittük csak egy pár hónapi hadifogsággal fogjuk megtoldani a przemysli gyötrelmeket s következik majd a békés munka áldásos időszaka. Rosszul ismertük az emberiséget!

Bevált az angolok fenyegetőzése, melyet mi hitetlen mosollyal fogadtunk, hogy ők fognak erős csapatokkal a franciák segítségére menni. Amit soha nem hittünk volna, valóra vált: az angolok magukra vállalták az általános hadkötelezettséget. És az amerikaiak is kezdtek fenyegetőzni s voltak sokan, akik ezt se vették komolyan, nem hitték, hogy az atlanti óceánon át tudjanak megfelelő mennyiségű csapatot szállítani. És folyt az örületes embergyilkolás tovább az egész világnak ellenünk való szövetkezése ellenére. Pedig az amerikai beavatkozás kilátásba helyezése elején Wilson azt mondotta, hogy a győző és legyőzött

közötti béke homokra épített vár. Kár, hogy mondanása igazságát az eseményeknek kell igazolni és még mindig folynia kell vérnek azért, hogy ne homokra építtessék a béke erős vára.

Állandó erős béke csak az lehet, mely az egész emberiség szívéből kitepi az egymás iránti gyűlölet csiráját, a helyébe a kiengesztelődés magvak elhintve, az egész emberiséget a háború okozta pusztításoknak hasznos munkával minél szorgosabb pótlására fogja egyetértő szövetségbe terelni.

(Vége.)

Dr. Dzurik J.

■ HIREK ■

A FÖLDMUNKÁSOK KONGRESSZUSA.

Csizmás, tarisznyás, kerges kezű napbarnított arcú földművesek gyűltek össze vasárnap tanácskozásra Budapesten, a városi színház óriási embertömeget befogadó csarnokaiban. A forradalmi kormányzótanács hívta egybe a vármegyei direktoriumok, termelőségvetkezetek és ezer holdnál nagyobb gazdaságok főmegbízottait, kergeskezű munkásokat az egész országból, hogy a proletárállam tulajdonába vett sok millió hold föld kezelési módját velük állapítsa meg. A kormányzótanács ezekben a nagyfontosságú ügyekben nem akart a zöld asztalnál határozni, amíg meg nem kérde előbb a földműves szegényeket, akik mindnyájan átmentek a gyakorlati életnek és az emberi szenvedésnek nagy iskoláján.

A sok ezer főnyi közönség óriási érdeklődése közt indult meg a tanácskozás. Zúgó tapssal fogadták Kún Béla népbiztos elvtárs bejelentését a vörös hadsereg diadalmas előnyomulásáról, amely végleg megszilárdítja a földműves proletárok uralmát a magyar földön. Feszült figyelemmel hallgatták mindvégig Hamburger Jenő népbiztos elvtárs előadását, aki az új birtokszervezet tervet mutatta be. Hétfőn indul meg a részletes vita a beterjesztett javaslat felett.

Páratlan volt az a kép, ami itt elénk tárult. Ez a sok ezer főnyi embersokaság, a Dózsa-György népe, hihetetlen megértéssel hallgatta az előterjesztéseket, tudta, hogy az ő sorsáról, a magyar földművesnép millióinak a jövőjéről van szó. megérezte, hogy az ipari proletáriátus forradalma meghozta az ő számára is a szabadság napját, hogy a mások munkájából élő kizsákmányolók nem fognak többé uraskodni felette, hogy a magyar földbirtok annak fog teremni aztán, aki azt a maga verejtékes

munkájával megműveli, hogy színház, művészet, tudás, tisztaság, élvezet, emberhez méltó életmód, nem lesz egynéhány ezer dologtalan henylőnek a kiváltsága, hanem megnyílik mindnyájunk előtt, a falu és a város dolgozó népe előtt is.

A földesúri elnyomás igájából kiszabadult munkásdelegátusok előtt egy példátlanul álló nagyszabású tervet mutatott be Hamburger elvtárs. Bemutatta a Tanácsköztársaság intézkedéseit a nagybirtokokról, az egyház és alapítványi birtokokról, azok berendezéseiről, gépekkel való felszereléséről és előadta azokat az intézkedéseket, melyek a több termelést fogják mindenestre biztosítani. Fejtegette a munkás- és nagybirtok-közi viszonyt és hogy az ipari és földműves munkás, a falu és város mint fognak végleg egymásra találni a proletárlámpa gazdasági életében is.

A bankjegyek bevonása. A magyar tanácsköztársaság kormányzótanácsa június 4-iki ülésén elhatározta, hogy miután az osztrák-magyar bank szabadalma 1919 december 31-én lejár, az osztrák-magyar bank jegyeinek fokozatos bevonását már most megkezdik s ezzel az elhatározással pénzügyi politikáját teljesen függetleníti a körülötte levő kapitalista és imperialista államoktól. Az utóbbi időben beállott anarchia és a kék és a fehér pénzek ellenforradalmi célzattal terjesztett okatlan megkülönböztetéséből származó üzérkedés, sürgössé teszi az osztrák-magyar bank jegyeinek kicserélését. Elsősorban a 100 és 10.000 koronás bankjegyek kerülnek ki a forgalomból. Ezek 1919 június 30-án túl fizetésül nem használhatók, azonban bármely pénzintézetnél vagy a postatakarékpénztár közvetítő helyeinél 1919 augusztus 31-ig minden levonás nélkül átcserelehetők. A 10 és 20 koronás bankjegyek 1919 július 31-ig, átcserelelésük szeptember 31-ig tart. Az 1, 2, 25 és 200 koronások december 31-ig maradnak forgalomban és 1920 február 28-ig cserélhetők át. Az év végével tehát a magyar tanácsköztársaság területén csakis a magyar tanácsköztársaság pénzei lesznek forgalomképesek. Egyelőre a postatakarékpénztár 5 koronás pénzjegyein kívül a 10 és 20 koronás pénzjegyek előkészítése van folyamatban.

Múzeum megnyitás. A jászapáti főgimnázium II. emeletén levő múzeum pünkösd hétfőjén délelőtt 10 és 12, délután 3 és 6 óra között nyitva lesz. Minden elvtársat és elvtársnőt egyformán szívesen látunk. Belépő díj egyáltalán nincs.

Élelem igazságos elosztása. Ezentúl nem egyforma élelmiszergyűjtemények alapján osztják szét az élelmet, hanem a lakosságot három sorba állítják

s ennek megfelelően háromféle jegyek lesznek. Az első sorba a testi munkások és a vörös katonák, orvosok, ápolók és rokkantak, a másodikba a szellemi és segédmunkások s a harmadikba a többi lakosság kerül. Az első osztálybeliek kapják a legnagyobb adagot az élelmiszerekből, miután ők végzik a legértékesebb munkát a kommunista társadalom szempontjából.

Katonák sem utaznak ezentúl ingyen. A hadügyi népbizottság elrendelte, hogy minden utazó katonára kötelező a vasúton jegyet vállalni és menetdíjat fizetni.

Külföldi tartozások és követelések. A 15-ig okvetlenül bejelentendők a pénzügyi népbizottság nyilvántartó osztályánál (Bpest, Szemere u. 6. sz.)

Minden kertgazdaság köteles a földművelési intézőbizottság kertészeti osztályának (Bpest, Országház-tér 11. szám) minden hét elején bejelenteni, hogy a következő héten milyen és mennyi kertgazdasági terményt bocsájthat rendelkezésre.

Mezőgazdasági gépek és géprészek, melyek vidéki mezőgazdák, termelő szövetkezetek, szocializált gazdaságok vagy cseplőgéptulajdonosok részére szükségesek, ezentúl utánvétellel szállíthatók a máv. vonalon.

Katonatemetés. Jászladányon egy vörös katonára sajnálatos véletlen baleset áldozata lett. Temetése június hó 4-én ment végbe s bajtársain kívül részt vett azon Jászladány egész közönsége, kik virágokkal halmozták el a proletár-katoná koporsoját. A sírnál Hacker elvtárs, Jászladány városparancsnoka szép beszédben búcsúzott el a bajtársak nevében a halottól.

Sport hírek. Jún. 1-én vasárnap d. u. a Jászapáti MTE I. csapata és a Jászárokszállási MTE között lefolyt barátságos revans football-mérkőzés 0:0 arányban végződött. A játék lefolyása — mely nagy közönség előtt folyt le — úgy az apátiak, mint az árokszállásiak részéről kielégítő volt. Szép játékot produkáltak az apátiak részéről Gál jobb összekötő, a centerhalf és a két hátvéd, az árokszállásiak közül különösen kivált a kapus az odaadó játékával. — Jún. 8-án vasárnap d. u. Jászladányon fog a Jászapáti MTE az ottani Sport-Egylettel barátságos revans mérkőzést tartani.

A bíraskodás új rendje. Sürgős természetű pörök intézésére a járásbírószágon bírói tanács alakul, amely hivatásos bírón kívül nem tanult bíróból fog állani. Családi ügyekben nő tagja is lesz a bíróságnak. A védelmet bármely 18 éves feletti személy vállalhatja.

Szőlő-gazdaságunk átalakítása. A földművelésügyi népbizottság szőlészeti és borászati osztályát vezető elvtárs tudtúl adja az elterjesztett alaptalan híresztelésekkel szemben, hogy szó sincs arról, mintha a szőlőket ki akarnák irtani. A 400 hold hazai szőlőtermést még tökéletesebbé akarják tenni és e célra fokozni fogják a csemege-szőlő termelését. Szőlőmézet, konzervált mustot, befőtt és cukrozott szőlőt, szőlőlekvárt a szőlő magjából pótkávé, a gyengébb borból borecet, borpárlatot iognak kis üzemekben készíteni. Ne aggóskodjék tehát senki, hanem művelje szőlőjét a leggondosabban.

Magánvizsgák. A jászapáti főgimnáziumban a magánvizsgák június hó 10 és 11. valamint később jelentkezők részére jún. 20 és 21-én lesznek.

Táncmulatság. A szabók táncmulatsága mult szombaton este a kaszinó helyiségében volt s anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült. A fölülfizetőknek ez úton mond köszönetet a rendezőség.

Új bíró. A jászapáti járásbírószághoz dr. Halász Jenő bíró helyezték át.

Szervezett nők gyűlése. Vasárnap délután 2 órakor Filippovich Katica, Budapestről kiküldött elvtársnő tartott népes női gyűlést előtt érdekes előadást. Vázolta a nőkérdés történetét, kitartásra buzdított s az éhező pesti proletárok fokozatos segítségére hívta fel a jelenlevőket. Ugyancsak vasárnap a női szervezett munkások kedvezményes órában tekintették meg Túri Böcsa előadását.

Anyakönyvi hírek. Május 30-tól június 5-ig Jászapáti községben születtek: Mihályi László fia István, Csai József fia Pál, Kis István leánya Rozália; meghalt: Deli József 10 éves veselő, házasságot kötöttek: Tajthi I. Sándor Nagypál Annával, Mihályi Gábor Nagypál Franciskával, Borbás István Horváth Borbálával, Kalmár István Cecse Rózáliával, Berdo P. János Kocsis Petronellával, Berdo Miklós Gál Borbálával.

Mesedélutánok. Az új kor szellemét megértő és átérző tanítótöbbségek élvezetes, kirándulásokkal egybekötött mesedélutánokat tartottak e hét folyamán. Az elemi iskolában Imrikné Szalai Margit, Nagy Mici, Szabari János, Maczkó Ferenc, Dósáné Tábori Sárika, Szilávik Mariska, Botár Gerő, a polgáriban Weitz Jozefin vezető tanítónő a gimnázium négy alsó osztálya számára a jászakiséri Trockij ligetben dr. Mátrai Ferenc gimnáziumi tanító. A mesedélutánokat ezután is megtartják a tanító testületek.

Múzeumgyarapítás. Heller Gábor, vármegyei megbízott, sok irányú tevékenysége mellett kiterjesztette szerető gondját az apáti főgimnáziumi múzeumra is. Or. gyönyörű díszkötőt írtatott az inté-

ménynek, melyek szerény múzeumunknak látványosságai lesznek. Vágó Pál festőművész szintén értékes adományokkal gyarapította gyűjteményünket, amelyek közt megemlíttük Rózsa Sándor szepmüvívő kostöket.

Kártékony állatok pusztítása. Az utóbbi időben a szarka és egyéb ragadozó nagyonsok kárt tesz a baromfiállományokban. Járásunk vezetősége elhatározta a Vörörséggel egyetemben, hogy vadásztársaságokat alakít ezek irtására. (H.)

Csapatunk előhaladása. Az északi hadsereg, melynek Landler elvtárs bellégi népbiztos áll az élén, Nyiregyháza elfoglalása után megközelítette Debrecent, melynek elfoglalásához annál inkább lehet reményünk, mert az ott maradt 80-100 ezer szervezett munkás, amint megtudja, hogy jövőnk, hátba támadja az elbutított románokkal támogatott fehér gárdát. (H.)

Előadások a szakszervezetekben. A tanítás, felvilágosítás munkáját letkesedéssel végzik a tanítótöbbségek tagjai. E hét folyamán a következő előadások voltak. Hétfőn az építőmunkásoknak Ádám János, gimn. tanító, kedden a bõripariaknak Szabó Ferenc, el. isk. tanító, szerdán a vas és fémszakmabelieknek Gyurkó János, gimn. tan. csütörtökön a faiparbeli munkásoknak Körtvélyesi Lajos, el. isk. tan. pénteken a szellemi munkásoknak Fellner Ferenc, gimn. tan., szombaton a szabóknak Szücs Sándor, gimn. tan. tartottak előadásokat. Ezeket az előadásokat váltakozó tanerők fogják a jövő héten megtartani.

Vasárnap a földmunkások és kisgazdák összes helyi csoportjai tartják meg taggyűléseit népgyűlés keretében, ahol működésüknek új irányt adnak. Tudatára ébredtek, hogy a jelen társadalom csakis a szakszervezeti vezetésen alapulhat. A népgyűlésen Heller és Velemi elvtársak fognak a szakszervezeti életéről előadást tartani.

Jászapáti műkedvelők. A pünkösti ünnepekre kellemes és változatos szórakozást ígér az apáti szocialista műkedvelő társaság. Kabaré számok előzik meg Relle Pál egyfelvonását. A műsor oly ügyesen van összeállítva, hogy mindenki igényét kielégítheti. Szorgalmasan készülnek a műkedvelők Bródi Tanítónőjének előadására is, melyet az apáti közönség nagy érdeklődéssel vár.

Szülői értekezlet. Az apáti polg. isk. buzgó vezető tanítónője június hó 3-án fél 4 kor szülői értekezletet tartott. Tanügyi kérdéseken kívül a pesti proletár gyermekek nyaraltatását tárgyalták meg és azonnal 29 gyermek helyéről gondoskodtak.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást, személyné vagy levélbeli megkeresésre Kalmár Jenő igazgató a Budapesti VII. Adm. sz. 10/3.

munkájával megműveli, hogy színház, művészet, tudás, tisztaság, élvezet, emberhez méltó életmód, nem lesz egynéhány ezer dologtalan henyelőnek a kiváltsága, hanem megnyílik mindnyájunk előtt, a falu és a város dolgozó népe előtt is.

A földesúri elnyomás igájából kiszabadult munkásdelegátusok előtt egy példátlanul álló nagyszabású tervet mutatott be Hamburger elvtárs. Bemutatta a Tanácsköztársaság intézkedéseit a nagybirtokokról, az egyház és alapítványi birtokokról, azok berendezéseiről, gépekkel való felszereléséről és elbárándozta az intézkedéseket, melyek a több termelést fogják mindenestre biztosítani. Fejtette a munkás- és nagybirtok-közi viszonyt és hogy az ipari és földműves munkás, a falu és város mint fognak végleg egymásra találni a proletárlam gazdasági életében is.

A bankjegyek bevonása. A magyar tanácsköztársaság kormányzótanácsa június 4-iki ülésén elhatározta, hogy miután az osztrák-magyar bank szabadalma 1919 december 31-én lejár, az osztrák-magyar bank jegyeinek fokozatos bevonását már most megkezdik s ezzel az elhatározással pénzügyi politikáját teljesen függetleníti a körülötte levő kapitalista és imperialista államoktól. Az utóbbi időben beállott anarchia és a kék és a fehér pénzek ellenforradalmi célzattal terjesztett oktalán megkülönböztetéséből származó üzérkedés, sürgőssé teszi az osztrák-magyar bank jegyeinek kicserélését. Elsősorban a 100 és 10.000 koronás bankjegyek kerülnek ki a forgalomból. Ezek 1919 június 30-án túl fizetésül nem használhatók, azonban bármely pénzintézetnél vagy a postatakarékpénztár közvetítő helyeinél 1919 augusztus 31-ig minden levonás nélkül átcserelelhetők. A 10 és 20 koronás bankjegyek 1919 július 31-ig, átcserelelésük szeptember 31-ig tart. Az 1, 2, 25 és 200 koronások december 31-ig maradnak forgalomban és 1920 február 28-ig cserélhetők át. Az év végével tehát a magyar tanácsköztársaság területén csakis a magyar tanácsköztársaság pénzei lesznek forgalomképesek. Egyelőre a postatakarékpénztár 5 koronás pénzjegyein kívül a 10 és 20 koronás pénzjegyek előkészítése van folyamatban.

Múzeum megnyitás. A jászapáti főgimnázium II. emeletén levő múzeum pünkösd hétfőjén délelőtt 10 és 12, délután 3 és 6 óra között nyitva lesz. Minden elvtársat és elvtársnőt egyformán szívesen látunk. Belépő díj egyáltalán nincs.

Élelem igazságos elosztása. Ezentúl nem egyforma élelmiszerjegyek alapján osztják szét az

s ennek megfelelően háromféle jegyek lesznek. Az első sorba a testi munkások és a vörös katonák, orvosok, ápolók és rokkantak, a másodikba a szellemi és segédmunkások s a harmadikba a többi lakosság kerül. Az első osztálybeliek kapják a legnagyobb adagot az élelmiszerekből, miután ők végzik a legértékesebb munkát a kommunista társadalom szempontjából.

Katonák sem utaznak ezentúl ingyen. A hadügyi népbiztosság elrendelte, hogy minden utazó katonára kötelező a vasúton jegyet váltani és menetdíjat fizetni.

Külföldi tartozások és követelések i. hó 15-ig okvetlenül bejelentendők a pénzügyi népbiztosság nyilvántartó osztályánál (Bpest, Szemere u. 6. sz.)

Minden kertgazdaság köteles a földművelési intézőbizottság kertészeti osztályának (Bpest, Országház-tér 11. szám) minden hét elején bejelenteni, hogy a következő héten milyen és mennyi kertgazdasági terményt bocsájthat rendelkezésre.

Mezőgazdasági gépek és géprészek, melyek vidéki mezőgazdák, termelő szövetkezetek, szocializált gazdaságok vagy cséplőgéptulajdonosok részére szükségesek, ezentúl utánvétellel szállíthatók a máv. vonalon.

Katonatemetés. Jászladányon egy vörös katonára sajnálatos véletlen baleset áldozata lett. Temetése június hó 4-én ment végbe s bajtársain kívül részt vett azon Jászladány egész közönsége, kik virágokkal halmozták el a proletár-katona koporsóját. A sírnál Hacker elvtárs, Jászladány városparancsnoka szép beszédben búcsúzott el a bajtársak nevében a halottól.

Sporthírek. Jún. 1-én vasárnap d. u. a Jászapáti MTE I. csapata és a Jászárokszállási MTE között lefolyt barátságos revans football-mérkőzés 0:0 arányban végződött. A játék lefolyása — mely nagy közönség előtt folyt le — úgy az apátiak, mint az árokszállásiak részéről kielégítő volt. Szép játékot produkáltak az apátiak részéről Gál jobb összekötő, a centerhali és a két hátvéd, az árokszállásiak közül különösen kivált a kapus az odaadó játékával. — Jún. 8-án vasárnap d. u. Jászladányon fog a Jászapáti MTE az ottani Sport-Egylettel barátságos revans mérkőzést tartani.

A bíraskodás új rendje. Sürgős természetű pörök intézésére a járásbírószágon bírói tanács alakul, amely hivatásos bírón kívül nem tanult bíróból fog állani. Családi ügyekben ő maga is lesz a bíróságnak. A védelmet bármely 18 éven felüli személy vállalhatja.

Szőllő-gazdaságunk átalakítása. A földművelésügyi népbiztosság szőlészeti és borászati osztályát vezető elvtárs tudtúl adja az elterjesztett alaptalan híresztelésekkel szemben, hogy szó sincs arról, mintha a szőlőket ki akarnák irtani. A 400 hold hazai szőlőtermést még tökéletesebbé akarják tenni és e célra fokozni fogják a csemegeszőllő termelését. Szőlőmézet, konzervált mustot, befőtt és cukrozott szőlőt, szőlőlekvárt a szőlő magjából pótkávéit, a gyengébb borból borecet, borpárlatot iognak kis üzemekben készíteni. Ne aggóskodjék tehát senki, hanem művelje szőlőjét a leggondosabban.

Magánvizsgák. A jászapáti főgimnáziumban a magánvizsgák június hó 10 és 11, valamint később jelentkezők részére jún. 20 és 21-én lesznek.

Táncmulatság. A szabók táncmulatsága múlt szombaton este a kaszinó helyiségében volt s anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült. A fölülfizetőknek ez úton mond köszönetet a rendezőség.

Új bíró. A jászapáti járásbírószághoz dr. Halász Jenő bírót helyezték át.

Szervezett nők gyűlése. Vasárnap délután 2 órakor Filippovich Katica, Budapestről kiküldött elvtársnő tartott népes női gyülekezeti előtti érdekes előadást. Vázolta a nőkérdés történetét, kitérőre buzdított a nőkérdés pesti proletárok fokozatos segítségére hívta fel a jelenlevőket. Ugyancsak vasárnap a női szervezett munkások kedvezményes órában tekintették meg Túri Bocsa előadását.

Anyakönyvi hírek. Május 30-tól június 5-ig Jászapáti községben születtek: Mihályi László fia István, Garai József fia Pál, Kis István leánya Rózália; meghalt: Deli József 10 éves veselőb, Házasságot kötöttek: Tajthi I. Sándor Nagypál Annával, Mihályi Gábor Nagypál Franciskával, Borbás István Horváth Borbálával, Kalmár István Cecse Rózáliával, Berdo P. János Kocsis Petronellával, Berdo Miklós Gál Borbálával.

Mesedélutánok. Az új kör szellemét megértő és átérző tanítótestületek élvizes, kirándulásokkal egybekötött mesedélutánokat tartottak a hét folyamán. Az elemi iskolában Imrikné Szalai Margit, Nagy Mici, Szabari János, Maczkó Ferenc, Dósné Tábori Sárika, Szilávik Mariska, Botár Gerő, a polgárban Weitz Jozefin vezető tanítónő a gimnázium négy alsó osztálya számára a jászkereséi Trockij ligetben dr. Mátrai Ferenc gimnáziumi tanító. A mesedélutánokat elutap is megtartják a tanító testületek.

Múzeumgyarapítás. Heller Gábor, vármegyei megbízott, sok irányú tevékenysége mellett kiterjesztette szerető gondját az apáti főgimnáziumi múzeumra is. Először a díszkardot tartott az inté-

ménynek, melyek szerény múzeumunknak látványosságai lesznek. Vágó Pál festőművész szintén értékes adományokkal gyarapította gyűjteményünket, amelyek közt megemlítjük Rózsa Sándor szepmüvi kóstókat.

Kártékony állatok pusztítása. Az utóbbi időben a szarka és egyéb ragadozó nagyonsok kárt tesz a baromfiállományokban. Járásunk vezetősége elhatározta a Vörörséggel egyetemben, hogy vadásztársaságokat alakít ezek irtására. (H.)

Csapatunk előhaladása. Az északi hadsereg, melynek Landler elvtárs belügyi népbiztos áll az élén, Nyiregyháza elfoglalása után megközelítette Debrecent, melynek elfoglalásához annál inkább lehet reményünk, mert az ott maradt 80-100 ezer szervezett munkás, amint megtudja, hogy jövlünk, hátrá támadja az elbutított románokkal támogatott fehér gárdát. (H.)

Előadások a szakszervezetekben. A tanítás, felvilágosítás munkáját letkesedéssel végzik a tanítótestületek tagjai. E hét folyamán a következő előadások voltak. Hétfőn az építők munkásoknak Ádám János, gimn. tanító, kedden a bőripariaknak Szabó Ferenc, el. isk. tanító, szerdán a vas és fémszakmabelieknek Gyurkó János, gimn. tan. csütörtökön a faiparbeli munkásoknak Körtvélyesi Lajos, el. isk. tan. pénteken a szellemi munkásoknak Fellner Ferenc, gimn. tan., szombaton a szabóknak Szűcs Sándor, gimn. tan. tartottak előadásokat. Ezeket az előadásokat váltakozó tanerők fogják a jövő héten megtartani.

Vasárnap a földmunkások és kisgazdák összes helyi csoportjai tartják meg taggyűléseiket népgyűlés keretében, ahol működésüknek új irányt adnak. Tudatára ébredtek, hogy a jelen társadalom csakis a szakszervezeti vezetésen alapulhat. A népgyűlésen Heller és Velei elvtársak fognak a szakszervezeti életéről előadást tartani.

Jászapáti műkedvelők. A pünkösti ünnepekre kellemes és változatos szórakozást ígér az apáti szocialista műkedvelő társaság. Kabaré számok előzik meg Relle Pál egyfelvonását. A műsor oly ügyesen van összeállítva, hogy mindenki igényét kielégítheti. Szorgalmasan készülnek a műkedvelők Bródi Tanítónőjének előadására is, melyet az apáti közönség nagy érdeklődéssel vár.

Szüli értekezlet. Az apáti polg. isk. buzgó vezető tanítónője június hó 3-án fél 4 kor szülői értekezletet tartott. Tanügyi kérdéseken kívül a pesti proletár gyermekek nyaraltatását tárgyalták meg és azonnal 29 gyermek helyéről gondoskodtak.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Semináriumi tanintézet. Magánvizsgák sikere; gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre küldjük meg Budapest VII. Almassy u. 3.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bogár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-papírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Hírfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések meg egyeztetés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Ausztria.

A mindenható ántánt St.-Germain-ben olyan kicsinyre szabta Ausztriát, mint egy szalvétát, de ugyanekkor ez a mindenható ántánt képtelen arra, hogy Bécs városában leszerelje a népörséget, egy valóban maroknyi sereget, Foch tábornagy hadaihoz képest. Az ántánt könnyen diktál Renner kancellárnak, de annál nehezebben boldogul azzal az ausztriai proletariátussal, amelynek ma már inkább Kún Béla a vezére, mint a kancellár elvtárs.

Igen fontos ennek a két történelmi eseménynek szembeállítás. Az egyik a st.-germaini konferencia, a másik a felfegyverzett bécsi proletariátus ellenállása. St.-Germain a haldokló kapitalista világrend utolsó diplomáciai ünnepélye, hol a győzők mérhetetlen megaláztatásban részesítik az imperialista háború legyőzöttjeit. Telhetetlen étvágygal, hajlíthatatlan göggel diktálnak az ellenfélnek, azoknak a kapitalista országoknak, amelyeket a szocializmus példátlan megsemmisítésével most a habozás, a kételkedés és a gyávaság útján megalkuvókká és árulókká lett szociáldemokrata vezérek képviselnek.

Vajjon valóban országokat s társországokat és társadalmak egyetemét képviselik Scheidemann és Renner? Összes tárgyalásukból, kifogásaikból és ellenvetéseikből csak azt látjuk, hogy ők a vállalkozók, az ipari kőművesek, a hadikölcsönzők és a szel-

vényvágók ügyvédjei a szerencsésebb konkurrenssekkel szemben, de sehol és soha egy szót sem szólnak a német és az osztrák dolgozók érdekében.

Ezeket a dolgozókat védelmezi azonban a III. Internationale, védik őket Moszkvában és Budapesten, védelmezi őket a proletariátusnak az a mozgalma, amely nem ismer különbséget faj, vallás, anyanyelv és szín között, amely csak egy harcot ismer, a kizsákmányoltak osztályharcát a kizsákmányolók ellen és amely az emberiség jövődjének fejlődésének egyetlen egészséges és lehető politikáját folytatja: a III. Internationale által a megalkuvó parlamentáris szocializmus helyébe állított igazi forradalmi szocializmust. Ez a III. Internationale avatja győztesekké az imperialista világháborúban legyőzött országok proletariátusát, forradalmosítja őt lelkiileg, felfegyverzi a tudás és meggyőződés fegyvereivel, hogy így tegye leküzdhetetlenné. És azzá is teszi.

A Franciaországba küldött hivatalos osztrák delegáció a törvénykönyvek és történelmi hagyományok egész armaturájával vonult föl, viszont a számszámra csekély, de forradalmi osztályöntudatban oly határozott bécsi népörség, a proletariátusnak ez az elit-csapatja egymaga bátran dacol az ántánt minden fenyegetésével. Clemenceau világok ura a sápadt Rennerrel szemben; Clemenceau tehetetlen dühös pojáca a bécsi

Halló!

Halló!

Kinek van
használt

hanglemezeje?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronától. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kártyos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a
Lacányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsiülés készítését és javítását.

Vesz és előd mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és műlakatos munkák. Sir-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-papírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Közzétételi díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Ausztria.

A mindenható ántánt St.-Germain-ben olyan kicsinyre szabta Ausztriát, mint egy szalvétát, de ugyanekkor ez a mindenható ántánt képtelen arra, hogy Bécs városában leszerelje a népörséget, egy valóban maroknyi sereget, Foch tábornagy hadaihoz képest. Az ántánt könnyen diktál Renner kancellárnak, de annál nehezebben boldogul azzal az ausztriai proletariátussal, amelynek ma már inkább Kún Béla a vezére, mint a kancellár elvtárs.

Igen fontos ennek a két történelmi eseménynek szembeállítás. Az egyik a st.-germaini konferencia, a másik a felfegyverzett bécsi proletariátus ellenállása. St.-Germain a baldokló kapitalista világrend utolsó diplomáciai ünnepélye, hol a győzők mérhetetlen megaláztatásban részesítik az imperialista háború legyőzöttjeit. Telhetetlen étvágygal, hajlíthatatlan göggel diktálnak az ellentélnek, azoknak a kapitalista országoknak, amelyeket a szocializmus példátlan megsemmisítésével most a habozás, a kételkedés és a gyávaság útján megalkuvókká és árulókká lett szociáldemokrata vezérek képviselnek.

Vajjon valóban országokat s társországokat és társadalmak egyetemét képviselik Scheidemann és Renner? Összes tárgyalásukból, kifogásaikból és ellenvetéseikből csak azt látjuk, hogy ők a vállalkozók, az ipari kényurak, a hadikölcsönzők és a szel-

vényvágók ügyvédjei a szerencsésebb konkurrensokkal szemben, de sehol és soha egy szót sem szólnak a német és az osztrák dolgozók érdekében.

Ezeket a dolgozókat védelmezi azonban a III. Internationale, védik őket Moszkvában és Budapesten, védelmezi őket a proletariátusnak az a mozgalma, amely nem ismer különbséget faj, vallás, anyanyelv és szín között, amely csak egy harcot ismer, a kizsákmányoltak osztályharcát a kizsákmányolók ellen és amely az emberiség jövődjének fejlődésének egyetlen egészséges és lehető politikáját folytatja: a III. Internationale által a megalkuvó parlamentáris szocializmus helyébe állított igazi forradalmi szocializmust. Ez a III. Internationale avatja győztesekké az imperialista világháborúban legyőzött országok proletariátusát, forradalmosítja őt lelkiileg, felfegyverzi a tudás és meggyőződés fegyvereivel, hogy így tegye leküzdhetetlenné. És azzá is teszi.

A Franciaországba küldött hivatalos osztrák delegáció a törvénykönyvek és történelmi hagyományok egész armaturájával vonult föl, viszont a számba csekély, de forradalmi osztálytudatban oly határozott bécsi népörség, a proletariátusnak ez az elit-csapatja egymaga bátran dacol az ántánt minden fenyegetésével. Clemenceau világok ura a sápadt Rennerrel szemben; Clemenceau tehetetlen dühös pojáca a bécsi

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemezeje?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyaghiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronától. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kártyás

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a Laseányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsiülés készítését és javítását.

Vesz és előd mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

vörösgárdistával szemben. Ez az ellentét tulságosan szembeszökő. Ez valóban oktató, buzdító és forradalmosító.

Ausztria dolgozó népét kellő órában érte Kun Béla távirata. A bécsi proletariátus már tudja, hogy mit kell csinálnia. Össze fogja zúzni a kapitalista állam csonkját, amely amúgy is életképtelennek bizonyult, hogy minden hatalmat a tanácsok kezébe egyesítsen. Több mint kétséges, hogy Renner odakinn végig az osztrák állam fejének vallhatja magát. A bécsi koalíciós kormányt, amely olyan perfid módon ad szállást a dunántúli csíny gonosz értelmi szerzőinek, igen hamarosan le fogja váltani a proletariátus diktatúrája, amellyel szemben az ántántnak se szóbeli, se fegyveres rendelkezése nincs többé.

A járási munkástanács ülése.

Pünkösöd másodnapján délelőtt 9 órakor összeült a jársági alsójárás munkástanácsa Jászapátiban, egyrészt, hogy meghatározza azokat az irányelveket, amelyeket az új berendezkedés biztosítása szempontjából minden község direktóriumának követnie kell, másrészt, hogy megállapítsa azokat a sürgős tennivalókat, amelyek az átmenet nehézségeinek enyhítésére a legalkalmasabbaknak látszanak.

Az értekezleten megjelentek: Heller Gábor belügyi megbízott; Jászapáti község részéről Velemi Endre, Tajti Ferenc, Mihályi B. István, Gömöri József, Léhi Gábor, Bender Ferenc; Jászladányról: Fekete Pál, Gál Jenő, Kis Lajos, Dudás István; Jászkisérrel: Németh Árpád, Kádár Ferenc, Lájér András; Jászszentandrásról: Jezsoviczki Antal, Tari Lajos; Jászsalsószentgyörgyről: Iván Mihály, Kovács Pál, Beke Károly; Nagykőrűből: Zsarnai József, K. Tóth János, Kótelekről: Szabó Balázs, Peszeki István; Besenyszögről: Berényi Mihály, Szabó László, akik az értekezlet elnökevé Németh Árpádot, jegyzővé Bender Ferencet, előadóvá pedig Velemi Endrét választották meg. Németh Árpád elnök üdvözlővén a megjelenteket

felhívta őket, hogy a tanácskozási elnök figyelemmel kísérjék, mert csak úgy lehet biztosítani, hogy a járás községei a fontosabb kérdések intézésénél egyöntetűen járjanak el.

Velemi Endre indítványozta, hogy mindennek előtt válasszanak egy öt tagú járási intézőbizottságot, mert nem lehet kívánni, hogy minden kisebb jelentőségű ügy elintézésére az egész járási tanács összeüljön. Ajánlja, hogy a nehézkes közlekedési viszonyok miatt a bizottságot a járási székhelyhez legközelebb eső községekből, elsősorban Jászapátiról, azután Jászkisérrel és Jászszentandrásról válasszák meg. A járási tanács egyértelműen hozzá járul az indítványhoz és az intézőbizottság tagjaivá Velemi Endre, Gömöri József járszapáti, Kádár Ferenc és Lájér András jászkiséri és Gerszi Gyula jászszentandrásai tanács tagokat egyhangulag megválasztja. Ugyancsak ehangulag megválasztja a tanács a járás vezetőjévé Velemi Endrét, aki ezt a tisztséget az egész járás közönségének legteljesebb megalégedésére az új alakulás kezdete óta egyébként már viselte.

Velemi Endre megköszöni a bizalmat s a következő beszédet mondja: A járás politikai irányításában és vezetésében a szocialista párt elvei szerint kell igazodni. Vezetők csak régi, kipróbált szocialisták lehetnek. Akik csak okt. 31 vagy márc. 21 óta szocialisták, azok nem intézhetik ma a közügyeket. A szociáldemokrata párt eszméi és elvei alapján lehet csak előkészíteni a kommunista társadalmat. Kívánatos, hogy az átmenet nagyobb ugrások nélkül következzen be. A magyar kommunista forradalom sima, megértő átalakulás volt, zavaró jelenségei csak annyiban voltak, amennyiben ilyenek e fajta átalakulásnál soha sem kerülhetők el teljesen. Az átmenet sima lefolyásának nagy biztosítója a járás területén Heller Gábor politikai megbízott egyénisége, akinek ideérkezése után a vezetés helyes útra tért s bizonyos, hogy azon az úton marad továbbra is. A legfőbb cél a dolgozók társadalmának megteremtése. Ebből következik, hogy minden dolgozót be kell vonni az új rendbe. Ezt kell tenni a kisgazdákkal is, akik a legnehezebben illeszkednek be az új átalakulásba. Felvilá-

gosító, nevelő munkát kell velük végezni s meg kell őket nyerni a szociális eszmék számára. A megértőkkel kiméletesen kell bánni, rémségeket egyáltalán nem szabad csinálni, de kiméletlenül kell eljárni a rosszindulatúak ellen. A megtorlásnak azonban mindig csak igazságosnak kell lennie. Szerencsére a járás népe elég intelligens és úgy látszik, hajlandó is elfogadni a szocializmus eszméit s így a megértésnek leküzdhetetlen akadályai nincsenek. Legnagyobb baj, hogy a kisgazda nevelésénél fogva vagyoni- és pénzügyi, teljesen konzervatív gondolkodású és önzetlen áldozatkészéget nem ismer. Államalkotó képessége egyáltalán nincs. Nem is annyira politikailag, mint társadalmi szempontból veszélyes. Mindent el kell követni és pedig minden községben egyaránt, hogy a kisgazdák a földművesek és kisgazdák országos szövetségébe valamennyien belépjenek. E célra — ha szükséges — kényszerintézkedéseket is kell tenni. És állandó felvilágosító munkát kell végezni, hogy mielőbb belássák, hogy nem az önző érdekük az első, hanem a közérdek s ez alapon kell őket megnyerni a Tanácsállam meggyőződéses híveinek.

Gazdasági téren is teljes rekonstrukcióra van szükség. Fel kell rázni a gazdákat közömbösségükből. Hozzáértő emberekkel meg kell vizsgáltatni a gazdaságokat s ahol fölösleg van, azt el kell venni, ahol pedig hiány van, azt pótolni kell. A kommunisztikus gazdasági rendnek megfelelően a pénzt lehetőleg ki kell küszöbölni és rá kell térni a közvetlen árcsere-forgalomra. Gyűjtőtelepeket kell felállítani, a termelés fölöslegét oda kell beszállítani s a terményekért hasonló értékű iparcikkkel kell a gazdát kifizetni. Mindenütt legelső tennivaló a tehenészet és a sertéshizlálók felállítása. Az általános tej- és húsinőség segíteni kell. E célból a rekvirálásoktól sem szabad visszariadni, bármennyire kellemetlen is az egyeseknek. Jászapátiban ezzel a rendszerrel egyszerre napi száz liter tejet tudunk biztosítani a közellátás céljaira. A direktóriumoknak kötelessége ellenőrizni, hogy az állatok összeírása minden községben pontosan megtörténjék, a fölöslegek elvétessenek, összegyűjtessenek és a köz céljaira a leggazdaságo-

sabban felhasználtassanak. Jászapátiban már ez megtörtént. A tehenészet itt már fel van állítva. Egyik tiszasülyi nagybirtokon jó kövér legelőt találtunk, ott Jászapáti már 137 darab marhát legeltet; 40 darab vágómarhát meg már át adott a hadseregnek, amelyért természetesen legközelebb ipari cikkeket fog kapni cserébe. Községenként sertéshizlaldákat is kell létesíteni. Hozzáértő szakembereket kell ezek vezetésével megbízni, kiket a járási gazdasági megbízott működésükben támogatni fog.

A földadót elengedte ugyan az állam, de mert a községek kiadásait fedezni kell, adót mégis kénytelenek lesznek a községek beszédni. A községi direktóriumok ügyeljenek, hogy mindenféle közadót behajtassék. Egyéb jövedelem-forrásokról is kell majd gondoskodni. E célból kisajátítani és községiíteni kell az ideai cséplés bevégezése után az összes cséplőgépeket. Mezőgazdasági gépjavító üzemeket kell összevonni és közüzemmé átalakítani. A hozzáértő géptulajdonosok természetesen továbbra is alkalmazást nyernek a cséplőgépeknél. Azonnal községiíteni kell a malmokat. Fel kell állítani hatósági cipésműhelyeket s más egyéb ipari telepeket, melyek jövedelmei, valamint a közüzemű tehenészet és sertéshizlalda jövedelmei bőven fedezni fogják a községek kiadásait, sőt lehetővé teszik modern kulturpolitika megindítását. Csatornázások, öntözések tervezetét a járási mérnök el fogja készíteni. A nagy vízállásokat le kell csapolni s ahol lehet, halastavakat kell létesíteni. Jászsalsószentgyörgyön a Zagyva vizét ipari célokra, villanyvilágításra kell felhasználni.

A tanácskormány elrendelte az általános véd-kötelezettséget. A vörös hadsereg tartalékairól ugyanis gondoskodni kell s azért sorozások tartatnak a járásban június 10-től 21-ig. Szükség van rá, hogy minden alkalmas egyén katonának bevétesse. A sorozást bizottság végzi. Előadó felkéri Heller elvtárs belügyi megbízottat, hogy a sorozó bizottság összeállítását ismertesse.

Heller Gábor elvtárs tudatja, hogy a sorozó bizottságot a járási direktórium állítja össze és pedig úgy, hogy választ bele 5 tagot, kirende-

azonfelül 1 orvost s két a legközelebb állomásozó csapatostól 2 katonát. A bizottság elnökét a belügyi népbiztos nevezi ki. A sorozó bizottságnak lehetőleg minden községbe ki kell szállni. A költségeket a belügyi népbiztos fedezi; lakásról és ellátásról az illető helység gondoskodik. A rendet a vörösörség tartja fenn. A sorozásoknál semmiféle részrehajlásnak érvényesülni nem szabad. A felmentéseket egy külön bizottság fogja intézni. Protekció itt sem érvényesülhet. Általában lelkiismeretesen kell ellátni minden közügyet. A munkástanácsok álljanak kötelességük megértésének magaslatán, különösen az átmenet idején legyenek valóban szolgálói a népnek, neveljék, oktassák, világosítsák azt fel, a rendeleteket a helyi viszonyoknak megfelelően hajtsák végre és ügyeljenek, hogy a rendszeres és állandó munka mindenütt meginduljon és sehol se zavartassék. Hétköznapi gyűléseknek nincs helye, akkor dolgozni kell, legfeljebb az esti felvilágosító előadások tarthatók meg.

Heller elvtárs szavai után Németh Árpád elnök megköszönte az érdeklődők figyelmét s bezárta az ülést.

Kassa.

Az ős Kassa város vörös lobogódíszbe öltözött és kitárt karokkal fogadta a magyar vörös hadsereget, amely a nemzetközi proletár-forradalom előharcosaként döngő léptekkel haladt át a cseh kapitalizmus menekülő hordái nyomán a városon. Napok multak el azóta, hogy a csehek kitakarodtak Kassáról, de a város lakosságának még könnyes a szeme a felszabaduláson érzett leirhatatlan boldogságtól. Az emberek áradozva, a lelkesedéstől kipirult arccal mondogatják: ilyen napunk nem volt még sohasem!

Kedden reggel 9 órakor ragyogó nap-sütésben futott be a népbiztosokat és kíséretüket szállító vonat Kassára, amelynek állomásán mintegy tizezer főből álló tömeg

várta a budapesti küldötteket, kiknek útja a felszabadított felvidéken végig valóságos diadalmenet volt. A fékező vonat kerekének kattogása beleveszett az Internationale felzúgó akkordjaiba, amelyek mint egy hatalmas ima kórusának egekig zúgó hangjai szálltak fel a perzselő reggelen az ősi város felé. Amidőn Garbai Sándor, a Kormányzó Tanács elnöke és Kun Béla külügyi népbiztos a vonatból kiszálltak, csak történelmi hőseknek, a történelem legnagyobb alakjainak jutott valaha osztályrészül a hódolatnak az a benső kitörése, amellyel a kassai pályaudvart zsúfolásig megtöltő embersokaság a népbiztosokat és kíséretüket fogadta. Tizezer torokból egyszerre tört elő a nemzetközi proletár induló dala s ugyancsak tizezer torok éljen kiáltása harsant az ég felé, amidőn a proletárok nemzetközi imája elhangzott.

Az üdvözlések emez elementáris kitörése az eszmének szólt és az eszme rettenthetlen harcosainak, a vörös hadsereg katonáinak, akik Kassa város lakosságát a legkegyetlenebb imperialista elnyomatás alól szabadították fel. Ha egy kassai proletár valamelyik budapesti kiküldöttnek közelébe férközhetett, nyomban azokról a gyötrelmekről kezdett beszélni, amelyeket a város lakosságának, társadalmi osztályra való különbség nélkül, a megszállás ideje alatt el kellett szenvednie.

Különösen az utolsó hetekben, amikor a csehek észrevették, hogy a felvidéki proletárság körében a bolsevizmus rohamosan terjedni kezd, a csehek bánásmódja a lakossággal szemben egyre türhetetlenebbé vált. Titokban mindenki reménykedve leste nap-nap után a híreket a vörös hadsereg előrenyomulásáról. Mikor azután a lakosság öt és félhónapi mártírjuma után a vörös katonák bevonultak Kassára, a történetírók sem örökíthetnék meg méltóképpen ezt a nagyszerű órát. A selyemruhás kassai

nők csakúgy, mint az egyszerű proletár-asszonyok és lányok valósággal lecsókolták lovaikról, szekereikről és ágyúikról az út porától belepett harcosokat.

Kassa városa ma egyik legjelentősebb állomása a magyar kommunista államnak. A felvidék e gazdag városa nemcsak a felszabadulás fölött érzett hála, hanem a benső meggyőződés érzésével bocsátotta magát a tanácskormány rendelkezésére. Kassán igazán tudják, hogy mit jelent az imperialista nagytőkés-rend elnyomása alatt élni.

Kassáról, melyhez a magyar történelem legszebb emlékei s a nemzeti fellobbanások legbeszédesebb eseményei fűződnek, azzal a meggyőződéssel távoztak a budapestiek, hogy a kommunizmus és a világ népei testvériesülésének eszméje már ott is elhintette csiráit, ahol a nemzeti géniusz mindig a legnagyobb fényvel ragyogott.

Tavaszi Ébredés. Átalakulás.

Nem vagyunk egyformák. Egy és ugyanazon helyes dologról is különféleképpen vélekedünk. Ez így is lesz, míg az emberek nem egyforma neveltek, stb. Ezért a fejlődés menetében a szűk látókörű rétegek kellő tapintat s önmérséklet nélkül riadalmat, elidegenülést okoznak. Tehát első sorban ezeket kell tanítani. Ismerjenek, tudjanak, hogy termékképesé neveljék önmagukat és környezetüket is.

Ne kedvetlenítsen az, ha látjuk, hogy valaki márról-holnapra nem tud beleilleszkedni a változott viszonyokba. Ez nem bűn, mert élemedett fa derekát, koronáját nehezebb fejleszteni, mint a fejlődő csemete alakját.

A megértésen, az emberszereteten alapuló intézkedés a legjobb út a sikerhez. A mélységes emberszeretet a legjobb vezér. Alkotni, teremteni csak a mélységes emberszeretet melegevel lehet. Ez alapon járva mindenki belátja, hogy nem én vagyok a hatalom, hanem a népek legyőzhetetlen igazsága.

A négyéves háború megmutatta, hogy az akkori vezetők — rideg ésszel csak romboltak, pusztítottak. Ily eszköz nem is lehet állandó sehol. A mostani

tavaszi áramlatnak sem rombolás a célja, hanem az egyoldalú rendszer igazságos átalakítása, hol a társadalomban mindenki értékkel bír és mindenki megbecsüli egymást.

Ez csak úgy könnyű, ha mindenki ébred. Könnyíti a munkát az, hogy a sokáig tartó háború alatt mindenki belátta a szociális fejlődés szükségét. Egy szociális államalakulásnak — mondhatjuk, — hogy ellenzője nincs is. Csak hozzá nem értők csinálnak ellentétet a társadalom rétegei között. A szociális állam tehát ellenállás nélkül végezheti a nagy átalakulás munkáját. Ebben különösen a szegényügy, a nyugdíj rendszerrel kapcsolatosan, a kórház és iskolaügyek általános intézése a legfőbbek.

Nem lesz az a rablási törtetés egymás vagyonának s munkájának kizsákmányolására, ha mindenki látja, hogy amikor élethivatásával már nem tudja kenyerét keresni, akkor addigi munkája biztosítja neki a nyugodt jövő megélhetését.

A társadalomnak azonban nemcsak életadó gyökerei vannak, hanem van törzse, koronája s ezeket irányító vezérágai is. Az irányítás, a vezetés a fontos. A vészfék meghúzásához mindenki ért. Ahhoz sem erő, sem tudás nem kell. Megállíthatjuk a robotoló vonatot úgy is, ha kerekje közé vasrudat dobunk, de akkor pusztítását is okozzuk. Azért, ha bármily kiváló szakképzettséggel is bír pl. egy szabó iparában, a mozdony szerkezetéhez aggodalom nélkül nem állíthatjuk.

(Folytatjuk.)

Szabari János.

Évzárás az iskolákban.

Az unalmas és fárasztó vizsgák helyett az idén a madarak és fák napjával egybekötve tartották az évzáró napokat. Értelem-, szív- és kedélyképző előadások, versek és énekek tették emlékezetessé ezt a napot. Különösen emelte az ünnepség jelentőségét az, hogy szereplői iskolások voltak.

Az elemi iskolában f. hó 11-én délelőtt folyt le az évzáró ünnepély igen nagy közönség előtt. Az ünnepélyen megjelent Heller elvtárs belügyi megbízott s a községi direktorium és a munkástanács több tagja. Kiss M. Jozefa VI. o. tanuló szép megnyitó beszéddel üdvözölte a megjelenteket; utána a diákság a munkásindulót énekelte Botár tanító elvtárs hegedűkíséréte mellett. Majd a felsőbb osztályos tanulók előadásai, szavaltái következtek a növények ültetéséről és életéről s a fák, madarak hasznáról és védelméről. Beszédet és verset mondtak a következők: Mihályi József, Bolyós

István, Takács Margit, Béres D. Borbála VI. o. t., Német Ferenc, Lóczi Juszt V. o. t., Kaufmann Sándor, Kecskés Barna, Pongó Ferenc, Molnár Erzsébet, Bogdán Irén, Pataki Katalin IV. osztályú tanulók.

Egy szép dal eléneklése után Tábor János igazgató mondta el ünnepi beszédjét a madarak és fák hasznáról, a tömör kis záróbeszédet pedig Juhász Géza VI. o. tanuló tartotta. Az Internationale eléneklése után még egyszer beszélt Tábor igazgató s kérte a szülőket, hogy az iskola ügyét a szünetekben is támogassák s minden dologban forduljanak mindig bizalommal a tanítósághoz; végül meghívta a jelenlévőket, hogy a gyermekek délutáni kirándulásán vegyenek részt. Az ünnepély után az egyes osztályokban kiosztották a jutalmakat és az értesítő bizonyítványokat.

Délután a központi elemi iskola udvarán összegyülekeztek az elemi-, polgári-leányiskola és a főgimnázium növendékei és a tanító-testületek vezetése mellett zászló alatt, zene- és énekszóval kivonultak a vásártéri kis ligetbe, ahol énekkel, táncsal, játékokkal töltötték el a délutánt. Usonnára minden gyermek ingyen kislit kapott ajándékból az intéző-bizottságtól.

A főgimnáziumban másnap, június 12-én délelőtt volt az érvárás és a bizonyítványkiosztás. Ugyanekkor osztották ki az ösztöndíjakat és a jutalmakat is. Ösztöndíjban részesültek: Hubai István, Bugyi István I. o. t., Ignác Boldizsár, Kis István II. o. t., Juhász András III. o. t., Molnár Vilmos, Száva János IV. o. t., Kiss Endre VII. o. t. — N. N. 50 koronát adott Horváth Pál II. o. tanuló jutalmazására. — Könyvjutalomban részesültek: Zsidei I. VII. o., Simon B., Lukácsi I., Rusvai M., Szikszai L. VI. o. t., Laczkovics F., Földi A., Bárdos L. V. o. t., Strasser B., Száva J., Pataki József, Lehoczki L., Kóczán I., Kóczán S., Reiner E., Bagi I. IV. o. t., Ujvári E., Polacsek E., Erdődi I., Juhász A. III. o. t., Kálmán G., Lörík Z., Orosz M., Rusvai I., Winkler B., Helle I., Guttman N. II. o. t., Jurán F., Nagypál L., Weisz M. I. o. t. s a rajzból tanúsított előmenetelért Velemi A. I. o. tanuló.

A polgári leányiskolában ugyancsak június 12-én délelőtt történt meg az érvárás. Az énekszámok után Lados Mária és Simon Klára szavaltak, Szabó Piroska monológot adott elő, Vincze Erzsébet és Tóth Mária duettet énekeltek, Weitz Jozefin igazgatónő és Rényi közoktatásiügyi megbízott elvtárs beszé-

deket tartottak és végül Soós Irén növendék búcsúzóit mondott. A növendékek között 37 darab könyvet osztott ki az igazgatóság.

Június 12-én délután a gimnázium és a polgári leányiskola felsőbb osztályainak növendékei kirándulást rendeztek az erdőbe, amelyen a tanítói testületek, a direktorium tagjai és a szülők nagy számmal részt vettek.

|| HIREK ||

NÉPGYÜLÉS.

Pünkösdi vasárnapján délután nagyszabású népgyűlést rendezett a jászapáti munkástanács és a vörös őrség itt állomásozó harmadik százada annak öröme, hogy a vörös hadsereg győzelmesen halad előre s már Kassát is visszafoglalta. A népgyűlésre teljes számmal kivonult a vörösőrség, parancsnokának, Balogh András elvtársnak vezetése alatt. Piros zászlók alatt vonult ki a földmunkások szakszervezete, az iparosok, szabók, építőmunkások, cipészek, és nőmunkások szakszervezete, a rokkantak helyi csoportja, a vasutasok, a tanítók és a szellemi munkások szakszervezete is. A gyűlékezés a szocialista pártkör udvarán volt, onnan négyes sorokban ment ki a hatalmas menet a vásártérre. A zenekar az egész útvonalon a munkásindulót játszotta, az iparos ifjúság dalárdája pedig az Internationalét énekelte.

A vásártéri díszes, piros drapériával bevont emelvényen elsőnek Németh Géza elvtárs szólott a hallgatósághoz. Szép szavakban emlékezett meg a vörös hadsereg diadalmos előnyomulásáról s felkérte Velemi Endrét az ünnepi beszéd megtartására.

Velemi elvtárs hatalmas beszédet mondott. A vörös hadsereg egyszerű fegyvertényeit, a Felvidék visszafoglalásának jelentőségét méltatta és hatásos beszéde végén felhívta a hallgatóságot, hogy adja meg ennek a diadalmos hadseregnek mindazt, amire szüksége van: ételmet, ruhát, hogy semmi szükségét ne szenvedjen.

Utána Heller Gábor elvtárs beszélt. Összehasonlította a vörös katonát a falusi gazdaközön-séggel. Az egyik életét feláldozva harcol az országért, az otthonmaradottakért, az egész Tanácsköztársaságért; míg a másik szűkkeblűen, ridegen, közömbösen nézi a körülötte folyó emberföldi küzdelmet. Elrejtji, elzárja fölöslegét s meg nem indul egy világért az éhezni proletárok szenvedé-

seinek láttára. Majd a világháború okait fejtegette s a szociális állam boldog jövőjét rajzolta meg hatásos beszédje keretében.

A népgyűlés harmadik szónoka Végh Dezső elvtárs, a bihari vörös ezred tagja volt, aki kiváló ékesszólással a kommunizmus eszméit magyarázta. Erősen kikelt az ellen, hogy a papok még most is politikai igazgatásra használják a templomi szószéket.

Utána Velemi elvtárs beszélt s részletesen ismertette az új gazdasági programot. A népgyűlést Németh Géza záróbeszéde fejezte be, aki komoly hangon felhívta a tehetőseket, hogy fölöslegüket három napon belül okvetlenül szolgáltatassák be, mert különben a hatóság fogja azokat elszedni.

A népgyűlés után népnünnepély volt a jászaberényi úton.

Harctéri jelentés. 13-án Szolnoknál az ellenség megkísérelte a Tiszán való átkelést; visszavertük. A Sajó torkolatánál egy ellenséges repülőgépet pilótáink lelőttek. Északi harctéren kisebb harcok. Bártfát visszafoglaltuk. Egyéb újság nincs.

Gyermekoltás. Minden szülő, kinek gyermeke még beoltva nincs, vasárnap délután 1 órára vigye a központi elemi iskolába, ahol az orvos befogja oltani.

Kabaré. A jászapáti szocialista műkedvelők pünkösdi két ünnepén kabaréval szórakoztatták a közönséget. Monológok, szavaltatok, kuplék, kerdalok stb. kerültek színre mindkét estén az Ipartestület színházán. Végül pedig Helle Pálnak egy alkalmi jelenete a márciusi forradalomból. Vincze Mariska nagyon kedvesen adott elő egy monológot, Szalkári János kupléja, Bugyik Tereska, Penyves Lajos szavaltatai minden dicséretet megérdemelnek. Jók voltak a kerdalok és pompás volt Körösi Juliska, aki egy Öre-kalandot adott elő. Körösy rendező ismét nagy munkát végzett, különösen a kis egyfelvonásos színrehozatalánál. Az énekszámokat Lévay Imre szépen kísérte zongorán, Schubert Aurél pedig ötletesen konferált munkát este. Mindössze egy kifogásunk van, az, hogy az előadást nem pontosan kezdték. Igaz, hogy a közönség se ismeri a pontos időt, de most a szereplők is megkésvé érkeztek az előadásra. Ennek igazán nem szabad többé megtörténnie.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben f. hó 5-től 13 ig születtek: Sipos Gábor—Tajti Gy. Franciska leánya Piroska, Parkas Margit leánya Eleonóra, Illés Ferenc—Barát Etelka leánya Franciska, Teugely Lajos—Nagy Erzsébet fia Barnabás, Wirth Pál—Vigh Anna fia Ottó és Oszkár; meghaltak: Urbán István 70 éves, Lóczi Mária 2 hónapos, Kis László 72 éves, Wirth Oszkár 5 napos. **Házasságot kötött:** Borbás Vincze—Béni Erzsébettel.

Értékesítő szövetkezet alakult. Jászapáti községben s már 3 napokban meg is kezdte működését.

Népgyűlések. Pünkösdi hétfőjén nagy népgyűlés volt Jászkiséren, a Trockij ligetben. A gyűlés szónokai Heller és Végh elvtársak voltak. Gyűlés után táncmulatság volt. Ugyanaznap délelőtt Páztőkürtön volt népgyűlés.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Semináriumi tanintézet.* Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.*

Hadiözvegyek november 1-től kezdve évi 400 korona nyugdíjat, akik pedig eddig 96 korona segélyt kaptak, összesen évi 696 korona segélyösszeget fognak kapni. A gyermekek nevelési járuléka kétszeresére emeltetett. Ezeket a díjakat és segélyeket postán küldi mindenkinek a hadügyi népbizottság.

Szarkairtás. A helybeli vadásztársaság f. hó 13-án délután a község határában szarkairtást rendezett.

Az iskolák államosítása f. hó 10-én megtörtént Jászapátiban. A közoktatásügyi népbizottság kiküldöttjei átvették a főgimnázium, a rk. és izr. népiiskola, a magán polgári leányiskola összes osztályait és az ovodát. Új szellem, új rendszer vonult be végre hát az eddig alaposan elhanyagolt iskolákba, ahol gyermekeink egy boldog jövőre megeremtetésére fognak előkészülni.

Élelmiszert kivinni nem szabad. A tegnapi naptól kezdve többé semmiféle élelmi cikket sem kocsin, sem vasúton a közből kivinni nem szabad.

A földművelésügyi népbizottság elrendelte, hogy a községek az állatállományuk öt százalékát szolgáltatassák be a közfogyasztás és hadseregellátás céljaira. Ezt a rendelkezést, hogy a zaklatástól mentesüljenek a gazdák, már megelőzte járásunk vezetősége akkor, amikor az állatokat községünkért összeíratta, a fölösleget összeszedette és gyűjtőhelyeken központosította, sőt Jászapátiról már 40 darab vágómarhát rendelkezésére is bocsátott a hadseregnek.

Juh, kecske, sertés és marha további rendelkezésig sem heti, sem országos vásárokról fel nem hajtható, sem a járás területéről el nem szállítható.

Sport. Múlt vasárnap a Jászapáti MTE (Munkás Testnevelési Egyesület) csapatát egy másik csapat ellen szünetelt Jászadányon; az ottani Sportegylet csapatától, mely a megszokott kicsiny pályán 7:0-ra verte az JMTE kedvetlenül játszó csapatát. Figyelmeztetnünk kell ezúttal a vendéglátó Sportegylet vezetőit arra a sportszerűtlen viselkedésre, melyet az apáti csapattal szemben tanúsított akkor, amikor a játék befejezése után ridegen sorsára hagyták a vendégeket.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavító- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-papírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetente egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Írás a gyávaságról.

Nem kell ahhoz katonának lenni, hogy az ember tisztában legyen a kérdéssel, szabad-e a harchan álló seregek a visszavonulás gondolatával foglalkozni akkor, amidőn győzelmes előrenyomulásban van. Az ok nélkül való megfutamodót mindenki gyáva embernek ismeri. A proletárdiktatura idején a gyáva emberek egész seregekben mutatják magukat. Róluk szól ez az írás.

Minden dicséret legyen azoké a harcos munkás-tömegeké, amelyek az üldöztetések idején, a megpróbáltatások napjaiban végig kitartottak a kitűzött cél mellett és tett-készségükről, forradalmi elszántságukról vérük hullajtásával is bizonyosságot tettek. Ezekből a harcos-tizezrekből kerültek ki a Szovjet-Magyarország diadalmasan harcoló vörös katonái, akik künn a harctereken, golyó- és vérzaporban az életüket áldozták fel a magyar tanácsköztársaságért. Közöttük nincs egyetlen gyáva ember sem.

De amíg a tanácsköztársaság harcos seregei a frontokon hősiességgel küzdelmet folytatnak, vannak itthon emberek, akik az ő távollétük idejében a tétovázásnak, a csüggedésnek és a lemondásnak gondolatát akarják belevinni az itthoni munkástömegekbe.

A proletárdiktaturát, a tömegek uralmát Magyarország proletariátusa sokkal hamarabb teremthette volna meg, ha a párt-egység hamarabb létrejöhetett volna. A

késedelem okát nem kell kutatni. A történelmi materializmus követői előtt nem kell magyaráznunk, hogy a társadalmi törvényszerűség dönti el mindig, mely időpont alkalmas a burzsoázia letörésére. Most már nemcsak pártegység van, hanem a szocialista, illetve kommunista tömegek is egységes pártot alkotnak. De ebben az egységben nem lehet mindig együtt haladni a gyávakkal, a csüggedés és lemondás apostolaival. Aki a pártnak tagja, az legyen erős hitű, törhetetlen akaratú forradalmár.

A gyávák mindenfelé arról beszélnek, hogy a proletárdiktatura tarsolya nagyon üres, hogy éhség és nyomorúság napjait éljük, hogy még mindig százezer baj és gond gyötri az ország népét. Senki sem tagadja azt, hogy mi, dolgozó proletárok, még ma is inséges sorsban részesülünk. De aki őszinte és igaz harcosa a proletariátus felszabadulásának, az egyetért velünk abban a gondolatban, hogy inkább koplaljunk, gyötrődjünk és dolgozzunk a napnak és éjnek egybekötésével, minthogy újra a régi rabszolga korszak térjen vissza. Csak a proletárdiktatura maradjon meg és minden mást és minden bajt el lehet viselni. A régi idők sztrájkmozgalmaiból tudjuk, hogy szívesen vállalták a munkások a gondokat, koplaltak jobban egy ideig, hogy helyzetük megjavulhasson.

Magunk is azt mondjuk, hogy a prole-

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyaghiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Pótk: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Megyék felé.

LAJKÓ JÓZSEF

kártyos
JÁSZAPÁTI, (Klaári-út, a Lassányi J. utca házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsikulcs készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jó állapotban levő bútort.

tárdiktatura ideje alatt sok minden nem teljesült a jogos kívánságokból. Rossz az élelem, nagy a lakásinség, sem cipő, sem ruha... Azonban mondja meg akárki, lehet-e más módon abból a kevésből, amit eddig előteremtettünk, többet megszerezni a proletártömegek számára, mint hogyha kitartunk továbbra is a rombolás és teremtés munkájában. A gyáva megfutamodás azzal a veszedelemmel járhat, hogy mindent elvesztünk. De ha a győzelmes harcot tovább vivjük, mindent megnyerhetünk.

A proletárdiktaturának erősnek kell lennie és azt mindenfelé érvényesíteni kell. Még sem irányulhat a diktatura a tömegek ellen. Ez igaz. Teljes mértékben jogosult és szükséges a proletárság kritikája. Ez is vitán felül áll. Azonban mindazok, akik a tömegeket rávezetik a kritika gyakorlására, tartsák szem előtt, hogy a kritikának igazságosnak kell lenni. A tapasztalatokon felépített igazságot nem lehet fából vaskarikának mondani és a tárgyi körülmények közé sem szabad személyi motívumokat keverni. De még az ilyenfajta kifogások sem okoznának nagy bajt. Ellenben egyenesen bünt követ el a proletariátussal szemben az, aki kritikáját úgy fejezi be, hogy miután most hibák és bajok vannak, térjünk vissza a régi állapotba. Aki ilyen gonosz és sötét felfogásnak ad kifejezést, az ellenforradalmár, bármilyen hagon hirdeti az ő forradalmi érzését.

Nem lehet igazi marxista, aki nincs tisztában a társadalmi életben lejátszódó események törvényszerűségével. Az imperializmus csődje kétségtelen valóság. Szovjet-Oroszország után nálunk hozta meg a nagy gazdasági válság a proletariátus uralmát. Meg fog jönni ez az uralom minden többi országban is. Aki ezt nem érti meg, az hiába hazudja magát nemzetközi szocialistának. Az sötét ember, aki nem hallja

meg a nemzetközi proletárforradalom vonatának gyors dübörgését.

Ujra mondjuk: inkább dolgozzunk éjjel-nappal gondok között, inkább győztrödjünk még egy ideig a nyomorúságok áradatában, minthogy kiadjuk a kezünkől sorsunk intézését. A proletártömegek türelmetlenek és talán van is rá joguk. De tessék csak megkérdezni tőlük, akarják-e, hogy visszatérjen a régi rablóvilág, hogy újra a tőkés parancsoljon felettük, hogy a földesúri és szolgabírói hatalom, az elmúlt istenes rend szolgálói legyenek az urak ismét?

Aki a proletariátusra gyávasággal, a csüggedés és lemondás erőtbontó hangulatának terjesztésével felakarja idézni a régi világ veszedelmét, az halálos ellensége minden munkás embernek. Az menjen a helyéről és lépjenek a helyébe a bátrak, a kitartók! Meghalni inkább, de meg nem hátrálni! És mi hiszünk abban, hogy a magyarországi proletariátus erős forradalmi érzése eldönti az élethalál harcot. Az itthoni burzsoázia és a külföldi imperialisták egyesült szövetsége ellenére végre is győzni fogunk. Aki ebben kételkedik, az pusztulni fog. Mert a bátraké a világ! *Somló Dezső.*

Járási gazdaértekezlet.

Az elmúlt vasárnap délelőtt értekezletre gyűltek össze a járás közép- és nagybirtokosai a jászapáti népház tanácstermében. Az értekezleten megjelentek Mihó Kálmán kerületi gazdasági főfelügyelő és Heller Gábor belügyi megbízott, valamint a községi direktoriumok kiküldöttjei is.

A kerületi főfelügyelő nagy beszédben ismertette az új gazdálkodási rend alapvető tételét s a 100 holdon felüli birtokokat szocializáltaknak jelentette ki, egyben felhívta a gazdákat, hogy jelentsék be mielőbb, vajjon van-e egy tagban 100 kat. hold területű birtokuk, vagy ha nagyobb birtokot kezelnek, hány és milyen területű birtoktestből áll az? Hangsúlyozta a főfelügyelő, hogy az új rendben megszűnik a birtokos és a munkás közötti eddigi zsarnoki viszony, mindenki egyforma munkása a

tanácsköztársaságnak. Legfőbb teendő a termés biztosítása, e végből részletesen ismertette az aratási és cséplési munkálatoknál szükséges teendőket. Minden 12 holdnál nagyobb birtokos köteles aratót fogadni, az aratók pedig kötelesek becsületesen dolgozni. A termést mielőbb be kell szállítani a közraktárakba, nehogy üzérkedés tárgya legyen. A közraktárból egyenletesen lesz elosztva a gabona, hogy mindenki éllelme egyformán biztosított legyen az egész esztendőre. A nagybirtokokat a jövőben a munkavezetők (az eddigi gazdatisztek) kezelik, akik a kerületi gazdasági főfelügyelők hatásköre alá tartoznak. Politikai tekintetben a felállítandó gazdasági munkástanácsok fogják a munkavezetőket ellenőrizni, ugyancsak ezen tanácsok intézik a munkavezetővel együttesen a gazdasági alkalmazottak ügyeit s ezek a tanácsok adják meg a szükséges útbaigazítást a munkavezetőnek, ha az a birtokon új ember. A munkavezetőnek föltétlenül a megfelelő szakképzettséggel kell bírnia.

A ló- és fogat-rekvirálások ellen felmerült panaszokra kijelentette a főfelügyelő, hogy loval a gazdától ezentul csak a hivatalosan kiküldött és kellően igazolt rekviráló bizottság rekvirálhat. A közfuvarok ellátására minden községnek legalább egy fogatot, a járási székhelynek több fogatot kell állandóan tartania; közfuvarok címén a gazdától fogatokat rekvirálni, különösen munkából elvinni ezentul senkinek nem szabad. Ilyen irányban a katonasággal is megállapodás történt.

A főfelügyelő után Heller elvtárs beszélt s felhívta a gazdákat, hogy mindazok, kiknek több városban van folyószámlájuk vagy bankbetétjük, jelentsék be mielőbb, hogy hol és melyik intézetnél van az elhelyezve, hogy a pénzeket egy helyre lehessen csoportosítani. A panaszokra nézve kijelentette, hogy mint eddig, ezentul is megtorolnak minden visszaélést és orvosolnak minden bajt; szükséges azonban, hogy ne általánosságban, hanem mindenkor a fennírógo esetre nézve tegyék meg a gazdák részletesen bejelentéseiket. A panaszjelentéseket hozzá és Mihó Kálmán főfelügyelőhöz kell beadni.

Bécs beszél.

A bécsi kommunista vezéreket szombaton éjjel letartóztatták. A német-osztrák kormány azt hitte, hogy ezzel a kommunizmust végkép letörte. Dehogy. Vasárnap

a munkások tizezrei kivonultak az utcára és követelték a kommunista vezérek kibocsátását. A tőkés osztály rendőrei és katonái megtámadták a népet, sortűzet bocsátottak rá s vér folyt; sebesültek és haladók borították az utca kövezetét. A kapitalizmus szolgálatára álló német-osztrák kormány persze most megint azt hiszi, hogy a kommunizmust ezáltal végképen kivégezte. Hogy mekkora tévedés ez a hite is, elegendő egy pillantást vetni Német-Ausztria gazdasági állapotára. Ma már ugyanis nyilvánvaló, hogy az ántánt akciója teljes csődbe kergeti Német-Ausziát. E mellett a szegény tömegek még mindig éheznek, míg a gazdagok kényük-kedvük szerint élnek. A zugkereskedelem annyira kifejlődött, hogy az ántánt-missio is kénytelen volt már azzal fenyegetőzni, hogy a szállításokat beszünteti.

A bécsi amerikai missió egyik tagja beszéli, hogy az amerikai disznóhús, mely a lánckereskedés útján többnyire vendéglőkbe vándorol, 150—200 koronáért kél el különként. A forgalomba nem jutó élelmiszereket méregdrágán megvehetik a gazdagok és meg is veszik. Az alsóbb osztályok nyomora leirhatatlan. A munkások a leg-szükségesebb cikkekhez sem juthatnak.

A ántánt-missio egyik-másik tagja érdekes kísérletre vállalkozott Bécsben, ahol oly leirhatatlan a nyomor. Lánckereskedők útján néhány óra alatt négy zsák lisztet különként 24—26 koronáért, 200 kgr. rizst különként 18 K 50 f-ért, kész jószágot kgr.-ként 120—140 koronáért szereztek. Egy kereskedő korlátlan mennyiségű zsírt ajánlott nekik szállításra. Az ántánt-missio körében általános az a felfogás, hogy ha ezek az állapotok meg nem szűnnek, az élelmiszigetek elosztását vagy teljesen az ántánt ellenőrzése alá kell helyezni, vagy pedig nyomban meg kell szüntetni a segítő akciót a bécsi közéletmezés terén.

Az iskolák államosítása.

Junius 17-ike emlékezetes nap a jászági iskolák történetében. Ezen a napon vette át ugyanis a Tanácsköztársaság járásunk összes iskoláit saját tulajdonába és kezelésébe. Az átvételre ideérkezett Holló Zoltán, a Közoktatásügyi Népbiztosság megbízottjai, megjelentek a járásbeli községek iskolaszékeinek kiküldöttjei s teljes számmal jelen volt a járási művelődési osztály. Részt vett azonkívül az átadás munkájában Heller belügyi megbízott és Német Géza helybeli községi megbízott is.

Holló Zoltán kiküldött ismertette az iskolák kezelésének új rendjét, körvonalazta a járási és a megyei művelődési osztályok szerepét az iskolaügy jövő vezetőjében és irányításában s felhívta a tanítókat a Tanácsköztársaság érdekében való odaadó munkálkodásra. Hasonló értelemben beszélt Heller elvtárs és utána Német Géza, aki a járási összes iskolák politikai megbízottja lett.

Az elhangzott beszédekre az oktatómunkások nevében Ádám János elvtárs választott, megígérte a tanszemélyzet lelkes támogatását a Tanácskormány törekvéseinek megvalósítására és az új szellem diadalra juttatására irányuló nagy munkához; hangsúlyozta, hogy az oktatók eddig is megtették kötelességüket, de azt az életben lerombolta az a korrupt társadalmi rendszer, amelynek romjain most épül majd fel az új Magyarország. Ebből az építő munkából a tanítóknak teljes odaadással akarja kivenni a maga részét, csak azt kéri, hogy a Tanácskormány úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben legyen a segítségére.

A beszédek után Holló Zoltán elvtárs leltár szerint átvette az összes iskolákat és intézeteket, a bizottság pedig elkészítette és aláírta a szükséges jegyzőkönyveket s az iskolák államosítása megtörtént.

Régi vágyunk, sok nehéz küzdelmünk ment ezzel teljességre. Mindig az volt a meggyőződésünk, hogy Magyarország igazi nagysága s a magyarság szebb és boldogabb jövője az iskolák államosításával kezdődik. Ma sokkal inkább hisszük ezt, mint valaha. Tisztult szellem és erkölcs, igazi tudás, lesz végre urrá az iskolán s nem alázatos, képmutató és szolgaságra nevelt páriahad, hanem az öntudatos, önértékes, szabad ember kerül ki onnan. Leraktuk az alapkövet az új Magyarországnak; a tanítókon a sor, hogy az mielőbb fel is épüljön. (Uj.)

Tavaszi Ébredés. Átalakulás.

Az élet forgataga olyan, hogy ma nem képes az ember mindent egyetemlegesen végezni s azért mindenhez a hozzáértő szakembert kell helyezni, ki az ügyet előbbre tudja vinni. Szerves összefüggést kell a társadalom rétegei között létesíteni. A nép szava lsten szava, szól a régi mondás. A nép pedig én, te, ő, mi, ti, ökből áll s azért a tár-

ly vezetésre oly kiváló egyének a legalkalmasabbak, kik széles látókörrrel és kellő körültekintő önmérséklettel rendelkeznek. Kell, hogy ezek a fejlődés törvényei s feltételeivel számoljanak. Ilyenek nem kapkodnak, mely eljárás csak ront, hanem a megértésnek, a meggyőzésnek a legjobb útját választják meg.

Az igaz mindig egy s minden tételnek csak egy helyes eredménye van. Ennek elérésére legjobb, ha soha sem álláspontunkból indulunk ki, mikor igazunk helyességére akarunk valakit vezetni, hanem egy közösen elfogadott tétel igazságából. Leghelyesebb s legjobban célra vezet pedig eljárásunk, ha az ellenfél álláspontjára helyezkedünk kiinduláskor. (Folytatjuk.) Sza bari János.

JÁRÁSI GAZDASÁGI HIVATAL.

szerveződik a napokban Jászapáti. Az új hivatal helyiségei a járásbíróház épületében lesznek. A hivatal szakvezetője Fülöp Ferenc gazdasági megbízott, a körülbelül 20 személyből álló iroda vezetője pedig Cziuk elvtárs lesz. Ide van beosztva Járvás elvtárs is, akit a földművelési népbiztos a napokban járási gazdasági tanácsadóvá nevezett ki. Ez a hivatal fogja ezentúl irányítani és vezetni a járás összes mezőgazdasági ügyeit. Gondoskodik főként az állatösszeírás foganatosításáról, a nélkülözhető állatok összegyűjtéséről, gyűjtőtelepek létesítéséről, községi tehenészetek és sertéshizlaldák felállításáról stb. Elhanyagolt gazdasági épületek jökarbantartásáról, hiányzó igasállatok pótlásáról szintén ez a hivatal fog gondoskodni. Ellátja a gazdaságokat a szükséges szerszámokkal, ipari cikkekkel és nyersanyagokkal, sőt gondja lesz bizonyos nyersanyag-feldolgozó ipartelek létesítésére is. Különösen fontos kötelessége lesz a hivatalnak a nélkülözhető növény-állatok összegyűjtése, mert az így összegyűjtött növényekmarhákból fogják ezentúl a gazdák szükségletét kielégíteni. Az üszőborjúkból ugyanis tejelő teheneket, a tinókból pedig igasállatokat nevelnek a gyűjtőtelepeken, ahonnan ezután minden gazda, ha ki tudja mutatni, hogy szüksége van tejelő, vagy igas állatokra, megkapja a szükséges jószágot. Az összes nélkülözhető állatoknak ilyen gyűjtőtelepeken való tartása egy részét biztosítani fogja azt, hogy a gazdák a téli takarmányt jószágaikkal idő előtt fel ne éssék. Másrészt meg fogja akadályozni azt is, hogy a művelés alá nem került nagyobb birtokok jó legelői kárba ne vesszenek. Nemesebb apaállatok beszerzése, tartása s a tenyésztés céljaira való okszerű felhasználása szintén a hivatal gondjaiba tartozik, melynek kötelessége lesz különben ezt az új gazdálkodási rendszert a járás minden községében a legelőbb idő alatt bevezetni. Hiszük hogy a

gazdák bizalommal és megértéssel fogadják az új hivatal felállításának híret s mert ez a hivatal első sorban a közérdeket szolgálja, mindenütt készségesen sietni fognak támogatására.

Legujabb. Clemenceau Kun Bélához táviratot intézett, melyben tudatja, hogy a párisi konferencia a magyar-cseh-román határokat megállapította. Felhívta a magyar Tanácskormányt az ellenségeskedések azonnali beszüntetésére. Kun Béla a táviratot június 15-én délután kapta meg s azonnal elrendelte az ellenségeskedések beszüntetését, a csehek azonban visszaétek a helyzettel és több helyen lemészárolták a fegyvertelen vörös katonákat. Kun Béla ezt táviratban adta az ántánt tudomására, orvoslást kért s egyben tiltakozott az önkényes határmegállapítások ellen, a következményekért az ántántra hárította a felelősséget és követelte az új nemzeti államok konferenciájának egybehívását.

A párisi határmegállapítás szerint Északmagyarország a cseheké, Erdély pedig a románoké lenne. **Utazási igazolvány nélkül** lehet ezentúl utazni az ország belsejében. A megszállott területekre történő utazásokhoz azonban arcképes igazolvány és külön utazási engedély szükséges.

Büntetések. A jászapáti vörösör-századparancsnokság Kálmán D. János jászapáti lakost verekedésért 100 K., Vámos Manó jászapáti lakost hatóság elleni kihágásért 600 K., Deli Kálmán jászapáti lakost szesztilalom megszegése és botrányos viselkedés miatt 850 K., Ragó Juhákné, özv. Tóth Jánosné és Lócskai Istvánné jászapáti lakosokat árdrágitásért 100—100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Sorozás. A Kormányzótanács által elrendelt sorozás a jövő héten tartatik meg járásunkban. Jászapáti a helybeli, jászkeséri és jászszentandrászi védköteleseket, Jászládányon a ladányi, jászalsószentgyörgyi és tiszasülyi védköteleseket és Besenyszögön a besenyszögi, nagykőrüi és kötelki védköteleseket fogják sorozni. A sorozáson a járás minden 18—45 éves férfilakosának meg kell jelennie. A sorozó bizottság elnöke Heller Gábor elvtárs lesz, aki a további tudnivalókat falragaszokon és dobszó útján fogja köztudomásra adatni.

Katonaság Jászapáti. A 39. vörös dandár pótkeretének egy zászlóaljja f. hó 18-án hozabb időre községünkbe érkezett. A legénységet az elemi iskolákban szállásolták el, a zászlóalj-iroda a gimnáziumban lesz. A katonaság élelmezését a parancsnokság felvételezés útján, saját hatáskörében intézi; a katonáknak, mint magánosoknak, semmit vásárolniuk nem szabad.

Népgyűlés volt Jászkeséren f. hó 19-én délelőtt. A népgyűlés szónoka Velemi Endre elvtárs volt, aki főképpen az új gazdasági rend tudnivalóit ismertette a hallgatósággal.

A járás új rendezése. Ezelőtt egy-egy közigazgatási járás mindig a magánérdek szerint alakult. Így történt, hogy a járási székhely rendszeren a járás területének a szélére esett, ahol természetesen a legnehezebben volt megközelíthető. Így van ez a mi járásunkban is. A bajon most úgy akarnak segíteni, hogy nem a székhelyt viszik el

Jászapátirol, hanem újra rendezik a járást. A Tisza menti községeket lekapcsolják s helyükbe Hevesvármegyéből csatolják ide a szomszédos községeket. Az új beosztás tervén már dolgozik a járási mérnöki hivatal.

A baromfi új maximális ára. Első rendű hizott liba és kacska kilója 37 K, pecsenye liba és kacska 27 K, idei csirke (ha darabonként legalább 50 dekás) 35 K, tyúk, kakas, kappan 30 K, pulyka 25 K kilónként. Vágott baromfi: első rendű kövér lúd és kacska kilója 43 K, pecsenye liba és kacska 33 K, idei csirke kibelevve 43 K, tyúk, kakas és kappan 37 K, pulyka 31 K kilónként. — A tojás darabja 1 korona.

Juniálist tartott f. hó 19-én délután az építő munkások szakcsoportja a Mihályi Kálmán-fele kerthelyiségben. A multság népes volt és igen jól sikerült.

Só- és gyufa-kiosztás kezdődött péntek délután Jászapáti. A cukorjegy és a szakszervezeti könyvecske alapján minden család kap 3 doboz gyufát összesen 2 K-ért és fejenként minden családtag 15 deka sót. A só kilója 4 K. 80 fillér.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben június 13-tól 20-ig születtek: Urbán József—Prémusz Márta fia Antal, Borzák László—Tóth D. Terézia fia József, Urbán Miklós—Birkás Julianna fia János, Mihályi Alajos—Budai Appollónia fia Balázs, Solymosi Erik András—Kömlösi Katalin fia Mihály, Mihályi Antal—Lóczi Eleonóra leánya Terézia, Farkas Antal—Urbán Róza leánya Mária, Tajti István—Szabó Margit fia Sándor; meghalt: Borzák József 1 napos; házasságot kötöttek: Nagy J. Elek Sike Erzsébettel, Szikszay József Nagy G. Veronikával, Nagy G. István Szőke Borbálával, Imrik Kálmán Nagy Teréziával.

A vonatközlekedés megindult pénteken az ujszász-vámosgyörki vonalon. A vonat naponta indul Jászapáti felé 1 óra 25 perckor Ujszász felé, 1 óra 45 perckor pedig Vámosgyörk felé és naponta érkezik Jászapátiira reggel 6 óra 43 perckor Ujszász és 6 óra 54 perckor Vámosgyörk felől.

A jászapáti munkástanács f. hó 14-én este 8 órakor ülést tartott a népház tanácstermében. Az ülésből Velemi Endre indítványára üdvözlő táviratot küldtek a Tanácsköztársaság első országos gyűlésének, sikert kívánva munkálkodásához. Velemi elvtárs bejelentette, hogy rendszeres oktató előadások keretében óhajlja ismertetni azt a politikai alapot és irányt, melyen az új Magyarország felépítése leginkább biztosítható. Ilyen előadásokat első sorban a munkástanács, majd a vörös őrség, a pártszervezet és az összes szakszervezetek részére óhajt tartani. Helyeslően tudomásul vették. Ugyancsak tudomásul vették, hogy a pénzügyi népbiztosság Bender Ferenc elvtársat a járási pénzügyi bizottságokhoz járási pénzügyi megbízottá kinevezte. A járásbíróház tárgyalásaira megbízottakul Lédócy Béláné, Ádám János és Szabari János munkás-

tanácsbeli tagokat, a gyermekvédelmi tárgyalásokhoz pedig dr. Horváth József elvtársat küldték ki. Az iskolák államosításával járó teendők elintézésével és az átadás-foganatosításával az Ádám János elvtárs elnöke alatt álló 6 tagú művelődési osztályt bízták meg. Tudomásul vették, hogy a közrégi tehenészet vezetője az állatállományt elhullás esetére biztosította s végül elhatározták, hogy a sertéshús árát különként 26 koronára emelik.

A közellátás ügyét pár napon belül kedvező módon reformálja meg a községi intézőbizottság Jászapátin. Új közlelmezési hivatalt állít fel, amelynek helyiségei a volt kaszinó épületében lesznek. A hivatal Németh Géza községi megbízott felügyelete és Tajti Ferenc elvtárs közvetlen vezetése alatt fog működni. Mindenféle élelmiszer és minden iparcikk elosztását ezentúl ez a hivatal intézi és pedig úgy, hogy első sorban a vörös hadsereg és a vörös őrség hozzátartozói, valamint a hadiözegek, a közüzemek és a hatóságok alkalmazottjai, úgyszintén a szakszervezeti és pártszervezeti tagok között osztja szét egyenlő arányban a rendelkezésre álló cikkeket. Mindenki az illetékes szervezetétől igazolványt kap, amelylyel az előre megjelölt helyen és a szintén megállapított időben megkapja a részére illetékes élelmiszert, vagy ipari cikket. A reform legnagyobb előnye az, hogy az idegőlécsorgást megszünteti s a visszaéléseket is meggátolja. Egyforma arányban kap ezentúl mindenki mindenféle élelmi és iparcikket; kapzsi és önző emberek felebarátjukat többé meg nem rövidíthetik. Az új közlelmezési hivatal pár nap múlva már meg is kezd működését.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Nyaraló 4 hetes szórakozó előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyes vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almásy-ter 3.

Behívási parancs. A dunántúli szakszervezetknél folyó június hó 22-ig lajstromozott elvtársak közül mindazok, akik mint gyalogosok, vagy mint géppuskások katonailag ki vannak képezve és fegyverés arcvonalbeli szolgálatra alkalmasak, folyó évi június hó 23-ig tényleges katonai szolgálatra bevonulni tartoznak és pedig: a sopron- és vas megyeiek Szombathelyre a 18-as, a zala- és tolnamegyeiek Nagykanizsára a 20-as, a fehé-

és tolnamegyeiek Székesfehérvárra a 17-es, a somogy megyeiek Kaposvárra a 44-es, a moson- győr-, komárom- és esztergom megyeiek Győrre a 19-es vörös pótzászlóaljhoz. A bevonulási parancs kézhez nem vétele az illetőket a bevonulás alól nem mentesíti.

Részes aratók járandósága.

A Földm. Népbizt 55. sz. rendelete alapján.

Őszi és tavaszi kalászosokból az egyes aratóknak legfeljebb 12 katasztrális hold adható ki s az aratómunkások a learatott őszi és tavaszi gabonának legfeljebb egy-nyolcad részét kaphatják munkabérül. Ha jégverés, más elemi csapás, vagy rossz időjárás lényegesebb kárt okoz a termésben, a munkásoknak jogukban áll a megállapított rész helyett az alább részletezett ellátáson felül katasztrális holdankint 140 koronát kívánni. A két mód között a munkásoknak a munka megkezdése előtt kell választaniok.

Segédmunkásokról, vagyis marokszédőkről az aratók gondoskodnak.

Szalmából a gazdaság 12 katasztrális hold learatott terület után más megegyezés híján 8 métermázsánál többet nem köteles kiadni.

A gabonarészt a cséplés után azonnal, a szalmát pedig a cséplés befejezése után egy hónap alatt legfeljebb 10 kilométer távolságra az arató részére hazaszállítani a gazdaság kötelessége; ezen a távolságon túl a gazdaság a szállításra nincs kötelezve, hanem ehelyett az aratónak métermázsánként 5 korona fuvardíjtérítést adhat.

A munkások gabonáját köteles a gazdaság gőzgéppel elcsépelteni. Gépészt, fűtőt és üzemanyagokat a gazdaság ad, a munkásokat az aratók állítják; a gazdaság a munka megkezdésének időpontjáról az aratók fő-bizalmiférfiát értesíti, akinek felszólítására az aratók kötelesek legkésőbb 24 óra alatt a munka helyén saját munkaeszközeikkel megjelenni a munkát meg-

kezdeni és a gazdaság vezető utasítása szerint pontosan teljesíteni és befejezni.

Ha a munka az időjárás miatt még meg nem kezdhető vagy megakad, a munkások a gazdasági vezető beleegyezése nélkül el nem távozhatnak; ebben az esetben azonban a gazdaság köteles a munkásoknak a helyi rendes napszám mellett más gazdasági munkát adni.

Minden aratómunkás legfeljebb 1200 négyzetméter tengeriföldet kap felszántva és bevetve, amelynek a termését a szár kivételével legfeljebb 10 kilométer távolságra a gazdaság köteles hazaszállítani. Ezen túl épp-úgy 5 koronát köteles egy métermázsá után fizetni, mint a gabona után. A szárat a gazdaság a helyi áron megválthatja.

Ha a munkás 12 katasztrális holdnál kevesebbet arat le, a szalmából, valamint a tengeriföldből is arányosan kevesebbet kap. Amennyiben a tengeriföld már kiadatott volna neki és azt az arató tényleg meg is művelte, akkor őt arról a területről, amely a neki arányosan járó területet meghaladja, a termés fele illeti.

A gazdaság az aratómunkásokat az aratás egész tartama alatt élelmezni köteles. Minden aratót megillet naponként 60 deka-gramm kenyérliszt, 20 dkgr. főzöliszt, 10 dkgr. főzelékféle, 50 dkgr. krumpli s ha ez nincs, helyette 6 dkgr. főzelék és pedig: bab, borsó, árpakása, köleskása, vagy kukoricakása és 2 dkgr. kőszó, továbbá hetenkint 75 dkgr. hús, 50 dkgr. szalonna vagy ha szalonna nincs, helyette 12 és fél klgr. búza.

Az aratómunkások részére jó és friss vizet kell a munka helyére szállítani; a vízfordót a gazdaság fizeti, de a munkások rendelkeznek vele.

A főzéshez szükséges tüzelőt a gazdaság adja.

Ha az aratás részben vagy egészben aratógéppel történik, az aratók részjárandó-

sága kevesebb, de kéveköti aratógéppel történő aratás esetén nem lehet kisebb, mint az ezzel a géppel learatott gabonának egy huszonegyed része, marokrakó aratógéppel történő aratás esetén pedig mint annak egy tizenhatod része. Aratógépek beállítására, ha az szükséges, a gazdaságnak bármikor joga van.

A megyei munkás-, katonai- és földműves-tanács intéző-bizottsága az aratómunkásokkal létesítendő megállapodások alkalmával még más, a részleteket szabályozó rendelkezések fölvetését is elrendelheti, de tilos és érvénytelen minden olyan kikötés, amely a fentebb ismertetett szabályokkal ellentétes.

A járszági alsó járási hivatal vezetőjétől

1125/1919. sz.

Pályázati hirdetés.

Jászapátin községben megüresedett következő állásokra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni akarókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket a járási hivatalhoz július hó 1-ig adják be.

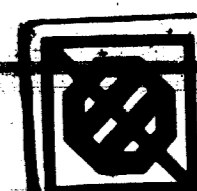
Adóügyi segédjegyzői a községtől 800 korona fizetés és 400 korona lakbér, közigazgatási segédjegyzői 1400 korona fizetés és 400 korona lakbér. Mindkettőnek még a kiegészítés és a pótlék.

Katonai nyilvántartói 1000 korona fizetés és 200 korona lakbér. Ennek betöltése után esetleg megüresedő közigazgatási irnoki állás 800 korona fizetés és 200 korona lakbér. Pénztári irnoki 800 korona fizetés és 200 korona lakbér. Adóügyi végrehajtói állás 800 korona fizetés és 200 korona lakbér. Rendőrbiztosi állás 1000 korona fizetés, 200 korona lakbér és 300 korona ruhaátalány.

Jászapátin, 1919 június 11-én.

Dr. Horváth s. k.
járási hivatalvezető.

Velemi s. k.
járási hivatalvezető.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levélpapírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

A tőkésék taktikája.

A kapitalizmus soha, semmi körülmények között nem tud a maga sajátos lelkületétől megszabadulni. E lelkület alapja, törzse és koronája a — kizsákmányolás. Ennélfogva minden tettének, minden mozdulatának, gondolata minden rezgésének csak a kizsákmányolás lehet a rugója. Ezt szem előtt tartva, friss világosság esik Clemenceaunak, a párisi békekonzferencia elnökének a magyar Tanácsköztársaság kormányához intézett jegyzékeire. E világosság mellett mindaz, amit Clemenceau békéről, megértésről, igazságról, általános megegyezésről beszél — nyers farizeuskodásnál nem egyéb.

Az igazság és megértés nevében állapítja meg a magyar Tanácsköztársaság új határait, de úgy, hogy elveszi tőle szénét, fáját, gyárát, állatát, üzemét, vasútját. Az ország testéből lehasított ama darabokat, amelyek mindezeket a Tanácsköztársaság megélhetéséhez feltétlenül szükséges cikkeket termelik, a román és cseh-szlovák tőkésosztálynak nyújtja oda.

A legkorlátoltabb ember előtt is nyilvánvaló lehet, hogy a békeértekezletnek ez a határmegállapítása ugyanolyan cselekedet, mint 'békés' időben a kapitalistának az a cselekedete, hogy a munkástól az általa termelt értéköbbséget elveszi s neki csak annyit hagy meg, amennyi életfentartásához, más szóval rabszolgasorsában mara-

dásához okvetlenül szükséges. A világ tőkésének Párisban összegyűlt „békeküldöttei” is csak épen annyit akarnak a proletárköztársaságnak meghagyni, amennyi élete tengetéséhez szükséges, más szóval, ami épen ahhoz elég, hogy a körülötte levő kapitalista államoknak szorosra kötött kez-lábbal ki legyen szolgáltatva.

Kun Béla nagyon jól látja a helyzetet, amikor Clemenceau jegyzékére adott válaszában azt mondja, hogy ez a megcsontottság országunk lakosait kétségbeesésbe kell, hogy kergesse és a létért való küzdelemben a legborzalmasabb háború, mindenkinek harca mindenki ellen, kell, hogy itt lobot vessen. Az imperialista tőkésék alkalmasint épen olyan jól tudják ezt, mint Kun Béla elvtárs. S ha olvasni fogják táviratának ezt a részét, bizonyára jóízűt mosolyognak és olyasfélért mormolnak majd maguk elé, hogy hiszen épen ezt akarják!

Igen, ők a proletár Tanácsköztársaságot megfojtani akarják. Fegyverrel nem bírtak vele, diplomáciai taktikával próbálják hát legyűrni. Ez a tőkés lelkület csillog ki Clemenceaunak abból az ajánlatából is, hogy a Tanácsköztársaság szüntesse meg az ellenségeskedést.

A világháború után senkinek sincs kedve tovább harcolni; nem is szólva arról, hogy a proletárok társadalmának programjából a háború, a hódítás, mások leigázása egy-

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyaghiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

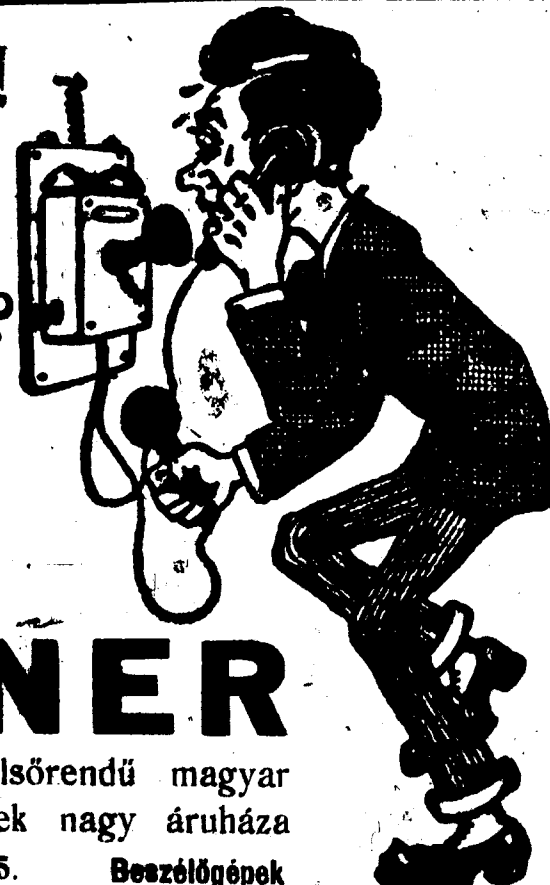
Budapest, József-körút 15.

Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek

1500 koronáig.

Arjegyzők ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsitűlés készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

szersmindenkorra ki van törölve. A Tanácsköztársaság életcélja a békés munka. Ha mégis puskát fogott, annak a tőkésnek voltak az okai, akik puskával jöttek rá. Clemenceaunak azt az ajánlatát tehát, hogy szűnjön meg az ellenségeskedés, a magyar proletárok kormánya elfogadta. Elfogadta becsületesen és utógondolatok nélkül. Megparancsolta csapatainak, hogy fegyverüket eresszék lábhoz. Abban a percben, amikor ezt megcselekedték, a csehek vörös katonáinkra rárohantak és a védtelen embereket legyilkolták, holott az ellenségeskedés megszüntetése a csehek címére épen úgy szólt, mint a miénkre. A proletárok állták a szót tisztességgel, a tőkésnek nem.

A kapitalisták ez erkölcsi felfogásán a munkások nem fognak tulságosan meglepődni. Régtől fogva ismerik ezeket az erkölcsöket. Ennélfogva most már megint erős marokkal fogják a puskát és hajtják maguk előtt a cseheket. Világos, nem rajtuk mulik, hogy nincs békesség. S ha olyan békességet akar Clemenceau, mely a halállal azonegy, akkor nem is lesz békesség. A magyar Tanácsköztársaság élni akar és élni fog.

Tavaszi Ébredés. Átalakulás.

Tudjuk hogy kivetni való nincs, hanem csak átalakítandó az új s igazságosabb eszmék szellemében. Romboltattak s gyilkoltattak eleget, de a jelen s jövő igazságos fejlődésében ez sem eszköz, sem cél. Amint a tavasz nem előzheti meg a telet, úgy a társadalmi átalakulásban sem lehet ugrás. Kis gyermekből nem neveltek idő nélkül embert. Fokozat nélkül csak egyforma volna a fejlődés, mint pl. a homokra épített fal, ingatag és nem állandó értékű!

Az átalakítás munkájához nem rideg számítás, hanem a társadalom minden rétegének fejlettsége, lelkiületének s minden viszonyainak figyelembe vétele szükséges mélyszéles emberszeretet alapján.

Igy lehet megváltoztatni, hogy a jövőben ne az erőszak tartsa össze a társadalom szerkezetét, hanem a mélyszéles emberszeretet melegítő napja.

Minden dolognak van léte, léteapja. A családi élet boldogsága az őszinteségen alapszik. Úgy az intézményeknek, társadalmaknak is bizonyos szilárd pontokhoz, alapokhoz kell tapadniuk.

Népbiztosság szóból induljunk ki. Ez mindent megmagyaráz.

Népbiztosság felöleli a társadalmat. Az emberiség minden nemes célját szolgálja.

Azért minden dolognak a népek biztosságát kell szolgálni s el kell követni mindent, hogy az ügyek szépen, közmegegyezést keltően intéztesenek el.

Eszköze a szociálisták. Ilyen igazi kevés van nemes értelemben s ilyené csak neveléssel, tanítással, nem erőszakkal lehet az embereket átalakítani.

A talajt kell jól elkészítenünk. Az emberiség szeretetének szent kovásával kell az emberek öntudatát és érzését felráznunk!

Tudjuk, hogy minden dolognak két vége van s az intézők mindig felelősek.

Egy körültekintő vezető mindig nyugodt fővel számol munkájáról.

Midőn mindent felelősségteljesen intézünk, azért az ügyek végzésében cselekedjünk oly körültekintő eljárással, hogy a bosszúállástól soha ne kelljen félnünk.

Ne feledjük s mindenkit tanítsunk meg rá, hogy amint a természet törvényei szoros összefüggésben következethetnek uralkodnak, úgy a szellemi s erkölcsi törvények is rendíthetetlen érvénnyel uralkodnak s követi egyik okozat folyománya a másikat. Elnyomás nincs, hacsak nem muló. Ezért biztos az eszmék igazságának föltámadása és végeredményben a győzelme!

Előrehaladásomban nem kell nekem a híd visszavonulásra, mert az igazság útjának mindenütt szilárd út az alapja. Ha elnyomja is valami igazam érvényesülése okát, végeredményben mégis az igazság érvényesül és győz. Igen, mert nem az ember a társadalom erőssége, hanem az eszmék igazsága!

Nem azért van valami úgy, mert én, vagy X. Y. mondja, hanem azért mondom úgy, mert úgy van a tény. A tényt pedig meghazudolni nem lehet.

Nem az ember ad erőt valami megvalósítására, hanem az eszme igazságának ismerete, ennek mélyszéles szeretete ad az embernek rendíthetetlen bátorságot s erőt a kivitelre. Ez győz kard és fegyver nélkül!

A tavasz nem egyforma. Az átalakulás útja is változó. Ha sáros úton kell haladnunk, legjobb a

higgadság, nemcsak azért, mert felvágva nem sokáig lehetne szusszal győzni, hanem ha lázasan, szenvedelmesen törtet valaki körültekintés nélkül és nem az igazi nemes célt nézi, akkor a szenvedélyessége sarával még a igazakat, a higgadtakat is letereli az útról. Ez eljárás nem viszi előre az ügyet.

A bölcs mérséklet és bő tapasztalat nem egy-két év munkája, azért hallgassunk az idősebbek bölcs szavára is.

Azért hallgassunk a széles látókörű vezetőkre: lássuk, mily irányt jelölnek, mily utat mutatnak, milyenen járnak, melyről visszatérésnek ne kelljen lenni, bárhova vezetnének is a környezet által alkotott viszonyok.

A főbb vázzal, az alappal kell tisztában lennünk. Aki hozzáértéssel látja a főbb vázat, az tisztában van a részletekkel is és tudja, hogy a most ültetett fa gyümölcsét nem órák múlva kell várnia. De csak az az elmélet jó, mely a kivitel minden eshetőségével számol.

A tökéletes kifejelet munkája sok időbe kerül s azért nyugodtan dolgozik az előrelátó a művön. Aki a célt látja, annak nincs akadály. Ez okosan választja meg a célhoz vezető utat s a cél eszközeit is, tudva azt, hogy szent célokhoz szent eszközök vezetnek legbiztosabban.

A fejlődés, ébresztés legnemesebb eszköze a szeretet melegen alapuló megértetés, felvilágosítás, a tanítás.

Aki ébresztő melegség helyett rideg, hideg telet ad a tavaszba, az megállítja a fejlődést, megállítja az életet, szétrombolja a szerves összefüggést, az halált okoz.

Míg az új gépezet minden része kész nincsen, addig a kapott, rongált szerkezetet nem lökhetem ki, mert nem pótolhatom.

Igy nemzetünkben is, mindent megpróbálva alakítsuk át a más véleményű tagokat, de a szerves működést megállítani nem szabad, mert ez nem egyes embernek, de a társadalom minden rendjének, a társadalom szerkezetének a felbomlását, a halálát jelentené.

A szociális fejlődés, átalakulás és haladásnak nálunk nincsenek ellenségei. Aki a népek fejlődésének e sorokban elmondott fokozatos fejlődését, előbbrevitelét akarja, annak nem kell félnie az ellenforradalomtól s attól, hogy a történelem lapjára a kez felzárkózik.

Mindent szabad, sőt meg kell bírálni, de aki a végtelen szenvedései után jobb sorsot kereső s az emberiség igaz ügyének előbbreviteléért küzdő népek munkájának jogosságáról akar bírálatot mondani, az jól gondolja meg, hogy mily ítéletet mond. (Vége.) Szabari János.

Arassunk!

A földmunkások és kisgazdák országos szövetkezetének vezetősége felhívást intézett a földmunkásokhoz, melyben rámutat arra, hogy eddig koldusbérekkel kellett tengődniük s aratás idején a szolgabíró rendszeren börtönnel fizetett, ha a tél folyamán tőlük kicsikart aratási szerződések jobbítását merték követelni. A kapitalista állam erőszakának minden gyalázatosságával kényszerítette a sorsával elégedetlenkedő aratómunkást, hogy megtöltse az ezerholdasok magtárait. Azok tele is lettek szinig, a munkásoknak meg megmaradt továbbra is az üres éléskamra, a nyomor és tudatlanság sötétsége, a rongyoskodó asszony s az iskola nélküli ruhátlan gyerek.

Az ezerholdas gazdától és a nagybér-löktől most elvettük a földet és átadtuk a mezőgazdasági munkások termelő szövetkezeteknek. A kormányzásból is megfelelő részt kaptak a földmunkások s általában minden intézkedés és minden rendelet arra irányul, hogy a föld proletárjainak élete gyökeresen megjavuljon.

A hatalmukból és birtokukból kivert ezerholdasok és kapitalista elnyomók természetesen lesben állanak s minden eszközt felhasználnak arra, hogy uralmukat újra visszaszerezzék, a szolgabírókat és zsandárt újra nyakunkra ültethessék s a nyomort, az éhbért, a hatosos napszámot újra visszaállítsák és börtönnel és golyóval fizessék ki a sorsukkal elégedetlenkedő proletártömegeket.

Ha a földmunkások azt akarják, hogy ez a gyűlöletes régi rendszer fel ne

támadhasson, akkor most dolgozniok kell. Küszöbön az aratás. A magyar föld minden proletárjának becsületbeli kötelessége most, hogy az aratási munkáknak kellő időben való elvégzését biztosítsa.

Most nem szabad lehetetlen követelésekkel előállni. Ez az idő most nem a követelések, hanem a munka ideje. Minden szál gabonát le kell vágni és minden szem gabonát be kell takarítani. Ez ma a legelső, a legfontosabb és legemberibb kötelesség.

A földmunkások országos szövetkezete felszólítja a szervezett földmunkásokat s különösen a helyi csoportok vezetőségét és az összes bizalmi férfiakat, hogy akadályozzanak meg minden aknamunkát, ami az aratás menetét megzavarhatná. Minden attól függ, hogy a termést betakarítjuk-e vagy sem. A forradalom súlyos küzdelmeiben a földmunkásoknak méltóknak kell lenniök a városok dolgozó és egyre többet nélkülöző proletárlakosságához. Azok vívták ki a szabadságot, azok vérzenek most is a frontokon, azok dolgoznak a gyárakban, megérdemlik tehát, hogy földmunkás-testvéreik biztosítsák a kenyereket.

Fel hát a munkára, magyar föld proletárai, kezdődjék meg az aratás! Folyjon a munka serényen és igaz kedvvel, hiszen ez az első aratás, amikor nem a heréknek, hanem magunknak aratunk.

Proletárgimnázium.

Küzdelmes esztendő után bezárultak a jászapáti gimnázium kapui. Az intézet rövid életében ez volt az az év, amely legtöbb gondot okozott a szülőknél, tanítóknál egyaránt. A spanyoljárvány, a fűtőanyag hiánya, a vonatközlekedés szünetelése annyiszor és oly hosszú időre akasztották meg a tanítás menetét, hogy tanítóra, diákra órási feladat lett volna a tananyag elvégzése. Lehetséges lenne tette ezt még az a körülmény is, hogy az első osztályok tizsifoltak voltak. Hogyha 60-70 tanulóra egy tanító tárgyából naponta csak egy

óra jut, akkor az ellenőrzés, begyakorlás, magyarázás, dolgoztatás munkája csaknem semmivé forgácsolódik. Hozzászámíthatjuk ehhez azt az okot is, hogy a tanítványok háborús elemi iskolai képzettséggel jöttek a gimnáziumba. Egyeseket betűírásra kellett még tanítani, rengetegen nem tudták az egyszerűeket sem. Egy füzet oldalán 70-80 hibát ejtettek az első osztályos gyöngye tanulók a magyar dolgozatban. Általában pedig csökkent munkaképpel dolgoztak és a szüneteket tétlenségben töltötték.

Rendes és magántanuló 284 volt a hét osztályban. Legtöbb volt az elsőben: 73, legkevesebb a hetedikben: 16. Haláleset két ízben borította gyászba intézetünket, amikor az I. osztályos Bordás Ferenc és a II. osztályos Mihályi Mihály hunytak el. Az egészségi állapot a spanyolbetegség dacára is kielégítő volt. Iskolaorvosunk, Szaller Miklós dr. állandóan kiterjesztette figyelmét tanulóinkra s tanította az egészségtant. Annál gyöngébben álltak diákjaink tudás dolgában. A tanító testület a végletekig engedékeny volt s mégis sok esetben kellett kimondania az egy év veszteséget jelentő meg nem felelt ítéletet. Ennek jórészt azonban nem annyira a gyermekek, mint inkább a szülők az okai. Miután beiratták a fiút az iskolába, többé feléje sem néznek az intézetnek. Az idei első osztály magyar-latin tanára minden egyes szülő írásban felkért arra még az év legelején, hogy az év bármely napján az egész délelőtt folyamán érdeklődjék fia előmenetele iránt. A szülők aláírták a felhívást, tehát tudomásul vették s mégis a 70 tanuló hozzátartozója közül ötvenkilenc egyszer sem érdeklődött. Vannak szülők, akik 4-5 év alatt sem néznek utána fiuk tanulmányi előmenetelének. Így teszi sok szülő szerencsétlenül gyermekét azáltal, hogy kényelemszeretéből nem működik együtt fia tanítójával. Megtörtént, hogy egy tanuló 42 napon át áltatta szüleit azzal, hogy iskolába megy, holott az időt csavargással töltötte. Itt, a nyilvánosság előtt is felkérjük a szülőket arra, érdeklődjenek gyermekeik iránt. A gimnáziumban a tanév alatt bármely délelőtt ott vannak a tanítók s mindig szívesen fogadják a szülőket.

Az intézet anyagilag is támogatta a tanulókat. Nyolcvanöt tanuló részesült tandijelengedésben, sokan könyvsegélyben s a szegénysorsú magántanulókat díjtalanul vizsgáztatták a tanítók.

Mindegyre szaporodnak a vasúton bejáró tanulók. A gimnáziumok új tanítási tervezete egyre égetőbb szükségé teszi egy intézet felállítását, ahol a diákok szakfelügyelet alatt jó ellátásban részesülhetnek. Felhívjuk erre az intéző körök figyelmét.

A tanító testület érzékeny veszteséget szenvedett Kuchár Géza tanító elhunytával. A 46 éves korában elköltözött tanítótárs a jó ember és jó tanító mintaképe volt. Új tanerőket nyert az intézet Kögler Árpád rajztanár és Szabó Kálmán személyeiben. Négy és fél évi távollét után Migály Béla is folytatta tanítói munkásságát. Stiller Kálmán saját kérelmére elhelyezték.

A tanító-testület a társadalmi életben is számottevő szerepet vitt. Négy tagja a néptanács, kettő pedig a Munkás- és Katonatanácsban vett részt. Többen a helybeli hírlapokat keresték fel írsaikkal s előszóval állandóan felvilágosító előadásokat tartottak a szakszervezetekben.

A tanulók szülei közt nincs egy nagybirtokos, nagykereskedő, nagyiparos sem, mind proletárok gyermekei. Reméljük, hogy az új világrend ezek részére biztosítja a tanulás jobb feltételeit s módot ad a szellemi munkára kiválóan alkalmasnak, hogy megszerezzék azt a hatalmat, amely a tudásban rejlik.

Dr. Mátrai Ferenc.

Szociális ismeretek tanítása.

A burzsoá állam minden hatalmával ráfeküdt a dolgozókra s megakadályozta, hogy ismereteik egy bizonyos alacsony fokon túllépjenek. Folyton rettegett, hogy a proletármilliók megismerik a szabadulás útját és így a kizsákmányolók hatalma kártyavárként omlik össze. A burzsoáuralom azért tarthatta magát, mert a proletárság túlnyomó része öntudatlan volt, nem látta saját osztályhelyzetét, nem ismerte meg azt a tanítást, amely szebb jövőt hirdetett számára. A proletárállam ezzel ellentétben megszerzett hatalmát elsősorban arra használja fel, hogy a szocialista tanítást a proletártömegek lelkébe booltsa, mert a proletárl-

lam hatalma nem szuronyokon, hanem a dolgozók millióinak meggyőzésén és hitén nyugszik. E cél szolgálatában Kunfi közoktatásügyi népbiztos a következő körrendeletet intézte a megyei munkástanácsok direktóriumaihoz:

„A proletárdiktaturának legfontosabb feladata a proletárléleket a szocialista világnézettel átíratni. E feladat fontosságát és nehézségét tekintetvéve, szocialista propaganda tanfolyamok rendszeres létesítését határoztam el. Elrendelem ennélfogva, hogy a vezetésem alatt álló népbiztosság tudományos és népszerű propagandacsoportjának irányítása mellett mindenütt, ahol lehetséges, szocialista oktató propaganda kurzusok létesíttessenek, mely kurzusok célja leendő egyrészt a pártszervezeteknek megfelelő agitátorokat kiképezni, másrészt a proletáriátus széles rétegeinek szocialista kulturát adni.

A propaganda kurzusnak vezetőit a közoktatásügyi népbiztosság tudományos és népszerű propagandacsoportjának vezetője a megyei direktórium javaslatára nevezi ki és pedig egyet a megyei direktórium művelődési osztálya mellé és egy megbízottat minden járási munkástanács mellé. A megbízottak személyére vonatkozó javaslatát haladéktalanul elküldendő a propagandacsoport címére: Budapest, VIII. Eszterházy-utca 30.

Amennyiben a megye területén ilyen kurzusok tartattak volna, vagy már folyamatban lennének, úgy azok tanterve, az előadók névsora, a hallgatóságra vonatkozó adatok a propagandacsoporttal azonnal közlendő. A propaganda megbízottak a propagandacsoporttól utmutatást, tantervet, tananyagot, szükség esetén előadókat fognak kapni. A tanfolyamok szervezése körül felmerült költségek a közoktatásügyi tárca terhére utalványozandók. A kurzusokat a megyei direktórium művelődési osztálya mellett működő propaganda megbízott és a népbiztosság propaganda csoportjának időnkinti kiküldöttjei fogják ellenőrizni.

A rendelet lehetővé teszi, hogy a nagy proletártömegeknek szocialista szellemben való nevelése egyöntetű és megfelelő irányítás mellett történjék. A proletáriátus az állam hatalmát, amelyet magának meghódított, így használja fel a proletártömegek felrészására. A megyei munkástanácsok közreműködésével elérhető lesz, hogy a legkisebb falu népe is megismerkedhessék a szocialista tanítással és ugyanolyan öntudatos harcossá lesz a szocialista gondolatnak, mint eddig a nagyvárosok munkássága volt.

támadhasson, akkor most dolgozniok kell. Küszöbön az aratás. A magyar föld minden proletárjának becsületbeli kötelessége most, hogy az aratási munkáknak kellő időben való elvégzését biztosítsa.

Most nem szabad lehetetlen követelésekkel előállni. Ez az idő most nem a követelések, hanem a munka ideje. Minden szál gabonát le kell vágni és minden szem gabonát be kell takarítani. Ez ma a legelső, a legfontosabb és legemberibb kötelesség.

A földmunkások országos szövetkezete felszólítja a szervezett földmunkásokat s különösen a helyi csoportok vezetőségét és az összes bizalmi férfiakat, hogy akadályozzanak meg minden aknamunkát, ami az aratás menetét megzavarhatná. Minden attól függ, hogy a termést betakarítjuk-e vagy sem. A forradalom súlyos küzdelmeiben a földmunkásoknak méltóknak kell lenniök a városok dolgozó és egyre többet nélkülöző proletárlakosságához. Azok vívták ki a szabadságot, azok vérzenek most is a frontokon, azok dolgoznak a gyárakban, megérdemlik tehát, hogy földmunkástevéreik biztosítsák a kenyerüket.

Fel hát a munkára, magyar föld proletárjai, kezdődjék meg az aratás! Folyjon a munka serényen és igaz kedvvel, hiszen ez az első aratás, amikor nem a heréknek, hanem magunknak aratunk.

Proletárgimnázium.

Küzdelmes esztendő után bezárultak a jászapáti gimnázium kapui. Az intézet rövid életében ez volt az az év, amely legtöbb gondot okozott a szülőknél, tanítóknál egyaránt. A spanyoljárvány, a fűtőanyag hiánya, a vonatközlekedés szünetelése annyiszor és oly hosszú időre akasztották meg a tanítás menetét, hogy tanítóra, diákra óriási feladat lett volna a tananyag elvégzése. Lehetséges lett volna a tananyag elvégzése. Lehetséges lenne tette ezt még az a körülmény is, hogy az első osztályok túlszűfoltak voltak. Hogyha 60—70 tanulóra egy tanító tárgyból naponta csak egy

óra jut, akkor az ellenőrzés, begyakorlás, magyarázás, dolgoztatás munkája csaknem semmivé forgácsolódik. Hozzászámíthatjuk ehhez azt az okot is, hogy a tanítványok háborús elemi iskolai képzettséggel jöttek a gimnáziumba. Egyeseket betűírásra kellett még tanítani, rengetegen nem tudták az egyszerűket sem. Egy füzet oldalán 70—80 hibát ejtettek az első osztályos gyöngye tanulók a magyar dolgozatban. Általában pedig csökkent munkakedvvel dolgoztak és a szüneteket télen-ségben töltötték.

Rendes és magántanuló 284 volt a hét osztályban. Legtöbb volt az elsőben: 73, legkevesebb a hetedikben: 16. Haláleset két ízben borította gyászba intézetünket, amikor az I. osztályos Bordás Ferenc és a II. osztályos Mihály Mihály hunytak el. Az egészségi állapot a spanyolbetegség dacára is kielégítő volt. Iskolaorvosunk, Szaller Miklós dr. állandóan kiterjesztette figyelmét tanulóinkra s tanította az egészségtant. Annál gyöngébben álltak diákjaink tudás dolgában. A tanító testület a végletekig engedékeny volt s mégis sok esetben kellett kimondania az egy év veszteséget jelentő meg nem felelt ítéletet. Ennek jórészt azonban nem anynyira a gyermekek, mint inkább a szülők az okai. Miután beiratták a fiút az iskolába, többé feléje sem néznek az intézetnek. Az idei első osztály magyar-latin tanára minden egyes szülő írásban felkért arra még az év legelején, hogy az év bármely napján az egész délelőtt folyamán érdeklődjék fia előmenetele iránt. A szülők aláírták a felhívást, tehát tudomásul vették s mégis a 70 tanuló hozzátartozója közül ötvenkilenc egyszer sem érdeklődött. Vannak szülők, akik 4—5 év alatti sem néznek utána fiuk tanulmányi előmenetelének. Így teszi sok szülő szerencsétlenné gyermekét azért, hogy kényelemszeretetből nem működik együtt fia tanítójával. Megtörtént, hogy egy tanuló 42 napon át áltatta szüleit azzal, hogy iskolába megy, holott az időt csavargással töltötte. Itt, a nyilvánosság előtt is felkérjük a szülőket arra, érdeklődjenek gyermekeik iránt. A gimnáziumban a tanév alatt bármely délelőtt ott vannak a tanítók s mindig szívesen fogadják a szülőket.

Az intézet anyagilag is támogatta a tanulókat. Nyolcvanöt tanuló részesült tandíjengedezésben, sokan könyvsegélyben s a szegénysorsú magántanulókat díjtalanul vizsgáztatták a tanítók.

Mindegyre szaporodnak a vasúton bejáró tanulók. A gimnáziumok új tanítási tervezete egyre égetőbb szükségé teszi egy intézet felállítását, ahol a diákok szakfelügyelet alatt jó ellátásban részesülhetnek. Felhívjuk erre az intéző körök figyelmét.

A tanító testület érzékeny veszteséget szenvedett Kuchár Géza tanító elhunytával. A 46 éves korában elköltözött tanítótárs a jó ember és jó tanító mintaképe volt. Új tanítókat nyert az intézet Kögler Árpád rajztanár és Szabó Kálmán személyeiben. Négy és fél évi távollét után Migály Béla is folytatta tanítói munkásságát. Stiller Kálmán saját kérelmére elhelyezték.

A tanító-testület a társadalmi életben is számottevő szerepet vitt. Négy tagja a néptanács, kettő pedig a Munkás- és Katonatanácsban vett részt. Többen a helybeli hírlapokat keresték fel írással s előszóval állandóan felvilágosító előadásokat tartottak a szakszervezetekben.

A tanulók szülei közt nincs egy nagybirtokos, nagykereskedő, nagyiparos sem, mind proletárok gyermekei. Reméljük, hogy az új világrend ezek részére biztosítja a tanulás jobb feltételeit s módot ad a szellemi munkára kiválóan alkalmasnak, hogy megszerezzék azt a hatalmat, amely a tudásban rejlik.

Dr. Mátrai Ferenc.

Szociális ismeretek tanítása.

A burzsoá állam minden hatalmával ráfeküdt a dolgozókra s megakadályozta, hogy ismereteik egy bizonyos alacsony fokon túllépjenek. Folyton rettegett, hogy a proletármilliók megismerik a szabadság útját és így a kizsákmányolók hatalma kártyavárként omlik össze. A burzsoáuralom azért tarthatta magát, mert a proletárság túlnyomó része öntudatlan volt, nem látta saját osztályhelyzetét, nem ismerte meg azt a tanítást, amely szebb jövőt hirdetett számára. A proletárállam ezzel ellentétben megszerzett hatalmát elsősorban arra használja fel, hogy a szocialista tanítást a proletártömegek lelkébe beoltsa, mert a proletárl-

lam hatalma nem szuronyokon, hanem a dolgozók millióinak meggyőződésén és hitén nyugszik. E cél szolgálatában Kunfi közoktatásügyi népbiztos a következő körrendeletet intézte a megyei munkástanácsok direktóriumaihoz:

„A proletárdiktaturának legfontosabb feladata a proletárlelkeket a szocialista világnézettel átítani. E feladat fontosságát és nehézségét tekintetbe véve, szocialista propaganda tanfolyamok rendszeres létesítését határoztam el. Elrendelem ennélfogva, hogy a vezetésem alatt álló népbiztosság tudományos és népszerű propagandacsoportjainak irányítása mellett mindenütt, ahol lehetséges, szocialista oktató propaganda kurzusok létesíttessenek, mely kurzusok célja leendő egyrészt a pártszervezeteknek megfelelő agitátorokat kiképezni, másrészt a proletáriátus széles rétegeinek szocialista kulturát adni.

A propaganda kurzusnak vezetőit a közoktatásügyi népbiztosság tudományos és népszerű propagandacsoportjának vezetője a megyei direktórium javaslatára nevezi ki és pedig egyet a megyei direktórium művelődési osztálya mellé és egy megbízottat minden járási munkástanács mellé. A megbízottak személyére vonatkozó javaslatot haladéktalanul elküldendő a proagandacsoport címére: Budapest, VIII. Eszterházy-utca 30.

Amennyiben a megye területén ilyen kurzusok tartattak volna, vagy már folyamatban lennének, úgy azok tanterve, az előadók névsora, a hallgatóságra vonatkozó adatok a propagandacsoporttal azonnal közlendő. A propaganda megbízottak a propagandacsoporttól utmutatást, tantervet, tananyagot, szükség esetén előadókat fognak kapni. A tanfolyamok szervezése körül felmerült költségek a közoktatásügyi tárca terhére utalványozandók. A kurzusokat a megyei direktórium művelődési osztálya mellett működő propaganda megbízott és a népbiztosság propaganda csoportjának időnkinti kiküldöttjei fogják ellenőrizni.

A rendelet lehetővé teszi, hogy a nagy proletártömegeknek szocialista szellemben való nevelése egyöntetű és megfelelő irányítás mellett történjék. A proletáriátus az állam hatalmát, amelyet magának meghódított, így használja fel a proletártömegek felrészására. A megyei munkástanácsok közreműködésével elérhető lesz, hogy a legkisebb falu népe is megismerkedhessék a szocialista tanítással és ugyanolyan öntudatos harcosa lesz a szocialista gondolatnak, mint eddig a nagyvárosok munkássága volt.

Jászapátin a fenti rendeletnek már eleget tett a direktórium. Községünkben harmadik hete rendszeres oktatásban részesülnek az összes szakszervezetek, mint azt egyébként lapunkban annak idején közöltük is. Az előadók a helybeli tantestület tagjai; a retorikai tanfolyam előadásait Heller és Velemi elvtársak tartják.

HIREK

Felhívás a lakossághoz. A helyben állomásozó vörösör század parancsnoka ez úton is felhívja a lakosságot, hogy mindazok, akiknek valami sérelmük vagy panaszuk van, ne idegenkedjenek hozzá a hivatalos helyiségbe bizalommal felfáradni s ött panaszukat akár árdrágitási ügyben, akár más egyéb, különösen vörös katonák vagy vörös örök részéről szenvedett méltánytalanság, vagy jogtalan viselkedés esetében őszintén előadni. Minden jogos panaszt a legjobb indulattal meghallgat a századparancsnok és gondoskodik, hogy minden visszaélés és minden jogtalan cselekmény szigorú megtorlásban részesíthessék.

A vasúti menetjegyek árait június 15-től 200 százalékkal felemelték. Ezentul a jászapáti állomásról Budapestre akár Ujszászon, akár Vámosgyörkön át az I. osztályban 65, a II-ikban 38, a III-ikban 22 koronát kell fizetni. Gyöngyösre és Szolnokra az I. osztály 27, a II-ik 16, a III-ik osztály 9 koronába kerül. Egerbe 49, 29, illetve 16 Kt, Ujszászra 21, 12, illetve 7 Kt, Vámosgyörkre 16, 9, illetve 5-20 f. kell fizetni aszerint, amint az I. vagy a II-k, illetve a III-ik kocsiosztályt használja az utas. Jászkisérre 5, 3, illetve 1-20 K, Jászdózsára és Pusztakürtre 6, 4, illetve 1-80 K, Jászladyra és Tarnaörsre 8, 5, illetve 2-60 K, Jászárokszállásra és Szászberekre 12, 7, illetve 3-60 K a menetdíj a különböző kocsiosztályok szerint. Az árudíj szabás is megdrágult június közepén 200 %-al.

Egy vagon cukor érkezett Jászapátira csütörtökön. Mihelyest a már ide irányított másik vagon is megérkezik, a közellátási hivatal a cukor kiosztását azonnal megkezdi.

Kommunista bélyegek kerültek forgalomba a tanácsok országos gyűlésének megnyitása napján. Az új 20 filléres bélyegen Marx arcképe, a 45 filléresen Petőfi, a 60 filléresen Martinovits, a 75 filléresen Dózsa György, a 80 filléresen pedig Engels arcképe van. Az új bélyegek művészi kivitelűek.

A jászapáti munkástanács i. hó 23-án tartott ülésében Barna Péter segédjegyzőt harmadik jegyzővé egyhangulag megválasztotta s az anyakönyvi ügyek ellátásával bízta meg. Ugyancsak az ülésében hozzájárult a munkástanács a lapunk mult számában ismertetett közellátási iroda felállításához.

Fürdőmegnyitás. A községesített Dósa fürdő i. hó 26-án megnyílt. Fürdési órák naponta délelőtt 8-12-ig délután 2-8-ig. A nők hétfőn és szerdán délelőtt, kedden és csütörtökön délután, a férfiak hétfőn és szerdán délután s kedden és csütörtökön délelőtt fürödhetnek. Pénteken délelőtt ingyen fürdő a tanulóleányok, pénteken délután pedig a tanuló fiúk részére. Szombaton délelőtt 8-10-ig ingyen fürdő a felnőtt férfiak, 10-12-ig pedig a nők részére. Szombaton délután 2-5-ig a fürdőt a katonai parancsnokság rendelkezése alapján a katonaság használja. Szombaton délután 5 órakor a fürdőt bezárják s a medencét kitisztítják. A fürdőjegyek árai: uszodajegy 2 K, ruhajegy 1 K, deák és tanoncjegy 1 K. Jegyek Radván és özv. Berger Mihályné üzletében kaphatók.

Büntetések. A helybeli vörösör-század parancsnokság Nagy I. Istvánné jászapáti lakost árdrágitásért 600 K, Rusvai Emánuel jászapáti lakost tejtermék be nem jelentése miatt 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az 50, 100, 1000 és 10.000 K-nás kék bankpénzt június 30-án kivonják a forgalomból. Ismételten figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy ezeket a bankpénzeket minél előbb okvetlenül cseréeljék be a bankoknál vagy a postatakaréknál fehér pénzre, vagy helyezték esetleg takarékpénztárba, mert különben a pénzüik elvész. A kék 10 és 20 koronás bankjegyek július végéig, a többi összes papírpénzek december végéig maradnak forgalomban.

A jászapáti szocialista műkedvelők jövő csütörtökön este mutatják be Bródy Sándor kitűnő darabját, a Tanítónőt. A főszerepet Szabó Etuska fogja játszani. A darabot nagy gonddal tanította be Körösy rendező. Az előadás iránt már most is általános az érdeklődés.

Parancs. Tudomására adom a lakosságnak, hogy a záróra mátol fogva este 11 órakor lesz s aki a záróra után, kimaradási engedély nélkül az utcán tartózkodik, letartóztatatom. Így kellett rendelkeznem, mert az eddigi kitolt záróra sok visszaélésre adott okot. A legutóbbi időkben rendszeres marasztalásokkal, különösen a

mindenféle kihágás miatt figyelmeztetem a lakosságot arra is, hogy mindazokat, akik a szesztilalmat teljes egészében meg nem tartják vagy csak kis részben is áthágnak, nem a forradalmi törvényszék elé, hanem a rögtönítelő bíróság elé fogom állíttatni és szigoruan megbüntettetnek. Ugyancsak beleértem azokat is, akik szeszt eladnak, vagy vesznek, avagy azt megkísérlik. Ezen parancs érvénye kiterjed Jászapáti, Jászszentandrás, Jászkisér és Jászalsószentgyörgy községekre is. Jászapáti, 1919. június 21-én. A vörösörtség századparancsnoksága.

A vadászati jog bérlete megszűnt. A Nép-gazdasági Tanács rendelete szerint a vadászati jog ezentul csak azok által gyakorolható, akiknek azt a Tanácsköztársaság megengedi s akik ez engedély alapján az illetékes járási munkástanácsok direktóriumaitól erre arcképes igazolványt kapnak. Csak politikailag megbízható, saját munkájukból élő, fegyverkezelésben jártas egyének kaphatnak igazolványt, amelynek ára évenként 100 korona, érvénye pedig aug. 1-től július 31-ig tart s egy sörétes és egy golyós fegyver használatára jogosít. Akinek kettőnél több fegyvere van, minden cső után évi 20 koronát fizet.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben június 20-tól 27-ig születtek: Juhász István—Nagy K. Erzsébet leánya Julianna, Rácz József—Oltó Eszter fia Antal, Ádám Pál—Káplár Franciska fia Lajos, Radics László—Vincze Jusztina halvaszületett fia, Gulyás Sándor—Lakatos Viktória fia Sándor; meghaltak: Orosz István 51 éves, Tajti Sándor 4 napos, Gulyás Sándor 2 napos. **Házasságot kötöttek:** Jerebik Ferenc Kulcsár Rozáliával és Farkas László Kálmán Irénnel.

Kommunista könyvek. A községi mézártnál mellett levő üzletben kommunista füzetek, könyvek, továbbá a Vörös Ujság, Népszava, Jászapáti és Vidéke állandóan kaphatók.

A vörösörtség századirodája a községbázisról áthelyeztetett a járásbírószági épület földszintjére.

A jászapáti részvénytársasági gyűlést június 30-án délután fogják szocializálni.

Lelketten bujtogatók járják a falvakat s a pusztulásra ítélt burzsoázának ezek a felbérelt uszítói azzal izgatják a földmunkásokat, hogy az idei aratásnál senki sem kapja ki természetben a megszolgált aratórészt, hanem kinek-kinek munkáját fehér bankpénzzel fizetik meg. Ezt az alávaló hazugságot azért terjesztik, ezek az aljas börtöncsek, hogy zavart keltsenek s ha csak lehet,

megakadályozzák a gabona betakarításának most mindennél fontosabb munkáját. Meg vagyunk róla győződve, hogy ez a gyalázatos aknamunka nem fog sikerülni. Hisz köztudomású már, hogy a Tanácskormány minden dolgozó érdekeit védi s minden proletár ételmét biztosítja. Nyugodtak lehetnek az aratómunkások, ők is megkapják természetben a megszolgált arató- és géprészüket, jobban, mint azelőtt. Különben is az idejé természetben minden községben úgy fog ellenőriztetni, hogy addig abból senki egyetlen szem gabonát idegen helyre el ne vihessen, míg a község minden lakójának egy egész esztendei gabonaszükséglete nemcsak a mostani szűk fejkvóta, de a rendes adag szerint biztosítva nem lesz. Egészen bizonyos, hogy jövő ősszel tele lesz minden proletárnak az éléskamrája. Felhívjuk tehát az elvtársakat, hogy a bujtogatókat, az izgatókat, a hazug hírek alávaló terjesztőit azonnal jelentsék fel a hatóságnál, hogy mielőbb megkapják kiérdemelt büntetésüket.

Dr. Dzurik József elvtársat az igazságügyi népbiztos kinevezte a jászapáti járásbírószágnál sürgős természetű peres ügyekben alakítandó tanácsokhoz tanácselnökül.

Felülfizetések. Az építőmunkások mult csütörtöki jünialisán felülfizettek a következők: Velemi Endre, Korda József, Práger Mór, Simonváros Miklós, Benyovszky Mihály, Mihályi Gábor, Pattantyús elvtárs 5—5 Kt, Szigethy Béla 2 Kt, összesen 37 koronát, mely összegért ez úton mond köszönetet a rendezőség.

FALRAGASZ
NÉPBIZTOSSÁGOK RÉSZÉRE
gyorsan és izlésesen készül
IMRIK és BUSAY
könyvnyomdájában JÁSZAPÁTIN.

MUNKÁSOK!

Olvassátok és terjesszétok a

NÉPSZAVÁT!

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és
görbe tengelyek készítését.
Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készí-
tését. Kocsikovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.
Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-
papírok, borítékok, körlevelek, meg-
hívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák,
névjegyek, gyászjelentések, plakátok
és mindennemű nyomtatványok gyors
és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenkint egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Fogjunk kaszát!

A Magyarországi Szocialista Szövetséges
Tanácsköztársaság győzedelmes csapatai,
a diadalmasan előrenyomuló vörös katonák
felsőbb parancsra visszavonulnak a Fel-
vidékről, kiűrik a csehektől visszafoglalt
területeket s megállapodnak azon a vona-
lon, amelyet a párisi békekönferencia az
ország új határáként kijelölt.

A visszavonulás a Kormányzótanács ren-
delkezésére és a szövetséges központi
intézőbizottság jóváhagyásával történik s
legfőbb indokolása az, hogy az egész világ
imperialistáinak rablőszövetsége és a belső
ellenforradalmárok kalózbandái által hóna-
pok óta szakadatlanul nyugtalanított Tanács-
köztársaság végre levegőhöz jusson s leg-
elsősorban leszámolva az ellenforradalom-
mal, mielőbb rendet teremtsen; tökéletes
gazdasági berendezkedést létesítsen és jó,
olcsó és becsületes közigazgatást, igazi
munkáskormányzást szervezzen a megma-
radt területen.

A kiűrt Felvidékért a nagyobb területű
és sokkal termékenyebb magyar Tiszántúl
jutott a Tanácsköztársaságnak Clemenceau
sürgönye szerint. Hős katonáinknak most
ezt a területet kell megszállaniok. Hisszük,
hogy a román bojárok fosztogató és ke-
gyetlenkedő barbár csapatai mielőbb kita-
karodnak onnan, a vörös hadsereg elő-
nyomulásának hírére elnémulnak majd az
ellenforradalmárok is és békében, rendben,

hamarosan megkezdődik majd az aratás a
Tiszántúl, melynek a román iga alatt sokat
szenvedett derék, dolgos földmunkás ma-
gyarsága bizonyára nehezen várja már a
teljes szabadságot, tökéletes egyenlőséget
és igaz testvériséget hozó proletár-esapa-
tokat.

Ezért a nagy felszabadulásért azonban
tenni is kell valamit. Legelső sorban is
dolgozni kell. A Tiszántúl is, nálunk is, de
mindenütt az ország területén, ahol csak
egy érett kalász van, le kell azt vágni, be-
 kell azt hordani és ki kell csépelni mielőbb.
Mert ha nem így cselekszünk mindnyájan,
nemesak a szabadság, nemesak a Tanács-
köztársaság, hanem a magyar föld, a ma-
gyar földműves is elpusztul. A világ imperi-
alistái éhhalálra ítélték bennünket. Ha mi
nem segítünk magunkon, akkor el is kell
vesznünk.

Most minden ember a maga sorsát dönti
élvebben az országban. Jól gondoljuk meg
hát valamennyien, hogy mit teszünk. Ha
becsületesen learatunk, ha gondoskodunk
a városok és a front, a vörös hadsereg
hős katonái és az érettünk és helyettünk
dolgozó proletártestvéreink téli ellátásáról,
akkor minden meg van mentve: az ország,
a szabadság, a forradalom ügye, a prole-
tárdiktatura és a Tanácsköztársaság is.
Akkor a katona harcolni, az iparos dol-
gozni fog értünk lankadatlan erővel, szilárd

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyaghiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza

Budapest, József-körút 15.
Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronánál. Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a
Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű di-
ván, fotel, féderes ágybetét
és kocsikulcs készítését és
javítását.

Vesz és elad minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

kitartással és teljes önfeláldozással továbbra is. És akkor még eljön az idő, mikor ismét nagy lesz az ország és olyan boldogság lesz itt, amilyen sohasem volt.

De ha most embertelenül félreállunk, ha a munkától gyáván huzódozunk, ha aratást nem vállalunk és a termett gabonát veszendőbe hagyjuk, akkor menthetetlenül és mindörökké elpusztulunk valamennyien. Nemcsak a vörös katoná a fronton, hanem csak az ipari munkás a városokban, hanem a kisgazda és a földműves proletár is. Mert ha nem lesz, aki ellenáll, ha megszűnik a Tanácsköztársaság — nyomban itt terem az ántánt és a nyakunkra ül. A „Népszava” már kiszámította, hogy azonnal ki fogja vetni ránk a hadisarcot, ami 30 milliárd, kifizeteti a hadikölcsönöket, ami 20 milliárd; összesen tehát 50 milliárd. Ennek évi kamata 3 milliárd, melyhez a hadirokkantak, özvegyek és árvák szintén 3 milliárdot tevő évi segélydíját ha hozzávesszük, 6 milliárdot tenne ki az évi háborús teher. Egy emberre ebből 800 korona, egy 6 tagú parasztcsaládra 4800 korona jutna évenként. Olyan teher, amely alatt mindnyájan tönkremennének. Első sorban természetesen a kisgazda, mert az csak világos, hogy ezt az iszonyú terhet egyedül rajta lehetne behajtani, másan nem.

Ismételjük tehát: most minden ember a maga sorsát dönti el az országban. Aki nem akarja, hogy az ántánt rabló csapatai ide betörjenek, aki nem akarja, hogy a kizsákmányolók és rabszolgatartók átkos uralma újra visszatérjen, az fogjon kaszát és kezdje meg az aratást, mert különben nemcsak ő maga pusztul el, de menthetetlenül vége a szabadságnak, elvész az egész ország és kisiklik a kezünkből az áldott magyar föld is mindörökké.

Minden kisgazdához, minden részös aratóhoz s a magyar föld minden földműves proletárijához szólunk: gondolják meg,

hogy most végre magukért és maguknak aratnak s ha azt akarják, hogy a jövőben is mindig csak maguknak arassanak, fogjanak kaszát, mert ha nem, akkor újra visszajön a földesúr és vele az éhbér, az elnyomás, a kiuzsorázás és az a soha véget nem érő nyomorúság, amelynek egyetlen megváltása a halál. (lj.)

A falu már védi Budapestet.

Nem kell csudálkozni rajta, hogy az az ellentét, amelyet mesterségesen, alattomos és aljas szándékkal szítottak a falu és a város között, már mindinkább eltűnőben van és a falu proletárára belátja, hogy jövő boldogulása, életének jobbra fordulása a városi proletárság kezében van. És a városok között Budapest a legfontosabb, mert Budapest a forradalom szíve. Ha Budapest erős és hatalmas, akkor a falu proletárságát semmiféle régi hatalmasság, sem csendőr, sem szolgabíró, sem földbirtokos nem döntheti meg, mert Budapest proletárságának minden ereje a falu proletárságának rendelkezésére áll. Már látjuk, hogy a falu proletársága tisztán gondolja át a helyzetet és lekesen siet segítségére Budapest proletárságának, mert tudja, hogy ezzel a saját erejét növeli. A forradalmi kormányzótanács megszüntette az úgynevezett batyuzást, mert azt tapasztalta, hogy a batyuzás révén az élelmiszerek árdragító burzsoák és lánckereskedők kezébe kerülnek s életbeléptette a csereakciót, vagyis maga ad a falu proletárságának minden rendelkezésére álló ipari cikket élelmiszer ellenében. S íme, alig, hogy megindult a csereakció, a falvak egymással vetekszenek abban, hogy melyik adjon több élelmiszert Budapest proletáriátusának! Ahol csak a közellátási népbiztosság kiküldöttjei megjelennek a falu proletársága körében, mindenütt a legeredményesebb fogadtatásban részesülnek, ami nyilvánvaló bizonyossága annak, hogy a falu proletáriátusa öntudatra ébredt, kinyílt a szeme s világosan felismerte, hogy egyetlen barátja, oltalmazója, védelmezője a város proletáriátusa.

Rendkívül fontos, hogy a csereakció mindenütt sikerüljön, hogy minél több élelmiszer kerüljön fel a fővárosba, mert a vidék élelmiszere fűti ezt a nagy gépezetet, Budapestet, amely minden erejével a forradalom vívmányainak biztosításán dol-

gozik. Értse meg minden vidéki, falusi proletár, hogy ha Budapest szűkölködik, ha a főváros proletáriátusának élelmiszergondjai vannak s nélkülözni kénytelen, akkor kevesebb erőt fondíthat az új világrend megalapozásának rendkívüli munkájára s ennek kárát épen úgy a saját bőrén fogja tapasztalni a falusi proletár, mint a többi mind. Értse meg mindenki a vidéken, hogy ha nem sietnek élelmiszerral Budapest proletáriátusának segítségére, akkor ezt a proletáriátust legyöngítik, elerőtlenítik, pedig épen hatványozott, fokozott erőre van szüksége ahhoz, hogy a folytonosan erőlködő burzsoáziával, a fel-felbukkanó ellenforradalommal, a falu és a város proletáriátusának közös ellenségével megküzdjön.

Épen azért, mert rendkívül nagy jelentőségű feladatról van szó, kétszeresen örvendetes, hogy mindazokról a vidékekről, ahol a csereakció megindult, a legkedvezőbb hírek érkeznek. A falu proletársága tudja már, hogy azért kell ezt az akciót a leglelkesebben támogatni, mert minden kiló élelmiszer göröngy, melyet a falu proletársága régi kizsákmányolóinak, zsarnokainak leszögezett koporsójára dob.

A falu már védi Budapestet, a falu proletáriátusa már tudja, hogy közös a céljuk, közös a boldogulásuk s amint egymásra találtak, nincs többé hatalom, mely megdönthetné a forradalmat.

Felekezeti gyűlölködés.

A görög nép regéiben olvassuk, hogy az ő nemzeti hősüknek, Herkulesnek, egy olyan csodálatos vizikigyóval kellett megküzdenie, amelynek sok feje közül egyet ha levágott, kettő nőtt annak helyén. Ilyen reménytelen küzdelmünk volt nekünk, magyaroknak is egy rémmel, amelynek a felekezeti gyűlölködés nevet adták. A keresztelőnél hibát követtek el, mert amit vallási, felekezeti ügynek minősítettek, annak semmi köze sincs a hithez, a valláshoz. A felekezeti lepel gazdasági ellentétet takar.

Ez a felekezeti ellentét nálunk zsidógyűlöletben nyilvánult. Tudjuk jól mindnyájan, hogy mikor a zsidókérdés kerül szóba, senki sem gondol a zsidó vallásra.

Tehát ha felekezeti kérdést emlegetnek ez ügyben, tévedés forog fönn.

Nem a keresztény és zsidó vallás közt van ellentét, hanem a zsidó nép faji tulajdonságai és a magyar faj tulajdonságai között, amelyek egymással gazdasági téren jutnak ellentétbe. Mert hiába is vitatkozunk azon, hogy magyar-e a zsidó vagy nem, minden kétséget kizár az a tény, hogy az egész magyarság a zsidóságot önmagától a zsidó megnevezés által megkülönbözteti.

A zsidó népben a mérhetetlen sok szenvedés, üldöztetés, elnyomás olyan kiváló tulajdonságokat fejlesztett ki, amilyenek az aránylag jó módban és kényelemben élt nemzeteknél hiányoznak. Mivel évszázadok óta egyes foglalkozásoktól elzárva a kereskedelemre és a pénzzel való bánásra voltak szorítva, e téren olyan szellemi fejlettségre tettek szert, hogy egyik európai nemzet sem mulja felül őket. Miután pedig a létért való küzdelemben a szellemi fölényben levő maga alá igyekszik tiporni a gyöngébbet, természetes, hogy az ellentétek szenvedélyes gyűlöletben csattannak ki.

De nem is épen ezt akarom én itt fejtegetni. Arra az ostoba és lelketlen izgatásra akarom terelni a figyelmet, amely napjainkban újra felütötte sokágú sárkányfejét. Akik a fiennálló magyar társadalmi rend ellen harcosokat akarnak toborozni, a zsidógyűlölet fáklyáját lobogtatják. Nem beszélnek a részletekről, csak két körülményt akárok elvtársaim figyelmébe ajánlani.

Vannak, akik nemes, emberies érzelmekkel eltelve ellenségei minden gyűlölködésnek és így annak is, amely a zsidók ellen irányul. Ezeknek örömmel kell üdvözölniök és támogatniök a kommunistá társadalmi rendet, amely minden felekezeti megkülönböztetés megszüntetésére törekszik. Viszont vannak, akik emberi érzelmeiktől ösztönözve gyűlölik a zsidókat. Ezeknek

is a tanácsköztársaság jár legjobban kedvében, mert ennek célja megszüntetni minden előnyt, amelyet eddig az emberek egy része élvezett.

Gondolkozó ember előtt ostobaság a zsidógyűlölet. Ha valaki azt érzi, hogy pályáján egy-egy zsidó fölötté áll, ne azt tűzze ki céljául, hogy azt magához lerántsa, hanem hogy melléje vagy föléje emelkedjék. Elég volt a régi rendszer nagyszájú mocskolódásaiból, munkára van szükségünk, elvtársaim, s ha elég erősek leszünk gazdaságilag, szellemileg, el fog tűnni a zsidógyűlölet réme. *Dr. Mátrai Ferenc.*

HIREK

NAGY KABARÉ ELŐADÁSRA

hivogatták a rózsaszínű falragaszok mult vasárnap délutánra Jászapáti népét. Lett is közönség bőven: fél négy órakor már zsúfolva volt az Ipartestület színházterme. Pedig türhetetlen hőség volt s a belépő díj is jó magasra, az első hely 10 koronára volt szabva. Ki törődik azonban ma hőséggel, vagy akár száz koronával is, ha egy élvezetes vasárnap délutánról van szó? Különösen Jászapáti, ahol bizony nem igen vagyunk bővében a szellemi szórakozásoknak. Futottak tehát az elvtársak és elvtársnők s boldogan ültek le alapos küzdelem árán kiharcolt helyeikre, hol tikkadtan és izzadtan bár, de mégis büszke elégtelenséggel várták a megígért kabaré előadást.

Hosszú szünetek és sok csöngetés után néha fel is gördült a függöny s végig vonszolódott a nézők előtt egy-egy műsorszám. A szereplők énekeltek volna, ha lett volna hangjuk és táncoltak volna, ha tudtak volna. A konferáló is megjelent olykor-olykor, de az ötleteit az öltözőben hagyta. A közönség eleinte türelmesen várt: hátha a következő szám megmenti a délutánt! De mert csak az ízléstelenség öregbedett, csak az unalmas és fárasztó szünetek hosszabbodtak s a hőség lett egyre türhetlenebb, végre is elfogyott a türelem és sokan a vége előtt ott hagyták az előadást. Ez a vasárnapi kabaré legbeszédesebb kritikája.

Egyedül a műkedvelőket sajnáljuk, akik nemes buzgalomból és önzetlen lelkesedéshöz vállalkoztak a közreműködésre. A nem nekik való szerepekben

természetesen minden igyekezetük ellenére se tudtak érvényesülni. Vigasztalódjanak. A kabaré-színjátszáshoz annyi rutin, invenció, tudatos közvetlenség és játékbeli fölényesség szükséges, amennyit józanul nem lehet kívánni a műkedvelőtől, bármennyire temperamentumosak és tehetségesek is. Tanácsoljuk, hogy ne is vállalkozzanak többé e fajta kirándulásokra, mert számbavehető sikert úgysem arathatnak, s esetleg kikötkennek abból helyes, szolid és komoly utirányból, amelybe a műkedvelő társulat derék rendezője őket már-már belevezette.

Igy említjük meg azt is, hogy a kabaré után, az esti órákban, 6 korona külön belépődíj mellett kerti ünnepély volt a Mihályi-kertben. A magas belépődíjat azért szedték, hogy érte fátyás- és lampionos kivilágítást, sétahangversenyt, meg egyéb szórakozásokat élvezzen a közönség. Sajnos, amit a programigért, mind elmaradt. Éppen csak zene volt a 6 koronáért, amit ingyen is kapott eddig mindenki vasárnap délutánonként, mióta proletárurolom van. Ez volt az első vasárnap, mikor azok, akiknek nincsen 6 koronájuk, csak messziről hallgathatták a muzsikát. (ij.)

A Dósa-féle uszodában az ingyen fürdést megszüntették. Emiatt a fürdés rendje a következőképpen változik: pénteken délelőtt 8—12-ig a nők, pénteken délután 2—8-ig a férfiak és szombaton délelőtt 8—12-ig ismét a férfiak fürödhetnek. Szombaton délután 1—4-ig a fürdőt a katonaság használja.

Július 1-től kezdve tilos 50, 100, 1000, és 10.000 koronás bankjeggyel fizetni. Aki ezen bankjegyeket július 1-eje után fizetésül használja, vagy elfogadja, vagy felváltja, forradalmi törvényszék elé kerül s nemcsak szigorú büntetésben részesül, de a birtokában lévő összes kék bankjegyei is elkoboztatnak. A följelentő az elkobozott összeg értékének felét kapja jutalmul.

A kék bankjegyek augusztus végéig a postatakaréknál vagy a bankoknál kicserélhetők. A kicserélésnél levonásnak helye nincs.

A gabona fejkvóta. Alávaló bujtogatók már meg azt híresztelik, hogy a gabonaadag fejenként és évenként 72 kilogram lesz. Ez közönséges hazugság. Csupán arról volt szó, hogy ha az országos termésből az aratórészt, a természetbeni munkabér-járandóságot és a termelőnél megahagyandó gabonát levonjuk, akkor a közlelmezésre körülbelül 72 kgr jut majd egy holdról. Ez a kilátás

tében. Egyébként a földmives proletárok fejadagjára ebből semmi következtetést nem lehet levonni. Azok megkapják az ő méltányosan megállapítandó fejadagjukat és pedig mindenkit megelőzően. A megállapításnál tekintetbe fogják venni, hogy ők termelik a gabonát, még pedig nehéz munkával. Az is természetes, hogy ők az így megállapított fejadagjukat beszolgáltatni nem tartoznak és az rekvirálás tárgyát sem képezheti.

A Tanítónő ma, szombaton este fél 8 órakor kerül színre az Ipartestület színpadán. Vasárnap este az előadást megismétlik. A jegyek árai: 10, 7 és 4 korona.

Népgyűlés lesz vasárnap délután 3 órakor Jászapáti, a Népháza előtti téren. A népgyűlés szónokai Hacker, Heller és Velemi elvtársak lesznek. Napirend: a mai helyzet és a gazdasági kérdés.

Nem akarnak dolgozni a Tisza-menti községekben a földmives munkások. A közigazgatási politikai megbízott a napokban arra járt s azt tapasztalta, hogy hiába a hatóságok minden igyekezete, a munkások csökönnyösen visszautasítanak minden munkát. Nehogy emiatt nagyobb gazdasági kárt szenvedjen a köz, felhatalmazást adott a politikai megbízott a községi direktoriumoknak, hogy a dolgozni nem akaró munkásokat kényszermunkára foghassák s egyben elrendelte, hogy akik a kényszermunkát sem végzik tisztességesen, azokat a közlelmezési cikkek elosztásából ki kell zárni. Nagyon helyes. A Tanácsköztársaság nem tarthat el henye és dologtalan embereket. Aki nem akar dolgozni, az ne is egyék.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben június 27-től július 4-ig születtek: Bagi Zs. Kálmán—Tajti Erzsébet fia János, Farkas Barnabás—Seress Mária leánya Anna: meghaltak: Mihályi Ferencné szül. Járvas Ilona 75 éves, Tajti Mária 21 éves, Rácz Antalné szül. Rácz Franciska Terézia 24 éves, Rácz Antal 12 napos. **Házasságot kötöttek:** Illés Bertalan Fárágó Rozáliával, Nagy J. Ferenc Budai Franciskával, Brüder József Tőke Ilonával, Nagy J. Péter Fergencs Erzsébettel.

Nagy zivatar vonult át július 2-án hajnalban a község felett. A villám több helyen le is ütött, de csak egy helyen okozott kárt. Kökény János kiscgazda-elvtársunknak a Csukásban levő tanyáján, ahol két tinót agyonvágott. A zivatatar esőt is hozott, bőséges, áldásos esőt, aminek az értéke kiszámíthatatlan.

Új mezőgazdasági kerületi beosztás. A Népgazdasági Tanács 45. N. T. számú rendeletével

gazdasági kerületekre osztotta fel az országot és minden kerületben kerületi népgazdasági tanács felállítását rendelte el. E tanácsok hatáskörébe a szocializált, továbbá a magántulajdonban levő mezőgazdasági üzemek termelésének irányítása és ezeknek az üzemeknek anyaggal való ellátása tartozik. A kerületi beosztás eddig 18 kerületre vonatkozóan készült el. Ezek a kerületek nem esnek össze az eddigi vármegyékkel. A kerületi beosztásnál ugyanis az egyik irányadó szempont az volt, hogy az összetartozó szocializált birtokok ama központ köré csoportosuljanak, amellyel megfelelő közlekedési és szállítási kapcsolatuk van. A kerületet körzetekre és intézőségekre osztották be. Minden kerületnek a székhelyén a szocializált birtokok gazdasági kerületi központját és az illető kerület mezőgazdasági műszaki hivatalát állították fel. Az utóbbinak a szerepe nemcsak a szocializált birtokokra, hanem a körzetben levő magánbirtokokra (100 holdon aluli birtokokra) is kiterjed.

A pesti kerület a régi Pestmegyéből áll, kivéve Szentlőrinc-Kátát és Tószegét. Ellenben hozzácsatoltak Heves vármegyéből Ecséd, Hort, Csány és Hatvan; Nógrádmegyéből 12 község, Szolnokmegyéből Jászfényszaru község és Fejérmegyéből 17 község.

A hevesi kerületet a Pesthez esatolt 4 és a szolnoki kerülethez csatolt Tarnaörs kivételével Hevesmegye egész területéből, 10 borsodmegyei községből és 13 nógrádi községből állították össze.

A szolnoki kerület Jászfényszaru és Dévaványa kivételével az egész Jásznagykunszolnok megyét, tehát az egész Jászságot is, továbbá Pestmegyéből Szentlőrinc-kátát és Tószegét, Hevesből Tarnaörsöt, Békésből Öcsödöt foglalja magában. A többi kerület tőlünk már távolabb esik s így beosztása kevésbé érdekel bennünket, azért azt nem is közöljük.

Az ideai gabonaárak megállapítására a Népgazdasági Tanács bizottságot küldött ki. Tekintettel a munkabérek nagy emelkedésére, a gabona árát a mult évihez képest jóval magasabban fogják megszabni.

A második vagon cukor is megérkezett s így a cukorkiosztást pénteken megkezdte a közlelmezési bizottság. Mindenki 30 deka cukrot kapott a régi cukorjegyre. A cukor ára kilónként 8 koronába került, mert a két vagon cukor 16 métermázsa hiánnyal érkezett Jászapátira.

Tisztviselői közös konyha nyílt meg Jászapáti f. hó. 3-án a Juhász János vendéglőjében.

A közös konyhán az állami alkalmazottak és azok családtagjai mérsékelt árért ebédet és vacsorát kapnak.

Húsjegyek lépnek életbe Jászapáti a jövő héttől kezdve. Egy jegyre fejenként és hetenként mindenki 25 deka húst kap, amelynek fele marhahúsban, fele pedig sertéshúsban lesz kiszolgálva.

Kommunista könyvek. A községi mézarszék mellett levő üzletben kommunista füzetek, könyvek, továbbá a Vörös Újság, Népszava, Jászapáti és Vidéke állandóan kaphatók.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tamítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvtel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Szeptemberi magánvizsgákra biztos sikerű előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyesen vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almássy-tér 3.

Szeszes italok bejelentése. A Népgazdasági Tanács 1919 május 23-án kelt 9. N. T. sz. rendelete folytán minden, bárhol található 20 liter mennyiséget meghaladó szeszes ital készlet (likőr, rum, arak, konyak, borpárlat, törköly seprő, boróka és gyümölcspálinka); bármilyen égetett gyümölcsital, végül szeszes italok készítéséhez szükséges eszenciák és ivóolajok bejelentendők. Akik e kötelezettségüknek eleget nem tettek, 8 napon belül készleteiket a Szeszes-italok és Szesztermékek Hivatalának, (Andrássy út 19.) most már annál is inkább jelentsék be, mert ellen esetben forradalmi törvényszék fog róluk ítélni.

Beosztás. Migály Béla helybeli gimnáziumi tanítót a Közokt. Népb. a budapesti Marx-egyetemen a természetlani tanszékhez osztotta be.

A jász múzeum vezetője közli, hogy a gimnáziumi jász múzeum minden hónap első vasárnapján délelőtt 10—12 és délután 4—6 óra között van nyitva a közönség részére. Más vasár- és ünnepnapokon állandóan zárva van. Június 6-án háborús levelezőlapokból lesz egy kis gyűjtemény házasméltára téve.

A só árának újabb megállapítása. Az étkezésre használatos konyhasó beszerzése az utóbbi időben nagy nehézségekbe ütközött és csak a külkereskedelmi hivatal útján és csak nagy áldozatok árán lehetséges. Ez okból folyóan a só áráról fel-

kellett emelni. Nehogy azonban a konyhasó ára a proletáriátust tulságosan megterhelje, a Népgazdasági Tanács a beszerzési költségek megfelelő elosztásaképpen a proletáriátusnak a konyhasót kedvezményes áron adja, míg a többi fogyasztó a konyhasóért nagyobb árat fog fizetni. Az étkezésre használatos közönséges konyhasó legmagasabb ára a közvetlen fogyasztó részére papírszacskóval együtt kilónként 3 koronában, a kristálysó ára 450 grammot kitevő dobozonként 5 koronában állapított meg. Az étkezésre használatos közönséges konyhasó legmagasabb árát Budapest és környéke proletáriátusa részére a Népgazdasági Tanács 1 korona 60 fillérben állapította meg, egyéb vidéken pedig 2 korona 20 fillérben, úgy, hogy a proletáriátus a maximális árból Budapesten és Budapest környékén 1 korona 40 fillér, egyéb vidéken pedig 80 fillér kedvezményt kap. A június 30-án az elosztók (kereskedők) birtokában lévő sókészletek (a háztartási sókészletek kivételével) a Sóelosztó Bizottságnak is bejelentendők és az ezek után járó árkülönbözet befizetendő.

Palackok bejelentése. Mindenki, aki ötnél több szikviz üveg, patentzáros és koronadugós ásványvíz üveg birtokában van, vagy akinél ily üvegek őrizetben vannak, köteles, tekintet nélkül arra, hogy tett-e már az üvegekről jelentést vagy sem, üvegekészletét a nagyság megjelölésével a Szeszesitalok és Szesztermékek Hivatalához (VI., Andrássy út 19.) 24 órán belül bejelenteni. Ez a kötelezettség kiterjed szikvizgyárakra, ásványvíz üzemekre, vendéglőkre, kávéházakra, magánosokra és minden olyan üzemre, amely ily üvegek előállításával foglalkozik. A bejelentés elmulasztása a legszigorúbb eljárást vonja maga után.

A föld fiaikhoz.

Rabló kapitalista szomszédoktól körül fogva, egy óriási ellenséges világ közepén új életre rendezkedik be most a magyar Tanácsköztársaság.

Ez a kis körülfogott ország messze világító fáklya az emberiség előtt, egy kis sziget ez a Duna mentén nyújtózkodó darab föld, ahol a munkás és földműves szegények birtokba vették a föld és a gyárak minden kincsét. Ezen a kis szigeten most már maguktól a dolgozó segé-

nyektől függ, hogy a bőség és a szeretet földje lesz-e ez az ország, vagy sokáig a szegénység és nélkülözés rabságában kell sanyalódnia.

Embertestvérek a messzi tanyákon, a sárguló kalászt ringató földeken és benn a városi műhelyekben értsétek meg végre, hogy egymásra utalt testvérek vagyunk és a föld termésén osztozkodnunk kell testvéri szeretettel, hogy a városok műhelyeiben megindulhasson a munka és kapát kaszát, téli ruhát, csizmát, fejkendőt adhasson a Tanácsköztársaság a földműves szegényeknek cserébe a bőven termelt kenyérért.

A szeretet egyszerű szavával, az emberi igazság világosságával fordulunk hozzátok, falusi testvérek. Ennek az új életre született kis magyar köztársaságnak a feje és szíve Budapest. Ebben a nagy városban a proletárértelm és áldozatkész akarat az életét sem kimélve azon dolgozik, hogy boldog és bőséges életet teremtsen körülzárt országunk minden dolgozó fiának.

A városi munkásság a vérét és életét adta és adja azért, hogy az ingyenlő urak és papok vissza ne ülhessenek a földműves szegény nyakára. A városi polgárság fegyverrel kezében őrzi a föld dolgozó szegényeit és ruhát akar szőni, kapát, kaszát, ásót kalapálni, gépeket gyártani a gyáraiban, hogy oda adhassa nektek, a föld fiainak. Hogy szebb, egészségesebb és kényelmesebb legyen az életetek, mérnökjeivel csatornákat fog építtetni, kutakat fog fúrni, házakat fog építtetni nektek a város, de mindezt csak akkor teheti, csak akkor építhet a falunak új vasútakat, kórházakat és iskolákat, ha a Tanácsköztársaság fejét és szívét, a gyárakkal és műhelyekkel telt Budapestet a vidék ellátja élelemmel és nyers anyaggal.

Testvérek, meg kell értenetek, hogy a város ~~gyárjai~~, mérnökei, orvosai, vasutasai

és egyéb dolgozó munkásai nélkül a Tanácsköztársaság nem élhet és tincetek sem adhat azokból a javakból, amelyeket szánt. És ha nem tud ruhát és szerszámot gyártani nektek, ha nem tudja vasutait jókarban tartani, akkor a ti életetek nyomorúságosabbá válik, mint volt az úri nyúzók idején.

A vidék lelkiismeretétől és öntudatától függ, megérti-e, hogy mit parancsol a föld fiának a saját érdeke? Körülötte mindenki ellensége. Rabló szomszéd népek kiakarják irtani a magyar szót, elakarják venni a magyar nótát, az ősi szokásokat és idegenek, urak kizsákmányolt jobbágyaivá akarják aljasítani a maga urává lett magyar földműves szegényeket. Csak egyetlen védelmezője felszabadítója van, Budapest dolgozó népe. Ez a nagy város eszével, szívével, gyáraival, műhelyeivel, hivatalaival siet a falu segítségére és mindennel elakarja látni a népet. De adjatok enni a városi testvéreknek, hogy a ti javatokra dolgozhasson az ész, a kar és a gép s hogy össze ruhát, szerszámot, gyufát, gépet küldhessünk nektek.

Budapest öntudatos proletárjai eddig is nélkülözve és életüket áldozva harcoltak értetek. Most rajtatok a sor. Saját érdektekben gyűjtsétek össze fölöslegeiteket s küldjétek el Budapestre, dolgozó testvéreitek nagy városának, küldjétek el a ti ruháitok, szerszámaitok izzadó és nélkülözö munkásainak. Ha ti nem adtok enni a gyárak népének, hogyan várhatnátok, hogy a gyárak városa kaszát, kapát és ruhát adhasson tincetek.

Ellenségektől fosztogatott dolgozó testvérek, mutassunk példát a világnak! Tegyétek lehetővé, hogy Budapest gyáraiban megindulhasson a termelő munka. A világ akkor nemsokára csodálkozni fog, hogy milyen jóléthez juttatja a dolgozó Budapest a magyar föld szabad fiait.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfűrészt, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsi alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-
papírok, borítékok, körlevelek, meg-
hívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák,
névjegyek, gyászjelentések, plakátok
és mindennemű nyomtatványok gyors
és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyagihiány
tart, legmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Arjegyek ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a
Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű dí-
ván, fotel, féderes ágybetét
és kocsiülés készítését és
javítását.

Vesz és elad minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Műfajtáért díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetente egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

A vidéki direktoriumok és a közellátás.

Kétségtelen, hogy ma minden erő a közellátás rendjének megoldására összpontosul, mert mindenki előtt világos, hogy ez az egyetlen pont, különösen a jelen lázas pillanataiban, ahol legkönnyebben megingatható a dolgozók uralma; viszont itt lehet a proletárállam alapjait úgy megszilárdítani, hogy az erejének és biztosságának tudatában rezdülés nélkül állhatja ki a további viharokat.

Súlyos tevedés és a helyzetnek rosszul megítélése az a feltevés, hogy a közellátás jelenlegi helyzetét a proletárdiktatura idézte elő. A csödbe jutott kapitalista termelési rendszer, a készleteinket csökkent termelésünkkel szemben mértéktelenül és mohón felhabzsoló öt háborús esztendő s az antant fojtogató blokádja: ezek azok az okok, amelyek a dolgozókat az élelmezés mai állapotába juttatták, a proletárság ellátását mérhetetlenül megnehezítik és megnyújtják a szenvedések és nélkülözések óráit. Pedig a proletárdiktatura — ha látszólag nem is javított a helyzeten — tényleg hihetetlen erőfeszítésekkel és nehéz akciók céltudatos keresztülvitelével mégis előteremtette eddig a mindennapi élet élelelmszükségleteit úgy, hogy a minden oldalról fenyegetően elénk meredő nehézségek ellenére a proletárság szűkös ellátása biztosítva volt. Természetes, hogy továbbra is a diktaturának s a diktatura minden hivatalos szervének kell tu-

dással, erővel és szervezőképességgel minden emberileg lehetőleg megtenni a közellátás súlyos helyzetének enyhítésére, a dolgozók munkaerejének fenntartására, ezáltal a proletárállam pilléreinek megerősítésére.

Vannak rajtunk kívül eső okok, amelyek leginkább hozzájárultak az élelmezés jelenlegi állapotának rosszabbodásához, ezeket figyelmen kívül kell hagynunk, mert véges erőnk itt amúgy is tehetetlenek. Viszont azonban egész sora van az élelmezési kérdéseknek, ahol még cselekedni lehet és cselekedni kell, s amely gyors és radikális intézkedéseket kíván.

Ezek a teendők két irányúak. Első részük a pillanatnyi nyomoruságot van hivatva csökkenteni. Az ácsorgás megszüntetése, a beszerző-csoportok létesítése, az élelmezés-elosztás arányosítása, az árúcsere-akció kimélyítése mind olyan kérdések, melyeknek eredményes megoldása halaszthatatlanul szükséges. A közellátás terén teljesítendő feladatok másik részének az élelmezés és ellátás intézményes, vagyis állandó biztosítására kell törekedni. Tehát arra, hogy a learatás előtt álló termés gondosan betakarítottassék, a mezőgazdasági munkálatok zavartalanul folyjanak tovább és a proletariátus ellátását az új gazdasági évben semmi veszély, vagy bizonytalanság ne fenyegetse.

Mindkét irányú tennivalónál legfontosabb

szerep a vidéki direktoriumokra vár. A vidéki direktoriumoknak le kell rázni magukról a vádat, hogy akadékoskodással és túltengő hatalmaskodással megnehezítik a közellátás munkáját. A direktoriumoknak nagy simulékonysággal és dolgozó készséggel kell bekapcsolódni a közellátás munkájába. Egész erejükkel oda kell törekedni, hogy a közellátás központi szervének országos jellegű intézkedéseit azonnal végrehajtsák és be kell látniok, hogy nem szabad ezeket az országos intézkedéseket helyi érdekű ellenintézkedésekkel gyengíteni. Az élelmiszer-felhozatal fokozása, az élelmiszer-vonatok gyors továbbítása, a proletár árúcsere-akció támogatása, a központi hivatalos kiküldöttek és megbízottak munkájának elősegítése a direktoriumok fő kötelességei közé tartoznak.

A proletár ellátás intézményes biztosítása érdekében pedig mindent el kell követni a direktoriumoknak, hogy a gabonatermés betakarítása simán és zavartalanul történjen s a feleslegek mindenütt összegyűjtesenek. Ma határozottan az a helyzet, hogy egyedül a vidéki direktoriumok proletár-készségén mulik: sikerül-e a közlelmezés pillanatnyi zavarain enyhíteni s az új gazdasági év élelmiszer szükségleteit a proletárösszesség részére biztosítani.

Felelet a „Felekezeti gyűlölködés”-re.

Annak előrebocsátása mellett, hogy fenti cikk írójának jóhiszeműségében és intenciójának őszinteségében nem kételkedem, szükségesnek tartom ezen ma, sajnos ismét aktuálissá lett kérdés fontosságára való tekintettel és ugyancsak annak helyesebb megvilágosítása céljából, arra néhány megjegyzést tenni. Teszem azt annál is inkább, mert cikkíró elvtársam szerintem nem a mai világnézetnek megfelelő érvekkel támogatta ezt, nem szólva arról, hogy tényként szögezett le olyasmiket, melyeknek helyessége nemhogy vitán

Aki e kérdéssel foglalkozott, tudja, hogy erről köteteket irtak már; itt e lapnak szűkre szabott hasábjain, csak a legfontosabb pontokra térhetek ki. Nem áll az és éppen ellenkezőjét vallom, amit a cikkíró a „zsidó” magyar voltáról, illetőleg nem voltáról állít. Eltekintve, hogy ma is érvényben levő törvényeink csak zsidó vallást és nem zsidó nemzetiséget ismernek csupán, azt kérdelem, mi jogon vitatja el magyar voltát annak a zsidó vallású egyénnek, ki itt született, ki magyar anyanyelvén kívül más nyelven nem ért és nem tud, kinek zsidó voltához csak annyiban és annyi köze van, hogy annak idején az anyakönyv megfelelő rubrikájába az „izraelita” szót irták? Aminthogy a németországi zsidó: német, az angolországi zsidó: angol elsősorban s csak azután zsidó, úgy a magyarországi, pláne ez a szűkreszabott magyarországi zsidó is, magyar első sorban és csak azután zsidó.

Az a körülmény, hogy „a magyarság a zsidóságot önmagától megkülönbözteti” nem a cikkíró állításának helyességét igazolja, hanem igazolja a régi világ bűnét, mely könnyen érthető, de itt nem részletezhető okokból ugyancsak azon volt, hogy a megkülönböztetés megmaradjon, az asszimiláció minél több akadályba ütközzék, az ellentéteket mesterségesen is minél kirívóbbá tegye.

De ez a világ már elmúlt! Ma már másképp kell és akarunk is gondolkodni. Ma nem megnyerő szavakkal, hanem érvekkel támogatjuk meg azt, amit elérni akarunk. A Tanácsköztársaság nem ismer és nem akar semmi különbséget tenni az emberek között, azok vallására, fajára vagy nemzetiségére való tekintetből. A Tanácsköztársaság csak embert, csak dolgozó embert ismer. A Tanácsköztársaságban minden ember egyenlő, nincs kiváltságos vallás, nincs nyelvi vagy faji különbség és elsőbbség.

Tény az, hogy a régi világ rövidlátása folytán a zsidó vallásúakat csak igen kevés foglalkozási ágra szorította, mely foglalkozási ágakon belül sok alkalom nyílt arra, hogy visszaéléseket kövessenek el, de nem ám a „zsidók”, hanem x. y. nevű és zsidó vallású valaki vagy valakik. Mert eltekintve attól, hogy voltak mindig és vannak most is, nemcsak kereskedelemmel és pénzzel bánó egyének a zsidók között, továbbá, hogy ezen foglalkozási ágakban is viszont voltak mindig más vallásúak is, nem feltétlenül, sőt semmiesetre sem következik ebből, hogy „a zsidók” a visszaélők, „a zsidók” a csalók, hanem igenis az, hogy a zsidók között éppen úgy akad csaló, mint

más vallásúak között. Mit egyébként igazol az a megcáfolhatatlan ténykörülmeny, hogy azon foglalkozási körökből, melyekből a zsidók de fakto ki voltak zárva (közigazgatás, aktív katonaság stb.) elég csaló és visszaélő akadt. Gondoljunk csak vissza az elmúlt világháborúra!

De nem is ez a lényeg. A lényeg az, hogy a bűn önmagáért bűn és nem azért, mert zsidó vagy keresztény követi el. A bűnt nem enyhíti, de nem is súlyosbítja a vallási distinkció; egyformán és mindenkor megvetendő és büntetendő. De e ponton bujlik ki a szeg a zsákból, e pontnál lesz nyilvánvaló a régi világ erkölcstelen szemforgatása: szándékosan generalizált akkor, szándékosan a „zsidók”-ról beszélt akkor, amikor az általánosítás nem volt egyáltalán helyén való, egyedül és pusztán azért, hogy ezáltal egy osztályt nyomjon el, vagy tegyen általános gyűlölet tárgyává.

Jól tudom én, hogy a régi világ ideológiájától sokan nehezen tudnak szabadulni. Ezeknek furcsa, hogy zsidót látnak ott, ahol eddig ezt látni nem szoktak volt. De majd eljön az idő, mikor nem a vallás szerint, hanem csupán a rátermetség, a képesség szerint ítéljük meg embertársainkat, amikor embertársainkban első sorban az embert, csak „az ember”-t látjuk meg, becsüljük vagy ítéljük el, amikor a vallást legprivátabb ügyünknek fogjuk tekinteni, nem pedig olyannak, mely egyeseknek előnyt, másoknak hátrányt nyújt a boldogulásban.

Eljön mondom, mert el kell jönnie mihamarabb annak az időnek, amikor a mesterséges butítás megszűnven, a tudás lesz általánossá, amikor is az emberek maguktól rájönnek, hogy úgy az erény, mint a bűn „az ember”-nek és nem egyik fajnak vagy vallásnak kiváltsága, amikor az embereket egymástól mesterségesen elválasztó korlátok ledőlnek, amikor az „igazi” egy nyáj egy akol ideje áll be; ekkor és csakis ekkor fog megszűnni a „felekezeti gyűlölködés”!

r. t. d.

Munkások! Kiszagdzák! Elvtársak!

Sok szorongás között elérte az érett kalásztenger idejére, aratásra, cséplésre. Olyan idöket éltünk már ezideig is, ami mindenkit megtaníthatott arra, hogy az

embernek helyén kell lennie szívének, eszének és keményen meg kell állania a balsors forogtatagában. Azért, hogy sokat ígérően ringatja kalaszát a róna, nem bizhatjuk el magunkat a jövő sorsában. Mindenkinek fel kell gondolnia, hogy a szerencsétlen magyar népet mennyi belső, mennyi külső ellenség szorongatja. Belül az ellenforradalom áll lesben, kívül a kapitalizmus féktelen boszúja fenyegeti létünket. Mindezek mellett vannak olyan gazok, akik az aratás rendjét mocskos, alávaló ellenforradalmi céljukért tudatos hazug híresztelésekkel, a valóság félremagyarázásával akarják megzavarni. Mindenkinek lelkére kötöm, ne üljön fel a gazul, alattomban számító becsületlen had üzelmeinek, hanem fogja a kaszát, szedje csürbe azt, amit az Isten és munkánk mindnyájunknak adott.

Mert ha ezt nem tennék, ez volna a sok között a legvégső, legnagyobb szerencsétlenségünk. Most ne vitatkozzon az senki, hogy mennyi lesz a fejadag, hogy fogunk részesedni és hogy veszekedjünk előre a medve bőrére. A részes arató illetményei országos rendeletben vannak meghatározva és ez világos; a fejadag szintén meg lesz határozva és minden dolgozó bizhat abban, hogy a Tanácsköztársaság kormánya nem rideg kapitalista rendelkezéssel, hanem becsületes munkás szívvvel és ésszel fog rendelkezni a föld terméseiről. Ha van olyan, ami köztünk bajt okoz, — azt mondom őszinte szívvvel és őszinte lélekkel — közös akarattal ki lehet azt egyenlíteni. Tehát ne hagyjuk lelkeinket megmérgezni. A munkás, a gazda emelkedjék fel az emberszeretet oltárához és tegye le oda áldozatul a munka, a föld közös eredményét, a terményeket. Mindenkinek gondoljon arra, hogy nem csak ő van a világon, hanem mások is.

Oda fordulok tehát a jázsági alsójárás dolgozó népéhez, hogy helyén legyen

4
esze és a szive és ahogyan eddig teljesítettük nyugodt öntudattal kötelességünket, úgy teljesítsük azt a jelenben is.

Üdvözlettel, az intéző-bizottság nevében
Velemi Endre, járási megbizott.

Járási értekezéslet.

A jársági alsójárás munkástanácsa múlt vasárnap tartotta meg első teljes ülését Jászapáti. Ez alkalommal a vármegyei kiküldöttek is megjelentek, ami örvendetes bizonyosága annak, hogy a megye székhelye most már fölszabadult a hosszú idő óta tartó ellenséges nyomás alól.

Az ülésen Velemi Endre járási megbizott hosszabb jelentésben számolt be a járási vezetőség eddigi működéséről. Főként az élelmezési kérdéssel foglalkozott. Mióta a járás hadszintér lett, az élelmezési viszonyok rosszabbodtak. Jászladányon, Nagykörűn, Szolnokon, Jászberényen többször segíteni kellett. Beszámolt a közmunkák végzéséről, utak építéséről. Felemlítette, hogy termelészövetkezetek alakultak, összegyűjtötték a nélkülözhető állatokat, megszüntették a vásárokat, megállapították a maximális árakat stb. A politikai helyzetet a járásban általában nyugodtnak tartja, jelentősebb ellenforradalmi mozgalom sehol sem történt. A kisgazdák mindenütt megművelték a földeket, egyedül a nagybirtokokon van baj. A termés jónak ígérkezik. Az aratás minden baj nélkül le fog folyni s a cséplés is megtörténik akadály nélkül, ha elegendő hajtóerő lesz. A szénre nézve már ígéretet kapott, benzin is ki van utalva 137 métermázsa, fő, hogy idejében megérkezzék mindkettő. A cséplőgépek javítását elrendelte; ha a szükséges anyagok és alkatrészek beszerezhetők, ez a munka is kellő időben el lesz végezve. Kéri jelentésének tudomásulvételét és 15-tagú járási intézőbizottság választását és ő mellé egy helyettes kijelölését, aki őt mentesítene az apróbb ügyek intézése alól s aki távollétében helyettesítene.

A jelentés fölött nagyobb vita indult meg, melyben Németh Géza, Pálfi, Stern, Heller, Tajti Ferenc, Gömöri, Kádár, Benke és Járvas elvtársak vettek részt. Közben ismét felszólalt Velemi elvtárs és kifejtette a mezőgazdaság rekonstrukciójára vonatkozó ismeretes terveit és ismertette ez irányban történt eddigi intézkedéseit. Beszért az állatfőleség összegyűjtésének szükségességéről, a tiszasúlyi márnatényesítésről, a pusztakerti...

ről és tejgazdaságról, az ott létesítendő juhtenyésztéssel kapcsolatos sajt- és vajgyártásról, a földek okszerűbb műveléséről, a szocializált birtokokon való belterjes gazdálkodásról, fajgebonák meghonosításáról stb.

Az érdekes és tanulságos vita anyagát végezetül Pálfi elvtárs foglalta össze s megállapította, hogy két teendő a legfontosabb, a termelés biztosítása és a tanácsrendszer minden áron való fentartása. Lehetőleg mindenkit meg kell nyerni az új rendnek felvilágosítás, tanítás útján, de ha ez nem sikerül, akkor az erős kéz politikáját kell alkalmazni. Megállapította, hogy a helyi munkástanácsok autonóm testületek, önálló intézkedési joguk van, mindenért ők felelősek. A felsőbb rendelkezéseket végre kell ugyan hajtaniok, de a helyi viszonyok szem előtt tartásával. A Velemi elvtárs által ismertett gazdasági rekonstrukciót helyesnek tartja és kívánja, hogy az egész vármegyében az apáti minta szerint vigyék azt keresztül. A közeljövő kérdésében ajánlja, hogy mindig a dolgozók ellátása legyen az első kötelesség. Szövetkezeteket kell létesíteni, az anyaggyűjtés és elosztás itt végzendő. Budapestnek okvetlenül kell juttatni a földelegről, de Szolnokról sem szabad megfeledkezni. Mindenkit élni kell hagyni, az legyen a főelv. Ipari és mezőgazdasági munkások kölcsönösen dolgozzanak egymásért s ne két külön, hanem egy osztályt képezzenek, a termelők osztályát. A termelés biztosítására nézve igen fontos, hogy a község gazdabiztosát a mellé rendelt 3-tagú bizottság irányítsa és szigorúan ellenőrizze. Ha ezek sarkukra állanak, nem lesz baj.

Figyelmezteti a községeket, hogy okosan gazdálkodjanak. Minden községnek önmagát kell el-tartania. A hivatalokba és minden helyre rátermelt embereket kell alkalmazni és csak annyit, amennyi szükséges. A termelő munkától nem szabad ok nélkül elvonni senkit. Az oda nem való elemeket mindenünnen el kell távolítani. Indítványozza, hogy a járási gazdasági hivatal felállítsák s hogy a járási megbizott mellé egy helyettes és a 15-tagú járási intéző-bizottság megválasszassék.

A járási munkástanács az indítványt egyhangúlag elfogadta s elrendelte, hogy a járási intéző-bizottságba Szolnok, Jászapáti, Kisér, Ladány és Alsószentgyörgy községek 2—2, Szentandrás, Tiszasüly, Kötelek, Besenyszög és Nagykörű községek pedig 1—1 tagot 8 nap alatt válasszanak s azok neveit a járási megbizottnak jelentsek be.

Dok után a járási értekezéslet véget ért.

Itt említettük meg, hogy a Velemi elvtárs jelen-
tében jelzett cséplőgéppalkatrészek és javításhoz
szükséges anyagok — teljes egy vagon áru —
idejében már meg is érkeztek s azonnal szét is
osztattak. Így a cséplőgépeket idejében ki lehet
javítani és a cséplést is azonnal meg lehet kezdeni.

A Tanítónő.

Asszal a megállapítással kezdjük, hogy a szoci-
alista műkedvelők társulatának előadása immár
komoly esemény Jászapáti. Mutatja azt egyrészt
a közönség érdeklődése, amely szinte lázas törte-
tében nyilvánul meg az előadás jegyeinek meg-
szerezése körül, de bizonyítja másrészt és sokkal
inkább az a művészi érték, amit minden újabb
előadás képvisel. És valóban, arról a munkáról,
amit a társulat rendezője egy-egy darab betani-
tásával és színrehozásával végez, még a hozzáér-
tők is csak a legteljesebb elismerés hangján
beszélhetnek. Stílus van az összevágó előadásokban.
A szereplők nemcsak a szerepüket játsszák meg,
de a darab szellemét is értik és már az összjá-
tékból is csaknem öntudatosan fegyelmezettek. A
legutóbbi előadásnak már volt egy pár jelenete,
amelyik olyan levegős, színes és eleven volt, mint
maga a természetes és valóságos élet. A játékbeli
összehangot mindig ritkábban zavarja meg valami.
A rendező erős kezének, művészi szemének és a
színpadon szerzett tudásának munkája látszik min-
denben. Ha így halad továbbra is a társulat, ha
nem lohad a tagok munkakedve s ha sikerül
mésort teremteni, komoly, értékes műsort, — mint
azt annak idején meg is ígérték, — akkor minden
előadás nemcsak esemény, hanem művészi esemény
s a társulat maga kulturtényező lesz idővel Jászapáti.

A szombati előadásról, melyen Bródy Sándornak
jól megfigyelt és meleg szívvel megírt falusi tör-
ténet, a Tanítónő került színre, csak a legjobbat
mondhatjuk. Az első vígszínházi előadás óta bizo-
nyára minnenekinek módjában volt megismerni Tóth
Flóra, az elmaradt magyar faluba lekerült, szép
és fiatal budapesti tanítónő történetét; sokan va-
gyunk olyanok, akik többször is láttuk, elsőrangú
színtársulattól, nagy művészek alakításában, —
mégis valamennyien tudtuk élvezni a jászapáti
előadást. A gondos, lelkiismeretes munka, amit a
rendező végzett, a lelkes törekvés és buzgalom,
mellyel a szereplők játszottak, olyan szép estét
eredményezett, amelyre méltán büszke lehet a tár-
sulat. A címszerepben Szabó Etuska egyszerű,

természetes és igaz volt. Ez a legnagyobb érdeme
még a művészeknek is, mennyivel nagyobb érdeme
tehát a műkedvelőnek! A hangja, a társalgó hangja,
amelyen beszél, — csupa muzika. És puha és
meleg. Valóságos gyönyörűség volt hallgatni egész
este. Általában finom és bájos volt s ha a kitöre-
seiben kissé erőteljesebb és határozottabb tudna
még lenni, csaknem kifogástalannak mondanánk
alakítását. A közönségnek így is nagyon tetszett.
Nyílt színen is tapsolták, a felvonások után való-
sággal ünnepezték. Egy szép rózsacsokrot is kapott
a tisztelőitől. Nagyon értékes volt a Busay Katóka
alakítása. A Nagyasszony szerepét játszotta. Már
a megjelenésekor taps fogadta. Teljesen beleléte-
magát a gögös, büszke, keményszívű milliomos
falusi birtokosasszony szerepébe ez a fiatal leány.
Elhittük neki, hogy öreg és hogy beteg. Annyira
átérezte szerepét, annyira hozzá tudta idomítani
a hangskáláját is, hogy egy felsikoltását hivatásos
színésznők is megirigyelhették volna. Figyelemre-
méltó alakítás volt a Fehér Zoltáné, aki a tanítót
játszotta, valamint az F. Fehér Kálmáné a beteges,
öreg plebános szerepében. Bájos, kedves, vidáman
csacsogó kántorkisasszony volt Vincze Mariska és
temperamentumos Gönczö Juliska, aki igen jól
játszotta meg a kacér és jukkerkedő Kray Idát.
Jakkel István ifjú Nagy szerepében talán nem volt
az a hős, aminőnek az író ezt az alakot megraj-
zolta, de el kell ismernünk, hogy egészében elfo-
gadható alakítást nyújtott. Egyébként is jó szín-
padi alak. Választékos és izléses volt. Ha a sza-
valásról le fog szokni, nagyon használható tagja
lesz a társulatnak. Fekete az öregebb Nagy, Lacz-
lavik a káplán szerepében csak elismerést érde-
melnek gondos játékukért. Jóizű postás volt Szabary.
Kálmán László a szolgabíró, Fehér Gábor a kántor
játszották s úgy ők, mint Lados (orvos), Tajti
(primás) és Csintó (John) mindent elkövettek az
együttes teljes érvényesüléséért.

A rendezés — mint már fentebb mondtuk —
általában kifogástalan volt, az iskoláslányok jele-
nete meg éppen illuziótkeltő. A gondtalan falusi
életmód egyszerű, kedves és meleg levegője áradt
ki a kántorlakásból s a megfelelő hangulatot
keltette színpadon és nézőtérén egyaránt. Egyedül
az iskolaszéki tárgyalás ment vontatottan; egyes
szereplők ott túloztak is.

A kis hibáktól azonban el kell tekintenünk.
Egészében olyan jó volt az előadás, hogy azért
Körösy rendező teljes elismerést, Sipos, a társulat
buzgó titkára nagyon sok dicséretet és minden
szereplő köszönetet érdemel. (ij.)

HIREK

A jászapáti munkás- és katonatanács f. hó 8-án este ülést tartott, melyen az itt állomásozó 39. vörös gyalogos pótzászlóalj kiküldött elvtársai is rész vettek. Az ülésen magas színvonalú vita indult meg a mai helyzetről s a proletárdiktatura mikénti kezeléséről. A vitát Németh Géza vezette be s részt vettek abban Hacker, Végh, Velemi, Gömöri József, Gömöri Péter és Szabari István elvtársak. Egyhangulag elhatározták, hogy az észlelhető ellenforradalmi mozgódások elfojtása céljából a proletárdiktaturát ezentúl a legerőteljesebben fogják alkalmazni. Egyöntetű eljárás megállapítása és a legsürgősebb teendők megjelölése végett legközelebb értekezletet tartanak a járásbeli községek munkástanácsaival. Sürgősen fel fogják állítani a gazdasági hivatalt, amelynek egy mezőgazdasági és egy ipari osztálya lesz. A szocializálás előmunkálatainak végzésére 3-tagú bizottságot küldtek ki. Elhatározták, hogy nehéz testi munkát végző proletárok, különösen aratómunkások részére naponként fél liter borfröcs élvezésére jogosító utalványokat fognak kiadni. Jászberény város ellátatlanjai részére tekintettel az ott uralkodó nagy szükségre 50 métermázsas gabonát utalványoztak, s végül elhatározták, hogy a pusztakürti birtokon rendet teremtenek, a szénát lekaszáltatják, összegyűjtetik, s végül munkásokat fogadnak és azokat nem pénzrel, hanem gabonával fizetik ki.

A rokkantak, özvegyek és árvák összeírása befejeződött. Jászapáti 594 rokkant, 555 özvegy és 419 árva, Jászkiséren 332 rokkant, 365 özvegy, 334 árva, Jászládányon 211 rokkant, 254 özvegy, 93 árva, Jászszentandrás 72 rokkant, 54 özvegy és 141 árva.

Felvilágosító előadás volt a kiscgazdák részére csütörtök délelőtt a jászapáti lpartestületben. Elsőnek Németh Géza, majd Velemi Endre ismertették a jelenlegi helyzetet, a külpolitikai viszonyokat s azokat a kötelességeket, amik a kiscgazdáknak a Tanácsköztársaságban várnak. Végül az aratási rendeletet magyarázta meg a kiscgazdáknak Velemi Endre. Az előadás végén Horváth Pál indítványozta, hogy a kiscgazdák valamennyien lépjenek be a termelési szövetkezetbe, amit a jelenlevők egyhangulag elfogadtak.

Térzene lesz a direktórium rendeletére ezentúl minden héten kétszer, kedden és pénteken este

8-10 óráig a Népháza előtti téren és minden vasárnap délután 4-től este 9 óráig a Mihályi-féle kertben. Minden proletár ingyen élvezheti itt a muzsikát, ha kedve tartja, nem úgy, mint a multkori 6 koronás kertünnepélyen, melynek rendezőjét különben, hogy a félrevezetett közönség teljes elégtételt kapjon, a járási vörösörség parancsnoksága kitiltotta Jászapátiról.

A hevesi országos vásár július hó 20-án megtartatik.

Tudomásul. A földmunkások szakszervezete a 48-as kör helyiségeiből a volt kaszinó épületébe költözködött át.

A learatott gabonát a vasuti sinpártól csak 100 méter távolságyira szabad csomóba rakni, nehogy a mozdonyból kipattanó szikrák felgyujtsák. Aratás után a sinek mentén a tarló feltisztítandó és rajta védőbarázdák szántandók.

A közellátási hivatal a volt 48-as kör helyiségében megkezdte működését. Hatáskörébe tartoznak az összes élelmezési és a ruházkodási ügyek, a liszt, zsír, hús, cukorjegyek, valamint a ruha- és cipőjavításra és új cipő készítésére szóló jegyek kiadása, ugyszintén az ezen ügyekre vonatkozó panaszok és kérelmek elintézése. A hivatal vezetője Tajti Ferenc elvtárs.

A postaforgalom korlátozása. Ezentúl magánosok, magánfelek címére akár ajánlottan, akár közönségesen csak nyitott (borítékban le nem zárt) levelet küldhetnek. Levelezőlapokon a címoldal felső részén, leveleknél és egyéb küldeményeknél pedig ugyancsak a címoldal felső részén, vagy a boríték hátoldalán a feladó saját nevét és pontos lakáscímét feljegyezni tartoznak. Magánosok által feladott értéklevelbe, értékdobozba, csomagba írásbeli közleményt elhelyezni nem szabad. A feladó a szállítólevél hátoldalára „írásbeli közleményt nem tartalmaz” felírást köteles alkalmazni és azt aláírni tartozik. A postának joga van a csomagokat a felvétel után is bizottságilag felbontani és tartalmukat megvizsgáltatni. Az értékleveleket és értékdobozokat a felek nyitva kötelesek postára hozni. Ezen rendelkezésnek meg nem felelő küldeményeket a postahivatalok nem vehetik fel s azokat a küldeményeket, amelyek levélgyűjtő szekrény útján kerülnek feladásra és a fenti rendelkezésnek nem felelnek meg, a postahivatalok a feladóknak visszakézbésítik.

Kommunista könyvek. A községi mézárszék mellett levő üzletben kommunista füzetek, könyvek, továbbá a Vörös Ujság, Népszava, Jászapáti és Vidéke állandóan kaphatók.

Új tiz és huszkoronások. A Forradalmi Kormányzótanács már régebben elrendelte, hogy az aprópénzhiány enyhítése végett kisebb pénzösszegekről szóló pénzjegyeket kell kibocsátani. E rendelet alapján került forgalomba a Magyar Postatakarékpénztár ötkoronás pénzjegye, most pedig a tiz és huszkoronás pénzjegyek kibocsátására kerül a sor. E pénzjegyek nyomása már megkezdődött és a jövő héten forgalomba kerülnek. Kiállításuk és külső képük szép. Mindkét pénzjegy színe kék és elsőrangú bankjegypapírra lesz nyomva.

Új iskola az új Tanácsköztársaságban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Seminárium tanintézet.* Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek, Szeptemberi magánvizsgákra biztos sikerű előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyesen vagy levélbeli megkeresésre *Kálmán Jenő igazgató* ad *Budapest VII., Almássy-tér 3.*

Értesítés. A helybeli vörös ör parancsnokság ezúton értesíti a hivatalokat és a lakosságot, hogy a **Vörös örség országos parancsnokságának** 8.635. II.—1919. sz. körrendeletével a vörös örség újonnan történt átszervezése kapcsán az egyes parancsnokságok nevei megváltoztak és pedig községenként „vörös ör rajparancsnokság”-ok illetve községi vörös ör parancsnokság elnevezést kaptak, melynek élén nem vörös ör századparancsnokság, hanem „járási vörös ör parancsnokság” áll. Minden egyes megkeresések tehát ezen új címre küldendők.

Kiegészítésül meg kell még jegyezni, hogy a járási vörös ör parancsnokságok hatásköre a volt közigazgatási járás egész területére terjed s közvetlen fölettes hatósága a „vármegyei vörös ör parancsnokság”. Járásunkban a parancsnokság vezetésével ideiglenesen Balogh András elvtárs, az eddigi vörös ör századparancsnok bízott meg.

A földművesasszony rabszolgasága. Ha a pusztulásra ezerszeresen megérett kisczámalyoló világrend halálos bűneit meghökkenítően szemléltetni akarjuk, mint egyik legégbekiáltóbb képre, a földművesasszonyra kell rámutatnunk. Iskolás-gyerek kora óta szervezetgyilkoló robot áldozata. Mint 10—12 éves leány már a mezőkön görnyed és is, reggeltől késő estig gyötri testét, közben

esze, lelke tudatlan marad, majd férjhez megy, hogy azután még többet dolgozzék, és azután végképen elsenyvedjen. 35 éves korában már vénasszony. A proletárruralom a földművesasszonyt is emberi sorba emelte. Megadta neki a jogot, hogy sorsának intézésébe maga is beleszólhasson. Azt akarja, hogy testileg és lelkileg ő is mintanyává legyen. Arról szó sem lehet többé, hogy a földműves asszony a család legtöbbet szenvedő, magát agyondolgozó igavonó barma maradjon. De lesz belőle tanult, művelődő, önérzetes asszony, aki dalos kedvvel látja el majd a maga és kedvesei javára szükséges és könnyen elviselhető házimunkát. Erről a szebb és boldog jövőről mesél, lelketmelegítően a földműves proletáraszonynak a közoktatásügyi népbiztosság most megjelent igazságos röpirata: *A Földművesasszony Élete az Új Rendben.* Ára 40 fillér. Kapható minden könyvelosztó helyen.

Sport. A mult vasárnap a Jászapáti MTE Árok-szálláson mérkőzött az ottani labdarugó egylettel és nagyszámú közönség előtt, szép mérkőzésben, 2:1-re vereséget szenvedett a jóképességű árok-szállási csapattól. Vasárnap, folyó hó 13-án a Jászapáti MTE II. csapata a bihari vörös ezred itt állomásozó katonáiból alakult csapattal mérte össze erejét.

Büntetések. A járási vörösörparancsnokság Berki Ferenc és Berki Miklós jászapáti lakosokat, mert örleli tanusítvány nélkül öröltek, 100—100 K, Dósa Dezsőné helybeli lakost árdrágításért 300 K, Dósa Géza helybeli lakost árdrágításért 100 K pénzbüntetésre és Papp János színészt a közönség félrevezetéseért a községből való eltávozásra ítélte.

Népgyűlés. Mult vasárnap népgyűlés volt a helybeli főtéren. A gyűlés elején, Benke elvtárs beszéde közben többen erősen zajongtak, közbekiáltáltak, úgy, hogy a szónok hamarosan befejezte beszédjét. Utána Velemi, Német, Hacker, majd ismét Benke és Velemi elvtársak beszéltek. Valamennyi szónokot meghallgatták s a gyűlés teljes rendben véget ért.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben 1919 július 4—juli 11-ig születtek: Nagy I. Balázs—Vincze Terézia leánya Teréz, néhai Jóó Andor—Kohári Margit leánya Margit, Balogh Géza—Farkas Rozál fia Pál, Urbán Alajos—Juhász Erzsébet leánya Róza, Rácz Alajos—Balogh Margit fia Gyula, Kalmár Miklós—Ádám Terézia fia István; meghaltak: Urbán Julianna 18 éves, Urbán Róza 2 napos, Bagi Zs. János 14 napos; *Házasságot kötöttek:* Gulyás Miklós Gulyás Teréziával és Kis József Járvas Máriával.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gőzgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes és
görbe tengelyek készítését.
Épület- és lakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készí-
tését. Kocsi-kovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.
Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-
papírok, borítékok, körlevelek, meg-
hívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák,
névjegyek, gyászjelentések, plakátok
és mindennemű nyomtatványok gyors
és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik
hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerint. Telefon: Jászapáti 26.

Ki akarja vissza a szolgabíró?

Azt a felhívást, melyet a Budapesti Forradalmi Munkás- és Katonatanács elnöksége a vidéki direktoriumokhoz intézett, olvassa el minden falusi, vidéki proletár. Szivlelje meg minden sorát, gondolkozzék rajta és azt hisszük, hamarosan arra a meggyőződésre fog jutni, hogy proletártársai iránt való szigorú kötelessége a felhívás értelmében agitálni. Lássa meg, érte meg mindenki a vidéken, hogy a forradalom minden vivmánya, a proletárok szabadsága, sőt megélhetése is attól függ, vajjon a budapesti munkásság képes-e nagyszerű küzdelmét folytatni a proletárállam megalapozására. Mindenki beláthatja, hogy éhesen, nélkülözve, szenvedve nehéz harcolni s különösen nehéz akkor, amikor ez a nélkülözés csak Budapest területére szorítkozik. Hiszen Magyarország legtöbb vidékén olyan bőség van, hogy az élelmiszerek feleslegeiből bizvást megélhetne Budapest. Nem érzik-e a vidéki, falusi proletárok, hogy a saját maguk érdekében cselekszenek akkor, amikor mindent elkövetnek arra, hogy Budapest élelmiszerhez jusson? Nem érzik-e, hogy minden falat, amelyet a főváros proletáriátusának juttatnak, a saját maguk hatalmának megerősítésére szolgál? Önmagukat támogatják, önmagukat erősítik, mikor a forradalomnak ezt a nagyszerű hadseregét, a budapesti munkásságot táplálják.

Azt akarják-e az elvtársak, hogy visszatérjen a szolgabíró? Azt akarják-e, hogy megint elkergessék a szegény embert? Azt akarják-e, hogy megint pofonnal és bottal csinálják a vidéki közigazgatást? Nem hisszük, hogy akadna Magyarországon csak egyetlen vidéki, falusi proletár is, aki vissza akarná hívni a szolgabíró. Érezzük és tudjuk, hogy proletárlélemben ilyen kívánság sohasem születhet, de meg kell mondanunk, hogy egyedül ezek az érzések nem elegendők ahhoz, hogy a proletárok uralmát Magyarországon mindörökké megszilárdítsuk.

Nem elég az érzés, a kívánság, hanem cselekedetek is kellenek. A vágyhoz forradalmi tettek is kell kapcsolódnia. És Budapest munkássága egyelőre semmi mást nem kér a falusi proletároktól, csupán azt, hogy élelmiszerrel segítsék nehéz küzdelmében. Higgyék el az elvtársak, hogy sok szenvedéstől mentik meg magukat, ha nem lohasztják le a budapesti munkásság nemes forradalmi tüzeit, ha támogatásukkal lehetővé teszik, hogy Budapest munkássága végigharcolhassa azt a harcot, amelynek ragyogó eredménye a kizsákmányolás teljes megszüntetése.

Ha a vidéki direktoriumok közömbösen haladnak el a budapesti munkástanács felhívása mellett, ha semmit sem tesznek arra nézve, hogy Budapest munkásságát

Halló! Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány fárt, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Piac: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Arjegyzők ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kártyos
JÁSZAPÁTI, (Kisvári-út, a
Lacányi J. útsó házában)

Elvállal mindennemű dí-
ván, fotel, féderes ágybottal
és kocsitűlés készítését és
javítását.

Vesz és előd minden-
féle használt, de jókarban
levő bútort.

élelmiszerrel segítsék, ez épen annyit jelent, mintha teli torokkal, harsány hangon visszahívnák a szolgabírókat. Vajjon ezt akarják-e? A direktoriumi tagoknak tudniuk kell, hogyha a szolgabíró visszatér, megszűnik minden hatalom, melyet a proletárállam adott a kezükbe s megkezdődik a burzsoázia bosszúállása. Azt akarják-e, hogy elkergessék őket, hogy penészes börtönök fenekére dugják őket és megkinozzák minden hozzátartozójukat? Mit szólnának a direktoriumi tagok akkor, ha valamelyikük kiállna a falu határába és elkiabálna magát, hogy jöjjön vissza a földesúr meg a szolgabíró? Ugy-e hogy börtönbe vetnék, vagy a bolondok házába csukatnák az ilyen kiabálót? Már pedig higgyék meg a direktoriumi tagok, hogy semmiben sem különböznek az ilyen kiabálótól, ha nem teljesítik pontról-pontra a budapesti munkástanács felhívását.

A főváros élelmiszer-ellátása.

A főváros élelmiszer-ellátásának biztosítása és tehermentesítése tárgyában a budapesti forradalmi központi munkás- és katonatanács elnöksége a magyar tanácsköztársaság valamennyi direktoriumához felhívást intézett, melyben rámutatva azokra a nehézségekre, amelyek a budapesti proletárság élelmezése körül ma fenforognak, felkéri különösen a vidéki direktoriumokat, hogy átértékelve a most végbemenő események nagy fontosságát, támogassák a tanácsköztársaság minden erre illetékes szervét és hatóságát abban a törekvésben, hogy az országban ma még mindig nagy mennyiségben feltalálható élelmiszer-feleslegek Budapest számára megszerezhetőek legyenek. „Képtelen állapot az, — mondja a felhívás, — hogy Budapest proletárjainak koplalniuk kelljen ugyanakkor, mikor Magyarország igen sok vidéke még mindig bőségben él. Nem hisszük, nem akarjuk hinni, hogy akadna a Tanács-Magyarországban direktorium, mely Budapest proletáriátusának élelmezése elé bárminemű akadályt akarna gördíteni. De

amennyire fontos az, hogy támogassák a hivatalos szerveket abban, hogy Budapest számára szervezeten szerezzenek be élelmiszereket, annyira szükséges annak a megakadályozása, hogy a vidéket tömegekben ellepő budapesti magánvásárlók, akiknek jelentékeny része a még mindig rejtett pénzkészletekkel rendelkező burzsoáziához tartozik, az árakat felhajtvá, magánvásárlásaikkal a hivatalos szervek beszerző tevékenységét kereszteljezék”.

A felhívás kéri a vidéki direktoriumok támogatását a Budapest tehermentesítésére indított akcióhoz is. „Tudvalévő dolog, — mondja a felhívás, — hogy Budapest lakosságának jelentékeny része ma nem végez termelőmunkát és így felesleges módon terheli meg Budapest élelmezését. Ezért elhatároztuk, hogy lehetővé tesszük mindenkinek, akit foglalkozása nem köt Budapesthez, hogy a nyár tartamára vidéki rokonaihoz utazzék. Ezenkívül azonban a legélesebb eszközök igénybevételével szándékozunk rövid időn belül eltávolítani Budapestről az ingyenélő burzsoáziát és rendelkezésére akarjuk bocsátani a vidéknek azokat a munkásokat is, akiket jelenleg Budapesten nem tudunk foglalkoztatni. Akciónknak ez utóbbi részével egyidejűen akarjuk szolgálni a vidéket is és a fővárost is. A vidéken úgy a mezőgazdaságban, mint az iparban igen sok munkaerőre van szükség. Kertészeti, mezőgazdasági, gyümölcs-termelő segédmunkákra, továbbá ruházati és egyéb szükségleti cikkek javítására, valamint különböző házi és háztartási, valamint bármi néven nevezendő egyéb ipari munkára igen sok munkaerőt tudna a vidék felhasználni és csak kölcsönösen támogatjuk egymást akkor, amikor az ilyen célokra a Budapesten fölös számban található munkaerőket a vidék rendelkezésére bocsátjuk”.

Arra kéri végül a felhívás az összes vidéki direktoriumokat, hogy egyrészt a nyár tartamára vidékre utazó budapestiek ott tartózkodása elé akadályokat ne gördítsenek, másrészt a legrövidebb időn belül közöljék, hogy az egyes helységekből a különböző mezőgazdasági, ipari ágakban milyen

és mekkora számú munkaerőre volna szükségük, hogy a sürgősen hiányzó munkaerőt lehetőleg rendelkezésükre bocsáthassa.

Nincs kétség aziránt, hogy a lelkes és forradalmi hangú szózat megtalálja az utat a vidék szívéhez és a vidék minden tőle telhető eszközzel segítségére siet a budapesti proletáriátusnak, mely elszántan és keményen lobogtatja a világ-forradalom vörös lobogóját.

A vidék pénzügyi megszerzése.

A tanácsköztársaság egyik legnehezebb feladata kétségtelenül a vidék gazdasági megszerzése. A pénzügyi népbiztosságnak a vidék pénzügyi megszerzésénél első feladata az volt, hogy a pénzügyi tanácsköztársasági vezetés és ellenőrzés alá kerüljenek.

Pénzügyeinket a pénzügyi népbiztos által kinevezett megbizottak vezetik a pénzügyi népbiztos utasításainak megfelelően. Ennek megszerzése oly módon történt, hogy a pénzügyi népbiztosság az országot körzetekre osztotta és a körzet területén levő pénzügyi ügyeinek irányítására és az egyes intézetek ellenőrzés alá helyezésére körzeti megbizottakat nevezett ki. A körzeti megbizottak a megye, vagy járás székhelyén székelnek és ott a direktorium, illetve munkástanács mellett működő fontos pénzügyi szervként szerepelnek s a legtöbb helyen a körzetek általános pénzügyi irányításába is befolyanak és a körzetbe tartozó összes pénzügyi intézetek működését irányítják.

A vidéki pénzügyi szervezete központi irányítását és legfelsőbb fokon való ellenőrzését a pénzügyi intézetek direktoriuma végzi. A pénzügyi intézetek direktoriuma a vidéki pénzügyi szervezet folytatódásos kiépítése és fejlesztése érdekében eddigi 60 ellenőrző megbizottat küldött ki a vidéki pénzügyi

tekhez, akiknek fő feladata a pénzügyi intézetek ügykezelésének vizsgálata, különös tekintettel arra, hogy az intézetek a fennálló rendeleteket pontosan megtartják-e, továbbá a körzeti megbizottak (pénzügyi direktorium) működésének felülbizálása, végül annak megállapítása, hogy az egyes pénzügyi intézetekhez rendelt kiküldöttek, valamint a pénzügyi intézetek szolgálatában maradt eddigi vezető tisztviselők alkalmasak-e hivataluk ellátására.

Az ország meg nem szállott részén ma mintegy 700 tanácsköztársasági ellenőrzés alá helyezett vidéki pénzügyi intézet működik, amelyek 56 körzetre vannak beosztva; ezek vezetésére a pénzügyi népbiztos 56 körzeti megbizottat jelölt ki. A pénzügyi tanácsellenőrzés alá vételének egyik legfőbb célja az volt, hogy a kapitalizmus letörhető és az eddigi termelési rendben nem utolsó szerepet játszó forgótőke lefoglalható legyen. Ezeknek a forgótőkéknek lefoglalása ütötte el a bankokat a termelés közvetlen irányításától és akadályozta meg a kapitalistákat abban, hogy a bankokban heverő tőkéket külföldre szöktessék vagy ellenforradalmi akciókra használhassák. De szükség volt a tanácsellenőrzés alá vonásra azért is, hogy a kisvagyonok védelmet találjanak. A tanácsköztársaság a bankok ellenőrzés alá vételével az egyesek vagyonát (készpénz, értékpapír, stb.) még nem vette köztulajdonba, az eddig foganatosított intézkedések csupán átmeneti jellegűek és nyomatékosan hangoztatni kell a kormányzótanács illetékes tényezőjének többször ismételt hivatalos nyilatkozatait, amelyek szerint a munkából eredő, kisvagyonokat óvni fogja és ezek maximumát csak a gazdasági helyzet teljes áttekintése után fogja meghatározni.

A pénzügyi intézetek jövő feladatáról ma még biztos képet vagy programot adni nem lehet, annyi azonban már most bizonyos, hogy a pénzügyi intézetekre a jövőben is szük-

ség lesz. Így különösen a mezőgazdaságban eddig csaknem ismeretlen rendszeres könyvelés irányítását és vezetését és a még hosszú ideig szükséges pénzforgalom lebonyolítását és mindezek szakszerű ellenőrzését a pénzüntézetek tökéletes szakértelemmel fogják teljesíteni. Ugyanígy felhasználhatók lesznek a pénzüntézetek az iparvállalatok pénzforgalmának és ellenőrzésének végrehajtásában is és hosszú ideig fontos szerepet fognak betölteni a munkások készpénzkészleteinek kezelésében és megőrzésében, a készpénzforgalomnak lehetőleg készpénz nélkül — átírás útján — való lebonyolításában és általában bekapcsolhatók lesznek az állami pénzműveletekbe is.

Természetesen annyi pénzüntézetre, mint amennyi eddig fennállt, nem lesz szükség, mint ahogy nem volt szükség a kapitalizmus legvirágzóbb korszakában sem. Akárhány kisebb vidéki községben eddig négy vagy öt pénzüntézet volt. A jövőben ezeket egyesíteni fogják, mert e helyeken egy pénzüntézet is tökéletesen meg fog felelni feladatának.

A jászberényi eset.

A múlt vasárnap nagyon sajnálatos eset színhelye volt Jászberény. Lelketlen bujtogatók felizgatták a sok mindenféle baj és nélkülözés miatt egyébként is elégedetlenkedő és türelmetlen tömeget s ez a hiszékeny és tudatlan tömeg olyan meggondolatlan cselekményekre adta oda eszközül magát, amelyek nyomában fegyveres megtorlásnak kellett következnie úgy a rend helyreállítása, mint a példaadás kedvéért.

A sajnálatos esemény szomorú eredménye 11 halott és sok sebesült. A kiömlött vér azoknak a gazoknak a lelkén szárad, akik aljas céljaik elérésére a tudatlan és elvakított tömeget felhasználták. El fogják venni megérdemelt büntetésüket. A nép pedig okuljon ebből a szomorú esetből. Ne hallgasson többé az izgatók és bujtogatók szavára. Inkább forduljon ellenük és tegye őket ártalmatlanná.

A huszadik században nem emberhez méltó a középkor embertelenségeit eszközül használni önző osztályérdekek és csupán csak egyesek anyagi előnyeit biztosító politikai törekvések megvalósítására. Meg kell ezt értenie végre minden józan embernek. Tisztán kell látni és óvakodni mindentől és mindenkitől, aki és ami a multat annak aljas bűneivel, ocsmány förtelmeivel és gyűlöletes gazságaival vissza akarja erőszakolni.

Egyébként, hogy mindenki megértse, miről volt a sajnálatos jászberényi esetben is tulajdonképpen szó és hogy mindenki tisztában legyen azzal, mi vár bárhol, bármelyik más helyen is azokra, akik a jövőben még megfedkedeznek magukról, közöljük az I. vörös hadtest parancsnokának, Vágó Béla elvtársnak a mult vasárnapon történelemből kifolyóan kiadott alábbi parancsát:

„Gaz és lelketlen izgatók hetek óta bujtogatják Jászberény munkás népét, a vörös katonák családjait és a szegénységet a tanácsköztársaság ellen. Ez volt az oka annak a szerencsétlenségnek, amely itt Jászberényben történt, amely alkalommal proletár áldozatok vére kiált bosszuért.

Ma már kiderült, hogy a gaz izgatók azok soraiból kerültek ki, akiknek éppen a legfőbb bűne az, hogy a szegény népnek nincsen enni- valója. Zsidó hecczeket akartak rendezni, a zsidókra akarták uszítani a szegénységet, hogy saját gaz bűneikről eltereljék a figyelmet. Miért él jól még mindig a gazdag zsidó? Azért, mert a gazdag paraszt ahelyett, hogy a szegény népnek adná az általa termelt enni- valót, ahelyett, hogy a Tanácsköztársaság éhség ellen küzdő vezetőit kiségitené, hogy a szegény népet el tudják látni, ahelyett, hogy az éhes proletároknak adná ma még mindig zsufolt éléskamrái feleslegét, azt csak gazdag cinkostársaival osztja meg és hogy az így köszívével, önző lelketlenségével összeharcsolt vagyont meg tudja védeni, ezért uszítja a szegény népet a proletár diktatura ellen.

Már börtönben ülnek azok a hóhérok, akik amikor a most csépelet gabonából a helyi hatóságok kölcsönkértek az éhező nép kisegítésére, ezt fegyveres erővel akadályozták meg, nem törődve Jászberény népe nyomorával. A lázítást állandóan azok végzik, akik a szegény nép szája elől el szeretnék lopni, el akarják rejtetni a termést, hogy csak a gazdagoknak jusson. Támogatja őket ebben az uraknak mindenféle, a városban lézengő fajtája, az a népség, amely mikor a vörös hadsereg ki akarja verni az idegen ellenséget a proletár haza területéről, ellenforradalmi mozgalmakkal gyöngíti

a vörös hadsereg erejét; ez a népség az oláh zsoldon szerződött gaz hazaárulók s népgyilkosok bandája.

Ezen hallatlan bűnököt, a szegény nép ellen elkövetett lelketlenséget és az ártatlan áldozatok halálát megtorlandó, mai napon Jászberény város gazdag burzsoáira és gazdáira három millió korona pénzbüntetést vetek ki, ezenkívül a legszigorubb felülvizsgálását rendelem el a Jászberény város területén levő egész lakosságnál az élelmiszer és fehérnemű készleteknek, amelyeknek feleslegét elkobozni rendelem. A parancs végrehajtásával a vörös hadsereg statáriális bíróságának Jászberényben kiszállt kirendeltségét bizom meg. Pénzbüntetés és az elkobzandó élelmickek elsősorban az ártatlan áldozatok családjainak eltartására, a helybeli szegény nép helyzetének javítására és a vörös hadsereg céljaira fordítandók.

Minden két kézzel dolgozó ipari és földműves munkást és gondokkal küzdő törpe birtokost arra szólítok fel, hogy ne engedje magát lelketlen, a gazdagságot féltő aljas izgatóktól félre vezetni, hanem támogassa a szegénységet megváltó proletár diktaturát. Az igazságunk tudatában, a magyarországi munkánsnép érdekében, a vörös hadseregére és szervezett munkásságra támaszkodva, könyörtelenül elűprunk mindenkit, aki az országot az idegen rabság és a gazdagok uralma alól felszabadító forradalmi munkánk elé merészel állani.

Mit szeretnék látni?

Mikor a világháború folyamán jobban ráterelődött figyelmem az orosz népre, életmódjával jobban megismerkedtem, egy dolog mindig megragadta figyelmemet, egyet mindig irigyeltem tőlük s ez volt: a fürdő. Ösztönszerűleg úgy éreztem egész életemben, hogy boldogságunk alapjának, az egészségnek két fő tényezője van: a napsugaras levegő és a víz. Nekünk a Jász- ságban van áldástadó napsugarunk, de fájdalmasan érezzük a víznek hiányát. Pedig éppen ilyen napsugaras tájakon kell a víz, amely az izzadásnak és a pornak legjobb ellenszere. Nem kell sokat prédikálnom arról, milyen boldog érzés a tisztálkodás, a fürdés; mindenki tudja. Éppen ezért közhaj Jászapátin a fürdő kérdésének sikeres rendezése. Hogy mikor leszünk

abban a helyzetben, hogy a szükségletnek megfelelő tágas és olcsó fürdő álljon mindenki rendelkezésére az a jövő titka. Lehetetlent ne kívánjunk. De azt hiszem, ezen óhajunk teljesedését megelőzheti egy másik, és ez: a községnek elegendő számú közkúttal, ártézi kúttal való ellátása. Egyetlen kutunk, amilyen öröme, éppen olyan bánata is a lakosoknak azért, mert egyetlen. Ha a község jelentősebb pontjain kutak ontanak vizeiket, a fürdés lehetősége ezerszeresen megjavulna. Ezen kérdés gyors és sikeres megoldásában minden erővel le kell győzni az akadályokat, hiszen mindennapi kenyérünk mellett a vizet kívánjuk meg mindennap.

Ha azt kérdik tőlem, mit szeretnék látni Apátin, az volna a válaszom: kutakat elegendő számmal, mert ez ad egészséget, boldogságot.

Dr. Mátrai Ferenc.

HIREK

Visszaélés a kék bankjegyekkel. A népgazdasági tanács tudomására jutott, hogy a bevont 50, 100 és 1000 koronás kék bankjegyekkel az ország területén magánosok, sőt hatósági megbízottak is teljesítenek fizetéseket. A tanács figyelmezteti az összes hatóságokat, hogy mindenkit, aki a bevont bankjegyeket az állam területén használja, kivétel nélkül tartóztassák le és büntessék meg.

Népgyűlés. Mult vasárnap népgyűlés volt a jászapáti piactéren. Előbb Velemi elvtárs ismertette az aratásra vonatkozó rendeleteket és mindazokat a tennivalókat, amik a jelenlegi súlyos viszonyok között gazdákra és földmunkásokra várnak egyaránt. Nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgatták. Utána Végh elvtárs beszélt nagy hatású és osztatlan tetszés mellett a helyzetről. A gyűlés mindvégig a legteljesebb rendben folyt le.

A forradalmi törvényszék új elnöke. Az igazságügyi népbiztos Velemi Endrét egyéb nagy elfoglaltságára való tekintetből a helybeli forradalmi törvényszék elnöki tisztségétől felmentette és helyette Németh Géza elvtársat nevezte ki elnöké.

Cipők érkeztek. A népruházati bizottság Jászapáti közönsége részére újabban ismét 50 pár férfi, 100 pár női és 100 pár gyermekcipőt utalt ki. A cipőket legközelebb kiosztja a közellátási hivatal.

Az aratás úgy községünkben, mint általában az egész járásban mindenfelé megkezdődött s a legnagyobb rendben, minden zavar nélkül folyik. Némely helyen, így például Jászszentandrason és Pusztakürtön megkezdték már a cséplést is. A cséplőgépek mind jókarban vannak s lesz elegendő tüzelőanyag is. Tüzesetről eddig nem kaptunk értesítést.

Az új gabona- és lisztárak és a fejadag. A központi intézőbizottság keddi ülésén Lengyel Gyula elvtárs betervezte az idej termésköltségéből származó gabona és liszt legmagasabb árának és a fejadag nagyságának megszabására vonatkozó rendelet tervezetét. Eszerint az új gabona ára az eddigi ár háromszorosára emelkedik. A lisztnél 80 %-os kiérlelés van javaslatba hozva. Kétféle liszt, lesz, fehérliszt és kenyérliszt. A kenyérliszt kicsinybeni ára 105 K, a fehérliszté 550 K lesz métermázsánként.

A fejadag kétféle. Az östermelők fejadagja 15 éven felül havi 20 kilogram, 15 éven alul havi 15 kilogram. A városi lakosság fejadagja marad a régi, vagyis napi 240 gram. Az ipari munkásság fejadagja még nincs megállapítva, de nem lesz kevesebb, mint eddig volt.

A jászapáti országos vásár vasárnap, július hó 20-án megtartatik. A vásárra vészmentes helyről mindenféle állat felhajtható.

A járási intézőbizottság tagjaivá a következők választattak meg; Gömöri József és Bender Ferenc Jászapáti-ról, Németh Árpád és Lajner András Jászkesérről, Fodor Ferenc és Horváth András Jászladányról, Beke Károly és Tóth P. János Jászalsószentgyörgyről, Nagy Kálmán Jászszentandrásról, Berényi Mihály Besenyszögről, Zsarnai József Nagykörűből, Szabó Balázs Köttelekről, Fehér Károly Tizsasülyről.

Az intézőbizottság vasárnap, július 20-án délelőtt 10 órakor Jászapátiban megtartja alakuló ülését.

Kihágási bíráskodás. A Forradalmi Kormányzótanács rendelete értelmében ezentúl kihágási ügyekben a büntetőbíráskodást az egész járás összes községeire nézve a járás székhelyén működő járási tanácsok fogják gyakorolni. A járási tanácsok ezen kihágási bírósága három választott tagból és az igazságügyi népbiztos által kinevezett igazságügyi előadóból áll. A kihágási bíróság hatáskörébe tartozik minden olyan kihágási ügy, ami eddig a rendőri s más egyéb közigazgatási hatóságok elbírálása alá tartozott. A kihágási bíróságnál az eljárás gyors, közvetlen, nyilvános és szóbeli lesz.

Sok a panasz, hogy a katonák mindenféle, de különösen a tanyákon, önkényesen és erőszakosan rekvirálnak. A hatóság tehetetlen, mert senki sem tesz a visszaélésekről jelentést. A járási hivatal vezetője felhívja a lakosságot, hogy ezentúl minden önkényesen rekviráló katona ellen azonnal tegye meg a följelentést vagy a járási hivatalban, vagy pedig a vörösorség parancsnokságánál, hogy a visszaéléseket és önkénykedéseket meggátolni és megtorolni lehessen.

Előleg a tisztviselőknél. A kormányzótanács rendelete értelmében minden vármegyei és községi alkalmazottnak addig is, míg a végleges fizetésrendezés megtörténik, június és július hónapokra fejenként 300—300 K előleg azonnal kifizetendő. Az előleget az az állampénztár fizeti ki, amelynél az illető tisztviselő havi illetményeit fölvette.

Ugyanezen kormányzótanácsi rendelet minden tanítónőnek, bármilyen jellegű tanintézetnél van alkalmazásban, egyszer és mindenkorra fejenként 1000 korona fizetési előleget utalt ki. Ez az összeg is annál az állampénztárnál veendő fel, amelyik eddig a havi fizetéseket folyósította.

A szesztilalom módosítása. Hamburger elvtárs a központi intézőbizottság keddi ülésén előterjesztést tett, hogy a szesztilalmat oda módosítsák, hogy ezentúl minden 18 évet betöltött dolgozó naponként fél liter bort fogyaszthasson. A bor ára literenként 7, illetve 8 korona lenne.

Műkedvelői előadások. A helybeli szocialista műkedvelők társasága ma, szombaton este pont fél 8 órakor rendes helyárrakkal és holnap, vasárnap délután pontosan 4 órakor proletárok részére fél helyárrakkal újból előadja a Tanítónőt. A szereposztás a régi. Kéretik a közönség, hogy az előadásokon pontosan jelenjen meg.

Új darabra is készül a társaság. Legközelebb Rovetta híres társadalmi színművét, a Becsteleneket fogják előadni. A főszerepeket Busay Katóka és Fenyes Lajos játsszák. Az előadás körülbelül két hét múlva lesz.

Távíró- és telefon-vonalfelügyelői állást szervezett a postaigazgatóság Jászapátin. Megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy ez a régen szükséges intézkedés végre megtörtént. A felügyelő már el is foglalta állását és eddig is igen sok vonalzavart szüntetett meg. Reméljük, hogy az újonnan szervezett állás nemcsak ideiglenes, hanem végleges lesz, miután arra az egyre emelkedő forgalom következtében nappal-napra nagyobb szükség van.

A térzene minden kedden és csütörtökön este 8—10 óráig a népháza előtti téren, minden vasárnap délután 4-től este 9 óráig pedig a Mihálykerten tartatik. A zenét a Rácz Dániel karnagy vezetése alatt álló helybeli egyesített zenekar szolgáltatja.

Kerti ünnepélyt rendezett a helybeli szocialista műkedvelő társaság f. hó 13-án délután a Dósa-féle erdőben. A szépen sikerült ünnepélyen nagy közönség gyűlt össze s a legjobb kedvvel szórakozott az ötletes rendezőség jóvoltából egészen a késő esti órákig. Szépségverseny, zsákfutás, táncverseny, lepényevés is volt, díjakat is osztottak ki. A nyertesek a következők: a szépségverseny első díját Szigethy Margitka, a másodikat Szabó Etuska, a harmadikat Tassy Emmuska nyerte; a tánc-verseny (boston) nyertesei: 1. Stern Ilonka—Jakkel Béla, 2. Vincze Mariska—Verbőczy István, 3. Papp Etuska—Nagy István; a legtöbb táncjelvényt kapta Jakkel Béla; a zsákfutás nyertesei: 1. Ladós Miklós, 2. Nagy István; a lepényevés nyertese Vincze József.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben 1919 július 11—18-ig születtek: Farkas Ferenc—Balog Róza leánya Mária, Ádám Lajos—Ivanits Veronika halvaszületett leánya, Koczka József—Ményhárt Borbála fia József, Kakuk Lajos—Sóti Erzsébet fia István, Gömöri József—Fekete Borbála leánya Borbálné, Jász M. Lajos—Urbán Borbála leánya Veronika, Burai István—Ferkó Hermina fia István; megháltak: Kalmár István 7 napos, Juliász Julianna 1 hónapos. *Házasságot kötöttek:* Bódis Ferenc Kovács Franciskával, Berki Ferenc Bogdán Máriával, Rugyi B. István Nagy István Franciskával.

Modern előkészítő iskola a fővárosban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti *Fővárosi Semindrium tanintézet.* Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek, Szeptemberi magánvizsgákra biztos sikerű előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyesen vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad *Budapest VII., Almássy-tér 3.*

Kommunista könyvek. A községi mézársszék mellett levő üzletben kommunista füzetek, könyvek, továbbá a Vörös Ujság, Népszava, Jászapáti és Vidéke állandóan kaphatók.

Sport. Mult vasárnap a helybeli direktorium ellenőrzése alatt működő Jászapáti Munkás Testedző Egyesület II. csapata és az itt állomásozó

bihari vöröszászlóalj labdarugói között lefolyt barátságos mérkőzés az előbbieket 4:0-arányú győzelmével végződött. A minden durvaságtól mentes mérkőzésen feltűntek lelkes, odaadó játékkukkal Feuerer, Szigethy, Busay és Kökény.

Büntetések.

A jászapáti forradalmi törvényszék július havában a következő ítéleteket hozta:

Utasi Antalné Rapi Veronát üzérkedésért 2 napi fogházra és az üzérkedés tárgyának elkobzására, Mihályi Terézt rágalalmazásért 1 napi fogházra, Lakatos Lajost hamis hír terjesztésért 400 korona pénzbüntetésre ítélte, egyben Ádám Istvánné Balajti Borbálné és Tajti Istvánné Balajti Piroskát ezen vád alól felmentette; Urbán Andrást cselédjével szemben elkövetett embertelen bánásmódért 2 napi fogházra és 2500 K. pénzbüntetésre, Ádám Miklóst becsületsértésért 50 K. pénzbüntetésre, Miklós Sándort és özv. Szabari Istvánnét becsületsértésért 50—50 K. pénzbüntetésre, Béres K. Jánosné Solti Rozált élelmiszercsempészésért 50 K. pénzbüntetésre ítélte; dr. Markovics Pált az ellene emelt ellenforradalmi kijelentés, valamint a lopás vádjára alól felmentette; özv. Tóth Jánosné Illés Veronát fehér pénz el nem fogadásá miatt 50 K. pénzbüntetésre, Tajti Károlyt ellenforradalmi kijelentésért 700 K. pénzbüntetésre, Nagy Lajost a közös ipari együttműködés elleni agitációjáért 15 napi fogházra s ugyanőt a bíróság elleni tiszteltlen kijelentéseért 5 napi fogházra ítélte; Farkas L. Istvánt és társait a becsületsértés vádjára alól felmentette.

Ugyancsak a jászapáti forradalmi törvényszék özv. Faragó Péterné Forgó Julianna jászkiséri lakost élelmiszercsempészés vádjára alól felmentette, Szeremi Péterné Pécsi Ráchel jászkiséri lakost hamis hír terjesztésért 100 K. pénzbüntetésre, szesztilalom áthágása és záróra túllépése miatt Bogdán Gyulát 1200 K., dr. Fülöp Ferencet és Waldeck Frigyeszt 400—400 K. pénzbüntetésre, Palya József jászalsószentgyörgyi lakost lopás vétségeért 7 napi fogházra, végül Biró Sándor nagykörűi lakost cselédjével szemben tanúsított embertelen bánásmód, ellenforradalmi kijelentések, élelmiszer jogosulatlan túligénybevétele és szocializált birtokhoz tartozó értékekkel való könyelmű bánásmód vétsége miatt 14 napi fogházra és 6000 K. pénzbüntetésre ítélte, Szlama Sándor és Csomor József tarnaörsi lakosokat pedig az üzérkedés vádjára alól felmentette.

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavitó- és épület-lakatos munkák vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá) alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági gépek javítását. Kazánkovács munkákat. Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes- és görbe tengelyek készítését. Épület- és lakatos munkák. Sír-rácsok, sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készítését. Kocsikovács- és bognár-munkák. Kész kocsik alkatrészek és új kocsik készítése. Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-papírok, borítékok, körlevelek, meghívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák, névjegyek, gyászjelentések, plakátok és mindennemű nyomtatványok gyors és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Előfizetési díj egy évre 20 korona. Egy példány ára 40 fillér. Megjelenik hetenként egyszer. Hirdetések megegyezés szerinti. Telefon: Jászapáti 26.

Harc az éhség ellen.

Kisbűnök, megalkuvók és ijedt kispolgárok riadt suttogása és bujtogató ellenforradalmárok fontoskodó szava hangzik fel úton-útfélen: itt az éhség fenyegető réme s az inséggel, pusztulással szemben minden erőfeszítés hiábavaló. Bűnbakot keresnek és természetesen a kommunizmust okolják minden bajért, minden szenvedésért.

Öntudatos, józan munkást nem tévesztet meg sem a suttogók, sem a fecsegők riasztgatása. Hiszen tisztában van azzal minden komolyan gondolkozó ember, hogy az éhség és nyomor nem a mai rendszer bűne, hanem a kapitalista, imperialista háború átkos öröksége. És tudatában van annak minden munkás, hogy nemcsak a magyar proletariátus szenved a nélkülözések súlya alatt, hanem súlyos megpróbáltatásokat kell elviselni mindazoknak a népeknek, amelyek végigjárták a háború kínos, véres útját. De szenvedett és nyomorgott a jobb jövőért a történelem minden korszakában az elnyomás alól felszabaduló, lázadó tömeg.

A nagy francia forradalmak krónikásai feljegyezték a kommün hőseinek éhínséggel és nyomorral dacoló önfeláldozó küzdelmeit; orosz proletártestvéreink is a leg-súlyosabb megpróbáltatások, éhínség és nyomor ellenére vívják tovább hatalmas felszabadító harcukat. Ha azonban a mult

példája és orosz testvéreink harca nem is állana előttünk, akkor is elegendő, ha komoly megfontolással előrevetítjük a legközelebbi jövő képét.

Milyen sors várna a magyar munkáságra, ha fásult kétségbeeséssel kiadná kezéből a diktatura fegyverét s eldobná magától a politikai és gazdasági hatalmat? Mit remélhetne a fegyvertelen, lever munkásság a bekövetkező fehér téltől? Az ántánt ígéretei valóra nem válhatnak és ha érkezne is valami élelmiszerszállítmány, azt a hatalom polcára visszaemelkedő burzsoázia osztaná fel saját maga között. A proletárok nyomortanyáin éhező, rongyos, jogtalan páriák fagyoskodnának, akiket a fehér uralom ostorcsapásai, a nyomor szenvedései újabb és újabb kétségbeesett lázadásra kényszerítene. A munkásnyúzás, kapitalista rabság igájába nem kívánkozhat vissza senki többé. Az emberi munkaerő nem lehet már szabad prédája a tőkés kizsákmányolásnak.

Most érik nyugaton a forradalom vetése. A „győztes” imperialista államok proletármilliói készülnek már az új életet jelentő nagyszerű aratásra. A nyugat proletárjainak nagyszerű megmozdulása, egységes forradalmi cselekvése új erőt önt a nemzetközi imperializmus fojtogató gyűrűjében küzdő magyar proletariátusba, új biztatást jelent a további elszánt küzdelemre. Félre

Halló! Halló!

Kinek van használt

hanglemezei?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15. Beszélőgépek
Fiók: IX., Ráday-utca 18. 1500 koronáig. Arjegyzek ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út, a Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű diván, fotel, féderes ágybetét és kocsikulcs készítését és javítását.

Vesz és elad mindenféle használt, de jókarban levő bútort.

kell dobni a csüggedést és a lemondást, bizakodón, hittel, acélos tettekeszséggel kell szembeállítani az éhség veszedelmével. Kemény harcot kell folytatnunk az éhség ellen. A szervezettség erejével, a felvilágosítás és meggyőzés segítségével s ahol szükséges, a diktatura kerülhetetlen szigorával biztosítsuk az élelmiszerek összegyűjtésének fokozását s a feltárt javak igazságos felosztását és a készletek észszerű felhasználását. Le kell győznünk és le is fogjuk győzni az éhséget, úgyszintén az éhséget kiaknázó ellenforradalmat, hogy tovább haladhasson győzelmes útján a proletariátus felszabadító forradalma.

A bőriparosok gyűlése.

A bőriparosok szakszervezete múlt vasárnap délelőtt gyűlést tartott az Ipartestületben. A népes gyűlésen a helyi vezetőség, a hatósági cipész közüzem előljáróság és munkásai, Németh Géza községi megbízott, Heller Gábor belügyi megbízott, Lichtman főintéző vezetésével a járási gazdasági hivatal alkalmazottai és a budapesti központ részéről Balogh és Bodor elvtársak is részt vettek.

Először a helyi szakszervezet belső ügyeiről tanácskoztak. E tanácskozásban Berente termelőbiztos, Németh és Bodor elvtársak vettek részt. Majd azután Balogh elvtárs, központi kiküldött nagyobb beszédben ismertette a politikai helyzetet s egyúttal az új termelési rendet és azokat a kötelelességeket és tennivalókat, amik az új rendben a szakszervezetekre, a közüzemekre s azok munkásaira és általában minden szervezett munkásra várnak. Szembeállította a II. Internacionálét a III. Internacionáléval s megmagyarázta a különbséget, amely a kettő harci eszközei között van. Mig a II. Internacionálé a bojkott és a sztrájk fegyvereivel dolgozott, addig a III. Internacionálé azt megtiltja, mert nem a gazdasági élet megbénítása, hanem annak az új rend szellemében való megszerzése és teljes tökéletes kiépítése a célja. A munkásnak ma elégedetlenkedni nem szabad; dolgoznia, termelnie kell, mert csak így semmisítheti meg a kapitalista termelési rendet. A folytonos panaszkodás, elégedetlenkedés, követelődés ma ellenforradalmi tény és csak a burzsoázia mege-

rősödését eredményezi. Tudja ezt a burzsoázia s minden elkövet, hogy minél jobban szítsa az elégedetlenséget. A régi és jól bevált recepttel dolgozik: felekezeti gyűlölködésre, nemzetiségi villongásra izgatjaaz egyébként is elgyötört embereket, sőt felhasználja az alkoholt is, hogy titkos célját, a régi uralom és régi rend visszaállítását minél előbb elérhesse. Itt-ott sikerül is zavart támasztania, mert még jó szocialisták, még régi szervezett munkások is lépre mennek; de hamarosan kinyílik minden munkás szeme, ha látja az önző célokat s ha megkapja a kellő felvilágosítást és magyarázatot a burzsoázia aknamunkájáról. Egy kötelelességünk van ma mindnyájunknak: a rideg osztályharc a burzsoázia ellen. Lenint kell követnünk, aki szintén ezt az osztályharcot hirdeti a szegénység, a proletariátus érdekében, minden paktum nélkül a burzsoáziával szemben. Ezt kell egységesen végigküzdenünk mindnyájunknak, szocialistáknak és kommunistáknak és pedig egyik kezünkben fegyverrel, másik kezünkben a munkaszámmal, hogy győzelmünk ne csak politikai, hanem gazdasági téren is eredményes legyen. A III. Internacionálé küszöbén, eldobva a régi harci eszközöket, tehát a fegyveres osztályharc álláspontjára és a termelésben a szocializálás álláspontjára kell helyezkednünk. Ebből következik, hogy a szakszervezeteknek is más most a hivatásuk és pedig első sorban a termelés szervezése és a munkafegyelem főtartása. Termelni kell és pedig úgy, hogy deficit ne mutakozzék. Meg kell mérni a teljesítőképességet és a munkaminőséget is tekintetbe kell venni. Bér tekintetében osztályokba kell sorozni a munkásokat, hogy a munkaminőség megfizethető legyen. Ezentul minden becsületes munkásnak a szocializált üzemben van a helye. A kisiparosnak szintén. Ott nem kell senkinek agyon dolgoznia magát. A 8 órás munkaidő mellett ott keresheti meg mindenki a legbiztosabban az életfentartásához szükségeseket. Ezzel szemben az öntudatos munkásnak csak a termelés fokozása és a minőség javítása a kötelessége. De ezt azután meg is kell szigorúan kívánni mindenkitől. Aki nem engedelmeskedik, azzal szemben a fegyelmi eszközöket kell alkalmazni. Nem szabad tűrni, hogy megakadjon a termelés. Aki ma a termelési rend felborítását csak közvetve is elősegíti, ellenforradalmár s a forradalmi törvényszék elé kell állítani akár termelő biztos, akár munkás. Remélhető különben, hogy a munkások, akik a kapitalista rend alatt csaknem összetörték magukat a szakadatlan tartó munkában, most, mikor a saját érde-

keikről van szó, szintén dolgozni fognak és nem az ellenforradalom céljait szolgálják. E tekintetben különben a jászapáti üzem a legjobb hírnévnek örvend a központban is. Bár még nem folyik itt olyan termelés, mint kellene, de minden remény meg van rá, hogy rövidesen az is elkövetkezik. Biztosíték erre az itteni vezetőség, különösen a szakszervezet elnöke, Németh Géza. (Nagy éljenzés.)

Rátér a közüzemek vezetőinek kötelességére. Az üzemi tanácsstagoknak is dolgozniuk kell, mert nem szabad megdrágítani a termelést. Mindenkit arra a helyre kell állítani, ahová való. A vezetőknek megfelelő képességgel kell bírniok. Szükség esetén a burzsoáziát is fel lehet használni, mert mindenben a proletariátus érdeke az első és a döntő. A tehetséget külön kell díjazni. A könyvelésnek szakavatott kezekbe kell kerülni. Széthúzásnak nem szabad az üzemben helyet adni; ott egyenlő mindenki, ott nincs kisiparos és munkás között különbség. Senkinek semmiféle külön kedvezményt nyújtani nem szabad. Fényűzést sem szabad megengedni. Egyedül a proletariátus összérdeke lehet mindenben az irányadó. Ezért, ha szükséges, meg kell csinálni még az osztályárpolitikát is, nehogy a burzsoázia elhalássza a proletariátus elől az árút.

Ismerteti végül a külpolitikai helyzetet, az olaszországi forrongásokat, az angol matrózok lázongását, a fiumei nagy hajósztrájkot, a bulgáriai forradalmi mozgalmakat, amik mind azt bizonyítják, hogy inog a kapitalizmus lába alatt a talaj egész Európában. A kapitalista termelést többé egy állam sem lesz képes felvenni. A jövő boldogság útja az az út, amelyikre mi már ráléptünk. Tartsunk ki rajta szilárdan, ne térjünk le róla soha többé s akkor nem sokára elkövetkezik az a szebb korszak, amelyről a szocializmus apostolai oly sokat álmodoztak.

A nagyszabású beszéd után Bodor elvtárs központi kiküldött szolt röviden, majd Heller elvtárs üdvözölte a központ kiküldöttjeit s felhívta a munkásokat, hogy minden erejükkel hassanak oda, hogy a szakszervezetben és a pártiszervezetben mielőbb egy új életerős, eleven mozgalom induljon meg. A munkaidő alatt a termelés fokozása, a szünidőben a párt- és szakmozgalom erősítése, élénkítése ma minden jó szocialistának a kötelessége.

Végül Németh Géza köszönetet mondott a központi kiküldötteknek megjelenésükért és előadásukért, felkérte a jelenlévőket, hogy a közüzem fellendítésére minden erejükkel közrehassanak, felszólítást intézett a cipész kisiparosokhoz, hogy mielőbb lépjenek be a közüzembe, mert különben szigorú rendszabályokkal fogják őket, erre rákény-

szeríteni s ha ez sem használna, le fogják őket törni, mert nem tűrhető, hogy egyes kisiparosok az össz munkásság rovására önző öns érdekéből maguknak előnyöket biztosítanak továbbra is azzal, hogy kiváltságos munkákat vállalnak, hogy élelmi cikkekért dolgoznak stb. Ismételtlen megköszönte a központi szakszervezetnek a jászapáti üzem iránt való jóindulatát, kérte azt a jövőre nézve is és különösen kérte, hogy a jászapáti üzem munkásai az I. munkabérosztályba soroztassanak.

Balogh elvtárs központi kiküldött megígérte, hogy ezt a kérelmet illetékes helyen elő fogja terjeszteni s ezzel a gyűlés véget ért.

Az idej aratás — az idej élet.

Az aratás mindig sorsdöntő jelentőségű volt Magyarország számára, de emberemlékezet óta nem volt annyira élet-halálkérdés a termés betakarítása, biztosítása és elosztása, mint az idén. Amit ez az aratás ad, ez az az érték, kenyér, élelem, melyből egy esztendeig kell élni az egész magyar Tanácsköztársaságnak. Az egésznek. Nemcsak annak, aki a búzát elvetette és learatja, még kevésbé csak annak, akinek földjén termett, hanem minden dolgozóknak, akár műhelyben, akár gyárban, akár dolgozószobában fejt is ki hasznos munkát.

Az idej aratás nehezebb viszonyok közt megy végbe, mint végbement ezelőtt. A háború elpusztította az állatállományt, az igásjószágot, tehát a termés behordása nehéz. Ugyancsak a háború miatt nincs elég szén a csépléshez, nehéz a kicséplelt gabona tovább szállítása s aztán megőrlése is. Tehát nagyobb szükség van a földmunkás, a városi munkás, a közlekedési munkás, sőt a cséplésnél, malmokban és minden egyéb munkahelyen dolgozó proletármunkások együttműködésére, mint volt valaha.

A termésnek minden cseppjét, minden szemét biztosítani kell és vigyázni kell rá, mint az aranyra. Számon kell azt tartani s az egész dolgozó nép élelmezésének

céljaira rendelkezésre bocsátani. Csak így adhat az idejének a városi proletárnak s csak így juttathat majd a gyár és a műhely ruhát és cipőt falusi munkástestvéreinek. Meg kell értenie mindenkinek, hogy Magyarországot az ántánt még mindig a legszigorúbb blokádnak tartja és meg kell érteni ennek az állapotnak minden jó és rossz következményét. Mert vannak jó következményei is. Jobb, ha a magunk munkájára kényszerülünk, ha saját szükségletünket, igényeinket önerőnkkel kielégíteni igyekszünk, mintha az ántánt kétes jótékonyására bizzuk magunkat. Mert az ántánt is — mint a számtalanszor idézett s valóban sóha el nem felejtendő osztrák példa mutatja — csak addig jótékonykodik, csak addig szállít ennivalót, míg ez a szállítás üzletet, hasznot jelent. Mihelyt vége a haszonnak, mihelyt nincs mivel fizetni, megszűnt a hitel: megszűnik az ántánt jó szive is és az egyik, a háborús, vagy a proletariátus ellen irányuló blokádot felváltja a másik: a hitelzárlat.

Minket az ántánt elzár, anélkül, hogy szállított volna nekünk valamit. Mi tehát nem tartozunk neki, nem adósodunk el, nem vagyunk testestől-lelkestől az ántánt élelemkereskedőinek rabszolgái. De nem is volna lehetséges, nem is volna megengedhető, hogy a földművelő, gabonatermelő Magyarország, mely idegen értékekért ipari árukkal nem tud fizetni, élelmet hozzon be idegenből. Ez annyit jelentene, hogy nem tárjuk fel eléggé a hazai forrásokat, nem vesszük szigorúan az aratást, cséplést, bejelentést és a beszolgáltatás munkáját.

Magyarország megcsonkítottan is megélhet terméséből, alkalmazkodva az elosztás törvényeihez; s ha Magyarország búzájából biztosította az életet, akkor biztosította egyúttal az ipari, szociális termelést és az egész gazdasági szervezet munkájának zavartalan menetét.

HIREK

KÖZSÉGEK EGYMÁSKÖZTI HIRSZOLGÁLATA.

A Tanácsköztársaságban újjá született minden, új lett a közigazgatás és átalakult a községi élet is. Az elpusztult rendben mások voltak a helyi ujságok is. Rendesen az előljáróságok munkást-nyuzó bölcs intézkedéseit magasztalták, vagy a szolgabíró, alispán és a csendőr basáskodását adták hírül a burzsoázia gyönyörűségére. Ilyenfajta »tájékoztatót« kaptak az időben a falusi kupa-tanácsok a vidéki sajtótól. Ez az idő azonban most már elmúlt s elmúlt az ilyen ujság is. Most másforma már a vidéki sajtó és azért kell arról beszélnünk.

Bármennyire egyforma is az egyes községi munkástanácsok alkotmányos felfogása és álláspontja, mégis a kiadott rendeletek végrehajtásában itt-ott sokszor nagy ellentétek és eltérések észlelhetők. A közlekedés nehézkes, a telefon és távíró szintén nehezen hozzáférhető s így az egyöntetű együttműködés szinte lehetetlenné válik. Jó szolgálatot tehetne ez ügyben egy járási ujság, amelyben a fontosabb rendeletek miként való végrehajtása községenként pontosan megjelenne. Így tisztán lehetne látni a különbségeket, meg lehetne figyelni a tévedéseket és választani lehetne a legmegfelelőbb végrehajtási módok között. Ily módon hamarosan el lehetne érni az egyöntetűséget is a közigazgatásban, ami ma alaposan hiányzik s egyúttal friss és eleven érintkezést lehetne teremteni a községeknek egymásközi hirszolgálatában, egymás informálásában és fel lehetne ébreszteni a szélesebb rétegekben is a közügyek iránt való érdeklődést.

Természetesen e célból minden községben meg kellene bizni egy arra hivatott egyént a sajtótudósítás végzésével, ki a fontosabb eseményeket összegyűjtené s a járási ujságnak beküldené. Neki lenne gondja arra is, hogy a munkástanácsok, direktori-umok s a párt- és szakszervezetek a járási ujságot járassák és el is olvassák. Ugyancsak jártni kellene a Tanácsköztársaság, Világszabadság, Népszava, Vörös Ujság, Szociális Termelés, Hitelszövetkezeti Értesítő, Dózsa Népe, Új Község című lapokat is és tartalmukat gondosan elolvasni úgy a munkástanácsstagoknak, mint a szakszervezeteknek. Itt jegyezzük meg azt is, hogy a lapokra elő kell fizetni, mert ingyen elfogadni ujságokat ma

már nem illendő. A végzett munka különben is fizetendő a kommunista társadalomban.

A járási lap céljára legalkalmasabbnak tartanánk a Jászapáti megjelenő heti lapot, a Jászapáti és Vidékét. Ugy tudjuk, az hajlandó is készségesen rendelkezésre bocsájtani hasábjait a községek egymásközi hirszolgálatára. Most már tehát csak rajtunk a sor, hogy ez a gondolat mielőbb testet öltjön. Ha a terv megvalósul, akkor nemcsak a Jászapáti és Vidéke lesz járási hivatalos ujság, de bekövetkezik, hogy közigazgatásunk világában sok praktikus és üdvös dolog kerül megvalósításra és sok elméleti emberünk válik gyakorlati emberré.

Dudás István.

Az új húszkoronások forgalomba kerültek. A Magyar Postatakarékpénztár az új tízkoronásokat a múlt héten már forgalomba hozta. Az új húszkoronások e héten kerültek a közönség kezébe. Az új pénzjegy kibocsátása lényegesen csökkenteni fogja az aprópénzhiányt.

A liszt- és gabonafejadag. A Népgazdasági Tanács 93. számú rendelete véglegesen megállapította, hogy a rendszeres östermelő munkát végző 18 éven ielüli férfi és nő háziszükséglete búzából, rozsból, kétszeresből, árpából egyúttal havonként és fejenként 20 kiló, a 18. éven aluli östermelő férfi és nő, úgyszintén az östermelő családtagjainak háziszükséglete havonként és fejenként 15 kiló lehet. Mindenki más csak 240 gram lisztet fogyaszthat fejenként és naponként, vagyis mindenki másnak csak 7 kiló 20 dekát lehet ki a liszt-, illetve 11 kilót a gabonaszükséglete havonként. Az ipari és közlekedési munkások pótdagját később állapítják meg. Gazdasági szükséglet címén csak akkora készletet lehet visszatartani, amennyi a gazdasági cselédek és alkalmazottak konvenciójára, az időszaki munkások élelmezésére, hasznbérre, arató- és cséplőrszre s egyéb hasonló szolgáltatásokra, vetőmagra és az állatállomány eltar-tására, vagy hizlalására szükséges.

Hústalan hét. Az állatállomány kimélese érdekében július 22-től július 29-ig terjedő időre hústalan hetet rendelt el a Népgazdasági Tanács közellátási főosztálya. Ez idő alatt az ország egész területén tilos friss marha-, borjú-, sertés- és bárányhúst árusítani és fogyasztani. Aki e rendelet ellen vét, egy évig terjedhető fegyházzal és 50.000 koronáig terjedhető bírsággal büntetettik.

Az idej gabona és liszt árai. Az új búza ára a múlt évi 75 koronával szemben métermázsnként 200 K, a rozs, árpa, köles és zab ára a

tavalyi 62 koronával szemben 170 K lesz métermázsnként. A fehérliszt ára 500 K, a kenyérliszt ára 105 K-ban állapított meg.

A lisztárak emelkedése maga után vonta a kenyér árának emelkedését is. A kenyér ára az egész ország területén egységesen 1 K 60 f. lesz különként. A lisztárhoz képest ugyan ez az összeg nagyon alacsony, a különbözetet azonban az állam magára vállalta, nehogy a proletárság mindennapi kenyere nagyon megrádjuljon. Az idej kenyér sokkal jobb lesz a tavalyinál, mert a kiörlési arány most 80 percent lesz a tavalyi 87 százalékkal szemben.

Velemi Endre járási megbízott helyettesévé a járási intézőbizottság Németh Géza elvtársat választotta meg.

Tiszteld a vörös katonát. Több ízben megtörtént már, hogy helybeli suhancok belekötöttek vörös katonákba. Különösen a vasárnapi tánchelyeken fordult ez többször elő. A civódás oka rendszeresen a leány, akit a civil legény nem enged vörös katonával táncolni. Érthető, hogy a vörös katonák ilyen megszegényítést nem tűr el s igyekeznek azt alaposan megtorolni. Így történt a múlt vasárnap délután is, amikor a hősködő civil, aki a vele táncoló leányt a legtisztességesebb felkérésre sem engedte át a vörös katonának, bizony kapott egy kis rendreutasítást. Kevés hiba, hogy nem ez lett az utolsó tánc a földön...

Hogy ezek a civódások többé meg ne ismétlődjenek, a 39. vörös ezred hadügyi megbízottja felhívást intézett a község lakosságához, melyben erősen elítéli azt a durva és sértő viselkedést, melyet a jászapáti civil fiatalság a tánchelyeken a vörös katonákkal szemben állandóan tanúsít és egyúttal komoly hangon figyelmeztet mindenkit, hogy a katonák iránt kiki a kellő tiszteletteljes bánásmódot tanúsítsa, mert ha még a legcsekélyebb panasz felmerül e kérdésben, azonnal intézkedni fog a statárium elrendelése iránt.

Reméljük, hogy az erélyes hangú figyelmeztetésnek meg lesz a kívánatos hatása s többé nem fordul elő olyan sajnálatos eset, mint a múlt vasárnap délutáni. A józanabb elem mindenütt hason oda, hogy éretlen suhancok fel ne fordíthassák a község nyugalma. Aki kötekedni, verekedni, hősködni akar, az menjen a frontra; ott van ellenség bőven s ott dicsőség a hősködés. Itthon azonban kimélnünk, becsülnünk és szeretnünk kell egymást és különösen a vörös katonát, mert egyedül annak köszönhetjük, hogy biztonságban vagyunk, hogy

6
vasárnaponként vig zeneszó mellett táncolhatunk, s hogy néha napján egymás közt egy kis parázs verekedést és összetűzést rendezhetünk.

A kihágási bíróság tagjai. A járási intézőbizottság múlt vasárnap tartott ülésében a járási kihágási bíróság tagjaivá Velemi Endre, Németh Géza és Gömöri Péter járási munkástanácsstagokat megválasztotta.

A tanítónőt múlt szombaton este rendes helyekkel, másnap délután pedig a proletárok részére félélyárakkal újból előadták a helybeli szocialista műkedvelők. Mindkét előadásnak érdekességet kölcsönözött az, hogy a tanító szerepét Fehér Zoltán váratlan elutazása miatt Körösy rendezőnek kellett átvennie. A szombati előadás, melyen a szereplők egy része nem is titkolt egykedvűséggel játszott, meglehetősen unalmas és fárasztó volt. A vasárnapi előadás már jobban sikerült. Mindkét alkalommal jók voltak Szabó Etuska, Busay Kató és Vince Mariska és szombaton egész lélekkel játszottak Jakkal, Fekete és Laszlavik. Nagy hiba, hogy az előadásokat még mindig nem kezdik pontosan. Ideje lenne pedig már ebben a kérdésben is rendet teremteni. Az nem igazság, hogy a pontosan megjelenőket unalmas megvárakoztatással kímélik, a későn érkezőket meg abban a figyelemben részesítik, hogy a kedvükért nem kezdik a hirdetések időben az előadást. Tessék csak azt pontosan megkezdni, az ajtókat bezárni és senki emberfiát a felvonás végéig a terembe be nem eresztetni. Akkor majd megszokja a közönség is a pontosságot.

A jászapáti országos vásár, mint azt előre is gondolni lehetett, teljes részvétlenség mellett folyt le július 20-án. Előző napon betiltották a hasított körmű állatok felhajtását is, s így pusztán csak a lóvásáron volt valamelyes élénkség. Felhajtottak összesen 387 darab lovat, ezekből azonban csak 32 darab került eladásra. Vidékiek alig voltak a vásáron. Az iparosok egyáltalán tudomást sem vettek róla. Kirakodó-vásár nem is volt. A déli órákban már teljes üres volt a vásártér.

Büntetések. A járási vörösör parancsnokság az elmúlt héten Lakatos Lajost kincstári tárgyak be nem szolgáltatásáért 250 K pénzbüntetésre, Dósa Géza jászapáti lakost romlott cseresznye eladásáért 100 K pénzbüntetésre, Farkas Sándor pestszentlőrinczi lakost ruhacsempészésért és árdragításért 500 K pénzbüntetésre, Miklós Barna és Kiss P. Ferenc helybeli lakosokat szesztilalom áthágásáért egy-egy napi elzárásra ítélte.

Borkimérés. Tudvalévő, hogy a népgazdasági tanács rendelete értelmében minden 18 éves dolgozó naponta fél liter bort fogyaszthat borjegyé alapján a Tanácsköztársaság területén. A bort azonban a korcsmákban sem kimérni, sem elfogyasztani nem szabad ezentul sem. Jászapátiban a bor kimérését a borárusító községi üzem végzi, amely a Szele-fő korcsmában kapott helyet.

Vezetője Deák Adolf elvtárs. Az üzem hétköznaponként reggel 7-től 12-ig, és délután 2-7-ig, vasárnap pedig reggel 6-tól délután 2 óráig van nyitva. Ez idő alatt borjegyére ott mindenki megkapja a fél liter borát, amelynek ára 6 koronában van megállapítva. Az üzem először az eddigi korcsmák borkészletét adja el. Ha ez a készlet elfogy, akkor termelőktől fogja a bort bevásárolni és azt méri ki.

A szocializált nagybirtokok főintézőségének hivatala, Lichtman elvtárs főintézővel élén, mint halljuk, a napokban Jászakisra költözik át. Jászapátin a körzeti felügyelőség marad, amely alá három intézőség és pedig a jászakiséri, besenyőzi és a pusztamonostori tartozik. Ugyancsak Jászapátin marad a szocializált kisbirtokok intézője is, aki a jelen idők szerint Oszás elvtárs. Mindezen intézőségek a körzeti felügyelőséggel együtt a szolnoki kerületi főfelügyelőség alá tartoznak, amelynek vezetője Mihó gazdasági főfelügyelő, aki hivatalával együtt pár nap mulva véglegesen átköltözik Jászberényből a megye székhelyére, Szolnokra.

Sport. Múlt vasárnap délután az JMTE második csapata a jászakiséri MTE futballi csapatával training-mérkőzést tartott a helybeli pályán. Eredmény 4:1 a jászapáti MTE javára. — Holnap délután fél 4 órakor a JMTE első csapata a jászárok-szállási MTE csapatával, utána pedig a helybeli JMTE második csapata a 39. vörös zászlóalj csapatával barátságos mérkőzést tart a jászapáti vásártéri pályán. Este az Ipartestületben táncmulatság.

Anyakönyvi hírek. Jászapáti községben 1919. július 18-tól július 25-ig születtek: Holló Ferenc—Kis Franciska fia Sándor, Muzamel Gábor Hubai Kornélia fia Bertalan, Gulyás József—Csontos Borbála leánya Franciska, Kocsis Bertalan—Gecse Erzsébet leánya Borbála, Tajti Bertalan—Balla Erzsébet leánya Julianna, Vahuta Ede—Váralljai Paula leánya Jolán, Rapi József—Cseh Mária leánya Mária, Nagypál János—Nagy I. Terézia leánya Mária; meghaltak: Rago Terézia 17 éves, Bogdán Péterné sz. Lakatos Márta 48 éves. Házasságot kötöttek: Mihályi J. Antal Horváth Erzsébettel és Sinkó K. László Andrási Katalinnal.

Modern előkészítő iskola a fővárosban. A forradalmi újítások nem hagyták nyom nélkül az iskolákat sem. Ennek az új szellemnek megfelelő legkiválóbb előkészítő és korrepetáló intézete az országnak a budapesti Fővárosi Seminárium tanintézet. Magánvizsgák sikere, gyengébb tehetségűek tanítása csak ezen intézetben van biztosítva. Gyorsírás. Könyvvitel. Világnyelvek. Vizsgaengedélyek. Szeptemberi magánvizsgákra biztos sikerű előkészítés. Bővebb felvilágosítást személyesen vagy levélbeli megkeresésre Kálmán Jenő igazgató ad Budapest VII., Almassy-tér 3.

Kommunista könyvek. A községi mézárászék mellett levő üzletben kommunista füzetek, könyvek, továbbá a Vörös Ujság, Népszava, Jászapáti és Vidéke állandóan kaphatók.

Elcserélném Budapest közelében, Soroksár-péterin lévő 375 négyzet méter telkemet egy jászapáti házzal, esetleges ráfizetés mellett is. Érdeklődni a kladóhivatalban lehet.

Julius 21-én

összedobbant a világ egész proletárságának a szive. Egy eszme, egy gondolat lett úrrá mindenütt, a legtávolabbi országokban is a lelkeken: a proletáregyüttérzésnek világmegváltó, hatalmas és lebirhatatlan öntudata. A külföld minden államában óriás sztrájkok, impozáns tüntetések keretében adott kifejezést ennek az együttérzésnek a munkásság, amely így akarta értésére adni az imperialista kormányoknak és a kizsákmányoló kapitalista társadalmi rendnek, hogy megelégette immár a szolgaságot, a nyomorúságot és a szenvedést: új életet és benne új rendet akar.

Minden helyen, ahol a sztrájkoló munkásság gyűlést rendezett, a legerőteljesebb tiltakozás hangzott el a proletárállamok megsemmisítésére irányuló hadjárat ellen. Szovjetország és Tanácsmagyarország ezzel a világ proletariátusának védelme alá került és mert ez a proletariátus jelenti a tulajdonképpen, a valóságos világhatalmat, nincs mitől félni többé. Eljön az idő nemsokára, amikor megdől a kapitalista rend minden országban, amikor kicsavarják a fegyvert az imperialista kormányok kezéből s akkor már nemcsak erkölcsi támogatással, de mindent legyőző fegyveres hatalommal is őrt fog állani a világ proletariátusa a tanácsköztársaságok mellett.

Addig csak türelem, munkafegyelem, rend és elszánt kitartás. Érik már a vetés, nincs is nagyon messze az aratás. Csak dolgozni kell becsületesen tovább.

Julius 21-ik napját gyönyörűen ünnepeztük Magyarországon is. Dicsőséges vörös katonáink ezen a napon keltek át a Tiszán, hogy kiverjék a szent magyar földről a rabló románokat. Földműves testvéreink minden megállás, minden pihenő nélkül, szinte megfeszített erővel folytatták tovább az aratást. Az ipari munkásság esti 6 óráig nagyszerű munkakedvvel dolgozott a műhelyekben s hogy a Kormányzótanács is kivegye részét az ünneplésből, e napon adta ki a munkafegyelemről szóló rendeletét.

Mig tehát a külföld egész munkássága sztrájkolt és tüntetett, addig a magyarországi proletariátus fokozott erővel dolgozott a nagy napon. És éppen ez az ellentét mutatja a legfeltűnőbbben a különbséget, ami a kapitalista és a proletárállam dolgozóinak a közösség iránt érzett köteleltségteljesítésében van. A kapitalista termelési rend felborítására minden képzelhető eszköz meg van engedve, míg a proletárállamban a dolgozóknak csak egyetlen kötetességük lehet: az építés, a termelés és ebben is a legkételetesebb munkafegyelem. Csak így állhat meg a proletárállam s azért minden magyar proletár úgy tüntet legméltóbban a proletárszolidaritás fenséges eszméje mellett, ha a Kormányzótanácsnak a világsztrájk ünnepnapján kiadott rendeletét a munkafegyelem biztosításáról proletárbecsülettel betartja.

Jásznagykunszolnok vármegye kormányzó tanácsbiztosai.
144/1919. szám.

A vármegye valamennyi Intézőbizottságának és Vörösör Parancsnokságának!

Körrendelet.

A népgazdasági Tanács 65.980/1919. sz. távirati rendelete alapján közlöm, hogy a forradalmi kormányzótanács a batyuzást betiltotta.

Felhívom az Intézőbizottságokat, hogy a legszigorúbban tilták el és akadályozzák meg községük, illetve járásuk területéről élelmiszereknek bármilyen, tehát kézi podgyászban való elszállítását (egyéni batyuzás) és figyelmeztessenek mindenkit, hogy tartózkodjanak a batyuzástól, mert az elszállított élelmiszereket a közbeeső, vagy fővárosi államhatáron az állandó ellenőrzést teljesítő karhatalmi kirendeltségek amugy is elkobozzák.

Kivételt képez a 3 napi utraivalóul szolgáló élelmiszer készlet, mely nem esik a tiltó rendelkezés alá. A közlelmezési Népbiztosság rendelkezése alá tartozó központok és szervezetek közlelőkre történő élelmiszer szállítványaira tiltó rendelet természetesen nem vonatkozik.

Jelen rendeletet a legszélesebb körben és módon, sajtóban, falragaszon és dobszó útján sürgősen közhírré tegyék s annak azonnal és szigorúan érvényt szerezzenek.

Jászberény, 1918 július 21-én.

W. k., kormányzótanácsai biztosi

Koczka és Társa

mezőgazdasági gépjavító-
és épület-lakatos munkák
vállalata

Jászapáti.

VÁLLAL gözgépek, motorok (magánjáróvá)
alakítását, cséplőgarnitúrák, mezőgazdasági
gépek javítását. Kazánkovács munkákat.
Hengerfúrást, dugattyúgyűrűk, egyenes és
görbe tengelyek készítését.

Épület- és műlakatos munkák. Sír-rácsok,
sírkeresztek, kiváló jó takaréktűzhelyek készí-
tését. Kocsikovács- és bognár-munkák.
Kész kocsik alkatrészek és új kocsik
készítése.

Cséplőgarnitúrák eladása és cserélése.

IMRIK ÉS BUSAY

KÖNYVNYOMDAI VÁLLALATA
JÁSZAPÁTI (Hevesi-út).

Telefon: JÁSZAPÁTI 26.

Újságok, folyóiratok, könyvek, levél-
papírok, borítékok, körlevelek, meg-
hívók, eljegyzési kártyák, cégkártyák,
névjegyek, gyászjelentések, plakátok
és mindennemű nyomtatványok gyors
és izléses kivitelben való elkészítése.

Bélyegzők és pecsétnyomók gyártása.

Halló!

Halló!

Kinek van
használt

hanglemeze?

Régi vagy törött hangleme-
zeket, míg az anyaghiány
tart, légmagasabb áron ve-
szünk vagy cserélünk

WÁGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer- és beszélőgépek nagy áruháza
Budapest, József-körút 15.
Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Beszélőgépek
1500 koronáig.

Árjegyzék ingyen.

LAJKÓ JÓZSEF

kárpitos

JÁSZAPÁTI, (Kiséri-út,
Lassányi J. alsó házában)

Elvállal mindennemű d
ván, fotel, féderes ágybett
és kocsikulcs készítését é
javítását.

Vesz és elad mindent
féle használt, de jókarba
levő bútort.

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

1919. /16.évf. [!]/ máro. 22-jul. 26.

1-19.szám.

Hiány: 8.sz. 1-2.lap; 20-?sz.